МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
полковник поліції

_____ **Олександр МОРГУНОВ**
«31» 02 2025

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
до ад'юнктури (аспірантури) за спеціальністю D 8 «Право»

Програма обговорена і схвалена на
засіданні Приймальної комісії
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
протокол № 2 від 31.03 2025 року

Голова предметної комісії
для вступу до ад'юнктури (аспірантури)
кандидат юридичних наук, доцент **Ольга КУЛІНІЧ**

Дніпро – 2025

Програма вступного іспиту до ад’юнктури (аспірантури) за спеціальністю D 8 «Право». Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2025. 239 с.

Укладачі:

завідувач кафедри теорії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент Ольга КУЛІНІЧ;
завідувач кафедри оперативно-розшукової діяльності, доктор юридичних наук, професор Валерій ДАРАГАН;
професор кафедри теорії держави та права, доктор юридичних наук, професор Людмила ДОБРОБОГ;
професор кафедри цивільно-правових дисциплін, доктор юридичних наук, професор Лілія ЗОЛОТУХІНА;
професор кафедри криміналістики та домедичної підготовки, доктор юридичних наук, професор Микола ЄФІМОВ;
професор кафедри адміністративного права і процесу, доктор юридичних наук, професор Борис ЛОГВИНЕНКО;
доцент кафедри кримінального права та криміналогії факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України кандидат юридичних наук, доцент Юлія Христова

Програма обговорено на засіданні
предметної комісії
(протокол № _1_ від _29_ _03__ 2025 року)

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА 4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА 6
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 42
ТРУДОВЕ ПРАВО 50
Перелік теоретичних питань до вступного екзамену 53
Допоміжна література 63
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС 73
Список рекомендованих джерел до теми 77
ФІНАНСОВЕ ПРАВО 85
Список рекомендованих джерел до теми 87
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО 89
Список рекомендованих джерел до теми 90
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА) 94
Перелік питання для підготовки до іспиту 153
КРИМІНОЛОГІЯ 158
Перелік питань для підготовки до іспиту 164
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО 165
Перелік питань для підготовки до іспиту 171
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС 181
КРИМІНАЛІСТИКА 187
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА 202
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ 206
Список рекомендованої літератури 208
Перелік питань для підготовки до екзамену 216
СЛУЖБОВО-БОЙОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ 219
Перелік питань для підготовки до вступного іспиту 221
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА 225
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ 236

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту розроблена з урахуванням вітчизняних і світових досягнень проблем теорії та історії держави і права. В її основу програми покладені апробовані положення програм курсів і спецкурсів, які викладаються на юридичних факультетах закладів вищої освіти.

Програма має на меті надання допомоги вступникам до аспірантури на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (доктора філософії) в теоретичній підготовці до складання екзамену за спеціальністю 081 «Право».

Вступний іспит має комплексний, синтетичний характер та орієнтований на виявлення знань, умінь і навичок вступників.

Під час вступного іспиту абітурієнт повинен продемонструвати знання:

1) основних положень з навчальних дисциплін:

- теорія держави і права;
- історія вчень про державу і право;
- історія держави і права зарубіжних країн;
- історія держави і права України;
- трудове право;
- право соціального забезпечення;
- адміністративне право і процес;
- фінансове право;
- інформаційне право;
- кримінальне право та кримінологія;
- кримінально-виконавче право;
- кримінальний процес та криміналістика;
- оперативно-розшукова діяльність;
- судова експертиза;
- службова діяльність сил охорони правопорядку.

2) понятійно-категоріальний апарат означених вище навчальних дисциплін;

3) приписів чинних нормативно-правових актів.

Вступники мають системно викласти найважливіші теми та проблемні питання з теоретико-правових і історико-правових дисциплін; зазначити найбільш значимі монографії, методичні, наукові роботи, історичний документально-правовий матеріал, найважливіші міжнародно-правові документи і діючі законодавчі акти України; систематизувати набуті знання з урахуванням новітніх тенденцій наукових компетенцій та доктрин у сфері теорії та історії держави і права.

Вступник повинен знати: методологію наукового дослідження, термінологічний та категоріальний апарат в галузі юриспруденції; історичні

етапи формування і розвитку, а також сучасний стан держави України і правової системи; основні політико-правові концепції, доктрини, школи, дискусійні питання в сфері загальної теорії держави і права, історії політичних і правових учень; сучасні тенденції в розвитку теоретико-правової і історико-правової науки.

Також буде зроблено акцент на правовому забезпеченні діяльності Української держави в умовах воєнного стану.

На основі Програми розробляються білети, що складаються з 3 х питань. Всі розроблені білети мають однаковий ступінь складності, що дає можливість об’єктивно оцінити знання кандидата на навчання в аспірантурі.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
ТЕМА 1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Аналіз передумов виникнення науки теорії держави і права. Процес становлення і подальшого розвитку цієї науки через призму поглядів як провідних світових, так і вітчизняних вчених. Аналіз функцій теорії держави і права, суспільне призначення цієї науки, її місце і роль у дослідженні держави, права та інших соціальних феноменів. Визначити предмет теорії держави і права; висвітлити декілька підходів до визначення предмету із зазначенням вчених, що були прибічниками цих підходів.

Визначити методи теорії держави і права, адже метод, по суті, є сукупністю прийомів і способів, за допомогою яких досліджується предмет. Методологія відображає певний кут зору на предметне поле дослідження, який висвітлює увесь процес досягнення наукового результату, передбачає використання відповідних засобів, прийомів та способів пізнання. Класифікація методів. Необхідно зазначити, що методологія правової науки виступає як зумовлена особливостями правової реальності цілісна та узгоджена система способів пізнання, що включає такі складові: 1) загальний (філософський) підхід; 2) загальнонаукові методи; 3) спеціальні методи; 4) власні правові методи.

Розгляд системи юридичних наук. У межах цього питання необхідним є аналіз системи юридичних наук та місце теорії держави і права у цій системі. Необхідно визначити взаємозв'язки теорії держави і права як з історично-теоретичними науками, так і з юридичними науками інших груп (галузевими та прикладними). Далі слід перейти до визначення місця теорії держави і права в системі інших суспільних наук, дослідивши її співвідношення з політологією, економічною теорією, соціальною психологією тощо. Окрему увагу слід приділити співвідношенню теорії держави і права з філософією. Теорія держави і права, вивчаючи державно-правові явища і процеси, спирається на філософські знання як на знання найвищого, теоретичного рівня, оскільки філософія вивчає загальні властивості та закономірності розвитку природи, суспільства, мислення.

Розглянути теорію держави і права як навчальну дисципліну. Необхідним є розкриття поняття, системи та завдань навчальної дисципліни. Звернути увагу на взаємозв'язок теорії держави і права з іншими навчальними дисциплінами.

ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ, ПОХОДЖЕННЯ, СУТНІСТЬ ТА ТИПОЛОГІЯ ДЕРЖАВИ

Висвітлити плюралізм поглядів щодо тлумачення поняття «держава», їх історична еволюція. Обрати найбільш вдале визначення терміну «держава» на сьогоднішній день та обґрунтувати свою позицію. Виходячи з обраного визначення, слід виокремити основні ознаки держави, розкрити сутність кожної з них.

Висвітлюючи сутність держави, слід, по-перше, надати визначення

сутності держави та перейти до розкриття аспектів її сутності (загальносоціального та класового). Наголосити на дискусійності питання сутності держави та проаналізувати чинники, що впливали на визначення сутності протягом всього періоду функціонування держави.

Розкрити чинники, що вплинули на виникнення держави (перехід від привласнювальної до виробничої економіки; три великі розподіли праці тощо). Розглянути поняття «первісний лад», виділивши етапи розвитку, які послідовно призвели до виникнення державно-організованого суспільства. Розглянути ознаки держави, які відрізняють її від суспільної (публічної) влади первіснообщинного ладу. Визначити різницю між звичаями і правовими нормами.

Проаналізувати, які історичні та політичні чинники впливали на створення і розвиток різноманітних теорій походження держави, після чого слід перейти до розкриття суті найпоширеніших теорій походження держави. Проаналізувати поняття «влада», розкрити її структурні елементи. Визначити класифікацію влади залежно від тих або інших критеріїв, виділивши при цьому з усіх видів влад найбільш впливову у суспільному процесі – державну владу. Охарактеризувати два головні методи реалізації влади, а саме переконання та примус.

Визначити поняття суверенітету як однієї з головних ознак держави, розглянувши внутрішній і зовнішній суверенітет, суверенітет народу і його втілення у демократичних державах, національний суверенітет і право нації на самовизначення, суверенітет у федеративній державі. Потрібно розкрити ознаки суверенітету.

Розкриваючи типологію держав, слід дати поняття типу держави, визначити чинники, що впливають на віднесення держав до того чи іншого типу та перейти до розкриття двох найпоширеніших підходів до типології держав (формаційного та цивілізаційного). Аналізуючи названі підходи, необхідно назвати їх прибічників, критерії поділу держав, їх види, а також порівняти ці підходи, визначивши переваги і недоліки кожного з них.

ТЕМА 3. ФОРМА ДЕРЖАВИ

При розкритті поняття форми держави слід надати загальне визначення форми держави шляхом аналізу декількох джерел, а також у загальному вигляді висвітлити структуру форми держави та надати визначення окремих її елементів. Після пояснень поняття форми як такої, потрібно звернутися до аналізу форми держави, в різні часи різними дослідниками, які вкладали у неї неоднаковий зміст. Завершуючи висвітлення цього питання, слід зазначити, що під час розгляду форм держави необхідно враховувати їх динамічну мінливість, чутливу реакцію на зміни у соціально-економічній структурі суспільства.

Визначити форми державного правління. Необхідно зазначити про існування двох основних форм державного правління: монархії та республіки шляхом визначення їх ознак та різновидів. Необхідно також окремо проаналізувати чинники, що впливають на становлення тієї чи іншої форми правління.

Розкрити поняття форми державного устрою, особливостей унітарних та федеративних держав, передумов виникнення і розвитку держав певної форми устрою. Розглядаючи способи устрою державної влади, слід зазначити, що в навчальній літературі частіше за все вживається термін «форма державного устрою». Окремо слід зупинитися на визначенні, ознаках та загальній характеристиці конфедеративної держави, співдружності та міждержавних об'єднань.

Необхідно детально зупинитися на визначенні державного (політичного) режиму як елемента форми держави. В залежності від того, які методи здійснення політичної влади запроваджуються і практикуються в державі, можна виділити такі види режимів: демократичний і антидемократичний. Серед демократичних режимів приділити увагу: демократично-ліберальному, демократично-радикальному, демократично-консервативному. До антидемократичного типу в історії держав належали: тоталітарний режим, авторитарний режим, деспотичний, тиранічний, військово-диктаторський, військово-поліцейський, режим військової диктатури, расистський, фашистський, мусульмансько-фундаментальний. Визначити чинники, що впливають на становлення певних режимів.

ТЕМА 4. ТЕОРІЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

Розкрити поняття функцій держави, навести принаймні декілька варіантів визначення функції держави та, базуючись на цих визначеннях, сформулювати власне. Точне і науково обґрунтоване визначення повинно бути, з одного боку, певним підсумком пізнавальної діяльності, а, з іншого – воно стає відправною точкою в пізнанні інших явищ і науковому обґрунтуванні нових понять і визначень. Запропонувати трактовку функцій держави не тільки як напрямів її діяльності, але і як механізму державного впливу на суспільні процеси, посилаючись на те, що, виконуючи визначені функції в тих чи інших сферах життя суспільства, держава одночасно за допомогою реформ, різних перетворень, правового регулювання суспільних відносин діє на стан суспільних процесів.

Визначити класифікацію функції держави, причому для цієї мети слід застосовувати якомога більше критеріїв: за об'єктами (сферами) діяльності держави; за способами діяльності держави; за тривалістю дії (за умовами діяльності держави) та ін.

Також необхідно детально зупинитися на визначенні механізму реалізації функцій держави. Після цього слід перейти до елементів механізму реалізації функцій держави та надати їм розгорнуту характеристику.

Особливості функцій держави в умовах особливого правового режиму воєнного стану. Дати характеристику домінуючої функції оборони та безпеки. Охарактеризувати функцію соціального захисту населення в умовах війни. Функція забезпечення законності та правопорядку в умовах обмежень прав та свобод.

ТЕМА 5. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ

Розкрити поняття механізму держави, висвітлити його загальні ознаки та структуру. Визначити ключові категорії, без яких існування будь-якого механізму неможливо. Проакцентувати увагу на ототожненні його з поняттям «механізм держави», оскільки в юридичній літературі трапляється таке ототожнення, де поняття механізму держави ширше за поняття державного апарату за складом і структурою. Розкрити поняття, принципи діяльності і структуру державного аппарату. Надати визначення поняття «державне підприємство», назвати його властивості та види.

Розглянути зміст поняття «державний орган» та його загальних ознак. Варто відзначити, що в юридичній науці немає єдиного підходу щодо розуміння терміна «орган держави. Проаналізувати співвідношення терміна «державний орган» з термінами «орган держави», «орган державної влади», «державна організація», «державний інститут», «орган публічної влади», «орган місцевого самоврядування». Надати детальну класифікацію державних органів за різноманітними ознаками.

Визначити поділ влади як принцип організації і діяльності державного апарату. Розглянути становлення принципу поділу влади, надати визначення кожної з гілок державної влади, проаналізувати їх ознаки та розкрити структуру на прикладі Української держави. Характеризувати механізм стримувань і противаг, як необхідну умову ефективного функціонування всіх гілок державної влади.

Трансформація механізму держави в умовах воєнного стану. Підвищена централізація управління, розширення повноважень військових та правоохоронних органів, особливий порядок функціонування всіх елементів державної влади.

ТЕМА 6. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО, ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВА

Розкрити поняття громадянського суспільства. Проаналізувати різноманіття поглядів на поняття політичної системи суспільства, що існують в юридичній науці та визначити найбільш вдале. Розгляд такого складного питання і явища як політична система слід почати з тлумачення поняття «система». Після цього слід визначити ознаки та перейти до класифікації політичних систем суспільства, застосовуючи для цього якомога більше критеріїв.

При розгляді структури і функції політичної системи необхідно зробити аналіз функції політичної системи, в яких втілюється її сутність та соціальне призначення. Проаналізувати місце і роль держави в політичній системі суспільства, для чого необхідно продемонструвати взаємозв’язок держави з іншими елементами політичної системи суспільства.

Розглянути політичні партії у політичній системі суспільства. Визначити поняття політичної партії, визначити правовий статус політичних партій в політичній системі суспільства.

Характеристика та функції громадянського суспільства в умовах

особливого правового режиму воєнного стану.

ТЕМА 7. ДЕМОКРАТИЧНА, СОЦІАЛЬНА, ПРАВОВА ДЕРЖАВА

Визначити поняття та ознаки демократичної держави, форми та інститути демократії в Україні. Надати характеристику виборів та референдуму як форм безпосередньої демократії.

Вихначити історичне виникнення і розвиток ідеї правової держави, звернувши при цьому увагу на ідеї і положення, вироблені мислителями античності (Сократ, Демокрит, Платон, Аристотель та ін.; прогресивними мислителями буржуазних революцій (Б. Спіноза, Т. Гоббс, Д. Локк, Ш. Монтеск'є, Д. Дідро, П. Гольбах, Т. Джеферсон та ін.), їх вплив на формування державно-правових уявлень; царської Росії (Д. Писарев, А. Герцен, П. Чернишевський, А. Радищев, П. Пестель, Г. Сковорода, Т. Шевченко, І. Франко а також П. Коркунов, С. Котляревський, П. Новгородцев, М. Бердяєв та ін.). Надати визначення правової держави, показавши плюралізм думок різних вчених з цього приводу, а після чого перейти до висвітлення специфічних ознак правової держави таких, як пов'язаність державної влади правом, побудова відносин особи і держави на основі взаємної відповідальності, поділ державної влади, наявність чітких процедур прийняття законів, внесення до них змін та їх скасування, висока правова культура громадян тощо.

Розглянути поняття соціальної держави та проаналізувати її основні ознаки. В межах цього питання важливим є розгляд класифікації соціальних держав за різними критеріями (за обсягом змісту, за моделями ринкової економіки тощо).

Визначити принципи державного ладу. Назвати шляхи формування соціальної, правової держави в Україні. Проаналізувати конкретні шляхи для становлення України як соціальної, правової держави.

ТЕМА 8. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРАВА

Розкрити сутність поняття права, проаналізувати основні сучасні концепції праворозуміння та виявити притаманні їм відмінні та спільні риси. Висвітлити призначення положення про право як регулятора суспільних відносин, що міститься у всіх сучасних концепціях праворозуміння.

Визначити поняття права, при цьому треба звернути увагу на об'єктивний та суб'єктивний зміст права, розкривши кожну з цих категорій. Проаналізувати ознаки права (загальна обов'язковість, системність, формальна визначеність, вольовий характер тощо).

Розкрити сутність права, розглянувши основні принципи права, детально розкриваючи кожен з них. Навести класифікацію принципів права. Через призму розгляду принципів необхідно перейти до аналізу сутності права.

Визначити функції права, як основних напрямків впливу права на суспільні відносини, які виражають його сутність та соціальне призначення. Виділити загальносоціальні (гуманістичну, оціночно-орієнтаційну,

інформаційну тощо) та спеціальносоціальні функції права (регулятивну та охоронну). Розглянути характер співвідношення правової, економічної та політичної підсистем суспільства, показати як вони взаємодіють між собою та впливають одна на одну.

ТЕМА 9. НОРМА ПРАВА

Розглянути зміст норми права, проаналізувати конкретні ознаки норми права, пояснюючи кожну з них на конкретних прикладах. Визначити чим обумовлена провідна роль норми права в механізмі соціального регулювання.

Визначити структуру норми права. Висвітлити так звану «класичну структуру норми права», дати визначення кожного з цих елементів та їх класифікацію. Після цього бажано розглянути приклади різноманітних норм права, що містять лише два, а подекуди і один елемент з трьох. Бажано визначити взаємозв'язок між структурою норми права та галуззю права, до якої вона відноситься.

Надати детальну класифікацію норм права за різними критеріями (галуззю права, суб'єктом встановлення, терміном дії тощо). Кожен з різновидів має підкріплюватися конкретними прикладами. Необхідно розглянути нетипові нормативно-правові приписи, роз'яснити і саму не типовість та спеціалізованість даних норм і, водночас, розкрити на прикладах окремі види: загальнозакріплюючі, дефінітивні, декларативні, оперативні, колізійні.

Розглянути способи викладу елементів норм права у статтях нормативно-правових актів, які можна класифікувати залежно від повноти викладу (ступеня визначеності) та рівня узагальнення. Потрібно проаналізувати співвідношення норми права і припису статті нормативно-правового акта.

ТЕМА 10. ФОРМИ ПРАВА

Надати визначення джерела (форми) права у декількох аспектах (соціальному, генетичному та юридичному). Охарактеризувати окремі джерела права, демонструючи різницю між ними та наводячи їх конкретні приклади. Розкрити неоднозначність підходу до визначення в юридичній літературі поняття джерела права. Зробити аналіз основних джерел права в Україні.

Проаналізувати правовий звичай як акт-документ, визначити відмінності у процесі закріплення правового звичаю та нормативно-правового акта.

Надати визначення та проаналізувати ознаки правового прецеденту як одного з найпоширеніших у світі джерел права, назвати його структуру та види. Показати сутнісні відмінності між правовим прецедентом та нормативно-правовим актом, навести декілька країн, у яких правовий прецедент займає домінуюче положення у системі джерел права.

Визначити поняття нормативно-правового акта як первинного та, з огляду на його юридичну форму і зміст, найбільш досконалого джерела права. Охарактеризувати його основні риси, розкрити систему нормативно-правових актів.

Визначити сутність правової доктрини, яка традиційно належить до

вторинних джерел романо-германського та англосаксонського права, відзначити вплив правової доктрини на законотворчість та на правозастосування. Обґрунтувати її особливе значення, яке вона зберігає у країнах релігійно-традиційної сім'ї правових систем.

Визначити поняття релігійно-правового тексту, як джерела права, яке притаманне для релігійно-общинної правової системи або для релігійних систем права, найбільш поширеним видом яких є система ісламського права. Слід розкрити поняття релігійно-правового тексту, його ознаки та особливості

ТЕМА 11. ПРАВОТВОРЧІСТЬ. НОРМОТВОРЧА ТЕХНІКА. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Надати характеристику правотворчості як правової форми діяльності держави за участю громадянського суспільства (у передбачених законом випадках), пов'язаної із встановленням (санкціонуванням), зміною, скасуванням юридичних норм. Проаналізувати ознаки правотворчості.

Надати послідовну та розгорнуту характеристику методів та стадій, з яких складається правотворчий процес (зокрема видання законів в Україні), починаючи зі стадії законодавчої ініціативи, показати, в який термін та яким чином використовує Президент Україна своє право вето та як його може подолати Верховна Рада Україна.

Розглянути поняття нормотворчої техніки, розкрити її вплив на ефективність правового регулювання в цілому. Виокремити елементи нормотворчої техніки (логічні; лексичні і стилістичні; графічні і математичні; структурні; засоби і правила утворення спеціально-юридичного змісту нормативного правового акта; засоби і правила забезпечення та позначення системних зв'язків нормативних правових актів тощо) та з'ясувати їх сутність.

Надати визначення терміна «законодавча техніка», охарактеризувати найбільш важливі засоби і правила законодавчої техніки.

Розглянути питання систематизації нормативно-правових актів: завдання систематизації, її суб'єкти, об'єкти, види систематизації нормативно-правових актів.

ТЕМА 12. СИСТЕМА ПРАВА І СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА

Визначити систему права та характеристику її ознак. Назвати характерні риси системи права, охарактеризувати кожен із структурних елементів системи права (норми, інститути, підгалузі та галузі).

Навести характеристику внутрішньої побудови права України, надавши характеристику таким галузям права, як: конституційне, конституційно-процесуальне, адміністративне, адміністративно-процесуальне, кримінальне, кримінально-процесуальне, цивільне, цивільно-процесуальне, трудове, міжнародне тощо. В межах цього питання важливим є розгляд інститутів права. Розглянути поняття інституту права та його основні ознаки, визначити класифікацію інститутів права за різними критеріями (за галузевою

приналежністю, за функціональною роллю в правовому регулюванні, за субординацією у правовому регулюванні тощо).

Визначити спільні та відмінні риси системи права та системи законодавства. Охарактеризувати систему юридичних наук як систему знань про державно-правові явища через її співвідношення з системою права та системою законодавства.

Визначити поняття законодавства та навести і охарактеризувати ознаки системи законодавства. Охарактеризувати горизонтальну структуру законодавства (галузеве та міжгалузеве), вертикальну (ієрархічну) структуру за юридичною силою нормативних актів, та функціональну структуру – первинні нормативно-правові акти та вторинні.

ТЕМА 13. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

Надати визначення нормативно-правового акта, визначити його сутнісні ознаки, що відрізняють нормативно-правовий акт від інших джерел права, зокрема, від правового прецеденту, правового звичаю, нормативно-правового договору тощо. Класифікувати нормативно-правові акти за різними критеріями.

Розглянути поняття закону, його основні ознаки, навести класифікацію за різними критеріями (за юридичною силою, за суб’єктами законотворчості, за предметом регулювання, за характером регулювання, за обсягом дії на суб’єктів тощо). Окремо необхідно розглянути кодекс як особливий вид закону, надати його визначення, ознаки, розкрити класичну структуру (загальна та особлива частини) кодексів, навести класифікацію за різними критеріями.

Дослідити питання щодо юридичної природи підзаконних нормативно-правових актів. Розглянути межі чинності нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб.

ТЕМА 14. ПРАВОВІДНОСИНИ

Визначити соціальні відносин, що поділяються на матеріальні, правові, політичні, моральні та інші. Охарактеризувати правові відносини, визначити сутність. Надати класифікацію правовідносин, яку має бути проведено за якомога більшою кількістю критеріїв (за галузевою ознакою, кількісним складом суб’єктів, функціями в механізмі правового регулювання тощо) та навести приклади.

Проаналізувати склад правовідносин, навести характеристику кожному елементу. Визначити поняття суб’єктів правовідносин, після чого слід навести їх класифікацію. Розкрити категорії правосуб’єктності через призму аналізу її окремих елементів (правоздатності, дієздатності та деліктоздатності). Необхідно також акцентувати увагу на особливостях вступу до правовідносин окремих категорій фізичних (громадян України, іноземців, осіб без громадянства) та юридичних осіб. Дати визначення об’єктів правовідносин та проаналізувати окремі їх різновиди з точки зору як моноістичної (що відносить до об'єктів лише дії суб'єктів), так і плюралістичної концепції.

Визначити поняття юридичних фактів, підстави класифікації юридичних

фактів. Кожному з видів юридичних фактів необхідно дати загальну характеристику.

ТЕМА 15. ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА

Проаналізувати поняття та значення тлумачення норм права як діяльності органів держави, посадових осіб, громадських організацій, окремих громадян, спрямованої на встановлення змісту норм права, на розкриття вираженої у них волі соціальних сил, що знаходяться при владі.

Надати характеристику основних способів тлумачення норм права: мовного, систематичного, історико-політичного тощо. Проаналізувати окремі види тлумачення норм права.

Визначити види тлумачення. Розглянути функції тлумачення.

Розглянути інтерпретаційно-правові актів. Розкрити поняття, види та загальну характеристику інтерпретаційно-правових актів. Окрему увагу потрібно приділити юридичним властивостям інтерпретаційних актів.

ТЕМА 16. РЕАЛІЗАЦІЯ НОРМ ПРАВА

Висвітлити теоретичні аспекти питання реалізації норм права, дати класифікацію реалізації права в залежності від різних критеріїв (за рівнем реалізації розпоряджень, кількістю суб’єктів тощо).

Проаналізувати процесуальні стадії правозастосовної діяльності.

Визначення акти застосування норм права, визначити властивості правозастосувального акта: акта-дії, акта-документа, в якому знаходить своє втілення прийняте по справі рішення.

Визначити та охарактеризувати поняття «прогалини» та «колізії у праві».

ТЕМА 17. ПРАВОМІРНА ПОВЕДІНКА. ПРАВОПОРУШЕННЯ

Назвати визначення правомірної поведінки, ознаки правомірної поведінки, а потім перейти до її детальної класифікації за різними критеріями (залежно від об’єктивної сторони, від форм реалізації права, від наслідків, яких бажає досягти суб’єкт тощо).

Проаналізувати визначення правопорушення, усвідомивши його соціально-політичні ознаки: суспільна небезпека, протиправність, вина, застосування покарання. Визначивши критерій розподілу правопорушень на проступки (конституційні, цивільні, адміністративні, дисциплінарні) і злочини, доцільно ознайомитись з відповідними положеннями Цивільного та Кримінального кодексів України, а також кодексів законів про працю та адміністративні правопорушення.

Необхідно зосередити увагу на елементах, що утворюють склад правопорушення: об’єкт, об’єктивна сторона, суб’єкт, суб’єктивна сторона, давши детальну характеристику кожного з них та вказавши на них на прикладі конкретного правопорушення.

ТЕМА 18. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Юридична відповідальність: поняття та ознаки. Принципи юридичної відповідальності. Мета і функції юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Підстави притягнення та звільнення від юридичної відповідальності.

Специфіка юридичної відповідальності полягає в тому, що вона перш за все завжди оцінює минуле, тобто це відповідальність за дію, яка вже була вчинена. Тим самим юридична відповідальність може відрізнятися від організаційної, політичної, моральної та інших видів відповідальності, які спрямовані у майбутнє (наприклад, член політичної партії «відповідає» за проведення певного запланованого заходу, мітингу).

ТЕМА 19. ЗАКОННІСТЬ ТА ПРАВОПОРЯДОК

Законність: поняття, ознаки та структура. Зміст законності. Принципи та гарантії законності. Поняття, ознаки та функції правопорядку. Принципи та структура правопорядку. Право, законність, правопорядок: питання співвідношення та взаємодії. Законність і правопорядок.

Ппроаналізувати співвідношення таких правових категорії, як право, законність та правопорядок. Відповідь на це питання бажано почати з визначення спільних рис, що притаманні цим правовим категоріям, після чого перейти до висвітленням суттєвих відмінностей між ними. Найбільш доцільно давати відповідь на це питання у вигляді схеми, що має сприяти наочному розумінню сутності питання. Також необхідним є розгляд основних шляхів зміцнення законності і правопорядку.

ТЕМА 20. ПРАВОСВІДОМІСТЬ ТА ПРАВОВА КУЛЬТУРА. ПРАВОВЕ ВИХОВАНЯ

Правосвідомість: поняття, структура та функції. Види правосвідомості. Правова культура: поняття, види, функції та шляхи формування. Співвідношення правової культури з правовим нігілізмом та правовим ідеалізмом. Правове виховання: поняття, мета, завдання, принципи та функції. Механізм реалізації правового виховання.

Визначити роль освітньої діяльності, пропаганди правових знань, правової агітації та інших форм. Також потрібно розглянути механізм реалізації правового виховання.

ТЕМА 21. ЮРИДИЧНА ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ. ЮРИДИЧНИЙ ПРОЦЕС

Поняття, ознаки, функції та види юридичної практичної діяльності. Структура юридичної практичної діяльності. Юридичний процес: поняття, ознаки та принципи. Співвідношення юридичного процесу з юридичною

процедурою. Форма юридичного процесу (процесуальна форма). Види юридичного процесу в Україні. Стадії юридичного процесу.

Висвітлити теоретичні аспекти питання юридичного процесу як встановленого нормами права порядку здійснення соціальними суб'єктами діяльності зі створення, тлумачення та реалізації правових норм, спрямованого на досягнення цими суб'єктами суспільного чи особистого результату, ознак юридичного процесу, юридичного процесу з юридичною процедурою, форм юридичного процесу (або процесуальної форми), стадій юридичного процессу, поняття та класифікація процесуальних документів тощо.

ТЕМА 22. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

Правовідносини: поняття, ознаки та класифікація. Структура правовідносин. Суб'єкти правовідносин: поняття та види. Правосуб'єктність: поняття, елементи та їх характеристика. Поняття і види об'єктів правовідносин. Юридичний факт: поняття, ознаки та види. Фактичний (юридичний) склад: ознаки та види.

Висвітлити теоретичні аспекти питання поняття та ознак правового регулювання суспільних відносин. Слід зазначити, що соціальне регулювання – це регулювання за допомогою соціальних норм. Студентам необхідно розрізняти два види соціального регулювання: індивідуальне та нормативне; потрібно надати їх загальну характеристику. Після цього доцільно перейти до найпоширеніших підходів до правового регулювання (релігійного, класового, біхевіористського, кібернетичного тощо).

ТЕМА 23. ОСНОВНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ

Поняття та ознаки правової системи (правової сім'ї). Типи (сім'ї) правових систем світу. Загальна характеристика англосаксонської правової сім'ї. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї. Змішаний тип правових систем – скандинавська і латиноамериканська групи: поняття та характеристика. Релігійний тип (сім'я) правових систем: поняття та загальна характер истика. Традиційний тип правових систем: поняття та загальна характеристика.

Охарактеризувати правову систему України. При цьому слід пам'ятати, що своїми коренями вона виходить з континентальної (романо-германської) правової сім'ї, тому має багато спільних з нею рис. На підставі цього аналізу, а також враховуючи існуючі реалії, слід на рівні теоретичного прогнозування визначити основні перспективи розвитку правової системи України.

ІСТОРІЯ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ ТА МЕТОДИ ІСТОРІЇ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО

Визначити системну періодизацію історії вчень про державу та право та основні напрямки розвитку світової політико-правової думки.

Надати визначення поняття вчення про державу і права та його складові. Визначити предмет історії вчень про державу та право. Проаналізувати співвідношення історії вчень про державу та право, теорії та історії держави та права, політології та інших державно-правових дисциплін. Навести закономірності розвитку політико-правової ідеології.

Визначити методологію історії вчень про державу та право. Навести критерії оцінки політико-правових вчень. Скласти періодизацію історії політичних та правових вчень: її проблеми та відома умовність.

.

ТЕМА 2. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО У КРАЇНАХ ДАВНЬОГО СХОДУ, У ДАВНІЙ ГРЕЦІЇ ТА РИМІ

Опрацювання текстів мислителів Давнього Сходу, Китаю, Індії, Греції та Риму. Ранні форми політико-правового мислення як елементи релігійного і міфологічного способів осмислення світу. Загальна характеристика основних напрямків політичної думки у рабовласницьких державах Давнього Єгипту да Давнього Вавилону. Релігійний характер політичної ідеології. Специфіка політико-правових вчень Давньої Індії. Брахманізм. Буддизм. Індуїзм. Давній Китай та формування китайської політичної та юридичної культури. Три основні доктрини: конфуціанство, даосизм, легізм. Політичні і правові вчення у Давній Греції. Софісти про державу та право. Погляди на державу Сократа. Платон про форми держави. Ідеальна держава за Платоном. Політичні і правові погляди Аристотеля. Вчення Аристотеля про державу, справедливість, право та закони. Полібій, його вчення про колообіг політичних форм. Змішана форма правління та її елементи. Політичні і правові вчення у Давньому Римі. Політична ідеологія у Римі в період республіки. Погляди Цицерона на державу

та право. Римські юристи про право та його різновиди. Політичні ідеї раннього християнства.

ТЕМА 3. ПОЛІТИКО-ПРАВОВА ДУМКА У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ ТА РАННЬОМУ НОВОМУ ЧАСІ

Опрацювання текстів мислителів епохи Середньовіччя, раннього Нового часу, Ренессансу. Проблеми держави та права у релігійному світогляді Середньовіччя. Вчення Августина Аврелія про співвідношення церкви та держави (“два гради”). Доктрина “двох мечів”. Теократичний ідеал (Геласій, Григорій Великий). Вчення Фоми Аквінського про види законів, елементи державної влади та співвідношення церкви та держави. Політичні та правові ідеї середньовічних юристів.

Переворот в ідеології Західної Європи пізнього Середньовіччя. Гуманізм. Відродження. Реформація.

Становлення політичної ідеології Нового часу. «Володар» Макіавеллі, його історичний контекст, політичні цілі автора. «Роздуми над першою декадою Тита Лівія» як текст, паралельний «Государю». Утопічні вчення епохи Відродження: «Утопія» Томаса Мора, «Місто Сонця» Томазо Кампанелли та «Нова Атлантида» Френсиса Бекона.

Виникнення теорії природнього права. Г.Гроцій про види права, про поняття і призначення природного права, про походження держави. Розробка теорії природнього права у роботах Т.Гоббса. Еволюція політичних поглядів Гоббса. Особливості поглядів Спінози на природнє право. Вчення про межі державної влади. Спіноза про форми держави. Вчення Джона Локка про права людини, про походження і задачі держави. Теорія розподілу влади.

ТЕМА 4. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ДОБИ ПРОСВІТНИЦТВА

Опрацювання текстів мислителів епохи Просвітництва, пізнього Нового часу. Політичні і правові вчення ідеологів Просвітництва у Франції XVIII ст. Поняття “розуму”, “раціональності” та “природності”. Політико-правові погляди Вольтера. Французькі матеріалісти про роль закону в суспільних змінах. Вчення Ш.-Л.Монтеск’є про фактори, які визначають дух законів. Поняття політичної свободи. Критика деспотизму та обґрунтування системи розподілу влади. Ж -Ж.Руссо про етапи суспільної нерівності, суспільну угоду, народний суверенітет та його гарантії. Французька революція 1789-1794 рр.: її політико-правові та доктринальні обґрунтування. Основні напрямки політико-правової ідеології США у період боротьби за незалежність. Політична філософія Т.Джефферсона: “Декларація незалежності” та принципи президентського правління. “Федераліст” А.Гамільтона та Дж.Медісона. Політико-правові погляди Т.Пейна.

ТЕМА 5. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО XIX СТОЛІТТЯ

Опрацювання текстів мислителів XIX століття. Становлення громадянського суспільства у країнах Західної Європи та США. Революції та реставрації. Промисловий переворот та його соціальні наслідки. Протиріччя праці і капіталу. Основні напрямки політико-правової ідеології. Консервативна політико-правова ідеологія. Ж. де Местр, Е.Берк. Історична школа права. Основні ідеї лібералізму. Б.Констан про політичну та особисту свободу, про завдання і устрій держави. І.Бентам про право та державу.

Виникнення юридичного позитивізму. Дж.Остін. Проблеми держави та права у соціології О.Конта. О.Конт про етапи розвитку суспільства, про співвідношення матеріальної і духовної влади, про ставлення до права та суб'єктивних прав. Політичні і правові вчення у німецькій класичній філософії. І.Кант – вчення про право як область моральної свідомості. Теоретичне обґрунтування правової держави. Вчення Гегеля про державу та право. Поняття абстрактного права, моралі та моральності. Гегель про співвідношення громадянського суспільства і держави. Структура конституційної монархії.

Ранній соціалізм та марксизм. Комуністичні політико-правові вчення у Франції XVIII ст. Питання держави та права у творах комуністів і соціалістів початку XIX ст. Проблеми соціальної рівності людей та здолання політичного відчуження. Політико-правові проблеми у соціалістичних вченнях. Марксизм про державу та право. К.Маркс та Ф.Енгельс про класовий характер держави та права. Обґрунтування ідеї комуністичної революції. Історична доля марксизму.

Формування політичних партій, громадських організацій та демократичного руху у Західній Європі. Становлення представницької системи сучасної держави. Основні напрямки політико-правової ідеології. Лібералізм, консерватизм, соціалізм. Проблеми держави і права у соціологічних концепціях. Г.Спенсер про типології суспільства, держави та права. Ліберальні вчення про державу та право. Г.Єллінек. Юридичний позитивізм і соціологічний напрямок у юриспруденції. Р.Ієринг. Неокантіанські теорії права. Р. Штаммлер.

ТЕМА 6. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В УКРАЇНІ (XVII-XX ст.)

Опрацювання текстів українських мислителів. Зародження і розвиток політичних ідей в Київській Русі. Походження держави, шляхів виникнення правлячої династії, поняття соціальної справедливості у пам'ятках давньоруської писемності. Суспільно-політичні ідеї в "Русской Правде". Політико-правові уявлення XVI-XVIII ст. Політичні погляди С.Оріховського. Розвиток політичної думки в Києво-Могилянській Академії. Ідеї української державності в фундаторів цього навчального закладу: І.Борецького, М.Смотрицького, З.Копистенського. Розвиток політичних ідей у козацько-гетьманський період. Політичні погляди і соціально-політичні реформи

Б.Хмельницького. Політична і правова сутність Переяславських домовленостей. Політичне значення "Березневих статтей" Б.Хмельницького. Конституція П.Орлика. Зародження теорії освіченого абсолютизму в працях Ф.Прокоповича. Ідея „філософа на троні". Творці філософії просвітництва в Україні Я.Козельський, С.Десницький, В.Каразін, П.Лодій.

Політична ідеологія дворянських революціонерів. Програма конституційних перетворень в Росії в "Русской Правде" П.Пестеля. Федеративно-демократичні ідеї "Общества объединенных славян".

Кирило-Мефодіївське товариство (1846-1847 рр.). Соціально-політичні умови створення Кирило-Мефодіївського товариства. Основні ідеї, організаційні і програмні положення у "Статуті слов'янського товариства св. Кирила і Мефодія", "Книзі буття українського народу". Політичні погляди Т.Г.Шевченко. В.Антонович, його концепції народоправства, федералізму, автономізму Політичні погляди М. Драгоманова: ідеї конституціоналізму, політичної волі, парламентаризму, федерації і децентралізації. Суспільно-політичні наслідки першої буржуазно-демократичної революції 1905-1907 рр. Українське національне питання в III і V Державній Думі. Перший проект автономії України в XX ст. Політичні погляди М.Грушевського. "Українське питання" в трактовці М.Грушевського. Політичні ідеї в еміграції. Інтегральний націоналізм Д.Донцова. Консервативний напрямок (В.Липинський, С.Томашівський, В.Кучабський). Національно-державницький напрямок (С.Дністрянський, В.Старосольський, О.Бочковський).

ТЕМА 7. ПОЛІТИКО-ПРАВОВА ДУМКА РОСІЇ XIX-XX СТОЛІТЬ

Опрацювання текстів російських мислителів. Філософсько-правові аспекти анархізму М.Бакуніна, П.Кропоткіна, Л.Толстого. Вчення В.Соловйова про право. Правовий лібералізм Б.Чичеріна. Вчення П.Новгородцева про природне право, кризи правосвідомості та суспільний ідеал. Філософсько-правові погляди І.Ільїна.

Соціокультурна правова концепція Б.Кістяківського. Проблеми правової держави у творчості С.Гессена. Політико-правові ідеї М.Бердяєва. Політико-правові ідеї С.Булгакова. Політико-правова ідеологія більшовизму. Ленін В.І про державу і право. Окультне обґрунтування тоталітаризму. Погляди на державу М.Реріха. Політико-правові ідеї О.О.Зінов'єва.

ТЕМА 8. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО XX СТОЛІТТЯ

Опрацювання текстів мислителів XX століття. Основні напрямки політико-правової ідеології. Ідеї парламентаризму, політичного плюралізму, соціального законодавства. Теорії тоталітарної держави: досвід нацистської та радянської держав. Політико-правова ідеологія солідаризму та інституціоналізму. Вчення Л.Дюгі про норми солідарності, про функції права, про синдикалістську державу. Політико-правове вчення М.Оріу. Сучасні теорії держави. Неолібералізм. Теорії держави загального добробуту, плюралістичної демократії, правової та соціальної держави. Неоконсерватизм. Елітарні та

технократичні концепції держави. Соціологічна теорія права у США. Р.Паунд. Реалістична теорія права у США. К.Ллевеллін. Психологізм у сучасних теоріях права. Нормативізм. Г.Кельзен. “Чиста теорія права”. Ступінчата структура права та роль у ній основної норми. Конфедерація як форма державного устрою та її основні елементи. Сучасні теорії природнього права. Політичні та правові теорії радикалізму. Нові ліві. Рух зелених. Анархізм та анархо-синдикалізм. Антиглобалізм.

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Предмет історії держави і права зарубіжних країн. Періодизація курсу. Цивілізаційний та формаційний підходи до вивчення історії держави і права зарубіжних країн. Історіографія науки. Функції історії держави і права зарубіжних країн. Принципи вивчення історії держави і права зарубіжних країн. Методологія навчальної дисципліни. Основні загальнофілософські, загальнонаукові та спеціальнонаукові методи дослідження історико-правових явищ і процесів. Міжпредметні зв’язки цієї дисципліни. Завдання курсу. Значення вивчення історії держави і права зарубіжних країн для професійної підготовки працівників поліції.

ТЕМА 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО КРАЇН СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

Періодизація Стародавнього світу. Поняття: «Стародавній світ» „Стародавній Схід”. Особливості утворення держав на Стародавньому Сході. Іригаційна теорія. Характерні риси суспільного ладу давньосхідних держав. Кастова система та джерела рабства.

Специфіка організації державної влади суспільств Сародавнього Сходу. Східна деспотія. Загальна характеристика права Стародавнього Сходу. Залишкові норми первісного суспільства у період державотворення. Особливості перших кодифікацій права.

Суспільний лад та основні соціальні групи, періодизація, державний лад, центральні, місцеві органи, посади і право та його джерела у Стародавньому Єгипті. Фараон. Роль жерців у державному управлінні.

Суспільний устрій та основні соціальні групи, періодизація, державний лад, центральні, місцеві органи, посади і право держав Стародавньої Месопотамії. Шумер і Аккад. Вавилонська держава. Закони царя Хаммурапі.

Соціальний лад, основні соціальні групи, періодизація, державний лад, центральні, місцеві органи, посади і право та його джерела у Стародавньому Китаю. Династії Шань-Інь, Чжоу, період Чжань-Го, Цинь, Хань.

Суспільний лад та основні соціальні групи, періодизація, державний лад, центральні, місцеві органи, посади і право Стародавньої Індії. Імперія Маур'їв. Варни (касти). Артхашастра. Закони Ману.

ТЕМА 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО ДОБИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Термін «Середні віки». Періодизація феодального суспільства в Європі: 1. Раннє Середньовіччя (V-X ст.). 11. Класичний феодалізм (X1-XVст.) 111. Пізнє Середньовіччя (XV1-XV111ст.). Шляхи виникнення ранньофеодальних держав:1) на базі застарілих суспільних відносин рабовласницької держави (Візантія); 2) на основі родоплемінних відносин у різних племен (слов'ян, франків, англосаксів, арабів тощо).

Візантія. Східна римська імперія після падіння Риму. Походження поняття « Візантія». Особливості формування феодальних відносин і нової державності на основі взаємодії різних чинників: розвинутої державності і правової культури античності, вплив спадщини давньосхідних цивілізацій, а також південнослв'янських і причерноморських племен, які переживали період розпаду общинних відносин.

Два основні етапи суспільно-політичного і правововового розвитоку Візантії (Ромейської імперії): 1. V11- X11ст**.** Зміцненя центральної влади під час правління імператорів Ісаврійської династії (717-802рр.) та Македонської (867-1056). Формування адміністративно-бюрократичного апарату. Особливе місце греко-православної церкви в політичній системі. X111 - сер. XVст**.** Протистояння з римською церквою. Захоплення Константинополя хрестоносцями (1204р.). Відновлення імперії (1261р.). Палеологівське Відродження (1261-1453рр.) Завоювання турків-османів. Падіння Константинополя (1453р.).

Право Візантії. Кодекс Юстініана (528-524). Еклога (726р.). Землеробський, військовий, морський закони. Прохірон (872р.). «Василики» (Базилики)- 890р.

Вплив Візантії на державно-правовий розвиток південних (болгари, серби) і східних (росіяни, українці, білоруси) слов'ян.

Розпад Західної Римської імперії та утворення варварських королівств. Поняття „феодалізм", „феодальні відносини", „феодальний спосіб виробництва". Основні риси феодалізму. Феодальна держава Європи та основні форми її розвитку: ранньофеодальна (V-X1ст.), сеньйоральна (X1-X111ст), станово-представницька (X1V- XV ст.), абсолютна монархії (XV1-XV111ст.). Етапи розвитку феодального права. Джерела права. Ленне право. Міське право. Кріпосне право. Канонічне право. Розклад феодального ладу.

Виникнення та розвиток держави і права у франків. Держава при Меровінгах. Реформи Карла Мартелла. Держава при Каролінгах. Імперія Карла Великого. Верденський договір 843 р. Салічна правда. Суспільний лад та основні соціальні групи, періодизація, державний лад, центральні, місцеві органи, посади і право та його джерела у Франції. Королівська влада в IX-XII ст. Реформи Людовіка IX (XIII ст.). Генеральні штати, їх структура, компетенція та роль. Станово-представницька монархія. Великий березневий

ордонанс 1357 р. Паризький парламент та інші судові органи. Виникнення прокуратури. Реформи Ришельє та Людовика XIV. Французький абсолютизм. Торговельний ордонанс 1673 р. Великий кримінальний ордонанс 1670 р.

Суспільний устрій, основні соціальні групи, періодизація, державний лад, центральні, місцеві органи, посади та право Англії. Утворення британських і англосаксонських держав. Нормандське завоювання, зміни у державному ладі в XI-XII ст. Реформи Генріха II. Виникнення суду присяжних. Велика хартія вольностей. Зміни у державному ладі у XIII-XIV ст. Виникнення парламенту і формування місцевого самоврядування. Особливості англійського абсолютизму. „Загальне право", „право справедливості", судовий прецедент.

Суспільний лад та основні соціальні групи, періодизація, державний лад, центральні, місцеві органи, право та його джерела у Німеччині. Німецька держава у X-XII ст. „Священна Римська імперія германської нації". Імперський сейм, ландтаги. Саксонське і Швабське «Зерцала». Маґдебурзьке право. Золота булла 1356 р. Кароліна. Особливості німецького абсолютизму. Реформація і її наслідки.

ТЕМА 4. БУРЖУАЗНІ РЕВОЛЮЦІЇ XVII - XVIII СТ. В КРАЇНАХ ЄВРОПИ ТА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Державний та суспільний лад Англії напередодні буржуазної революції. Причини, рушійні сили, перебіг англійської буржуазної революції (1640 – 1658 рр.). Д. Локк. Політичні течії в революції: пресвітеріани, індепенденти, левеллери. Довгий парламент (1640-1653р.р.).

Три етапи революції. Велика ремонстрація (1641 р.). Громадянська війна. (1642-1648 р.р.) Проголошення республіки (1649 р.). Протекторат Кромвеля. (1653-1658 р.р.) "Знаряддя управління" (1653 р.) Система органів влади і управління за часів протекторату. Військова диктатура Кромвеля.

Реставрація Стюартів. Бредська декларація (1660 р.) Виникнення партії вігів і торі. «Славетна революція» (1688-1689р.р.) Формування основ конституційної монархії. Законодавство періоду буржуазної революції: "Habeas corpus act"1679 р., Білль про права 1689 р., Акт про престолонаслідування 1701 р. Значення цих документів в подальшому державно-правовому розвитку країни, в процесі формування конституційної монархії.

Буржуазна революція 1789 – 1794 рр. у Франції. Причини, рушійні сили, періодизація Великої французької революції. Державно-правові ідеї Вольтера, Ж.-Ж. Руссо, Ш. Монтеск'є.

Три основні етапи революції. «Декларація прав людини і громадянина» 1789 р. Встановлення конституційної монархії. Конституція 1791 р. Жирондистська республіка. Диктатура якобінців. Революційний трибунал. Соціально-економічні заходи якобінців. Конституція 1793 р. Переворот 9-го термідора і термідоріанська реакція. Конституція 1795 р. Директорія.

Соціально-політичний розвиток Франції у 1799 – 1870 рр. Переворот 18 брюмера 1799 р. Наполеона Бонапарта. Конституція 1799 р. Консулат. Створення централізованого бюрократичного апарату. Перша імперія.

Кодифікація Наполеона. Французький цивільний кодекс 1804 р. Французький кримінальний кодекс 1810 р. Реставрація монархії Бурбонів. Хартія 1814 р.

Липнева революція і Хартія 1830 р. Революція 1848 р. Друга республіка. Державний переворот Луї Бонапарта (1851 р.) і Конституція 1852 р. Державний лад Другої імперії Основні риси бонапартизму. Армія і поліція в системі бонапартизму.

ТЕМА 5. БОРОТЬБА БРИТАНСЬКИХ КОЛОНІЙ У ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. УТВОРЕННЯ США

Британські колонії у Північній Америці: організація управління та суспільний лад. Типи економічного розвитку колоній.

Війна за незалежність: причини (соціально-економічні, політичні), характер, хід. Значення протестантизму. Організація «Сини Свободи», її роль в організації визвольного руху. С. Адамс.

Ідеї Д. Локка, Т. Пейна. Б. Франклін. Т.Джефферсон. Дж.Вашингтон, О. Гамільтон. «Декларація незалежності» 1776 р. «Статті конфедерації» 1781 р. Паризький мир.

Конституція США 1787р. та Білль про права 1791 р. Основні принципи конституційної системи США. Форма правління та державний устрій.

ТЕМА 6. ДЕРЖАВА І ПРАВО У НОВИЙ ЧАС. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК КОЛОНІАЛЬНИХ ІМПЕРІЙ

Еволюція державного ладу Англії у XVIII-X1X ст. Виборчі реформи 1832, 1867 та 1884 -1885 р.р. Консерватори (торі) і ліберали (віги). Подальший розвиток державних структур.

Реформи місцевого самоврядування. Поліція. Судова реформа 1875 р. «Загальне право» і «Право справедливості» у Новий час. Зміни в політичній системі Англії в останній чверті XIX - на початку XX ст. Акт про парламент 1911 р. Оформлення державного механізму буржуазної конституційної монархії.

Формування громадянського суспільства і нового типу держави – буржуазної держави. Основні принципи британського парламентаризму.

Колоніальні володіння Англії. Організація управління колоніями. “Завойовані” колонії та “переселенські”. Акт про колоніальні закони 1865 р. Імперські конференції. Акти про управління Індією. «Акт про Британську Північну Америку 1867р. “. Домініони.

ТЕМА 7. ДЕРЖАВА І ПРАВО АНГЛО-САКСОНСЬКИХ КРАЇН У НОВІТНІЙ ЧАС. РОЗВИТОК КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРИНЦИПУ «РОЗПОДІЛУ ВЛАДИ»

Еволюція державного ладу Англії після Першої світової війни. Особливості політичного розвитку у міжвоєнний період. Реформи виборчого права 1918, 1928р.р., Вестмінстерський статут 1931 р.

Зміни в апараті державного управління та у соціальній структурі Англії у другій половині XX ст. Розвиток британської двопартійної системи. Консерватори і ліберали. Посилення лейбористської партії. Реформа парламенту 1949 р. Спроби подальшої реорганізації палати лордів. Акт про народне представництво 1948 р. Виборчі реформи 1949 р. і 1969 р. Корона.

Посилення ролі кабінету. Стиль управління М. Тетчер. Лейбористські уряди. Поліцейські та судові органи. Обмеження місцевого самоврядування.

Характерні риси англійської парламентської демократії. Джерела та основні риси права Англії. Соціальне законодавство. Основні напрями державно-правового розвитку Англії у кінці XX – на початку XXI ст. Подальший розвиток громадянського суспільства. Британська співдружність націй. «Загальне право» і «Право справедливості» у Новітній час.

Особливості соціально-економічного розвитку США Новітнього періоду. Причини «Великої депресії». Розвиток державно-монополістичного капіталізму.

“Новий курс” президента Рузвельта і його основні заходи: відбудова банківсько-фінансової системи, відбудова промисловості, аграрна політика, боротьба з безробіттям, державне регулювання ринкових відносин. Двопартійна система США. Демократи і республіканці. «Асоціація прогресивних дій». Інші політичні партії та угруповання. Зміни в політичному режимі Сполучених Штатів. Закон Вагнера 1935 р. Закон Сміта 1940 р.

Зміни у державному ладі США після Другої світової війни. Поправки до конституції – XX, XXII, XXV. Принципи федералізму. Централізація влади. Конгрес та його постійні комітети. Демократизація виборчого права: XIX, XX11I і XXIV поправки до конституції. Д. Кеннеді. Закон про виборчі права 1965 р. Президент. Апарат Білого дому. Пентагон і ЦРУ. Структура поліцейського апарату. ФБР. Верховний Суд США.

Правова система США у XX-на початку XX1ст. Еволюція соціаліально-політичної структури США в кінці XX–на початку XXI ст. (президентство Р. Рейгана, Д. Буша, Б. Обами).

ТЕМА 8. ДЕРЖАВНИЙ УСТРІЙ І ПРАВО НІМЕЧЧИНИ У НОВІТНІЙ ЧАС. ДЕРЖАВА І ПРАВО ФРАНЦІЇ У НОВІТНІЙ ЧАС. РОЗВИТОК КРАЇНИ ВІД ТРЕТЬОЇ ДО П'ЯТОЇ РЕСПУБЛІКИ

Німеччина після першої світової війни. Листопадова революція 1918р.: причини та наслідки. Веймарська конституція 1919 р. Система органів влади й управління в період Веймарської республіки (1919 – 1933 рр.). Територіальний устрій. Партії і політична боротьба в умовах Веймарської республіки.

Кризові явища у соціально-економічній та владній сфері у кінці 20-х – на початку 30-х рр. Причини приходу до влади німецького фашизму. Державний та суспільний лад фашистської Німеччини. Встановлення нацистського режиму. Законодавство періоду нацистської диктатури. Зміни у державному ладі. Фюрер, рейхстаг, імперська канцелярія. Каральні органи. Агресивна зовнішня політика.

Поразка фашистської Німеччини у Другій світовій війні. Потсдамські угоди. Окупаційний статут. Політика розколу країни: Бізонія і Тризонія. Утворення ФРН. Основні риси Боннської конституції 1949 р. Еволюція політичного режиму. Утворення НДР. Конституції 1949 і 1968 рр.

Утворення єдиної німецької держави у жовтні 1990 р. Форма правління та державний устрій сучасної Німеччини.

Третя республіка у Франції після Першої світової війни. Багатопартійність. Лівий блок і Національний блок. Робітничі партії. Фашистські організації. Народний фронт 1934 - 1938 рр. Уряд народного фронту. Державний механізм Третьої республіки.

Франція у Другій світовій війні. Уряд Віші. Кінець Третьої республіки.

Боротьба за демократичну конституцію після закінчення Другої світової війни. Референдуми 21 жовтня 1945 р. і 5 травня 1946 р. Конституція 1946 р. Четверта республіка (1946-1958). Антидемократичний перегляд Конституції 1946 р. Військовий заколот 1958 р. в Алжирі. Уряд генерала де Голля. Утворення П'ятої республіки. Державний лад Франції за Конституцією 1958 р. Кримінальна поліція Франції. Суд. Еволюція французького права у XX ст. Французький союз. Державно-правовий розвиток Франції у XXI ст.

ТЕМА 9. ДЕРЖАВА І ПРАВО КРАЇН СХІДНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ (ЯПОНІЯ, КИТАЙ, БЛИЗЬКИЙ СХІД, ПЕРСЬКА ЗАТОКА, ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)

Зміни в політичній системі Японії після першої світової війни. Японія між двома світовими війнами. Встановлення військово-монархічного режиму, його відмінність від фашистського. „Нова політична структура". „Нова економічна структура". Агресивна зовнішня політика.

Ліберально-демократичні перетворення після Другої світової війни: аграрна реформа, соціальне страхування, «дзайбацу» та ін.. Конституція 1947 р. Особливості японської монархії. Вплив європейського парламентаризму на формування політичної та правової системи. Перебудова суспільно-економічного ладу на ліберально-демократичних засадах.

Новий революційний підйом у Китаї після Першої світової війни. «Рух 4 травня» 1919р.- початок буржуазно-демократичної революції. Створення КПК (1921р.), її вступ до Гоміндану (1923р.) Громадянські революційні війни: (1924-1927рр.), (1927-1937рр.), (1946-1949рр.)

Утворення Китайської Народної республіки. Тимчасова конституція КНР 1949 р. Конституція 1954 р. Мао Цзедун і встановлення диктатури Комуністичної партії. „Великий стрибок", „Культурна революція", Конституція 1975р. і їх негативні наслідки.

Розпочаток активного правового будівництва після смерті Мао Цзедуна (1976 р.). Конституції 1978, 1982 рр., їх оцінка. Соціально-економічні і політичні зміни у китайському суспільстві в кінці XX-на початку XXI ст.

Місце і роль Азії — регіону з майже двохмільярдним населенням — у сучасному

світі є значно вагомішими, ніж у попередню епоху. Розпочавши буржуазні перетворення під упливом західних країн, вони не стали заручниками процесу «вестернізації». Країни Далекого сходу, насамперед Японія і Китай, змогли гармонічно поєднати в державно-правовому будівництві західний елемент з власним, традиційним, заснованим на багатовіковій духовній культурі, і це дало вражаючі результати в усіх сферах буття. Не менше ніж раніше, звертають на себе увагу країни мусульманського світу, котрі певним чином впливають як на Україну (Туреччина), так і на світовий правопорядок (Іран, Ірак), показують приклад поєднання архаїчних (середньовічних за європейськими мірками) державних форм і високого рівня «соціальності» держави (Саудівська Аравія, Бахрейн, Кувейт та ін.).

Однією з особливостей держави регіону Перської затоки є високий рівень її соціального складника; інша особливість полягає в тому, що все це досягнуто в межах архаїчних державних форм. Район Перської затоки — це регіон, де досі існують такі характерні для середньовіччя форми державного правління, як абсолютні або дуалістичні монархії.

ТЕМА 10. ДЕРЖАВА І ПРАВО КРАЇН АФРИКИ ТА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

У розвитку правових систем країн Африки вирізняють три основні етапи: перший — зародження і формування традиційного африканського права (до XIX ст.); другий — розвиток звичаєвого права в умовах колоніальної залежності африканських держав (XIX — середина XX ст.); третій — розвиток сучасних правових систем в умовах становлення державної незалежності (друга половина XX ст. — до сьогоднішніх днів). Традиційне право африканських народів протягом стеліть являло собою право звичаєве, що склалося виключно зі звичаїв — правил поведінки, що ввійшли у звичку в силу багаторазового повторення протягом тривалого часу. Розглядувана правова система має багато цікавих особливостей і характерних рис, зрозуміти які можна лише пояснивши соціальну структуру африканського суспільства.

Держави, що перебували під управлінням країн романо-германської правової родини, зберегли її основні ознаки — верховенство нормативно-правових актів, кодифікацію законодавства тощо (Алжир, Конго, Марокко, Сенегал, Туніс та ін.). Країни, що були під протекторатом Великобританії, зберегли багато інститутів загального права (Нігерія, Судан, Танзанія та ін.).

Мусульманське право нині застосовується в Алжирі, Єгипті, Марокко, Нігерії, Судані, Танзанії, Тунісі, Ефіопії. У більшості країн ним регулюється досить вузька сфера суспільних відносин — шлюби, розлучення, спадкування. Деякі країни визнали закони шаріату як основні принципи всієї правової системи (Єгипет). У деяких країнах (Нігерія, Ефіопія) діють спеціальні мусульманські суди. Важливою тенденцією розвитку правових систем країн Африки можна визнати законодавче закріплення норм традиційного права. Деякі з них для застосування цих норм створюють спеціальні суди звичаєвого права (Ефіопія, Нігерія, ПАР).

Війна за незалежність і утворення латиноамериканських держав. Іспанська і португальська колоніальні імперії в Америці. Процес становлення колоніальних систем Іспанії та Португалії почався ще в кінці XV - початку XVI ст., Тобто в епоху середньовіччя і розглядався як навернення до християнства язичників індіанців. Конкістадори знищили індіанську державність, і широке поширення набула система напівкріпосницького і напіврабської праці індіанців. В кінці XVIII ст. в Латинській Америці існували чотири віце-королівства: Нова Іспанія (зі столицею в Мехіко), Нова Гранада (Богота), Перу (Ліма) і Ріо-де-ла-Плата (Буенос-Айрес). До кінця XIX в. утворилися генерал-капитанство в Гватемалі, Венесуелі, Чилі та на Кубі. Поступово в Латинській Америці склався багатоступінчастий бюрократичний апарат, який, користуючись віддаленістю, допускав будь беззаконня, самовладдя. Щоб регламентувати всі сторони життя, в колонії в 1680 р видається Звід законів Індій - перший в історії офіційний збірник колоніального права. Бразилія була колонією Португалії, і там система управління була схожа з іспанської. Визвольна війна 1810-1826 рр. і утворення незалежних держав. До кінця визвольної війни на місці колишніх колоній виникли такі незалежні держави: Аргентина. Болівія, Бразилія, Велика Колумбія, Мексика, Парагвай. Перу, Центрально-Американська федерація, Чилі, Уругвай. Історія латиноамериканських держав в XIX в. Кауділізм і диктаторські режими. У більшості латиноамериканських республік зберігалися великі латифундії і напівфеодальні, а в Бразилії і рабовласницька форма експлуатації. При цьому мала місце соціальна і духовна пригніченість більшої частини населення. Конституційне розвиток Аргентини і Мексики в XIX в. Конституція Аргентини прийнята в 1853 р, Мексики - в 1857 р конституції Аргентини знайшли своє відображення ідеї північноамериканських федералістів кінця XVIII в.

Для латиноамериканського конституціоналізму XX в. характерно те, що навіть при найжорстокіших диктатури автори конституцій були змушені зберігати їх «демократичний фасад». Авторитарні методи правління не означали виключення з конституцій розгорнутих і детально розроблених глав і цілих розділів, присвячених політичним правам і особистих свобод громадян.

Конституції більшості країн Латинської Америки, відображаючи тенденцію до концентрації політичної влади, закріплювали унітаризм з яскраво вираженою централізованою системою адміністрації, але не чіпали муніципальне самоврядування. У тих країнах, де зберігалася федерація, остання виступала як історично успадкована форма адміністративно-територіальної організації держави (Бразилія, Аргентина, Мексика, Венесуела).

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ

ТЕМА 1. ДЕРЖАВА І ПРАВО УКРАЇНИ В НАЙДАВНІШІ ЧАСИ

Суспільний та державний лад скіфських ранньодержавних утворень. Правові джерела та основні риси галузевого права скіфів.

Еволюція державної організації античних полісів Північного Причорномор'я. Соціальна структура грецьких полісів. Правова організація античних міст-держав.

ТЕМА 2. ДЕРЖАВНИЙ РОЗВИТОК КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Суспільно-політичний розвиток східнослов'янських племен. Військово-політичний союз антів. Формування федерації слов'янських племен VII – IX ст. Теорії виникнення Київської Русі (норманська, антинорманська, хозарська). Чинники та специфіка політичної консолідації східнослов'янських земель та формування держави Київська Русь.

Етапи розвитку державності в Київські Русі. Особливості ранньофеодальної монархії в Київські Русі. Централізація князівської влади. Реформи Володимира Великого. Органи державної влади Київської Русі: великий князь, боярська рада, князівські з'їзди (снеми), віче. Децентралізація влади. Причини та наслідки феодальної роздробленості (XII–XIII ст.). Адміністративне управління територіями Київської Русі.

Суспільний розвиток Київської Русі. Соціальна структура. Формування князівської ієрархії. Роль дружини та бояр в системі державної влади. Формування духовенства. Правовий статус міщанства. Категорії залежного населення Київської Русі.

ТЕМА 3. СИСТЕМА ПРАВА КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Специфіка правової регламентації в Київській Русі. Синкретичний характер права. Рецепція візантійського права в давньоруському праві. Джерела права Київської Русі: звичаєве право, міжнародні договори, князівське законодавство, канонічне (церковне) законодавство, «Руська правда».

Специфіка звичаєвого права Київської Русі. Договірне право Київської Русі. Правові норми у договорах Київської Русі з Візантією та іншими державами. Міжкнязівські договори та договори князів з народом.

Нормативні акти князів в системі права Київської Русі: устави, статути, уроки, грамоти. Юридичний статус рішень і постанов народних зборів.

«Руська правда» - писана збірка законів Київської Русі. Редакції «Руської правди»: Правда Ярослава, Правда Ярославичів, Статут Володимира Мономаха.

Норми цивільного права в Київській Русі. Регламентація прав власності. Особливості сімейного та спадкового права.

Кримінальне право в Київській Русі. Категорії злочинів. Види покарань.

Процесуальне право Київської Русі. Змагально-обвинувальний характер судового процесу. Специфіка судових доказів та рішень. Посади судових виконавців (вірники).

Судова система Київської Русі. Судові функції державних посадовців. Юрисдикція князівських, приватних (вотчинних) та церковних судів.

ТЕМА 4. ДЕРЖАВА ТА ПРАВО ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОГО КНЯЗІВСТВА

Особливості політичного життя у Подніпров'ї після розпаду Київської Русі. Передумови виникнення Галицько-Волинського князівства. Основні етапи розвитку Галицько-Волинського князівства. Організація та функціонування влади у Галицько-Волинські державі. Повноваження князя. Роль Данила Галицького у піднесенні держави. Боярська аристократія та її роль в політичному житті Галицько-Волинського князівства. Юрисдикція віча та князівських з'їздів. Правовий статус міщанства та селянства. Специфіка двірцево-вотчинної системи управління. Церква в політичній системі Галицько-Волинського князівства. Військо.

Правова система Галицько-Волинського князівства. Джерела права: «Руська правда», князівські грамоти, міжнародні договори, літописи, церковні акти. Особливості міжнародно-правового статусу Галицько-Волинського князівства згідно з ярликом від Золотої Орди. Судочинство Галицько-Волинського князівства.

ТЕМА 5. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА ПРАВОВИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ

Утворення Великого князівства Литовського. Особливості етапів входження українських земель до складу Великого князівства Литовського (друга половина XIV–XVI ст.). Вплив польсько-литовських уній на втрату автономного статусу українських земель: Кревська унія 1385 р. Городельська унія 1413 р. Люблінська унія 1569 р.

Організація державної влади. Статус посадовців центральної влади Великого князівства Литовського (урядники маршалки та ін.). Ознаки

монархічних та республіканських форм правління в системі органів державної влади Речі Посполитої. Структура та повноваження Великого вального сейму. Шлехетські сеймики в структурі політичної влади Речі Посполитої.

Соціальна структура. Зміна статусу князів у польсько-литовську добу. Удільні князі. Посилення ролі магнатів та шляхти. Міщанство, магдебурзьке право. Етапи закріпачення селян. Соціальна диференціація селянства: тяглові, службові, селяни-ремісники, чиншові. Місце українського козацтва в суспільній структурі Речі Посполитої.

Правова система польсько-литовської доби. Джерела права. Значення «Руської Правди» в формуванні правової системи Великого князівства Литовського. Королівські привілеї і статути. Сеймові конституції. Судебник 1468 р. Литовські статути 1529, 1566, 1588 р. «Устава на волоки» 1557 р. Люблінська унія 1569 р. Церковні документи. Берестейська унія 1596 р. Судова система. Сеймовий та королівський суди. Коронний та литовський трибунали. Система станово-шляхетських судів у повітах. Земські суди. Гродські суди (вищі й нижчі). Підкоморські суди. Вотчинні (доменіальні суди). Магістратські та ратушні суди. Церковні суди.

ТЕМА 6. ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНИЙ УСТРІЙ ТА ПРАВО ЗАПОРІЗЬКОЇ СІЧІ

Причини та умови виникнення українського козацтва. Групи козаків. Утворення реєстрового козацтва 1572 р. Права, привілеї та обов'язки реєстрового козацтва. Склад та соціально-політичне становище запорізького (низового) козацтва. Запорізька Січ як воєнно-політична організація республіканського типу. Ієрархія органів влади Запорізької Січі: Січова рада, козацька старшина (гетьман, військовий суддя, писар осавул, підскарбій, обозний). Адміністративно-господарська організація Запорізької Січі. Клейноди Війська Запорізького. Ординація війська Запорізького 1638 р.

Правова система Запорізької Січі. Звичаєве право. Специфіка правових норм запорізького козацтва. Правові процедури на Запорізькій Січі. Кримінальне право: види злочинів та система покарань. Право власності.

ТЕМА 7. ДЕРЖАВА ТА ПРАВО В ПЕРІОД НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ ВІЙНИ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО (1648-1657 РР.)

Причини та етапи національно-визвольної війни під керівництвом Б. Хмельницького. Критерії виділення Української держави. Автономний статус українських земель за відповідно до Зборівського (1649 р.) та Білоцерківського (1651 р.) договорів з Річчю Посполитою. Адміністративно-територіальний поділ Війська Запорізького. Полково-сотенний устрій та його специфіка. Зовнішня політика Б. Хмельницького: відносини з Кримським ханством, Молдавією, Московським царством, Валахією. Березневі статті 1654 р.: основні положення та дискусії щодо політико-правового статусу Війська Запорізького після союзу Б.

Хмельницького з Московським царством. Зміни в зовнішній політиці Б. Хмельницького після Віленського перемир'я (1656 р.) між Москвою та Річчю Посполитою. Статус гетьмана в період Національно-визвольної війни. Тенденція до збільшення гетьманських повноважень. Юрисдикція генерального уряду. Співвідношення гілок влади Війська Запорізького.

Суспільний устрій. Зміни в соціально-економічних відносинах. Ліквідація магнатського та шляхетського землеволодінь та панщини. Формування нової української аристократії. Правове та соціально-економічне становище шляхти, козацтва, міщанства, селянства, духовенства. Податкова система Війська Запорізького.

Джерела права. Гетьманські універсали. Вплив Національно-визвольної війни на норми цивільного , кримінального, процесуального права.

ТЕМА 8. ДЕРЖАВА І ПРАВО ГЕТЬМАНЩИНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА XVII – XVIII СТ.

Етапи втрати української державності другої половини XVII – XVIII ст. Поділ українських земель між Московським царством та Річчю Посполитою. Андрусівське перемир'я 1667 р. та Вічний мир 1686 р. Статус українських земель відповідно до договірних статей українських гетьманів з Московським царством (Російською імперією), Річчю Посполитою, Османською імперією протягом другої половини XVII – XVIII ст. Органи влади Російської імперії для управління українськими землями: Перша малоросійська колегія (1722-1727 рр.), Правління гетьманського уряду (1734-1750 рр.), Друга малоросійська колегія (1764-1786 р.).

Органи державної влади та управління. Поєднання республіканських та монархічних рис в системі управління Гетьманщиною. Еволюція розподілу влади на українських землях. Повноваження гетьмана. Формування системи стримувань та противаг. Конституція П. Орлика 1710 р. Ліквідація гетьманства 1764 р. Статус козацької старшини на Правобережжі та Лівобережжі. Функції генеральної та старшинської ради. Організація виконавчої влади Гетьманщини. Генеральна військова канцелярія. Полково-сотенна система територіального управління. Зміна в правовому становищі Запорізької Січі. Зруйнування Запорізької Січі 1775 р. та його наслідки. Зміна статусу козацької старшини та рядового козацтва після ліквідації Січі. Жалувана грамота дворянству 1785 р.

Судова система Гетьманщини. Ієрархія козацьких судів (сільські, сотенні, полкові суди). Генеральний військовий суд, як вища судова інстанція Гетьманщини. Статус церковних судів. Судова реформа К. Розумовського 1760-1763 рр. Судові повіти, земський, підкоморський, гродський суди.

Джерела права другої половини XVII – XVIII ст. Звичаєве козацьке право. Гетьманські статті. Пакти і Конституція прав і вольностей Війська Запорозького 1710 р. Царське законодавство. Гетьманське законодавство: універсали, ордери, грамоти, листи, інструкції. Акти військової канцелярії. Церковне право. Кодифікація українського права. Д. Апостол. «Права, за якими судиться малоросійський народ» (1743 р.), «Суд і розправа в правах

малоросійських» (1750 р.). «Екстракт малоросійських прав» (1767 р.). Розвиток галузей права Гетьманщини.

ТЕМА 9. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА ПРАВОВИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ (КІНЕЦЬ XVIII – ПОЧАТОК XX СТ.)

Наслідки ліквідації української державності в складі Російської імперії. Суспільний устрій українських земель. Станові привілеї дворян. Особливості формування буржуазії на українських землях. Розширення прав буржуазії після реформ 60-70-х рр. XIX ст. Статус духовенства, секуляризація церковних земель. Категорії міщанства. Скасування магдебурзького права. Групи селян: поміщицькі селяни, державні селяни, військові поселенці. Інвентарна реформа 1847-1848 р. на Правобережжі. Зміна правового статусу селян після скасування кріпацтва 1861 р. Демократичні зміни періоду буржуазної революції 1905-1907 рр. Контрреволюційний реванш російського абсолютизму.

Органи державної влади на українських землях. Адміністративно-територіальний поділ українських земель після скасування полково-сотенного устрою. Губернії, генерал-губернаторства. Російські органи центральної влади. Структура місцевого врядування: губернське, повітове управління. Земська реформа 1864, міська реформа 1870 р.

Судова система. Зміни в судоустрої після реформи 1864 р.: позастановий суд, гласність судового засідання, змагальність сторін, інститут присяжних, реорганізація прокуратури.

Кодифікація права на українських землях першої половини XIX ст. «Зібрання малоросійських прав» (1807 р.). Статути 1864 р. Особливості норм цивільного, кримінального, судово-процесуального права.

ТЕМА 10. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА ПРАВОВИЙ РОЗВИТОК ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ НАПРИКІНЦІ XVIII – НА ПОЧАТКУ XX СТ.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії. Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Вплив подій буржуазної революції 1848 р. на суспільно-політичний розвиток Галичини та Буковини. Зміни у виборчому праві 1907 р.

Суспільний устрій західноукраїнських земель. Правовий статус привілейованих верств: магнати, шляхта, духовенство. Соціально-економічне становище селянства. Вплив реформ Марії Терезії та Франца Йосифа II на кріпосних селян. Скасування кріпацтва 1848 р.

Система державної влади. Особливості імператорської влади Австрійської імперії. Запровадження станової конституції в Галичині (1817 р.). Повноваження мандаторів. Конституція Австрійської імперії 1848 р. Часткове проголошення демократичних інститутів в Австрійські імперії. Діяльність Головної руської ради у Львові. Досвід парламентської діяльності українців через участь у австрійському рейхсраті. Розвиток місцевого самоврядування:

крайові сейми, повітові громади, повноваження старост. Реалізація міського самоврядування через міську раду та магістрат.

Органи судової влади. Діяльність загальностанових судів. Триступенева система судів: повітові, колегіальні, крайовий суд. Присяжний суд. Заснування прокуратури та адвокатури.

Новації в галузях права відповідно Цивільного кодексу 1811 р., Кримінального кодексу (1803 р.), Цивільно-процесуального кодексу 1895 р., Кримінально-процесуального кодексу 1873 р.

ТЕМА 11. ДЕРЖАВА І ПРАВО УКРАЇНИ В ПЕРІОД НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ І ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (1917 – 1921РР.)

Державна влада і правовий розвиток Української Народної республіки періоду Центральної Ради (березень 1917 – квітень 1918 р.). Реорганізація органів державної влади Російської імперії внаслідок перемоги буржуазно-демократичної революції у лютому 1917 р. Утворення Української Центральної ради (УЦР) (березень 1917 р.). Проблеми легітимності УЦР: Всеукраїнський національний з'їзд (квітень 1917 р.). Склад та структура УЦР. Повноваження центрального органу виконавчої влади УНР – Генерального секретаріату. Система органів місцевої влади та місцевого самоврядування. Універсали УЦР: проблеми визначення державного статусу українських земель. Соціально-економічна політика УЦР. Міжнародні відносини УЦР. Брестський мир (лютий 1918 р.). Судочинство УНР в умовах війни з більшовистською Росією: «надзвичайне правосуддя» через систему революційних військових судів. Конституція УНР (квітень 1918 р.). Причини падіння УЦР.

Суспільно-політичний устрій і право Української держави П. Скоропадського (квітень – грудень 1918 р.). Політична платформа П. Скоропадського. Зміни в державному устрої України відповідно до «Закону про тимчасовий державний устрій України». Монархічна природа влади гетьмана П. Скоропадського. Повноваження та склад Ради міністрів. Інститут державних службовців. Державотворчі реформи П. Скоропадського. Соціально-економічні перетворення в Українські державі. «Закон про громадянство Української держави». Переважання інтересів приватних власників в цивільному праві Української держави. Міжнародна діяльність П. Скоропадського: договори з Німеччиною, монархічними колами Росії.

Державотворчі процеси УНР періоду Директорії. Утворення Директорії, її склад та задачі. Падіння гетьманату. Система державної влади періоду Директорії. Повноваження Трудового Конгресу, ради народний міністрів. Особливості президентсько-парламентської республіки за проектом Конституції УНР (жовтень 1920 р.). Зовнішня політика Директорії.

Формування держави та права ЗУНР. Розпад Австро-Угорської імперії та проголошення ЗУНР (листопад 1918 р.). Органи державної влади ЗУНР. Реалізація принципу розподілу влади в ЗУНР. Повноваження Президента Є. Петрушевича. Державний секретаріат – центральний орган виконавчої влади ЗУНР. Органи місцевої влади. Створення правоохоронних органів ЗУНР:

народна міліція. Реформування судової системи. Збройні сили ЗУНР. Об'єднання ЗУНР та УНР: Акт злуки 22 січня 1929 р. Польсько-українська війна. Причини падіння ЗУНР.

ТЕМА 12. ДЕРЖАВА І ПРАВО УКРАЇНИ 20-30-Х РР. ХХ СТ.

Радянська держава в Україні 1917-1920 рр. Диктатура пролетаріату – основа державності. Умови створення та система органів влади УСРР. Ради робітничих та солдатських депутатів. Рішення з'їздів Рад 1917-1920 рр. Обрання Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету (ВУЦВК). Утворення радянського уряду - Рада народних комісарів (РНК). Рецепція права УСРР та РСФРР. Конституція УСРР 1919 р. Декрети радянської влади про націоналізацію. Продовольча розкладка Надзвичайний характер правових актів радянської влади періоду «воєнного комунізму». Повноваження революційних трибуналів.

Розвиток держави 20-30-х рр. Етапи утворення СРСР: воєнно-політичний союз радянських республік, договірна федерація, союз республік. Декларація про утворення СРСР 30 грудня 1922 р. Статус органів державної влади за Конституціями УРСР 1924 р., 1929 рр. Реформування адміністративно-територіального поділу. Запровадження поділу на області. Зміни у системі вищих і місцевих органів влади і державного управління за Конституціями СРСР 1936 р. та УРСР 1937 р. Верховна рада УРСР – вищий орган державної влади. Повноваження Рад депутатів трудящих. Централізація влади та зрощування партійного та державного апарату.

Зміни у судоустрої періоду 20-30 рр. Народні судів. Система спеціальних судів та їх роль формуванні репресивного державного апарату СРСР. Створення загальносоюзної централізованої системи прокурорських органів. "Особлива нарада" НКВС, "трійки" та "двійки" на місцях. Ліквідація демократичних засад судочинства. Розширення видів та суб'єктів злочинів в кримінальному праві.

Політико-правове становище західноукраїнських земель у складі Польщі, Чехословаччини, Румунії.

ТЕМА 13. ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ СТАТУС УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ В ПЕРІОД ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1939-1945 РР.

Входження Західної України до складу УРСР. Договір про ненапад між Радянським Союзом та Німеччиною від 23 серпня 1939 р. (пакт Молотова – Ріббентропа). Договори з Румунією 1940 р. Запровадження нового адміністративно-територіального поділу в Галичині, Буковині та Бесарабії. «Радянізація» західних областей УРСР.

Напад Німеччини на СРСР 22 червня 1941 р. Перебудова держапарату УРСР-СРСР на воєнний лад (1941 - 1945 рр.). Указ Президії Верховної Ради СРСР «Про воєнний стан» від 22 червня 1941 р. Посилення централізації

управління. Надзвичайні повноваження Державного Комітету Оборони (ДКО). Зміни в правозахисній системі. Військові трибунали. Воєнізація органів прокуратури. Централізація органів держбезпеки та внутрішніх справ (НКВС).

Окупаційний режим в Україні. Адміністративно-територіальний поділ України в період «нового порядку». Репресивний характер окупаційного режиму. Течії руху опору в Україні: національна (ОУН-УПА) та радянська (радянські партизани та підпілля). Акт відновлення Української держави 30 червня 1941 р. у Львові. Спроби встановити українську цивільну та військову владу представниками ОУН-УПА на Галичині, Волині та Поліссі.

Правова система. Підпорядкування змін в законодавстві потребам мілітаризації СРСР. Новації цивільного, кримінального, трудового законодавства. Зміни у регуляції відносин власності. Запровадження правового режиму трудових мобілізацій, збільшення робочого часу. Колгоспне законодавство воєнного часу. Зміни у кримінальному праві.

ТЕМА 14. ДЕРЖАВА І ПРАВО УРСР 1945-1991 РР.

Зміцнення тоталітарно-командної системи управління в СРСР, як загальна тенденція розвитку держави та права. Конституція УРСР 1978 р. Вищі та місцеві органи влади. Склад та повноваження Верховної Ради УРСР. Рада міністрів УРСР. Зміцнення партійної радянської номенклатури. Місцеві органи влади за Конституцією УРСР 1978 р.: обласні, районні, міські, районні в містах, селищні, сільські Ради народних депутатів. Спроби політичних та економічних реформ в СРСР. Раднаргоспи, розширення компетенції республіканських органів управління, реорганізація суду та правоохоронних органів періоду «відлиги». Політичні реформи періоду перебудови: елементи альтернативності виборчої системи; введення інституту президентства; багатопартійна система; запровадження принципів парламентаризму. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Виведення із союзного підпорядкування органів суду і прокуратури УРСР.

Право УРСР. Зміни в системі права періоду «відлиги» М. Хрущова. Ліквідація воєнних трибуналів, військ МВС. Закон про судоустрій УРСР 1960 р. Положення про прокурорський нагляд в СРСР (1955 р.). Централізація прокурської системи УРСР за Конституцією 1978 р. Реорганізація органів державної безпеки та внутрішніх справ. Функції КДБ та МВС. Розвиток галузей права УРСР.

ТЕМА 15. РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ (З 1991 Р.)

Становлення незалежної Української держави та її правової системи. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Референдум 1 грудня 1991 р. Початок демократизації суспільно-політичного життя. Громадські організації: партії, рухи, профспілки, товариства. Запровадження інституту президента та його представників на місцях. Трансформації форми державного правління України. Органи самоврядування. Розробка та прийняття Конституції

України 28 червня 1996 р. Державно-політичний розвиток України на сучасному етапі. Вплив агресії Російської Федерації на державно-правовий розвитик України. Основні напрямки розвитку національної правової системи України. Формування нових галузей права: військове, муніципальне, аграрне, спортивне, космічне право.

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Питання з курсу «Теорія держави та права»

1. Методи (методологія) пізнання держави і права.
2. Різноманітність поглядів на походження держави і права.
3. Поняття та ознаки держави. Наукові погляди щодо сутності держави.
4. Поняття та структура форми держави.
5. Форма правління: поняття та різновиди.
6. Форма державного устрою: поняття та різновиди.
7. Політико-правовий режим і його різновиди.
8. Поняття державного апарату та його ознаки.
9. Орган держави: поняття, ознаки, види.
10. Система державних органів згідно з Конституцією України.
11. Поняття правової держави і її основні ознаки.
12. Демократична держава як принцип державного ладу.
13. Правова держава як принцип державного ладу.
14. Поняття і ознаки права. Об’єктивне і суб’єктивне в праві.
15. Класифікація функцій права та їх загальна характеристика.
16. Принципи права: поняття та класифікація.
17. Поняття і види соціальних норм. Співвідношення правових і технічних норм.
18. Правовий вплив та правове регулювання.
19. Поняття механізму правового регулювання, його стадії та елементи.
20. Поняття та ознаки нормативно-правового акта, його види.
21. Поняття закону, його основні ознаки та види.
22. Конституція України, її основні риси і місце в правовій системі.
23. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття та ознаки.
24. Нормотворча техніка як різновид юридичної техніки: поняття, елементи, види.
25. Законодавча техніка. Юридична термінологія.
26. Структура норми права: поняття та загальна характеристика.
27. Класифікація норм права. Загальна характеристика їх основних видів.
28. Способи викладу правових норм у нормативно-правових актах.
29. Нетипові нормативно-правові приписи. Співвідношення норми

права і припису статті нормативно-правового акта.

30. Система права: поняття, ознаки, основні елементи.
31. Поняття предмету та методу правового регулювання.
32. Система законодавства України: поняття, структура.
33. Система права та правові системи.
34. Поняття, ознаки та критерії класифікації правових відносин.
35. Склад і зміст правових відносин.
36. Суб'єкти правових відносин, їх властивості.
37. Поняття і види об'єктів правових відносин.
38. Поняття юридичних фактів, їх класифікація.
39. Поняття правотворчості, її функції та принципи.
40. Види правотворчості. Основні стадії правотворчого процесу.
41. Юридична сила нормативно-правових актів.
42. Порядок видання законів в Україні. Межі чинності нормативно-правових актів.
43. Поняття і форми систематизації нормативно-правового матеріалу.
44. Законодавча техніка: поняття та види.
45. Поняття і форми безпосередньої реалізації права.
46. Основні стадії правозастосувального процесу. Вимоги правильного застосування норм права.
47. Акти застосування правових норм, загальна характеристика та їх види.
48. Поняття тлумачення норм права, його основні види.
49. Основні способи тлумачення правових норм.
50. Види тлумачення норм права за суб'єктами.
51. Тлумачення норм права за обсягом їх правового змісту.
52. Об'єктивна і суб'єктивна сторони правомірної поведінки.
53. Поняття і основні ознаки правопорушення, його різновиди.
54. Склад правопорушення, характеристика його основних елементів.
55. Поняття, підстави, цілі та види юридичної відповідальності.
56. Підстави звільнення від юридичної відповідальності.
57. Поняття юридичного процесу, його ознаки та види.
58. Стадії юридичного процесу.
59. Процесуальні документи: загальні положення та їх види.
60. Природа і система процесуального права.
61. Поняття, структура та види правосвідомості.
62. Правова культура: поняття, структура, сфери та форми дії.
63. Правовий нігілізм: витоки, форми прояву, перспективи і шляхи його подолання в Україні.
64. Правове виховання: поняття, структура, види.
65. Значення правової культури в формуванні правової держави та сучасного юриста.
66. Правова система суспільства: поняття і структура.
67. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї.
68. Загальна характеристика англосаксонської правової сім'ї.
69. Загальна характеристика правової сім'ї релігійно-моральної

орієнтації.

70. Загальна характеристика сім'ї традиційного права.
71. Особливості громадянського суспільства в умовах воєнного стану.
72. Особливості механізму держави в умовах воєнного стану.
73. Характеристика функцій держави в особливий правовий режим воєнного стану.

Питання з курсу «Історія вчень про державу та право»

1. Вчення Платона про державу та право.
2. Вчення Аристотеля про державу та право.
3. Вчення Цицерона про державу та право.
4. Вчення про державу та право Ф. Аквінського.
5. Політико-правове вчення Н. Макіавеллі.
6. Вчення про державу та право С. Оріховського (Роксолана).
7. Вчення про державу та право Г. Гроція.
8. Вчення Дж. Локка про державу та право.
9. Вчення про державу та право Ш.Л. Монтеск'є.
10. Вчення про державу та право Ж.-Ж. Руссо.
11. Вчення Т. Гоббса про державу та право.
12. Вчення І. Канта про державу та право.
13. Державно-правові ідеї Б. Константа та А. Токвіля.
14. Вчення Г.В.Ф. Гегеля про державу та право.
15. Консервативна концепція держави В.К. Липинського.
16. Вчення про державу та право М.П. Драгоманова.
17. Державно-правові погляди І.Я. Франка.
18. Особливості погляду на державу та право М.Є. Салтикова-Щедріна.
19. Теорія юридичного нормативізму Г. Кельзена.
20. Психологічна теорія права Л.Й. Петражицького.
21. Основні сучасні концепції природного права.
22. Вчення про державу та право Б.О. Кістяківського.
23. Вчення про державу та право Ф.В. Тарановського.
24. Вчення про державу та право М.С. Грушевського.
25. Теорія солідаризму Л. Дюгі.
26. Інтегративний підхід до праворозуміння.
27. Націоналізм у державно-правових поглядах Д. Донцова.
28. Утопічні політичні проекти державного переоблаштування: історична еволюція.
29. Ідеологія тоталітарної держави: причини її суспільної привабливості.
30. Вчення ісламу про державу і політику

31. Неолібералізм про державу.
32. Неконсерватизм про державу.
33. Еволюція ставлення до проблеми співвідношення права і моралі від давніх часів до сьогодення.
34. Теорія природного права: доля від зародження до сучасності.
35. Історія класифікацій державних форм від античних часів до XX століття.

Питання з курсу «Історія держави та права зарубіжних країн»

1. Основні державно-правові ідеї в період Великої французької революції.
2. Періодизація історії розвитку Римської держави.
3. Конституція США: передумови прийняття та загальна характеристика.
4. Саксонське та Швабське Зерцала: порівняльна характеристика.
5. Закони Драконта: загальна характеристика.
6. Реформи Солона: зміст і наслідки.
7. Стародавня Греція: суспільний, державний лад і право.
8. Велика Хартія Вольностей: зміст і значення.
9. Рецепція римського права.
10. Буржуазна держава та право Франції (XVIII – XIX ст. ст.).
11. Характеристика права Стародавнього Єгипту.
12. Реформи Клісфена: загальна характеристика.
13. Веймарська конституції 1919 р.: загальна характеристика.
14. Закони Ману та Хаммурапі: порівняльна характеристика.
15. Якобінська диктатура: причини встановлення та наслідки.
16. Цивільний кодекс Наполеона: зміст і значення.
17. Судова система США: історія та сучасність.
18. Кримінальний кодекс Наполеона: загальна характеристика.
19. Протекторат О. Кромвеля.
20. Декларація прав людини і громадянина 1789 р. у Франції: загальна характеристика.
21. Основні принципи конституційної системи США. Форма правління та державний устрій.
22. Британські колонії у Північній Америці: організація управління та суспільний лад.
23. Формування громадянського суспільства і нового типу держави – буржуазної держави.
24. Зміни в апараті державного управління та у соціальній структурі Англії у другій половині XX ст.

25. «Новий курс» президента Рузвельта і його основні заходи: відбудова банківсько-фінансової системи, відбудова промисловості, аграрна політика, боротьба з безробіттям, державне регулювання ринкових відносин.

Питання з курсу «Історія держави та права України»

1. Загальна характеристика джерел права Київської Русі (рецептовані та місцеві).
2. Особливості державного ладу та права Галицько-Волинського князівства.
3. Загальна характеристика ІІІ Литовського статуту як джерела права.
4. Система судоустрою на українських землях Великого князівства Литовського.
5. Державні унії Польщі та Литви і їх вплив на українське суспільство.
6. Запорізька Січ як фундамент української державності. Основні етапи її політичної історії.
7. Військово-адміністративний устрій України в період національно-визвольної війни 1648 – 1657 рр.
8. Державно-правові концепції Ю. Немирича та І. Мазепи.
9. Конституція П. Орлика 1710 р.: зміст і значення.
10. Автономія (самоуправління) України у складі Росії в часи Гетьманщини (XVII – XVIII ст.).
11. Джерела права України-Гетьманщини: загальна характеристика.
12. Кодифікація українського права XVIII – початку XIX ст.
13. Судова реформа 1864 р. та особливості її проведення на території України.
14. Утворення Центральної Ради та еволюція її правового статусу в березні – листопаді 1917 р.
15. Державний лад і законодавство Української Держави гетьманату П. Скоропадського.
16. Державно-правові інститути УНР періоду Директорії.
17. Державно-правовий розвиток ЗУНР.
18. Становлення радянської влади в Україні.
19. Конституція УСРР 1929 р.: загальна характеристика.
20. Возз’єднання західної України і Північної Буковини з УРСР.
21. Зміни державного апарату СРСР і УРСР у роки Другої світової війни.

22. Утворення незалежної держави Україна та її юридичне оформлення.
23. Третій Універсал УЦР Третього Універсалу як державно-правовий акт конституційної спрямованості.
24. Порівняльна характеристика органів влади УРСР за Конституціями 1929р. та 1937 р.
25. Державно-політичний розвиток України на сучасному етапі.
26. Вплив агресії Роійської Федерації на державно- правовий розвиток України.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Курс «Теорія держави та права»

1. Основні нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 38. Ст. 160.).

2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст. 429.

3. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради УРСР від 24 серпня 1991 року. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст. 502.

4. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 року. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 53. Ст. 799.

- *акти міжнародного права:*

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. Офіційний вісник України. 1998. № 13.

- закони

1. Про правонаступництво України: Закон України від 12 вересня 1991 року. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 46. Ст. 617.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
3. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2014. № 13. Ст. 222.
4. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2011. № 38. Ст. 385.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
6. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20-21. Ст. 190.
7. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2017. № 35. Ст. 376.
8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність: Закон України від 3 березня 2022 № 2108-IX. База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2108-20#Text
9 . Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 № 2469-VIII. Редакція від 09.08.2024. База даних «Законодавство

України»/Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text

12. Про затвердження Указу Президента України "Про продовження строку проведення загальної мобілізації": Закон України 15 січня 2025 № 4221-IX. База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4221-20#Text

13. . Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2013. № 1. Ст. 1.

14. Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки: Закон України від 09 квітня 2015 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2015. № 26. Ст. 219.

15. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.

16. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545.

17. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.

18. Про державний кордон України: Закон України від 4 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 1992. № 2. Ст. 5.

19. Про Державний Гімн України: Закон України від 6 березня 2003 року. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 24. Ст. 163.

20. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01 липня 2010 року. Відомості Верховної Ради України. 2010. №40. Ст. 527.

21. Про молодіжні та дитячі громадські організації: Закон України від 1 грудня 1998 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 1999. № 1. Ст. 2.

- *підзаконні акти:*

1. Про державні символи України: Постанова Верховної Ради України від 3 вересня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 45. Ст. 241.

2. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: Указ Президента України від 15 листопада 2006 року (зі змінами і допов.). Офіційний вісник України. 2006. № 47.

3. Про систему центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року (зі змінами і допов.). Офіційний вісник України. 1999. № 50.

4. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента від 10 червня 1997 року (зі змінами і допов.). Урядовий кур'єр. 1997. № 107-108.

5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року "Про запровадження національної системи стійкості": Указ Президента України від 27 вересня 2021 № 479/2021. База даних

«Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479/2021#Text

6. . Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 № 64. База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text.

7. Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні":Закон України від 24 лютого 2022 № 2102-IX. База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text

2. Підручники:

2.1. Загальна теорія права : підручник / О. В. Петришин, В. В. Лемак, С. І. Максимов та ін.; Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2020. 568 с.

2.2. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави та права: підруч. Київ: Кондор, 2006. 477 с.

2.3. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 584 с.

2.4. Теорія держави і права : підруч. Кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведєрніков. 3-є вид. перероб. і доп. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. Ліра ЛТД. 480 с.

3. Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

3.1. Багатомовний юридичний словник-довідник. Київ: Київський ун-т, 2012. 543 с.

3.2.Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах. Харків: Право, 2016. Том 1: Історія держави і права України. 848 с.

3.3. Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах. Харків: Право, 2017. Том 3: Загальна теорія права. 952 с.

3.4. Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти. Харків: Право, 2017. Том 2: Філософія права. 1128 с.

3.5. Великий енциклопедичний юридичний словник. А-Я. Київ: Юридична думка, 2012. 1017 с.

3.6. Ганич О. А. Правотворчість в державному управлінні: навч. посіб. Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2014. 414 с.

3.7. Головатий М. Ф. Демократія: історія, теорія, практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Персонал, 2011. 227 с.

3.8. Головко О. М. Теорія держави та права: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2010. 277 с.

3.9. Гусарєв С. Д., Тихомиров О. Д. Теорія держави та права: навч. посіб. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

3.16. Дудченко О. С. Теорія держави і права: навч.-метод. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 99 с.

3.10. Загальна теорія держави та права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 400 с.

3.11. Загальна теорія держави та права: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер,

2000. 320 с.

3.12. Загальна теорія права: навч.-метод. посіб. О.О. Орлова, А.М. Кучук, О.В. Мінченко. Суми. 2020. 237 с.

3.20. Кармаліта М. В., Старостюк А. В. Теорія держави: навч. посіб. Ірпінь, 2013. 152 с.

3.13. Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях. 2-ге вид., допов. Харків : Право. 2020. 96 с.

3.15. Талдикін О.В. Теорія влади у структурно-логічних схемах та таблицях. Навчальний посібник. Дніпро. Дніпр. держ. універ. внутр. справ, 2020 175 с.

4. Монографії та інші наукові видання:

4.1. Белая-Тиунова Л. Г. Служебная карьера в Украине: моногр. Одеса: Феникс, 2011. 538 с.

4.2. Бобрик В. І. Теоретичні передумови оптимізації цивілістичного судочинства: моногр. Київ: Леся, 2014. 86 с.

4.3. Владиченко Л. Д. Україна та Польща: компаративний аналіз відносин між державними і релігійними інституціями: моногр. Канів: Родень, 2014. 367 с.

4.4. Добробог Л.М. Генезис та розвиток галузі права: проблеми історії та теорії: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ: Ліра ЛТД, 2015. 360 с.

4.5. , Кулініч О.О., Добробог Л.М. Чепік-Трегубенко О.С, Цигульський. Розбудова безпекового середовища в громаді на засадах партнерства та співпраці: методичні рекомендації Дніпро: Дніпр. держ. універ. внутр. справ, 2024. 71 с.

4.6. Косович В. М. Оціночні поняття як засіб юридичної техніки: моногр. Львів: Тріада-плюс, 2010. 211 с.

4.7. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: моногр. Харків: Права людини, 2015. 277 с.

4.8. Наливайко Л.Р., Чепік-Трегубенко О.С. Теоретико-правова характеристика сучасного суспільного ладу України: поняття, сутність, принципи, система: монографія. Дніпро: Дніпр. держ. унів. внутр. справ, 2018. 220 с.

5. Інші джерела:

5.1. Баранова Ю. О. Методологічні правила порівняльно-правових досліджень: автореф. дис. канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 24 с.

5.2. Батрименко О. В. Методологія дослідження бюрократії як феномену суспільно-політичного життя. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія*. 2014. Вип. 1. С. 54-57.

5.3. Безпалова О. І. Роль відомчої нормотворчості в адміністративно-правовому забезпеченні реалізації правоохоронної функції. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція.* 2013. Вип. 6-1 (1). С. 133-137.

5.4. Бєлов Д., Жежихова М. Роль і місце інституту адвокатури в механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 5, ч. 1. С. 19-25.

5.5. Білас І. Г., Білас Ф. І. Трансформація загальної теорії держави і права у сучасну юриспруденцію та її функціональне призначення у формуванні праворозуміння юристів. *Наше право.* 2015. № 4. С. 5-16.

5.6. Бобрик В. І. Методологічні підходи до поняття «диференціація» в юридичній науці. *Приватне право і підприємництво.* 2018. Вип. 18. С. 14-18.

5.7.Добробог Л.М. Юридичні конструкції та правове регулювання: діалектика взаємозв'язку //Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2025. № 1. С.9-13.

5.8.Добробог Л., Крупеницький Р. Оцінка стану законодавства України про розбудову безпекового середовища в громаді на засадах партнерства та співпраці: моніторинг думки поліцейських //Актуальні напрями підвищення спроможностйе сил сектору безпеки і оборони України: правові та організаційні аспекти: матеріали міжнародно-практичної конференції (м. Київ, 27-28 березня 2025 р.). С. 314- 317

5.9. Dobroboh L.M. Democracy, Human Rights and the Rule of Law as European Values. Legal support of European integration: general legal and sectoral aspect:Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2024. Pp. 157-180 (712p.). © Sumy State Pedagogical University namedafter A. S. Makarenko, 2024ISBN 978-9934-26-424-5© ISMA University of Applied Sciences, 2024.

5.10.Кельман М.С., Коваль І.М. Природа суб'єкта правозастосування. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 2. 2020. С. 31-32. DOI https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-2/5.

5.11.Кулініч О.О., Добробог Л.М. , Чепік-Трегубенко О.С, Цигульський. Розбудова безпекового середовища в громаді на засадах партнерства та співпраці: методичні рекомендації Дніпро: Дніпр. держ. універ. внутр. справ, 2024. 71 с.

5.12. Кулініч О.О. Право на справедливий суд: теоретико-правові засади та механізми забезпечення. *Академічні візії. Академічний рецензований електронний журнал із відкритим доступом Львівського університету бізнесу та права. 2025. № 40.*URL: https://academy-vision.org/index.php/av/issue/view/36.

5.13. Моргунов О.А. До питання забезпечення державного суверенітету і територіальної цілісності України. Проблеми цивільного права та процесу: тези доп. учасників наук.-практ. конф., присвяч. 98-й річниці від дня народження ОА Пушкіна (м. Вінниця, 19 трав. 2023 р.).–Вінниця: ХНУВС, 2022.–С. 80-82

5.14. Моргунов О. А., Колесник М.О. Поняття, завдання та функції кримінального права. *Європейські перспективи*. 2023. № 3. С. 186-190.

5.15. Sokurenko V, Morhunov O, Serhii Ablamskyi S., Assessing the scope of legal immunity in modern legal science: the need for questioning under Ukrainian law. Journal of Liberty and International Affairs. 2023. 9 (1). P. 265-276.

5.16. Талдикін О. В. Інформаційний суверенітет та його зміст. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2023. № 2. С. 99-103.

5.17. Талдикін О.В. Суверенітет: спроба кваліфікації. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2023. № 1. С. 125-129.

Курс «Історія вчень про державу та право»

1. Підручники:

1.1. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. Львів : «Новий Світ–2000». 2017.

1.2. Історія вчень про державу і право: навч. посіб. К.: Алерта, 2012. 332 с.

1.3. Історія політичної думки України: підручник. Львів: Новий Світ, 2017. 632 с.

1.4. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. Львів : Новий Світ, 2016. 516 с.

1.5. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. Львів : Новий Світ, 2017. Т. 2. 535 с.

2. Навчальні посібники та інші дидактичні методичні матеріали:

2.1. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посібник . К. : ЦУЛ, 2008. 730 с.

2.2. Гринюк Р. Ф. Ідея правової держави: теоретико-правова модель і практична реалізація. К.: Концерн «видавничий дім «Ін Юре», 2004. 388 с.

2.3. Гусєв В.І. Західна філософія Нового часу : підручник. К. : Либідь, 2000. 368 с.

2.4. Дейвіс Н. Європа: Історія. К.: Основи, 2000. 1464 с.

2.5. Конфуций. Уроки мудрости: Сочинения (серия «Антология мысли»). Харьков, «Фолио», 2002. 958 с.

2.6. Талдикін О.В. Держава і право Давнього Сходу: структурно-логічні схеми і таблиці. Д.: Дніпр. держ. універ. внутр. справ, 2016. 134 с.

Курс «Історія держави та права зарубіжних країн»

1.Підручники та навчальні посібники:

1.1. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. К.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.

1.2. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. К.: Істина, 2005. 768 с.

1.3. Закони Хаммурапі: Практикум. Д.: Юрид. акад. М-ва внутр. справ, 2005.

1.4. Історія держави і права зарубіжних країн у схемах: для студентів І курсу. Х.: Нац. юрид. акад. України, 2007. 34 с.

1.5. Історія держави і права зарубіжних країн: Львів: Світ, 2006. 695 с.

1.6. Ковальова С. Г. Історія держави і права зарубіжних країн: запитання та відповіді: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2009. 222 с.

Курс «Історія держави та права України»

1.Основна література:

1.1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02 червня 2016 року. *Відомості Верховної Ради України.* 2016. № 28. Ст. 532).

2. Підручники та навчальні посібники:

2.2. Іванов В. М. Історія держави і права України : підручник. К. :КУП НАНУ, 2013. 892с.

2.3. Історія держави і права України: хрестоматія. /Упоряд. Добробог Л.М., Цигульський С.М. Дніпро: Дніпр. держ. універ. внутр. справ, 2024. 71 с.

2.4. Тащик Б. Й., Бойко І. Й. Історія держави і права України. Академічний курс. Підручник. К.: Ін Юре, 2015. 387с.

2.5. Тетарчук І., Дякив Т. Історія держави і права України: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 214 с.

2.6. Терлюк І. Я. Історія держави і права України : навч. Посіб. К. : Атіка, 2011. 944 с.

2.7. Трофанчук Г.І. Історія держави і права України: Навчальний посібник. К.: Юрінком Інтер, 2017. 568 с.

2.8. Хрестоматія з історії держави і права України: Навч. посіб. К.: Юрінком інтер, 2003. 656 с.

3. Інші дидактичні матеріали:

3.1. Бойко І. Державний лад і право в Галичині у складі середньовічної Польщі (1349-1569 рр.) *Право України*. 2005. №11.

3.2. Бойко І. Розвиток європейських традицій місцевого самоврядування у Галичині. *Право України*. 2007. №5. С. 144-148.

3.3. Гавриленко О.А. Право античних держав Північного Причорномор'я. Навчальний посібник. Харків: НУВС, 2004.

3.4. Гавриленко О.А. Античні держави Північного Причорномор'я: біля витоків вітчизняного права. Монографія. Харків: Парус, 2006.

3.5. Гавриленко О.А. Історія держави і права України: стародавня доба: навчальний посібник. Харків: ХНУВС, 2011. 64 с.

3.6. Гамбург Л. Формування судової компетенції гетьмана і старшинських рад в козацькому судоустрої Війська Запорізького. *Право України*. 2005. №1. С.115-119.

3.7. Гамбург Л. С. Судові реформи в Лівобережній Україні (Гетьманщині) XVIII ст. : Автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.01 Л. С. Гамбург. Х., 2000. 20 с.

3.8. Гуз А. М. Історія держави і права України. Джерела права періоду Київської Русі: Навчальний посібник. Київ, 2007.

3.9. Доба гетьмана Івана Мазепи в документах. Упорядник С. Павленко. Київ, 2007.

3.10. Стеценко Н. С. Пріоритетні напрямки вирішення земельного питання в період діяльності Української Центральної Ради. Історія державотворчих процесів в Україні та зарубіжних країнах (до 100-річчя утворення Української Народної Республіки) : зб. наук. ст. та тез повідом. міжнар. наук. конф. (м. Харків, 23 листоп. 2017 р.). Харків, 2017. С. 235–240.

3.11. Талдикін О. В. Адміністративно-поліцейський апарат на землях України в кінці XVIII століття. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. Дніпропетровськ, 2016. № 2. С.80-90.

Інтернет-ресурси:

1. URL: http://www.president.gov.ua/ - Офіційний сайт Президента України;

2. URL: http://www.rada.gov.ua/ – Офіційний портал Верховної ради України;

3. URL: http://www.kmu.gov.ua/ – Офіційний портал Кабінету міністрів України;

4. URL: http://vkksu.gov.ua/ – Офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

5. URL: http://reyestr.court.gov.ua – Офіційний сайт єдиного державного реєстру судових рішень України";

6. URL: http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/all/sites.htm – перелік серверів державних органів на сайті Верховної Ради України;

7. URL: http://www.scourt.gov.ua/ – Офіційний сайт Верховного Суду України;

8. URL: http://www.minjust.gov.ua/ – Офіційний сайт Міністерства юстиції України;

9. URL:http://www.constcourt.gov.ua/ – Офіційний сайт Конституційного Суду України;

10. URL:http://www.cvk.ukrpack.net/ – Офіційний сайт Центральної виборчої комісії.

ТРУДОВЕ ПРАВО

ТЕМА 1
СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ КОДИФІКАЦІЇ. ПРОЕКТ ТРУДОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Кодифікація трудового законодавства України. Положення трудового законодавства, що не відповідають реаліям функціонування ринкової економіки. Співвідношення поняття трудового права та законодавства. Предмет та методи дисципліни «Актуальні проблеми трудового права та права соціального забезпечення». Проект трудового кодексу України. Розширення трудових прав працівників та роботодавців. Європейські традиції захисту трудових прав працюючих та їх імплементація у трудове законодавство України.

ТЕМА 2
УКЛАДЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ТА ЗМІНА ЙОГО УМОВ

Поняття, значення та види трудового договору. Проблеми застосування контрактної форми трудового договору в Україні. Особливості порядку прийому на роботу різних категорій працівників. Поняття і види переводів на іншу роботу. Істотні умови праці.

Трудовий договір як засіб реалізації прав громадян на працю, який закріплений в Конституції. Сторони і зміст трудового договору. Різниця між переводом і переміщенням. Проблеми судової практики застосування інституту зміни умов трудового договору.

ТЕМА 3
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ ТА ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ

Значення робочого часу та його види. Ненормований робочий час. Надурочні роботи. Особливості залучення працівників до роботи у надурочний час, ведення підсумованого обліку надурочних робіт.

Поняття і види часу відпочинку. Щорічні відпустки. Особливості надання адміністративних відпусток в сучасний період. Нормальна і скорочена тривалість робочого часу. Режим та облік робочого часу і порядок його встановлення. Види відпусток.

ТЕМА 4 ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Наукова і законодавча класифікація підстав припинення трудового договору. Класифікація підстав припинення трудового договору. Механізм припинення трудових відносин. Методи припинення трудових відносин.

Припинення трудових відносин. Види припинення трудових відносин. Форми припинення трудових відносин. Порядок припинення трудових відносин.

ТЕМА 5
ТРУДОВІ СПОРИ (КОНФЛІКТИ) І ПОРЯДОК ЇХ ВИРІШЕННЯ. СУЧАСНА ПРАКТИКА РОЗГЛЯДУ ТРУДОВИХ СПОРІВ В СУДАХ УКРАЇНИ

Поняття і види трудових спорів. Причини виникнення трудових суперечок на виробництвах, установах, організаціях. Органи розгляду трудових суперечок.

Комісії по трудовим суперечкам (КТС). їх організація, склад і компетенція. Порядок роботи КТС. Компетенція комісії по трудових суперечках. Виконання рішень КТС по трудових суперечках.

Розгляд трудових суперечок в судовому порядку.

Розгляд трудових суперечок в порядку підпорядкованості.

ТЕМА 6. РЕАЛІЗАЦІЯ ТА ОХОРОНА ПРАВА НА ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Загальна характеристика основних законів та підзаконних актів і норм, що регулюють пенсійне забезпечення. Міжнародні договори України як частина національного пенсійного законодавства.

Структура та види загальнообов'язкового державного пенсійного забезпечення. Джерела формування коштів, що спрямовуються на пенсійне забезпечення. Порядок нарахування, обчислення і сплати страхових внесків. Державне регулювання недержавного пенсійного забезпечення в Україні.

Реалізація прав і гарантій громадян на пенсійне забезпечення згідно з діючим законодавством України. Умови, норми та порядок пенсійного забезпечення. Особи, які підлягають пенсійному страхуванню. Умови набуття права та порядок визначення розмірів пенсійних виплат. Організація діяльності органів прокуратури щодо захисту прав громадян у сфері пенсійного забезпечення.

Відповідальність за порушення пенсійного законодавства. Особливості розгляду адміністративними судами спорів фізичних осіб щодо захисту їх прав на пенсійне забезпечення, у тому числі за участю прокурора.

Пенсійна реформа в Україні та її проблеми.

ТЕМА 7
РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ОХОРОНА ПРАВА НА СТРАХОВІ ДОПОМОГИ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основні нормативно-правові акти, що регулюють право громадян на отримання страхової допомоги в системі соціального забезпечення. Види, форми та особливості призначення соціальної страхової допомоги згідно з

законодавством України. Соціальні стандарти. Міжнародно-правове регулювання соціального забезпечення. Система нормативно-правових актів, що регулюють соціальне страхування в Україні. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Страхові випадки відповідно до соціального страхування. Ознаки та види відповідальності за порушення законодавства про соціальне страхування. Реалізація та охорона прав громадян на отримання соціальної страхової допомоги у передбачених законом випадках.

Система соціального захисту як сфера життєво важливих інтересів населення. Її якісні та кількісні характеристики. Проблеми правового забезпечення соціального обслуговування і соціальних послуг.

Підстави представництва прокурора щодо захисту соціальних прав громадян та інтересів держави в суді.

ТЕМА 8
РЕАЛІЗАЦІЯ ТА ОХОРОНА ПРАВА НА СОЦІАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ. ПІЛЬГИ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Правове регулювання державного соціального обслуговування. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі соціального забезпечення. Поняття соціальних пільг, їх види, характеристика, ознаки і класифікація.

Загальні умови захисту прав на соціальне обслуговування та отримання соціальних пільг. Суб'єкти соціальних пільг. Порядок надання соціальних послуг. Соціальні послуги, що надаються за рахунок коштів соціальних страхових фондів: загальна характеристика страхових послуг; страхові послуги у зв'язку із втратою працездатності; страхові послуги у зв'язку із втратою роботи; інші види страхових послуг.

Реалізація прав у сфері соціального обслуговування та їх захист. Пільги в системі соціального обслуговування як додатковий вид соціального забезпечення. Умови та порядок надання соціальних пільг за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Порядок вирішення спорів про соціальне обслуговування, страхові виплати та соціальні пільги.

Проблеми реформування державної системи соціальних пільг в Україні та шляхи їх вирішення.

1.1. Перелік теоретичних питань до вступного екзамену

1. Поняття, предмет, метод і функції трудового права.
2. Поняття, предмет, метод і функції права соціального забезпечення.
3. Поняття, види, особливості джерел трудового права.
4. Поняття, види, особливості джерел права соціального забезпечення.
5. Система трудового права як галузі права.
6. Система права соціального забезпечення як галузі права.
7. Загальне і спеціальне трудове законодавство.
8. Підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин.
9. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин в сфері соціального забезпечення.
10. Розмежування трудових правовідносин від цивільних, адміністративних, правовідносин по соціальному забезпеченню.
11. Історичний розвиток законодавства про працю України, його загальна характеристика.
12. Поняття «система трудового права» і «трудове законодавство».
13. Актуальні проблеми розвитку трудового права та законодавства в цілому.
14. Місце міжнародно-правових актів серед джерел трудового права.
15. Правові основи загальної і особливої частин трудового права.
16. Проблеми кодифікації трудового права.
17. Практичні проблеми застосування норм трудового законодавства.
18. Система трудового права за проектом Трудового кодексу України.
19. Загальна характеристика та аналіз проекту Трудового кодексу України.
20. Поняття трудового договору.
21. Форма та зміст трудового договору.
22. Загальний порядок укладення трудового договору.
23. Поняття та види переведень на іншу роботу.
24. Переміщення та зміна істотних умов праці.
25. Сучасні проблеми укладання трудового договору.
26. Гарантії правового захисту права на працю та відпочинок.
27. Поняття і зміст трудової правосуб’єктності. Відмінність трудового договору від угоди цивільно-правового характеру.
28. Особливості правового статусу роботодавця і працівника.
29. Проблема виконання трудової функції без укладення трудового договору (контракту).
30. Причини трудових конфліктів і порядок їх вирішення.
31. Співвідношення нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю.
32. Особливості розгляду трудових спорів про поновлення на роботі.
33. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору.
34. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
35. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.

36. Загальний порядок припинення трудового договору.
37. Припинення трудових відносин за діючим трудовим законодавством.
38. Припинення трудових відносин за проектом Трудового кодексу України.
39. Поняття, причини виникнення трудових спорів та порядок їх розв'язання.
40. Органи, що розглядають трудові спори.
41. Організація, склад і компетенція комісій по трудовим спорам.
42. Виконання рішень КТС по трудовим спорам.
43. Порядок розгляду колективних трудових спорів.
44. Практика розгляду трудових спорів.
45. Загальна характеристика основних законів та підзаконних актів і норм, що регулюють пенсійне забезпечення.
46. Міжнародні договори України як частина національного пенсійного законодавства.
47. Система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Правове регулювання недержавного пенсійного забезпечення в Україні.
48. Реалізація прав і гарантій громадян на пенсійне забезпечення згідно з діючим законодавством України. Відповідальність за порушення пенсійного законодавства.
49. Особливості розгляду адміністративними судами спорів фізичних осіб щодо захисту їх прав на пенсійне забезпечення.
50. Пенсійна реформа в Україні та її проблеми.
51. Основні нормативно-правові акти, що регулюють право громадян на отримання страхової допомоги в системі соціального забезпечення.
52. Види, форми та особливості призначення соціальної допомоги згідно з законодавством України. Соціальні стандарти.
53. Ознаки та види відповідальності за порушення законодавства про соціальне страхування.
54. Реалізація та охорона прав громадян на отримання соціальної допомоги у передбачених законом випадках.
55. Проблеми правового забезпечення соціального обслуговування та соціальних послуг.
56. Правове регулювання державного соціального обслуговування.
57. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі соціального забезпечення.
58. Реалізація прав у сфері соціального обслуговування та їх захист.
59. Пільги в системі соціального обслуговування як додатковий вид соціального забезпечення.
60. Порядок вирішення спорів про соціальне обслуговування, страхові виплати та соціальні пільги.
61. Проблеми реформування державної системи соціальних пільг в Україні та шляхи їх вирішення.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254/96-вр (дата звернення 15.05.2020).

- акти міжнародного права:

1. Загальна декларація прав людини : Декларація ООН від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення 15.05.2020).

2. Про мінімальний вік для прийняття на роботу : Конвенція МОП № 139 від 26.06.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_054#Text (дата звернення 15.05.2020).

3. Про безробіття : Конвенція МОП № 2 (ратифікована Україною 16.05.1994). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_143 (дата звернення 15.05.2020).

4. Про сприяння колективним переговорам : Конвенція МОП від 19.06.1981 № 158 (Ратифікована 04.02.1994 р.). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_006#Text

5. Про мінімальні норми соціального забезпечення : Конвенція МОП від 28.06.1952 № 102 (Ратифікована 16.03.2016 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_011#Text (дата звернення 15.05.2020).

6. Про приватні агентства зайнятості Конвенція МОП від 19.06.1997 № 181. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_046#Text (дата звернення 15.05.2020).

7. Про захист заробітної плати : Конвенція МОП від 01.07.1949 № 95. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_146#Text (дата звернення 15.05.2020).

8. Про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція Ради Європи від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 15.05.2020).

9. Про примусову чи обов'язкову працю : Конвенція МОП від 28.06.1930 № 29. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_136#Text (дата звернення 15.05.2020).

10. Конвенція про скорочення робочого часу до сорока годин на тиждень : Конвенція МОП від 22.06.1935 № 47. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_145 (дата звернення 15.05.2020).

11. Конвенція про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності : Конвенція МОП від 29.06.1951 № 100 (Ратифікована 09.06.1956 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_002#Text (дата звернення 15.05.2020).

12. Про обмеження нічної праці дітей та підлітків на непромислових роботах : Конвенція МОП № 79 (ратифікована Україною 14.09.1956). http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_126 (дата звернення 15.05.2020).

13. Про застосування принципів права на організацію і ведення колективних переговорів : Конвенція МОП від 01.07.1949 № 98. (Ратифікована 11.08.1956 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_004#Text (дата звернення 15.05.2020).

14. Про охорону материнства : Конвенція від 28.06.1952 № 103 (Ратифікована 11.08.1956 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_122#Text (дата звернення 15.05.2020).

15. Про дискримінацію в галузі праці та занять : Конвенція МОП від 25.06.1958 № 111 (Ратифікована 30.06.1961 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_161#Text (дата звернення 15.05.2020).

16. Про охорону заробітної плати : Конвенція МОП від 01.07.1949 № 95 (Ратифікована 30.06.1961 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_146#Text (дата звернення 15.05.2020).

- закони України:

1. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 № 322–VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08 (дата звернення 15.05.2020).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text (дата звернення 15.05.2020).

3. Кримінальний кодекс України : 05.04.2001 № 2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text (дата звернення 15.05.2020).

4. Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей : Закон України від 06.06.1995 № 217/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217/95-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення 15.05.2020).

5. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР URL: https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр. (дата звернення 15.05.2020).

6. Про громадські об’єднання : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text (дата звернення 15.05.2020).

7. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19 (дата звернення 15.05.2020).

8. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України : Закон України від 22.02.2006 № 3460-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-15#Text (дата звернення 15.05.2020).

9. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text (дата звернення 15.05.2020).

10. Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 № 1058-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text (дата звернення 15.05.2020).

11. Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text (дата звернення 15.05.2020).

12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 № 1533-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text (дата звернення 15.05.2020).

13. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17 (дата звернення 15.05.2020).

14. Про колективні договори і угоди : Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3356-12/ (дата звернення 15.05.2020).

15. Про Національну тристоронню соціально-економічну раду : Указ Президента України від 02.04.2011 за № 347/2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2011#Text (дата звернення 15.05.2020).

16. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 № 1057-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text (дата звернення 15.05.2020).

17. Про оплату праці : Закон України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр (дата звернення 15.05.2020).

18. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22.06.2012 № 5026-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text (дата звернення 15.05.2020).

19. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 № 875-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text (дата звернення 15.05.2020).

20. Про охорону праці : Закон України від 14 жовтня 1992 року № 2694-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text (дата звернення 15.05.2020).

21. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text (дата звернення 15.05.2020).

22. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 № 1045-XIV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14 (дата звернення 15.05.2020).

23. Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23.12.2010 № 2862-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text (дата звернення 15.05.2020).

24. Про споживчу кооперацію : Закон України від 10.04.1992 № 2265-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-12#Text (дата звернення 15.05.2020).

25. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 № 796-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text (дата звернення 15.05.2020).

26. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення 15.05.2020).

27. Цивільний кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text (дата звернення 15.05.2020).

28. Цивільний процесуальний кодекс України: затв. Законом України від 18 берез. 2004 р. № 1618-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15 (дата звернення 15.05.2020).

- **підзаконні акти:**

1. Об утверждении Типовых правил внутреннего трудового распорядка : постановление СНК СССР от 18.01.1941 / СП СССР. – 1941. – № 4. – Ст. 63.
2. Об утверждении Типовых правил внутреннего трудового распорядка: постановление ГКТ СССР и ВЦСПС от 12.01.1957 г. / Бюллетень Госкомтруда СССР. – 1968. – № 1.
3. Об утверждении Типовых правил внутреннего трудового распорядка: постановление ГКТ СССР и ВЦСПС от 29.09.1972 / Бюллетень Госкомтруда СССР. – 1972. – № 12.
4. Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.1993 № 55 / ЗП України. − 1993. − № 4-5.
5. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя : постанова Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 № 9. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-96#Text (дата звернення 15.05.2020).
6. Про затвердження Граничних норм підіймання і переміщення важких речей жінками: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 10.12.1993 № 241. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0194-93 (дата звернення 15.05.2020).
7. Про затвердження граничних норм підіймання і переміщення важких речей неповнолітніми : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22.03.1996 № 59. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0183-96 (дата звернення 15.05.2020).
8. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо встановлення гнучкого режиму робочого часу : наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 04.10.2006 № 359 / Юридичний вісник України. – 2008. – № 49.
9. Про затвердження Переліку важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 31.03.1994 № 46. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0176-94 (дата звернення 15.05.2020).
10. Про затвердження Переліку важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29.12.1993 № 256. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0051-94 (дата звернення 15.05.2020).
11. Про затвердження Переліку робіт, при виконанні яких може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність, умови її застосування і Типового договору про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність : Наказ Міністерства праці України від 12.05.1996 № 43. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0286-96 (дата звернення 15.05.2020).

12. Про затвердження Показників та критеріїв умов праці, за якими надаватимуться щорічні додаткові відпустки працівникам, зайнятим на роботах, пов'язаних з негативним впливом на здоров'я шкідливих виробничих факторів : Наказ Міністерства охорони здоров’я і Міністерства праці та соціальної політики України від 31.12.1997 № 383/55 / Офіційний вісник України. – 1998. – № 4. – стор. 210. – стаття 167.

13. Про затвердження Положення про державну службу зайнятості : Наказ міністерства соціальної політики України від 20.01.2015 № 41 / Офіційний вісник України. – 2015. – № 12. – стор. 283. – стаття 338.

14. Про затвердження Положення про дисципліну праці працівників гірничих підприємств : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 294 / Офіційний вісник України. − 2002. − № 12. − Ст. 567.

15. Про затвердження Положення про дисципліну праці працівників гірничих підприємств : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 294 / Офіційний вісник України. − 2002. − № 12. − Ст. 567.

16. Про затвердження Положення про навчання неповнолітніх професіям, пов’язаним з важкими роботами і роботами з шкідливими або небезпечними умовами праці : Наказ Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 30.12.1994 № 130. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0014-95 (дата звернення 15.05.2020).

17. Про затвердження Положення про порядок укладання контрактів при прийнятті (найманні) на роботу працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1994 № 170 / Урядовий кур’єр . – 1994. – № 46.

18. Про затвердження Положення про порядок укладання контракту з керівником підприємства, що є у державній власності, при найманні на роботу : постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1993 № 203 / Зібрання постанов Уряду України. – 1993. – № 6. – Ст. 121.

19. Про затвердження Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій : наказ Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України від 28.06.1993 № 43 / Урядовий кур’єр. – 1993. – № 123.

20. Про затвердження Порядку відбору навчальних закладів для організації професійного навчання зареєстрованих безробітних та їх проживання в період навчання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 16.05.2013 № 269 / Офіційний вісник України. – 2013. – № 45. – стор. 71. – стаття 1619.

21. Про затвердження Порядку здійснення заходів сприяння зайнятості, повернення коштів, спрямованих на фінансування таких заходів, у разі порушення гарантій зайнятості для внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2015 № 696 / Офіційний вісник України. – 2015. – № 74. –стор. 75. – стаття 2443.

22. Про затвердження Порядку надання допомоги по частковому безробіттю : Наказ Міністерства соціальної політики України від 07.03.2013 № 103 Офіційний вісник України. – 2013. – № 40. – стор. 480. – стаття 1448.

23. Про затвердження Порядку надання територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері

зайнятості населення та трудової міграції, послуг з професійної орієнтації осіб : Наказ Міністерства соціальної політики України від 03.01.2013 № 2 / Офіційний вісник України. –2013. – № 9. – стор. 234. – стаття 361.

24. Про затвердження Порядку організації громадських та інших робіт тимчасового характеру : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 № 175 / Офіційний вісник України. – 2013. – № 23. – стор. 38. – стаття 776.

25. Про затвердження Порядку проведення конкурсного відбору керівників державних суб'єктів господарювання : постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 777 / Урядовий кур'єр. – 2008. – № 177.

26. Про затвердження Порядку проведення конкурсу із зарахування до кадрового резерву на посади державних службовців першої–третьої категорії, призначення на які здійснюється Президентом України за поданням Кабінету Міністрів України та Кабінетом Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2007 № 272 / Офіційний вісник України. – 2007. – № 14. – Ст. 531.

27. Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 21.05.2007 № 246 / Офіційний вісник України. – 2007. – № 55. – Ст. 2241

28. Про затвердження Порядку професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації зареєстрованих безробітних : Наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства освіти і науки України від 31.05.2013 № 318/655 / Офіційний вісник України. – 2013. – № 51. – стор. 386. – стаття 1859.

29. Про затвердження Порядку реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 № 198 / Офіційний вісник України. – 2013. – № 26. – стор. 10. – стаття 859.

30. Про затвердження Порядку укладення договору про стажування студентів вищих та учнів професійно-технічних навчальних закладів на підприємствах, в установах та організаціях і Типової форми договору про стажування студентів вищих та учнів професійно-технічних навчальних закладів на підприємствах, в установах та організаціях : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2013 № 20 / Офіційний вісник України. – 2013. – № 5. – стор. 71. – стаття 163.

31. Про затвердження Рекомендацій щодо порядку надання працівникам з ненормованим робочим днем щорічної додаткової відпустки за особливий характер праці : наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 10.10.1997 № 7 / Людина і праця: Інформаційний бюлетень Міністерства праці та соціальної політики України. – 1997. – № 12. – С. 27–28; 1998. – № 3. – С. 38.

32. Про затвердження Списків виробництв, робіт, цехів, професій і посад, зайнятість працівників в яких дає право на щорічні додаткові відпустки за роботу із шкідливими і важкими умовами праці та за особливий характер праці : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 № 1290 / Офіційний вісник України. – 1997. – № 48. – стор. 22.

33. Про затвердження Списку сезонних робіт, зайнятість на яких протягом повного сезону зараховується до стажу для призначення пенсій за рік роботи : постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р., № 583. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=583-92-%EF (дата звернення 15.05.2020).

34. Про затвердження Статуту про дисципліну праці працівників спеціальних (воєнізованих) аварійно-рятувальних служб : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2000 № 1540 / Офіційний вісник України. − 2000. − № 42. − Ст. 1781.

35. Про затвердження Типового положення про комісію з питань охорони праці підприємства : Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 21.03.2007 № 55 / Офіційний вісник України. – 2007. – № 26. – Ст. 1069.

36. Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою : Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 / Офіційний вісник України. – 2005. – № 8. – Ст. 455.

37. Про затвердження Типового порядку формування кадрового резерву в органах місцевого самоврядування : постанова Кабінету Міністрів України від 24.10.2001 № 1386 / Офіційний вісник України. – 2001. – № 43. – Ст. 1930.

38. Про затвердження Типової форми контракту з керівником підприємства, що є у державній власності : постанова Кабінету Міністрів України від 02.08.1995 № 597 / Зібрання постанов Уряду України. – 1995. – № 11. – Ст. 264.

39. Про затвердження Типової форми контракту з працівником : Наказ Міністерства праці України від 15.04.1994 № 23. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0084-94).

40. Про затвердження умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток : Постанова Кабінету Міністрів України від 9.01.1998 № 45 / Офіційний вісник України. – 1998. – № 3. – стор. 198. – стаття 105.

41. Про затвердження Форми трудового договору між працівником і фізичною особою та Порядку реєстрації трудового договору між працівником і фізичною особою : наказ Міністерства праці і соціальної політики України від 08.06.2001 № 260 / Офіційний вісник України. – 2001. – № 27. – Ст. 1219.

42. Про Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України : Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 403/2011 / Офіційний вісник Президента України. - 2011. - № 10. – Ст. 556.

43. Про Положення про Державну санітарно-епідеміологічну службу України : Указ Президента України від 06.04.2011 № 400/2011 / Офіційний вісник Президента України. – 2011. – № 10. – Ст. 553.

44. Про Положення про Державну службу гірничого нагляду та промислової безпеки України : Указ Президента України від 06.04.2011 № 408/2011 / Офіційний вісник Президента України. – 2011. – № 10. – Ст. 561.

45. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 03.03.1998 № 137/98-ВР / Відомості Верховної Ради України. – 1998.– № 34. – Ст.227.

46. Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.1992 № 442. http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/442-92-п (дата звернення 15.05.2020).

47. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 04 лютого 1994 року / Відомості Верховної Ради (ВВР), 1994, N 23, ст.161

48. Про практику застосування судами законодавства про оплату праці : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.12.1999 № 13 / Вісник Верховного Суду України (дод.). – 2000. – № 1. – С. 21

49. Про практику розгляду судами трудових спорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 № 9 / Дебет-Кредит (Галицькі контракти). – 2008. – № 29. – стор. 279.

50. Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.1993 № 245 / Зібрання постанов Уряду України. – 1993. – № 9. – Ст. 184.

51. Про розмір допомоги по частковому безробіттю: Постанова Правління фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття від 06.12.2012 № 349 / Офіційний вісник України. – 2013. –№ 2. – стор. 137. – стаття 61.

52. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 № 4 / Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України. 1965 – 1985. – К. : 1995. – Ч. 1.

53. Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 29.12.1992 р. № 14 / Дебет-Кредит (Галицькі контракти). – 2008. – № 29. – стор. 288.

54. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2012–2016 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 889-р / Офіційний вісник України. – 2011. – № 72. – Ст. 2717.

55. Про типову форму контракту з керівником підприємства, що є у загальнодержавній власності : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.08.1995 № 597.URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/597-95-%D0%BF.

56. Про умови праці робітників та службовців, зайнятих на сезонних роботах : Указ Президії ВР СРСР від 24.09.74 р., № 310-09. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0310400-74 (дата звернення 22.04.2021).

57. Про утворення Національної служби посередництва і примирення : Указ Президента України від 17.11.1998 № 1258/98 / Офіційний вісник України. – 1998. – № 46. – стор. 13.

58. Проект Трудового кодексу України № 1658 від 27.12.2014. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=53221&pf35401=431270 (дата звернення 22.04.2021).

59. Типовые правила внутреннего трудового распорядка для рабочих и служащих предприятий, учреждений, организаций : постановление Госкомтруда СССР и ВЦСПС от 20.07.1984 № 213 / Юридичний вісник України. – 1999. – № 15.

Допоміжна література:

1. Абрамова А. А. Дисциплина труда в СССР (правовые вопросы). М. : Юрид. лит., 1969. – 176 с.

2. Абрамова О. В. К вопросу о разграничении мер защиты и мер ответственности в трудовом праве. Журнал российского права. 2009. № 5. С. 15–23.

3. Александров Н. Г. Трудовое правоотношение. М. : Юридическое издательство Министерства юстиции СССР. 1948. 336 с.

4. Амелічева Л. Проблеми формальної визначеності права працівника на безпеку праці. Юридична Україна. 2010. № 10. С. 88–93.

5. Андріїв В. Природний характер трудових прав працівників. Право України. 2007. № 3. С. 67–70.

6. Андріїв В. М. Юридичний механізм забезпечення трудових прав працівників: монографія / В. М. Андріїв. – Чернігів : Черніг. держ. ін.-т права, соц. технологій та праці, 2011. – 305 с.

7. Андріїв В. М. Юридичний механізм забезпечення трудових прав працівників : монографія / В. М. Андріїв. – Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. – 301 с.

8. Аргунова А.М . Трудові правовідносини у сфері державної служби. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2013. № 27. С. 99–104.

9. Барабаш Г.О. Особливості правового регулювання робочого часу суддів. Форум права. 2010. № 4. С.37–41.

10. Білієнко Г. Г. Поняття ненормованого робочого часу. Збірник наукових праць Харківського педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. 2011. № 16. С. 89–95.

11. Богомаз Л. Г. Однорідність матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Судова апеляція. 2006. № 4 (5). С. 112–116.

12. Бойко М. Д. Трудовий договір: теорія і практика : Навчально-практичний посібник. К. : Атіка, 2009. – 308 с.

13. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підручник. К.: Вікар. 2010. 725с.

14. Бородін І. Дисциплінарна відповідальність та дисциплінарне провадження. Право України. 2006. № 12. С. 93–97.

15. Бондар О. С. Щодо правового механізму звільнення працівників за невідповідність займаній посаді. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична. 2013. Вип. 1. С. 153-159.

16. Бондар О. С. Юридичні гарантії трудових прав працівників під час звільнення за невідповідність займаній посаді. Науковий вісник

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 1. С. 211-218.

17. Бондар О. С. Щодо вдосконалення правового механізму звільнення працівників за невідповідність обійманій посаді. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Державне управління. 2013. Т. 214, Вип. 202. С. 114-117.

18. Венедиктов В. С. Теоретические проблемы юридической ответственности в трудовом праве : Монография / В. С. Венедиктов. – Х. : Консум, 1995. – 136 с.

19. Венедіктов С. В. Юридичний факт, як підстава виникнення трудового правовідношення: історія розвитку, визначення, класифікація. Форум права. 2012. № 1. С. 158–165.

20. Гаращенко Л. П. Охорона праці працівників за законодавством Європейського Союзу. Часопис Київського університету права. 2006. № 3. С. 97–102.

21. Гетьманцева Н. Співвідношення централізованого і локального методів правового регулювання оплати праці. Право України. 2007. № 12. С. 66–70.

22. Гладушко О. О. Предмет та метод трудового права. Приватне право в умовах глобалізації: традиційні цінності та європейські перспективи: збірник наукових праць / за ред. П. М. Шапірка, І. Г. Оборотова. Миколаїв : Іліон. 2014. 292 с. С. 79–83.

23. Гончарова Г. Спірні питання застосування ст. 26 Закону «Про відпустки». Право України. 1999. № 9. С.43–47.

24. Гончарук В. В. Робочий час працівників ОВС як одна з основних умов їх праці. Форум права. 2011. № 2. С.184–188.

25. Грибан В. Г. Охорона праці : навч. посібник (для студ. вищ. навч. закл.). К. : Центр учбової літератури. 2009. 280 с.

26. Дем'янчук Ю. В. Актуальні проблеми дисциплінарної відповідальності в умовах законодавства України про працю. Молодий вчений. 2014. № 6(2). С. 108–111.

27. Дієсперов В. До проблеми реформування заробітної плати. Україна: аспекти праці. 2012. № 4. С. 18–22.

28. Дмитренко Ю. П. Трудове право України : підручник. К. : ЮрінкомІнтер. 2009. 624 с.

29. Дмитрієва К. Вчення про час відпочинку: концептуальні положення. Юридичний вісник. 2013. № 2. С.131–135.

30. Дрозд І. Втрати держави внаслідок виробничого травматизму зі смертельними наслідками. Україна : аспекти праці. 2006. № 5. С. 23–29.

31. Єрохін С. В. Роль посередництва у вирішенні колективних трудових спорів (конфліктів) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / С. В. Єрохін. – Х., 2008. – 19 с.

32. Жернаков В. В. Відповідальність за прогул: проблеми регулювання. Вісник Національної академії правових наук України. 2013. № 3. С. 123–130.

33. Жернаков В. В. Договірне регулювання відносин у сфері праці. Договір як універсальна правова конструкція : моногр. Х. : Право, 2012. С.112–232.

34. Зінченко М. Ю. Професія як елемент трудової функції працівника. Держава і право. Юрид. і політ. Науки : зб. наук. пр. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. 2012. Вип. 56. С. 315–319.

35. Золотухіна Л. О. Забезпечення інтересів працівників у змісті колективного договору. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 2.

36. Золотухіна Л. О. Роль колективно-договірного регулювання в забезпеченні інтересів сторін трудових правовідносин. Науковий вісник публічного та приватного права. 2015. Вип. 1.

37. Золотухіна Л. О. Перше працевлаштування за чинним Кодексом законів про працю та проектом Трудового кодексу України. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 3. С. 181-186.

38. Золотухіна Л. О. Трудовий договір і трудова угода: співвідношення понять. Право і суспільство. 2012. № 3. С. 84-88.

39. Золотухіна Л. О. Забезпечення інтересів сторін трудових відносин при укладенні трудового договору. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 1. С. 170-177.

40. Золотухіна Л. О. Відсторонення працівника від роботи як спосіб забезпечення інтересів сторін трудових правовідносин. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2013. № 4. С. 90-95.

41. Золотухіна Л. О. Вихідна допомога: правова природа, проблеми чинного та перспективного правового регулювання. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2017. № 1. С. 139-147.

42. Івчук Ю. Ю. До питання охорони праці неповнолітніх. Держава і право : Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. 2012. Вип. 56. С. 276–279.

43. Івчук Ю. Ю. Медичний огляд працівників як умова забезпечення безпечних і здорових умов праці. Трудове право в контексті розбудови громадянського суспільства : матеріали міжнародної науково-практичної конференції; м. Путивль, 14-16 червня 2012 р. За ред. проф. В. С. Венедіктова. – Путивль : Українська асоціація фахівців трудового права, Сумський національний аграрний університет, Путивльський коледж Сумського національного аграрного університету. 2012. С. 106–111.

44. Іншин М. І. Трудове право України: підручник. Х. : Диса плюс, 2014. 499 с.

45. Киян В. Я. Правове регулювання окремих видів змін умов проходження служби працівників органів внутрішніх справ. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2008. Вип. 41. С. 319-326.

46. Кабанець В. О. Теоретичні аспекти удосконалення розгляду трудових спорів (конфліктів) в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / В. О. Кабанець. – Луганськ, 2009. – 20 с.

47. Кайтанський О. С. Правове забезпечення соціального захисту молоді в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / О. С. Кайтанський. – Одеса, 2015. – 20 с.

48. Кайтанський О. С. Працевлаштування молоді за законом України «Про зайнятість населення». Митна справа. 2013. № 4(2). С. 314–318.

49. Капліна Г. А. Зайнятість населення: окремі питання нового законодавства. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2012. № 24. С. 54–62.

50. Капліна Г. А. Суб'єкти соціального діалогу на локальному рівні. Форум права. № 1. 2011. С. 436–440.

51. Караченцев С. Ю. Про участь роботодавця у розслідуванні професійних захворювань. Захист прав людини – європейський вимір України : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю УАФТП; м. Севастополь, 6-9 червня 2013 р. / За ред. проф. В. С. Венедіктова. – Севастополь : Українська асоціація фахівців трудового права, Севастопольський інститут банківської справи Української академії банківської справи НБУ. 2013. С. 226–229.

52. Колєснік Т. В. Забезпечення дисципліни праці за допомогою організаційних заходів. Форум права. 2014. № 3. С. 476–479.

53. Колєснік Т. В. Комбінування різних методів та способів при забезпеченні дисципліни праці. Митна справа. 2014. № 5(2.2). С. 45–49.

54. Колєснік Т. В. Переконання та заохочення як основні методи забезпечення дисципліни праці. Митна справа. 2013. Спец. вип. С. 160–164.

55. Колєснік Т. В. Правова природа матеріально-правового заохочення до дотримання дисципліни праці. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2014. Вип. 2. С. 155–163.

56. Комаренко А М. Судовий прецедент як джерело трудового права України. Вісник Одеського національного університету. Серія : Правознавство. 2014. Т. 19. Вип. 1. С. 80–88.

57. Комаров В. А. Про соціальну справедливість у практиці правового регулювання трудових відносин в Україні. Наукові праці МАУП. 2014. Вип. 43. С. 87–92.

58. Костюк В. Л. Правосуб'єктність у трудовому праві: проблеми теорії та практики : монографія. – К. : – 2012. – 464 с.

59. Костюченко О. Є. Специфіка робочого часу лікарів: встановлення режиму та облік. Форум права. 2012. № 1. С.180–187.

60. Кравцов Д. М. Правове регулювання відносин із розслідування й обліку нещасних випадків на виробництві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Д. М. Кравцов. – Х., 2003. – 20 с.

61. Кузніченко О. В. Правові питання притягнення працівників органів внутрішніх справ до матеріальної відповідальності за заподіяну ними шкоду : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / О. В. Кузніченко. – Х., 2001. – 20 с.

62. Кутоманов Д. Є. Забезпечення дисципліни праці на ранніх етапах розвитку трудового права. Митна справа. 2013. Спец. вип. С. 151–155.

63. Кутоманов Д. Є. Притягнення до майнової відповідальності працівників як один із видів примусового методу забезпечення дисципліни праці: проблеми та напрямки вдосконалення. Форум права. 2014. № 4. С. 199–203.

64. Кутоманов Д. Є. Проблеми правового регулювання непрямих методів забезпечення дисципліни праці. Форум права. 2014. № 3. С. 480–483.

65. Кучмук Р. Є. Досвід застосування Закону України «Про зайнятість населення». Ринок праці та зайнятість населення. 2014. № 1. С. 56–60.

66. Лазор І. В. Поняття і правова природа колективного договору. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2012. № 25. С. 95–105.

67. Легкий В. І. Поняття і особливості категорії «зайнятість» в умовах трансформації економіки. Сталий розвиток економіки. 2013. № 3. С. 142–146.

68. Лежнєва Т.М. Догана як санкція трудового права: функціональний аналіз. Права людини: проблеми забезпечення реалізації та захисту: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 24 лютого 2012р. Запоріжжя: у 4-х частинах. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина». 2012. Ч.4. 112 с. С. 15-18.

69. Лежнєва Т.М. Санкції матеріальної відповідальності у трудовому праві: функціональний аналіз. Актуальні проблеми правоохоронної діяльності та юридичної науки : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 19-20 верес. 2013 р.). Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. Справ. 2013. 716 с. С. 199-202.

70. Лежнєва Т.М. Функціональний аналіз дисциплінарного звільнення як санкції трудового права. Трудове право в контексті розбудови громадянського суспільства: Матеріали науково-практичної конференції; м. Путивль, 14-16 червня 2012 р. За ред. проф. В.С. Венедіктова. Путивль: Українська асоціація фахівців трудового права, Путивльський коледж Сумського національного аграрного університету. 2012. С. 189-192.

71. Літошко В. В. Організація та проведення інструктажів з питань охорони праці на підприємстві. Проблеми захисту прав та свобод людини і громадянина : тези міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених та студентів (м. Чернігів, 22–23 травня 2014 р.). Чернігів : Десна Поліграф. 2014. С. 108–112.

72. Лосиця І. О. Проблеми правового регулювання відсторонення працівників від роботи за законодавством України : моногр. / І. О. Лосиця. – Х. : ФІНН, 2011. 224 с.

73. Лукаш С. С. Акти соціального партнерства як джерела трудового права. Митна справа. 2013. № 6(2.2). С. 407–412.

74. Лукаш С. С. Співвідношення централізованого і локального регулювання трудових відносин в умовах ринкової економіки : монографія / С. С. Лукаш. – Х. : ФІНН, 2009. 368 с.

75. Любчик О. А. Сутність джерел трудового права. Публічне право. 2014. № 2. С. 194–198.

76. Марченко І. В. Проблеми забезпечення дисципліни праці в нових умовах господарювання. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2014. № 29. С. 158–162.

77. Марченко І. В. Систематизація законодавства про дисципліну праці як важливий чинник його ефективності. Форум права. 2014. № 1. С. 347–349.

78. Мельник К. Ю. Трудове право України : підручник. Харків : Діса плюс, 2014. 480 с.

79. Мельничук Н. О. Договірне регулювання трудових відносин в нових економічних умовах : монографія / Н. О. Мельничук. – К. : Хай-Тек Пресс. 2012. 340 с.

80. Міщук М. О. Вдосконалення правового регулювання дисципліни праці в умовах кодифікації трудового законодавства України. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2013. № 1. С. 99–103.

81. Мовчан А. О. Правове регулювання відносин із добору кадрів у сучасних умовах : монографія / А. О. Мовчан. – Сімферополь, 2010. – 192 с.

82. Могила Д. В. Тенденції розвитку правового регулювання трудових відносин за участю керівників підприємств, установ, організацій як працівників. Актуальні проблеми держави і права. 2012. Вип. 63. С. 390–395.

83. Петров П. В. Проблеми заходів впливу при притягненні до відповідальності працівника за невиконання умови про трудову функцію. Форум права. 2011. № 3. С. 597–603.

84. Пилипенко П. Д. Проблеми теорії трудових правовідносин в умовах переходу України до ринкової економіки : автореф. дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.05 / П. Д. Пилипенко. – Х., 2001. – 36 с.

85. Поторочин С. О. Соціально-трудові відносини в контексті безпечної трудової діяльності. Вісник економічної науки України. 2014. № 2. С. 123–127.

86. Практикум з навчальної дисципліни «Трудове право» : Навчальний посібник / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук Т. М. Лежнєва. Дніпропетровськ : ДДУВС. 2015. 189 с.

87. Прилипко С. М. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця у випадку змін в організації виробництва і праці: проблеми теорії та практики : моногр. / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко, Л. Ю. Величко. – Х. : ФІНН, 2011. – 232 с.

88. Приміч Д. В. Принципи ведення колективних переговорів з укладання колективних договорів, угод. Право і суспільство. 2014. № 1.2. С. 88–93.

89. Пузирний В. Ф. Обов’язки працівника в контексті охорони праці. Теорія і практика сучасного менеджменту : проблеми та шляхи їх вирішення : Збірник наукових праць VII-ої науково-практичної міжвузівської конференції (29 березня 2012 року, м. Чернігів, Чернігівська філія ПВНЗ «Європейський університет»; за заг. ред. к.т.н., доцента Аніщенко В. О. – Чернігів : ЧФ ПВНЗ «ЄУ». С. 76–77.

90. Пузирний В. Ф. Підготовка інженерів з охорони праці у вищих навчальних закладах за кордоном : досвід для України. Актуальні проблеми організації та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах :

матеріали всеукраїнського науково-практичного семінару з міжнародною участю (м. Євпаторія , 05–09 лютого 2013 р.). М-во освіти і науки, молоді та спорту, Євпаторійський інститут соціальних наук Республіканського вищого навчального закладу «Кримський гуманітарний університет» (м. Ялта). – Євпаторія : ЄІСН РВНЗ КГУ. 2013. С. 219–221.

91. Радчук О. П. Трудові відносини: міжнародно-правовий аспект. Форум права. 2012. № 3. С. 590–595

92. Резніченко В. М. Правове регулювання нестандартних форм зайнятості працівників в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / В. М. Резніченко. – Київ, 2015. – 18 с.

93. Ротань В. Г. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю / В. Г. Ротань, О. Є. Сонін. – 16-е видання, доповнене і перероблене – К. : Правова єдність, 2015 – 598 с.

94. Русаль Л. М. Юридичні факти як передумова припинення індивідуальних трудових правовідносин. Митна справа. 2013. № 6(2.2). С. 168–174.

95. Світайло П. Ю. Загальна характеристика правового регулювання робочого часу в Україні. Форум права. 2013. № 3. С. 541–544.

96. Селецький О. В. Причини виробничого травматизму та заходи щодо їх попередження й усунення. Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці (серія Право. Економіка. Соціальна робота. Гуманітарні науки). Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці. 2011. № 1. С. 66-69.

97. Силенко Н. М. Специфіка становлення трудових правовідносин з інвалідами в сучасних умовах. Форум права. 2014. № 4. С. 302–307.

98. Сімутіна Я. В. Роль юридичних фактів у механізмі правового регулювання трудових відносин. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 61. С. 201–207.

99. Смірнова О. О. Охорона праці як інститут сучасного трудового права. Соціальне право України : науковий збірник. Черніг. держ. технолог. ун-т. 2012. № 1 (1). С. 122–129.

100. Сокол М. В. Порядок вирішення колективних трудових спорів і конфліктів в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / М. В. Сокол. – К., 2010. – 20 с

101. Соцький А. М. Правові аспекти управління робочим часом працівників. Митна справа. 2014. № 6 (96). ч. 2. книга 2. С. 279–282.

102. Трудове право (поняття, схеми, таблиці): навч. посіб. / Н. П. Павлів-Самоїл, В. М. Адам, А. І. Годяк. Л. : ЛьвДУВС, 2013. – 171 с.

103. Трудове право України: академічний курс : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко та ін.; за ред. доктора юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка. – К. : Ін Юре, 2014. – 548 с.

104. Трудове право : підручник / В. В. Жернаков, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко та ін. ; за ред.. В. В. Жернакова. – Х. : Право, 2012. – 496 с.

105. Трудове право : підручник / М. І. Іншин, В. І. Щербина, Д. І. Сіроха та ін. ; за ред. проф. М. І. Іншина та доц. В. І. Щербини. – Х. : НікаНова, 2012. – 560 с.

106. Трудове право України : конспект лекцій / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, доц. Л. О. Золотухіна. – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2014. – 272 с.

107. Трудове право України : навч. посіб. / Н. Д. Гетьманцева, І. Г. Козуб. – Чернівці: Рута, 2014. – 503 с.

108. Трудове право України : підручник / за ред. С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. – Х. : ФІНН, 2009. – 728 с.

109. Трудове право України : підручник / К. Ю. Мельник. – Харків: Діса плюс, 2014. – 479 с.

110. Трудове право України: Академічний курс : Підручник / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін.; За ред. П. Д. Пилипенка. – 5-е вид., перероб. і допов. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2014. – 552 с.

111. Трудове право України: підруч. для студентів юрид. спец. вищ. навч. закл. / С. М. Прилипко та ін. – 5-те вид., допов. – Харків: Право, 2014. – 757 с.

112. Турко І. І. До питання про правове розуміння юридичних фактів як підстав виникнення трудових правовідносин. Право і суспільство. 2013. № 6. С. 127–130.

113. Угрюмова Г. Дисципліна праці : розвиток та удосконалення інституту. Право України. 2006. № 1. С. 40–43.

114. Усеінова Г. С. Трудові правовідносини «власник-працівник»: деякі аспекти. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. 2013. № 1077, вип. 15. С. 168–171.

115. Феофанова І. В. Соціально-трудові відносини в перехідній економіці України. Держава та регіони. Серія. : Економіка та підприємництво. 2013. № 1. С. 26–30.

116. Хуторян Н. М. Теоретичні проблеми матеріальної відповідальності сторін трудових правовідносин : Монографія / Н. М. Хуторян. – К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002 – 264 с.

117. Черноп’ятов С. В Деякі питання обсягу поняття охоронних трудових правовідносин. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2015. № 2. С. 129–137.

118. Черноп’ятов С. В Деякі питання обсягу поняття охоронних трудових правовідносин. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2015. № 2. С. 129–137.

119. Черноп’ятов С. В. Поняття та ознаки охоронних трудових правовідносин. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2014. Вип. 2. Том. 2. С. 130–136.

120. Щербина В. І. Основні функції трудового права в умовах ринкових відносин : Монографія / В. І. Щербина. – Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2005. – 266 с.

121. Щербина В. І. Дисциплінарні санкції: проблеми ефективності в умовах ринкових відносин. Підприємництво, господарство і право. 2006. № 10. С. 45–49.

122. Юшко А. М. Удосконалення правових гарантій працівників при вивільненні у зв’язку зі змінами в організації виробництва і праці. Актуальні проблеми права: теорія і практика: зб. наук. пр. 2013. № 27. С. 628–638.

123. Ярошенко О. М. Дисципліна праці і відповідальність за її порушення. Проблеми законності. 1998. Вип. 34. С. 142–146.

124. Ярошенко О. М. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця: недоліки та шляхи їх усунення. Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми : тези доп. та наук. повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-прак. конф. Х. : Право. 2012. С. 62–69.

125. Ярошенко О. М. Основні ознаки відсторонення працівника від роботи: на прикладі відмінностей від суміжних правових явищ. Публічне право. 2013. № 1(9). С. 192–199.

126. Ярошенко О. М. Правосуб’єктність роботодавця та її зміст. Проблеми законності. 2014. Вип. 51. С. 129–138.

127. Правові проблеми трудового та пенсійного законодавства України в контексті євроінтеграції [Текст] : монографія / [Н. М. Хуторян та ін. ; відп. ред. Н. М. Хуторян] ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - Київ : Ніка-Центр, 2017. - 255 с.

128. Накопичувальне пенсійне страхування: теоретико-правовий аспект [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Скіпенко Ригіна Едуардівна ; Донец. юрид. ін-т МВС України. - Кривий Ріг, 2018. - 18 с.

129. Пенсійне забезпечення у солідарному рівні загальнообов'язкового державного пенсійного страхування [Текст] : [монографія] / В. М. Андрії , О. Л. Кучма, Л. М. Сіньова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Маслаков, 2018. - 474 с.

130. Проблеми теорії та практики нормативно-правового регулювання вирішення трудових спорів (конфліктів) [Текст] : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / Бонтлаб Василь Васильович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 36 с.

131. Гарантійні та компенсаційні виплати у трудовому праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Парінов Андрій Борисович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 20 с.

132. Правовий механізм забезпечення гідної праці державних службовців України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / Панченко Максим Вадимович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 35 с.

133. Правове регулювання відсторонення судді від виконання посадових обов'язків : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Ткаченко Дмитро Володимирович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 20 с.

134. Переведення на іншу посаду та звільнення як заходи запобігання корупції і врегулювання конфлікту інтересів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Бойко Сергій Юрійович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 20 с.

135. Концепція правового забезпечення охорони праці в контексті євроінтеграції України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / Чернега Роман Тарасович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 40 с.

136. Трудове право України : підручник. С. М. Бортник та ін. ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2019. - 407 с.

137. Проблеми правового регулювання кадрового забезпечення державної служби України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / Андрєєв Андрій Васильович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 40 с.

138. Правове регулювання праці жінок за законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Тісецька Аліна Анатоліївна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 20 с.

139. Правове регулювання раціонального використання робочого часу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Саленко Ірина Володимирівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 20 с.

140. Проблеми юридичної відповідальності державних службовців за трудовим законодавством України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / Коротких Андрій Юрійович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 40 с.

141. Правове регулювання строків у трудовому праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Платонова Ганна Валеріївна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2019. - 20 с.

142. Правове регулювання відносин у сфері юридичної відповідальності державних службовців в Україні: теорія та практика : монографія / М. І. Зубрицький ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Харків : Константа, 2018. - 461 с.

143. Концепція правового забезпечення охорони праці в контексті євроінтеграції України: теорія і практика : монографія / Р. Т. Чернега. - Харків : Панов А. М. [вид.], 2019. - 390 с.

144. Право соціального забезпечення : навч. посіб. / Л. О. Золотухіна [та ін.] ; керівник авт. колективу - канд. юрид. наук, доц. Л. О. Золотухіна ; Дніпров. держ. ун-т внутр. справ. - Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2019. - 229 с.

145. Єдність і диференціація у праві соціального забезпечення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Федчишина Катерина Вікторівна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2019. - 20 с.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

ТЕМА 1

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО – ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ ПРАВА УКРАЇНИ

Поняття адміністративного права як галузі права, галузі законодавства, навчальної дисципліни. Основні вітчизняні наукові школи адміністративного права. Становлення адміністративного права України. Об'єкт адміністративного права. Сучасні тенденції щодо трансформації предмету адміністративного права. Адміністративне право у системі публічного права. Особливості адміністративно-правового методу. Поняття, мета та завдання адміністративної реформи. Реформа адміністративного права. Система та джерела адміністративного права. Пріоритетні напрями розвитку науки адміністративного права. Проблеми кодифікації вітчизняного адміністративного законодавства. Особливості адміністративного права інших країн.

ТЕМА 2
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ (АДМІНІСТРУВАННЯ) ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ

Поняття, ознаки та види соціального управління. Інституціональні характеристики публічного управління. Співвідношення публічного управління, виконавчої влади та комунального управління. Загальні та спеціальні принципи публічного управління.

Поняття та види форм публічного управління. Характеристика правових та не правових форм публічного управління. Особливості адміністративно-правових договорів. Адміністративні договори в діяльності Національної поліції. Управлінські послуги Національної поліції.

Акти публічного управління: поняття та класифікація. Поняття і ознаки адміністративно-правового акту. Акти Президента України. Акти Кабінету міністрів у країни. Відомчі акти. Адміністративні акти Національної поліції. Локальні акти. Правозастосовчі акти.

Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. Характеристика складових механізму адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. Проблема публічно-сервісних відносин у системі відносин адміністративного права.

Поняття та особливості методів публічного управління. Переконання та примус в публічному управлінні. Імперативний метод в адміністративній діяльності Національної поліції. Метод реординації в системі методів адміністративного права.

Проблеми застосування адміністративного примусу поліцейськими. Діяльність Національної поліції в умовах надзвичайних адміністративно-правових режимів.

ТЕМА 3
СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Поняття та ознаки суб'єкта адміністративного права. Адміністративна правосуб'єктність. Система суб'єктів адміністративного права. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права. Президент України як суб'єкт адміністративного права. Кабінет Міністрів України як суб'єкт адміністративного права. МВС України як центральний орган виконавчої влади. Національна поліція як суб'єкт адміністративного права. Інформаційне забезпечення діяльності органів виконавчої влади.

Особливості адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування. Їх система. Проблема впорядкування відносин між органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування.

Адміністративно-правовий статус громадян, іноземців, апатридів. Адміністративне забезпечення реалізації конституційного права громадян на звернення. Особливості адміністративно-правового статусу військовослужбовців. Особливості адміністративно-правового статусу об'єднання громадян, релігійних об'єднань

Державна служба - як суб'єкт адміністративного права. Поняття , ознаки, принципи, види державної служби. Особливості правового статусу державних службовців. Служба в Національної поліції як різновид державної служби. Служба в органах місцевого самоврядування як різновид публічної служби. Проходження державної служби. Поняття, принципи, стадії атестації державних службовців. Основні напрямки реформування державної служби згідно концепції адміністративної реформи.

Адміністративні функції Національної поліції. Адміністративно-наглядові повноваження Національної поліції.

Напрями удосконалення інституту державної служби в Україні. Організаційно-правові проблеми протидії корупції у сфері державної служби.

ТЕМА 4

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ДИСЦИПЛІНИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Поняття законності та дисципліни в публічному управлінні. Співвідношення законності та дисципліни. Поняття засобів забезпечення законності і дисципліни в публічному управлінні. Законність як основний принцип діяльності Національної поліції. Дисципліна в Національній поліції: поняття та види. Поняття та види контролю в публічному управлінні. Характеристика нагляду за законністю в публічному управлінні. Співвідношення контролю та нагляду. Особливості адміністративного нагляду Національної поліції за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Поняття і сутність моніторингу. Шляхи адміністративно-правового забезпечення реалізації громадянами права на звернення. Проблеми

запровадження публічного контролю в публічному управлінні. Громадський контроль за діяльністю Національної поліції.

ТЕМА 5

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Поняття адміністративної деліктології. Адміністративна відповідальність в системі юридичної відповідальності. Поняття, особливості та підстави адміністративної відповідальності. Особливості адміністративної відповідальності спеціальність суб'єктів. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. Адміністративна відповідальність поліцейських. Розмежування адміністративної відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності.

Сучасні підходи до розуміння сутності проступку. Класифікація адміністративних правопорушень. Поняття про кваліфікацію адміністративних проступків. Попередження адміністративних правопорушень.

Поняття, функції та види адміністративних стягнень. Система адміністративних стягнень за законодавством України. Характеристика адміністративних стягнень. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.

Особливості адміністративної відповідальності за певні види правопорушень (у сфері обігу наркотичних засобів, торгівлі, транспорту, публічного порядку і безпеки, управління тощо). Адміністративна відповідальність за вчинення домашнього насильства. Проблеми адміністративної відповідальності за правопорушення пов'язані з корупцією.

Основні напрями реформування адміністративної відповідальності в Україні. Загальна характеристика проекту Кодексу України про адміністративні проступки.

ТЕМА 6
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ОКРЕМИМИ СФЕРАМИ СУСПІЛЬСТВА

Галузеві, міжгалузеві та регіональні засади в публічному управлінні. Поняття, об'єкти та суб'єкти управління економікою. Проблеми вдосконалення адміністративно-правового регулювання економічною сферою. Публічне управління соціально-культурною сферою.

Поняття, об'єкти та суб'єкти управління у галузі промисловості. Специфіка управління адміністративно-політичною діяльністю.

Національна поліція в системі суб'єктів управління адміністративно-політичною сферою. Адміністративно-правове регулювання діяльності органів публічної адміністрації щодо охорони навколишнього природного середовища. Взаємодія Національної поліції з місцевими органами влади та громадськістю у

профілактиці правопорушень. Адміністративна реформа та удосконалення діяльності Національної поліції.

Управління у галузі оборони та національної безпеки. Реформування публічного управління освітою та наукою.

ТЕМА 7
ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ ТА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

Поняття, зміст та загальні риси адміністративного процесу. Предмет адміністративно-процесуального права. Принципи адміністративного процесу.

Поняття та зміст адміністративного позову. Суб'єкти адміністративного процесу. Правові та процесуальні засади діяльності адміністративних судів в Україні. Структура адміністративного процесу. Адміністративно-процесуальні норми та відносини. Порядок розгляду адміністративних спорів у сфері публічного управління. Поняття адміністративного провадження та характеристика його стадій. Класифікація адміністративних проваджень: сучасний підхід. Види адміністративних проваджень, що здійснюються Національною поліцією та їх характеристика.

ТЕМА 8
ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ РІЗНОВИДІВ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

Поняття та сутність провадження щодо вирішення індивідуальних адміністративних справ. Особливості проваджень за зверненнями громадян.

Поняття та види нормотворчих та установчих проваджень в адміністративному процесі. Специфіка окремих видів нормотворчих та установчих проваджень (по обробці та прийняттю нормативних актів управління, по прийняттю індивідуальних актів управління, по створенню, реорганізації і ліквідації організаційних структур у сфері публічного управління, по комплектуванню організаційних структур у сфері публічного управління персоналом та його характеристика).

Провадження по застосуванню заходів заохочення та примусу в публічному управлінні. Особливості дисциплінарного провадження та провадження в справах про дисциплінарні правопорушення державних службовців, стадії такого провадження та їх характеристика. Особливості проваджень по застосуванню заходів адміністративного примусу.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення: поняття, стадії, учасники. Докази та доказування у справах про адміністративні правопорушення. Загальні правила накладення адміністративних стягнень. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Національна поліція як суб'єкт провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Поняття та види реєстраційно-дозвільних проваджень. Реєстраційно-дозвільні провадження в діяльності Національної поліції. Особливості ліцензійних проваджень.

ТЕМА 9
ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття виконавчого провадження та органи, що його здійснюють. Нормативно-правове регулювання виконавчого провадження. Органи примусового виконання рішень суду, їх адміністративно-правовий статус та повноваження. Характеристика стадій виконавчого провадження. Процесуальний порядок здійснення виконавчих дій. Взаємодія Національної поліції та органів примусового виконання під час примусового виконання рішень суду та інших органів.

ТЕМА 10
АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУДОВИЙ ПРОЦЕС

Сучасні європейські моделі організації адміністративної юстиції. Поняття адміністративної юстиції, її зв'язок з адміністративним процесом. Співвідношення адміністративної юстиції та адміністративної юрисдикції. Правові та процесуальні засади діяльності адміністративних судів в Україні. Структура адміністративних судів України. Учасники адміністративного процесу та їх процесуальний статус. Загальна юрисдикція адміністративних судів в Україні. Предметна та територіальна юрисдикція адміністративних судів. Види публічно-правових спорів. Стадії судового адміністративного процесу. Загальний порядок розгляду публічно-правових спорів в адміністративних судах. Проблеми удосконалення діяльності адміністративних судів в Україні.

Список рекомендованих джерел до теми

Основні нормативні акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141

Акти міжнародного права

1. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

2. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (ратифіковано Законом України № 1678-VII від 16.09.2014) URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_a11/print1454426885682487.

Закони України

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон

України від 7.12.1984. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, додаток до № 51. Ст.1122.

2. Кодекс адміністративного судочинства України. Закон України від 06.07.2005. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35-36, № 37. Ст.446.

3. Основи законодавства України про охорону здоров'я Закон України від 19.11.1992. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 4, Ст.19.

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27, стор. 1438, Ст. 282.

5. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 52. Ст. 455.

6. Про адміністративні послуги: Закон України від 6.09.2012. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 32, стор. 1705, Ст. 409.

7. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016. Урядовий кур'єр від 03.06.1999.

8. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 33. Ст. 270.

9. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012. Відомості Верховної Ради України від 04.01.2013. 2013. № 1. Ст. 1.

10. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001. Відомості Верховної Ради. 2001. № 1. Ст. 65.

11. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015. Відомості Верховної Ради України. 2016, № 4. Ст. 43.

12. Про дипломатичну службу: Закон України від 07.06.2018. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 26, стор. 5, Ст. 219.

13. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 22.02.2006. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018. № 29, ст.233.

14. Про дорожній рух: Закон України від 30.06.1993. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 31. Ст. 338.

15. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. Ст.314.

16. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014. Відомості Верховної Ради України від 05.12.2014. 2014. № 49, стор. 3186. Ст. 2056.

17. Про запобігання та протидію домашньому насильству. Закон України від 07.12.2017. Урядовий кур'єр від 24.01.2018. № 16.

18. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні. Закон України від 06.09.2012. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 32, стор. 1720, ст. 412.

19. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 30. Ст. 380.

20. Про Збройні сили України: Закон України від 06.12.1991. Офіційний вісник України. 2000. № 44. Ст. 1877.

21. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256.

22. Про імміграцію: Закон України від 7.06.2001. Відомості Верховної

Ради. 2001. № 41. Ст. 197.

23. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10. 1996. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 49. Ст. 272.

24. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 20.05.1997. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.

25. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999. Відомості Верховної Ради України. 1999. №20–21. Ст. 190.

26. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 141.

27. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 9, Ст. 106.

28. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001. Відомості Верховної Ради. 2001. № 48. Ст. 254.

29. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. Відомості Верховної Ради. 2001. № 23. Ст. 118.

30. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 06.04.2000. Офіційний вісник України. 2000. № 17. Ст. 691.

31. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000. Офіційний вісник України. 2000. № 15. Ст. 588.

32. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 19-20. Ст. 179.

33. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.

34. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 45. Ст. 397.

35. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 25. Ст. 28.

36. Про службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. Ст. 382.

37. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001. Урядовий кур'єр. 200. № 116.

38. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 22.12.1997. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 20. Ст. 99.

39. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000. Офіційний вісник України. 2000. № 30. Ст. 1248.

40. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002. Відомості Верховної Ради України від 31.05.2002. 2002., № 21, Ст. 135.

Підзаконні акти

1. Про затвердження військово-адміністративного поділу території України: Указ Президента України від 5.02.2016 № 39/2016. Урядовий кур'єр від 09.02.2016. № 25.

2. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: наказ МВС від 06.11.2015 №1376. Офіційний вісник України від 22.12.2015. 2015. № 99, стор. 201, стаття

3405.

3. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: наказ МВС від 07.11.2015 № 1395. Офіційний вісник України від 13.11.2015. 2015. № 88, стор. 176, стаття 2964.

4. Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції: наказ МВС та МОЗ від 09.11.2015 № 1452/735. Офіційний вісник України від 13.11.2015. 2015. № 88, стор. 217, стаття 2965.

5. Про затвердження Положення про дозвільну систему України: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF/print.

6. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877. Урядовий кур'єр від 06.11.2015. № 207.

7. Про затвердження Інструкції про порядок виявлення та постановки на облік осіб, які незаконно вживають наркотичні засоби або психотропні речовини: Наказ МОЗ, МВС, Генпрокуратури, Мінюсту від 10.10.1997. № 306/680/21/65/5. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0534-97.

8. Про організацію роботи фізичних осіб – підприємців, які займаються народною медициною (цілительством): Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.03.2016 № 189. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0491-16.

9. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363. Урядовий кур'єр від 18.01.2012. № 9.

10. Про затвердження Порядку направлення водіїв транспортних засобів для проведення огляду з метою виявлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, і проведення такого огляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 № 1103. Урядовий кур'єр від 25.12.2008 № 243.

11. Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України: наказ МВС від 15.11.2017 № 930. Офіційний вісник України від 26.01.2018. 2018. № 8, стор. 323, Ст. 319.

12. Про затвердження Порядку тимчасового вилучення посвідчення водія на транспортний засіб та його повернення: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 № 1086. Урядовий кур'єр від 25.12.2008 № 243.

13. Про затвердження Порядку тимчасового затримання та зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 № 1102. Урядовий кур'єр від

25.12.2008. № 243.

14. Про Положення про проходження військової служби у Збройних Силах України іноземцями та особами без громадянства: Указ Президента України від 10.06.2016 № 248/2016 URL: http://www.president.gov.ua/documents/2482016-20153.

Постанови, інші рішення, роз'яснення судів (Конституційного, Верховного)

1. Про практику застосування судами України законодавства про порушення правил адміністративного нагляду: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28.03.1986 URL: http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D061282D942041D6C2257AF3003DC868.

2. Про внесення змін та доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди»: URL: http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D061282D942041D6C2257AF3003DC868.

3. Про судову практику у справах про хуліганство. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 № 10 URL:http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D061282D942041D6C2257AF3003DC868.

4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Божка Валерія Віталійовича щодо офіційного тлумачення положень пункту 13.1 статті 13 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 23.12.2014 № 7-рп/2014 URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/o79/page.

5. Висновок Конституційного Суду України у справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади вимогам статей 157 і 158 Конституції України від 30.07.2015 року № 2-в/2015 URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/o79/page.

6. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 276 Кодексу України про адміністративні правопорушення від 26.05.2015. № 5-рп/2015 URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/o79/page.

7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 171-2 Кодексу адміністративного судочинства України від 08.04.2015 № 3-рп/2015 URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/o79/page.

Підручники:

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

2. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гаращук, В.В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. Харків : Право, 2010. 624 с.

3. Адміністративне право України. Академічний курс. Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). Київ: Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.

4. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: Підручник. Видання друге. За загальною редакцією Коваленка В.В., Римаренка Ю.І. Олефіра В.І. Київ: «Директ Лайн», 2012. 816 с.

Підручники:

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

2. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гаращук, В.В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. Харків : Право, 2010. 624 с.

3. Адміністративне право України. Академічний курс. Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). Київ: Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.

4. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. К.: Ваіте, 2014. 376 с.

5. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

6. Бородін І.Л. Адміністративне право України : підручник / І.Л. Бородін. К.: Алерта, 2019. 548 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. Київ. Ваіте, 2014. 376 с.

2. Галунько В.В., Курило В.І., Короєд С.О. та ін. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / [В.В. Галунько , В.І. Курило, С.О. Короєд , О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова]; за ред. проф. В.В. Галунька. Херсон: Грінь Д.С. 2015. 272 с.

3. Доненко В.В., Гаркуша В.В. Безпека дорожнього руху в наукових працях українських вчених. Посібник. Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2011. 80 с.

4. Хавронюк М.І. Дисциплінарні правопорушення і дисциплінарна відповідальність. навчальний посібник. Київ. Атіка, 2003. 240 с.

5. Адміністративне процесуальне право: навчальний посібник Т.П. Мінка, С.М. Алфьоров, Р.В. Миронюк та ін.; заг. ред. Т.П. Мінки ; ДДУВС. Харків. Право. 2013. 352 с.

6. Зразки протоколів про адміністративні правопорушення, складання яких підвідомче Національній поліції: практичний посібник / Т.П. Мінка, Р.В. Миронюк, В.А. Глуховеря та ін. Харків. Право, 2016. 180 с.

7. Правові основи захисту України від зовнішньої та внутрішньої

агресії: навчальний посібник / В.В. Середа, М.В. Ковалів, С.С. Єсімов, М.П. Гурковський. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 496 с.

8. Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник / Кол. авт.; кер. – к-т юрид. наук, В.А. Глуховеря. ДДУВС, Дніпро: 2016. 165 с.

9. Адміністративна відповідальність в Україні: навчальний посібник. В.М. Бесчастний, О. М. Мердова, А.П. Сахно; за заг. ред. В. М. Бесчастного. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України. 2015. 197 с.

10. Логвиненко Б.О. Провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я : навч. посіб. / Б.О. Логвиненко. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 106 с.

11. Миронюк Р. В. Особливості судового розгляду окремих категорій адміністративних справ: навч. посібник / Р.В. Миронюк. Дніпро: ДДУВС, 2019. 352 с.

12. Голобородько Д.В. Адміністративний процес (збірник презентаційних слайдів) : Навч. наоч. посібник / Голобородько Д.В. Дніпро: ДДУВС, 2019. 314 с.

13. Середа В.В., Кісіль З.Р., Кісіль Р.В. Адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Середа, З.Р. Кісіль, Р.В. Кісіль. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 520 с.

14. Бурбика М.М., Солонар А.В., Янішевська К.Д. Адміністративне право України. Навчальний посібник. Суми: Мрія, 2015. 358 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Зеленський Є.С. Адміністративна діяльність Національної поліції щодо запобігання вчинення адміністративних правопорушень дітьми : монографія / Є.С. Зеленський, І.С. Кравченко. Дніпро: ДДУВС, 2020. 154 с.

2. Дем'янчук В.А. Організаційно-правовий аспект антикорупційної політики України: монографія. Харків: Константа, 2017. 480 с.

3. Коллер Ю.С, Собакарь А.О. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху: монографія / Ю.С. Коллер, А.О. Собакарь. Київ: «МП Леся», 2015. 204 с.

4. Коломоєць Т.О. Адміністративний примус у публічному праві України: теорія, досвід та практика реалізації: Монографія. Запоріжжя: Поліграф, 2004. 404 с.

5. Крупнова Л.В. Розбудова вітчизняної системи виконавчого провадження в умовах реформування судочинства та суміжних правових інститутів: монографія. Харків: Константа, 2017. 488 с.

6. Личенко І.О. Адміністративно-деліктні аспекти захисту права власності: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. 216 с.

7. Лошицький М.В., Короед С.О. Реалізація судової влади адміністративними судами: окремі проблеми теорії та практики адміністративного судочинства в Україні: монографія / М.В. Лошицький, С.О. Короєд. Київ. «МП Леся», 2015. 136 с.

8. Остапенко О.І. Кваліфікація адміністративних правопорушень:

монографія. Львів: ЛьДУВС при НАВСУ. 2000. 173 с.

9. Публічне адміністрування сферою охорони здоров'я в Україні: теорія і практика. Монографія. Логвиненко Б.О. Київ: «МП Леся», 2017. 344 с.

10. Салманова О.Ю. Правові акти в управлінській діяльності Національної поліції України : монографія. Харків : Панов, 2016. 460 с.

11. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. За заг. ред. С.В. Пєткова та С.М. Морозова. Київ: «Центр учбової літератури». 2012. 1248 с.

Інші джерела:

1. Міжнародні стандарти прав людини у правоохоронній діяльності: практикум / Боняк В.О., Завгородній В.А., Перепьолкін СМ., Філяніна Л.А., Христова Ю.В. Дніпропетровськ: ДДУВС. 2014. 284 с.

2. Науково-практичний коментар розділу IV «Повноваження поліції» та V «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» / Т.П. Мінка, Р.В. Миронюк, В.А. Глуховеря та ін. ; за заг. ред. Т.П. Мінки. – Харків: Право, 2016. 178 с.

3. Логвиненко Б.О. Взаємодія поліції та суспільства на засадах партнерства в діяльності підрозділів превентивної діяльності: метод. рек. / Б.О. Логвиненко, І.С. Кравченко. Дніпро: ДДУВС, 2018. 20 с. (Бібліотека працівника Національної поліції).

4. Кравченко І.С. Правові підстави та порядок виявлення та документування адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією: метод. рек. / І.С. Кравченко, Б.О. Логвиненко, А.А. Манжула. Дніпро: ДДУВС, 2016. 44 с.

5. Організація роботи дільничних офіцерів поліції в об'єднаних територіальних громадах на засадах партнерства: метод. рекоменд. / Д. В. Голобородько, Б.О. Логвиненко, М.А. Очеретяний, А.О. Собакарь. Дніпро: ДДУВС, 2019. 68 с.

6. Адміністративне деліктне законодавство: Зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні. Автор-упорядник О.А. Банчук. Київ: Книги для бізнесу, 2007. 912 с.

Інтернет-ресурси:

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. URL: http://rada.gov.ua/

2. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: http://www.kmu.gov.ua/

3. Президент України. Офіційне Інтернет представництво. URL: http://www.president.gov.ua/

4. Міністерство внутрішніх справ України. Офіційний Інтернет сайт URL: http://www.mvs.gov.ua/

5. Конституційний Суд України. Офіційний веб-сайт URL: http://www.ccu.gov.ua/

6. Національна поліція. Офіційний веб-сайт URL: http://www.npu.gov.ua

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

ТЕМА 1
ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ. ФІНАНСОВЕ ПРАВО

Сучасний стан і тенденції розвитку фінансового законодавства України. Внутрішня система фінансового законодавства. Поняття і зміст фінансової діяльності держави, методи та форми її здійснення. Склад фінансової системи України.

Поняття та особливості фінансового права України. Поняття та види фінансових ресурсів держави. Предмет та метод фінансового права. Система та джерела фінансового права. Фінансове право як юридична наука та навчальна дисципліна. Співвідношення фінансового права з іншими галузями права.

ТЕМА 2
ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ НОРМИ ТА ВІДНОСИНИ

Поняття фінансово-правових норм. Види фінансово-правових норм. Структура фінансово правових норм. Особливості фінансових санкцій та їх співвідношення з адміністративно-правовими стягненнями.

Поняття та структура фінансово-правових відносин. Склад фінансово-правових відносин. Особливості фінансової правосуб'єктності. Суб'єкти фінансового права і суб'єкти фінансових правовідносин. Фізичні особи як суб'єкти фінансових правовідносин Міністерство фінансів України як суб'єкт адміністративних та фінансових правовідносин. Національний банк як суб'єкт адміністративних та фінансових правовідносин. Державна фіскальна служба України як суб'єкт фінансових правовідносин.

Державні органи управління фінансами. Повноваження Верховної Ради України в галузі фінансів у відповідності з Конституцією України. Організація оперативного управління фінансами України. Головні Завдання Міністерства фінансів України в галузі управління фінансами держави. Склад Державної казначейської служби України та її функції. Повноваження Рахункової палати України.

ТЕМА 3
ПРАВОВІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Суть та призначення фінансового контролю Об'єкти фінансового контролю та необхідна умова його ефективності. Фінансова дисципліна та її зміст. Правовий статус суб'єктів фінансового контролю. Критерії оцінки ефективності фінансового контролю. Форми та методи фінансового контролю. Проблеми удосконалення фінансового контролю в Україні.

Поняття аудиту та зміст аудиторської діяльності. Органи, які здійснюють аудиторську діяльність. Сертифікація та ліцензування аудиторської діяльності.

ТЕМА 4
БЮДЖЕТНЕ ПРАВО ТА БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ

Поняття бюджету та його роль в економіці держави. Правові основи Державного бюджету України та місцевих бюджетів. Бюджетний кодекс яек основне джерело бюджетного права. Поняття бюджетного права та предмет бюджетного права. Бюджетні правовідносини, їх зміст. Суб'єкти бюджетних правовідносин. Виникнення, зміна та припинення бюджетних правовідносин.

Поняття бюджетного устрою. Визначення бюджетної системи України. Консолідований бюджет, його використання. Принципи бюджетного устрою України. Проблеми формування бюджетної системи України в світлі Конституції України. Бюджетна класифікація, її призначення, функціональна та економічна структура.

Правові основи складу доходів бюджетів та їх розподіл між окремими ланками бюджетної системи України. Бюджетне регулювання, його методи.

Правові основи складу видатків бюджетів і їх розподіл між окремими ланками бюджетної системи України. Поняття та склад поточних видатків та видатків розвитку. Бюджетний процес в Україні; його поняття і зміст. Процесуальні бюджетно-правові норми. Стадії бюджетного процесу. Складання проекту бюджету; порядок розгляду проекту бюджету та затвердження бюджету.

Виконання бюджету; розпис бюджету; казначейське виконання кошторисних видатків; розпорядники коштів, їх види. Касові видатки; фактичні видатки. Звітність про виконання бюджетів.

Правове регулювання місцевих фінансів. повноваження в сфері місцевого бюджету, позабюджетних фондів місцевих рад, валютних фондів.

Шляхи проведення бюджетної реформи в Україні. Проблеми міжбюджетних відносин. Правовий режим фінансів підприємств. Структура децентралізованих фондів підприємств. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств. Поняття казенного підприємства, особливості управління, планування його фінансової діяльності. Порядок розподілу прибутку та утворення фондів підприємства.

Правове регулювання державних доходів поняття доходів країни, державних доходів, доходів бюджетів.

ТЕМА 5
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ДОХОДІВ. ПОДАТКОВЕ ПРАВО

Поняття податків та їх правова природа. Функції податків. Прямі і непрямі податки. Податкове право і податкове законодавство. Елементи податкового закону. Правовий режим податків з громадян (прибутковий податок з громадян, податок на промисел). Основні положення податку з прибутку підприємств. Характерні особливості оподаткування окремих видів. Діяльності і операцій особливого виду (страхової діяльності, нерезидентів, спільної діяльності, операції у банківський діяльності).

Правове регулювання непрямих податків (податок на додану вартість, акцизний збір).

Відповідальність за порушення податкового законодавства. Види відповідальності за податкові правопорушення. Захист прав платника податків. Податкова політика та податкова реформа в Україні. Характеристика Податкового кодексу України. Податкова система України. Особливості податкового механізму.

ТЕМА 6
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО КРЕДИТУВАННЯ, СТРАХУВАННЯ, РЕГУЛЮВАННЯ ГРОШОВОГО ТА ВАЛЮТНОГО ОБІГУ

Державний кредит як економіко-правова категорія. Поняття, функції та класифікація державних кредитів. Державний борг. Види державного боргу.

Поняття страхової діяльності. Страхові фонди. Суспільна сутність і призначення страхування, його функції. Галузі та види страхування в Україні; відносини, що регулюються нормами фінансового права. Правові основи державних видатків та бюджетного фінансування. Поняття державних витрат.

Правовий режим фінансування соціально-культурних заходів в умовах переходу до ринку. Фінансування охорони здоров'я та фізичної культури.

Правове регулювання видатків на утримання законодавчої, виконавчої влади, правоохоронних органів та національної оборони. Правові основи спеціальних коштів бюджетних закладів. Поняття, класифікація видів, порядок формування та використання. Фінансування промисловості та капіталовкладень. Поняття інвестиційної та інноваційної діяльності. Порядок фінансування житлово-комунального господарства в умовах перехідної економіки. Правовий режим державних і місцевих позабюджетних фондів.

Поняття грошового обігу в Україні. Правові основи регулювання грошового обігу в Україні. Правовий режим валютних операцій. Валютні правовідносини, їх особливості. Контрольні повноваження Національного банку України у сфері грошового та валютного обігу.

Список рекомендованих джерел до теми

Нормативні акти

1. Податковий кодекс України. Документ 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.

2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Документ 996-XIV. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14.

3. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Документ 2464-VI. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17.

4. Закон України «Про оплату праці». Документ 108/95-ВР. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80.

5. Марракеська угода про створення Всесвітньої Торговельної Організації 1994 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_342

6. Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА) 1994 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_920.

7. Принципи міжнародних торгових відносин та торгової політики 1964 року. URL: http://www.big-lib.com/book/4_Mijnarodna_ekonomika

8. Принципи міжнародних торгових відносин та торгової практики, які сприяють розвитку 1964 року. URL: http://www.biglib.com/book/4_Mijnarodna_ekonomika.

Підручники:

1. Лишиленко О.В. Фінансовий облік: підручник. Київ: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. 556 с.

2. Пушкар М.С. Фінансовий облік: підручник.Тернопіль: Карт-бланш, 2014. 628 с.

3. Лазебник Л. Л. Міжнародне фінансове право: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 312 с.

4. Чубарєв В. Л. Міжнародне економічне право: підруч. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 368 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Пантелеєв В.П. Фінансова звітність: Навч. посіб. Київ: Державна академія статистики, обліку та аудиту, 2014. 227 с.

Монографії та інші наукові видання

1. Андросова О.Ф., Череп А.В., Христофорова І.Б. Проектне фінансування. Навчальний посібник для студентів освітнього рівня «магістр» спеціальності «Фінанси і кредит». Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 201 с.

2. Особливості економічних реформ в Україні, пов'язаних з вимогами євроінтеграції: монографія / за ред. С.В.Шарової, Н.М. Левченко; М-во освіти і науки України; Запор.нац.техн.ун-т. Запоріжжя: Кругозір, 2016.

3. Тенденції змін фінансово-кредитних відносин під впливом світової кризи: [колективна монографія / за редакцією Ж.К.Нестеренко, Н.М.Левченко], ЗНТУ. Запоріжжя : Акцент Інвест-трейд, 2014. 432с.

4. Внукова Н. М. Фінансові аспекти ломбардної діяльності : монографія Харків: ТО «Ексклюзив», 2013. 150 с.

Інші джерела:

1. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник / За ред. С.Ф. Голова. Дніпро: ТОВ «Баланс-клуб», 2018. 268 с.

Інтернет-ресурси:

1. Ефективна економіка // http://www.economy.nayka.com.ua/index.php
2. Державна служба статистики України // http://www.ukrstat.gov.ua/
3. Державна фіскальна служба України // http://sfs.gov.ua/
4. Міністерство фінансів України // http://www.minfin.gov.ua/

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

ТЕМА 1
ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА ТА ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА

Інформація як об’єкт правового регулювання. Види інформації. Специфіка правової інформації. Поняття інформаційного права, як окремої галузі права. Особливості предмету і методу інформаційного права. Система та джерела інформаційного права. Методи інформаційного права. Інформаційне право як галузь наука та навчальна дисципліна. Співвідношення інформаційного права з іншими галузями права.

ТЕМА 2
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВІ НОРМИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ

Поняття, ознаки та структура інформаційно-правових норм. Поняття та ознаки інформаційних правовідносин. Суб’єкти та об’єкти інформаційних правовідносин. Особливості інформаційної правосуб’єктності. Органи влади, що здійснюють регулювання у сфері інформаційних відносин.

ТЕМА 3
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УКРАЇНСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Поняття інформаційного законодавства. Завдання законодавства України про інформацію. Система інформаційного законодавства України. Галузі інформаційного законодавства. Основні напрями реформування інформаційного законодавства. Законодавство України про відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері.

ТЕМА 4
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІДНОСИН

Поняття та зміст державного регулювання суспільних відносин. Органи державної влади України, що здійснюють регулювання у сфері інформаційних відносин. Повноваження суб’єктів державного регулювання інформаційних правовідносин в Україні. Засоби державного регулювання в сфері інформації. Шляхи удосконалення діяльності державних органів в сфері інформації.

ТЕМА 5
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕЖИМУ ІНФОРМАЦІЇ. ПРАВОВЕ ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ ДО ОКРЕМИХ ВИДІВ ІНФОРМАЦІЇ

Поняття та види режимів інформації в Україні. Особливості правового регулювання обмеження доступу до окремих видів інформації. Державна таємниця та критерії її формування. Нагляд за додержанням законодавства України про державну таємницю. Відповідальність за порушення законодавства у сфері державної таємниці.

Список рекомендованих джерел до теми

Нормативні акти

1. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV // ВВР, 2003, № 36, ст. 275.
2. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 року № 852-IV // ВВР, 2003, № 36, ст. 276.
3. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР // ВВР, 1998, № 27-28.
4. Про телекомунікації: Закон України від 18 листопада 2003 року № 1280-IV // ВВР, 2004, № 12, ст. 155.
5. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII // ВВР, 1992, № 48, ст. 650.

Основна:

1. Горовий В. М. Особливості розвитку соціальних інформаційних баз сучасного українського суспільства. НАН України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2015. 300 с.
2. Гуцалюк М.В., Гайсенюк Н.А Організація захисту інформації: навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2015. 202 с.
3. Кулицький С. П. Основи організації інформаційної діяльності : навч. посіб. Київ : МАУП, 2012. 221 с.
4. Лутовинова В. І. Реферування як процес мікроаналітичного згортання інформації : практ.посіб. Київ., 2017. 71 с.
5. Марущак А. І. Правомірні засоби доступу громадян до інформації : наук.-практ. посіб. Біла Церква : Буква, 2006. 429 с.
6. Мацюк В.Я., Бесчастний В.М., Шамрай В.О., Артеменко О.В. Використання інформаційного ресурсу для прийняття управлінського рішення : монографія. Донецьк: Донецький юридичний інститут ЛДУВС, 2016. 208 с.
7. Пархоменко В. Д., Пархоменко Д. В. Пархоменко Інформаційна аналітика у сфері науково-технічної діяльності : монографія. Київ: Укр. ІНТЕІ, 2016. 224 с.

Допоміжна:

1. Боднар І. Р. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах : навч. посіб. до самост. вивч. курсу ; Укоопспілка ; Львівська комерційна академія. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2017. 279 с.

2. Мей К. Інформаційне суспільство: скептичний погляд; пер. з агл. М. Войницька. Київ : К.І.С., 2014. 218 с.
3. Твердохліб М. Г., Шарапов О. Д. Організація інформування керівників. Київ : Вид-во КНЕУ, 2007. 180 с.
4. Хоменко Л. Г. Електронна інформаційна цивілізація: досвід розбудови в Україні : монографія. Київ : Міжнародна агенція «БІЗОН», 2014. 208 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Сайт. URL : http://www.dsszzi.gov.ua
2. Офіційний ресурс: Урядовий портал. URL : https://www.kmu.gov.ua

Питання до підготовки

1. Адміністративна відповідальність в системі юридичної відповідальності.
2. Адміністративна відповідальність за вчинення правопорушень пов'язаних з корупцією.
3. Адміністративна відповідальність за вчинення домашнього насильства.
4. Адміністративна відповідальність поліцейських.
5. Адміністративна відповідальність юридичних осіб.
6. Адміністративна реформа та її співвідношення з реформою адміністративного права.
7. Адміністративна реформа та удосконалення діяльності Національної поліції.
8. Адміністративне право у системі публічного права.
9. Адміністративний примус Національної поліції.
10. Адміністративний процес у системі юридичних процесів.
11. Адміністративні акти органів публічної влади.
12. Адміністративні деліктні провадження.
13. Адміністративні послуги: поняття та види.
14. Адміністративні неюрисдикційні провадження.
15. Адміністративні функції Національної поліції.
16. Адміністративно-правовий режим державної таємниці.
17. Адміністративно-правовий статус об'єднаних територіальних громад в Україні.
18. Адміністративно-правовий статус фізичних осіб.
19. Адміністративно-правовий статус місцевих державних адміністрацій.
20. Адміністративно-процесуальні норми та адміністративно-процесуальні відносини.
21. Адміністративно-юрисдикційні повноваження Національної поліції.
22. Взаємодія Національної поліції з місцевими органами влади та громадськістю у профілактиці правопорушень.
23. Види інформаційних правовідносин.
24. Види адміністративних процедур.
25. Види видатків державного бюджету в Україні.
26. Види доходів державного бюджету в Україні.

27. Види інформаційних правопорушень.
28. Види податків в Україні.
29. Відповідальність за порушення законодавства у сфері державної таємниці.
30. Громадський контроль за діяльністю Національної поліції.
31. Публічне управління соціально-культурною сферою.
32. Публічне управління як різновид соціального управління.
33. Дисциплінарні провадження: поняття та види.
34. Діяльність Національної поліції в умовах надзвичайних адміністративно-правових режимів.
35. Докази та доказування у справах про адміністративні правопорушення.
36. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.
37. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.
38. Юрисдикція адміністративних судів в Україні.
39. Інститут публічної (державної) служби в Україні.
40. Інформаційне забезпечення діяльності органів виконавчої влади.
41. Інформаційне право як самостійна галузь права України.
42. Інформація як об’єкт правового регулювання.
43. Кабінет Міністрів України як суб’єкт адміністративного права.
44. Класифікація адміністративних правопорушень.
45. Контроль та нагляд у публічному управлінні.
46. МВС України як центральний орган виконавчої влади.
47. Методологія сучасного адміністративного права.
48. Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин.
49. Національна поліція в системі суб'єктів управління адміністративно-політичною сферою.
50. Національна поліція як суб'єкт провадження у справах про адміністративні правопорушення.
51. Міністерство фінансів України як суб'єкт адміністративних та фінансових правовідносин.
52. Нагляд за додержанням законодавства України про державну таємницю.
53. Національний банк як суб'єкт адміністративних та фінансових правовідносин.
54. Об’єднання громадян як суб'єкт адміністративно-правових відносин.
55. Об’єкт адміністративного права та його співвідношення з предметом цієї галузі.
56. Органи влади, що здійснюють регулювання у сфері інформаційних відносин.
57. Національна поліція як суб'єкт адміністративного права.
58. Органи місцевого самоврядування як суб'єкт адміністративно-правових відносин.
59. Основні вітчизняні наукові школи адміністративного права.
60. Основні напрями удосконалення адміністративної відповідальності.
61. Особливості дисциплінарного провадження в Національній поліції.
62. Особливості структури інформаційно-правових норм.
63. Державна фіскальна служба як суб’єкт фінансових правовідносин.

64. Податкове право і податкове законодавство.
65. Поняття бюджетного права та його предмет.
66. Поняття та зміст адміністративного позову.
67. Поняття та співвідношення виконавчої влади, державного та комунального (самоврядного) управління.
68. Поняття та форми фінансового контролю.
69. Попередження адміністративних правопорушень.
70. Порядок розгляду публічно-правових спорів в адміністративних судах.
71. Правові основи державних видатків та бюджетного фінансування.
72. Правові та процесуальні засади діяльності адміністративних судів в Україні.
73. Предмет адміністративно-процесуального права.
74. Президент України як суб’єкт адміністративного права.
75. Предметна та територіальна юрисдикція адміністративних судів.
76. Види публічно-правових спорів.
77. Принципи адміністративного процесу.
78. Проблема публічно-сервісних відносин у системі відносин адміністративного права.
79. Проблеми удосконалення діяльності адміністративних судів в Україні.
80. Провадження з виконання адміністративних стягнень.
81. Провадження у справах про адміністративні правопорушення.
82. Реєстраційно-дозвільні повноваження Національної поліції.
83. Реформа адміністративного права України: сутність та основні етапи.
84. Світові моделі організації адміністративної юстиції.
85. Система адміністративних проваджень.
86. Система адміністративних стягнень за законодавством України.
87. Система органів виконавчої влади в Україні.
88. Система суб’єктів адміністративного права.
89. Система суб'єктів фінансового контролю.
90. Система та джерела інформаційного права.
91. Служба в Національної поліції як різновид державної служби.
92. Служба в органах місцевого самоврядування як різновид публічної служби.
93. Співвідношення адміністративної реформи та реформи адміністративного права.
94. Суб’єкти адміністративного процесу.
95. Структура адміністративних судів України.
96. Управлінські послуги Національної поліції.
97. Фізичні особи як суб’єкти фінансових правовідносин.
98. Фінансове право як галузь адміністративного права.
99. Форми публічного управління.
100. Форми та методи фінансової діяльності.
101. Юридична особа як суб’єкт адміністративного права.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА)

ТЕМА 1-2. ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.

Кримінальне право як галузь права України. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права та кримінальної політики України.

Кримінальне право як засіб охорони соціальних цінностей і встановленого в суспільстві правопорядку. Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права.

Система кримінального права. Загальна та Особлива частини. Поняття і система Загальної частини. Значення розподілу кримінального права на Загальну та Особливу частини в діяльності органів Національної поліції України.

Наука кримінального права. Розвиток науки кримінального права України. Наступність у науці кримінального права України. Розробка наукою основних інститутів кримінального права.

Поняття кримінального закону України, його ознаки і значення. Завдання кримінального законодавства України. Кримінальний закон як єдине джерело кримінального права. Законодавство України про кримінальну відповідальність. Загальнопревентивна роль кримінального закону. Точне виконання кримінального закону – необхідна умова зміцнення правопорядку і законності. Види кримінальних законів. Відповідність Законів України про кримінальну відповідальність положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України.

Структура (побудова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини Кримінального кодексу України, їх єдність та взаємозв’язок. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз’яснювальні, заохочувальні і норми-заборони.

Тлумачення кримінального закону: поняття та значення. Види тлумачення за суб’єктом: аутентичне (легальне, офіційне); судове; доктринальне; засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. Результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене.

Роль Верховного Суду України в тлумаченні кримінальних законів (прецедент тлумачення законів). Значення тлумачення кримінального закону Верховним Судом України в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Неприпустимість аналогії в кримінальному праві.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність: у часі, по території, за колом осіб, універсальний принцип дії закону.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Вступ кримінального закону в силу. Обов'язкове опублікування кримінального закону як необхідна умова його застосування. Значення чинності кримінального закону у часі в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Час вчинення кримінального правопорушення та його вплив на межі кримінальної відповідальності особи. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території України. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Вилучення з-під юрисдикції судів України осіб, які вчинили кримінальне правопорушення на території України та користуються дипломатичним імунітетом. Значення чинності кримінального закону по території в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцем за межами України. Правові наслідки засудження особи за межами України. Значення чинності кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України, в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України. Значення чинності кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземними громадянами та особами без громадянства в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Видача осіб, що вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Дія міжнародних договорів на території України, що регулюють питання правової допомоги у розшуку осіб, що вчинили кримінальні правопорушення, розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень. Значення екстрадиції в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності (ст. 2 КК). Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у галузі кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини та кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність та кримінальне покарання. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Питання про свободу волі в кримінальному праві. Підстава кримінальної відповідальності. Фактична та юридична підстава кримінальної відповідальності. Питання про юридичну підставу кримінальної відповідальності в науці і законодавстві України. Значення кримінальної відповідальності та її підстав в діяльності підрозділів досудового розслідування органів Національної поліції України.

ТЕМА 3. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Соціальна природа кримінального правопорушення. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, що існують у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

Визначення поняття кримінального правопорушення: формальне; матеріальне; формально-матеріальне; їх сутність. Поняття кримінального правопорушення в чинному КК України.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Значення суспільної небезпеки. Характер та ступінь суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність (винуватість) як ознака кримінального правопорушення. Її зміст та значення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за кримінальне правопорушення. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення.

Значення ч. 1 ст. 11 КК України для визначення поняття кримінального правопорушення. Проблема удосконалення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві України.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень. Питання про відмежування кримінальних правопорушень та інших правопорушень у науці кримінального права. Співвідношення понять кримінальне правопорушення, кримінальна протиправність та правопорушення.

Малозначність діяння (ч. 2 ст. 11 КК України). Ознаки діяння, що може бути визнано малозначним згідно з нормами чинного КК України. Характер шкоди, що може дозволяти визнавати суспільно небезпечне діяння, що містить ознаки кримінального правопорушення, малозначним.

Класифікація кримінальних правопорушень у ст. 12 КК України залежно від їх тяжкості та її значення. Критерії класифікації (ступінь суспільної небезпечності, ступінь тяжкості, об`єкт, потерпілий, предмет, наслідки, спосіб вчинення, місце та час вчинення, суб`єкт, форма вини, мета). Кримінальний проступок, нетяжкий злочин, тяжкий злочин та особливо тяжкий злочин.

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Вичерпний перелік складів кримінальних правопорушень у чинному законодавстві України. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст та органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні

ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого розподілення ознак складу кримінального правопорушення: 1) як конститутивних ознак; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Види складів кримінального правопорушення залежно від: 1) їх тяжкості (прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані); 2) особливостей конструкції (матеріальні, формальні, усічені); 3) наявності наслідків (з матеріальною шкодою, з фізичною шкодою, з ідеологічною, політичною, моральною шкодою).

Склад кримінального правопорушення і правова оцінка вчиненого особою суспільно небезпечного діяння.

ТЕМА 4. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Поняття об'єкту кримінального правопорушення. Значення об'єкту кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Характер суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Ступінь суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Суспільні відносини, інтереси та блага як об'єкти кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення та об'єкт кримінально-правової охорони. Предмет кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин.

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Видовий об`єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення. Порядок визначення родового, видового та безпосереднього об`єктів кримінального правопорушення та їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти кримінального правопорушення. Значення цих об'єктів в діяльності підрозділів досудового слідства органів внутрішніх справ.

Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Предметні та безпредметні кримінальні правопорушення. Значення правильного встановлення предмету кримінального правопорушення для кримінальної відповідальності. Відмінність предмету кримінального правопорушення від об'єкту кримінального правопорушення. Описання предмету кримінального правопорушення в диспозиціях статей Особливої частини КК.

Потерпілий як ознака об`єкту кримінального правопорушення.

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, що характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні.

Суспільно небезпечне діяння, його поняття та форми. Суспільно небезпечна дія чи бездіяльність кримінально протиправного діяння як зовнішні акти поведінки людей, що вчинюються в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність. Правовий (юридичний) обов'язок діяти певним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Значення непереборної (нездоланої) сили, фізичного та психічного примусу для визначення підстав кримінальної відповідальності.

Поняття суспільно небезпечних наслідків. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Їх види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальними та формальними складами. Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю та суспільно небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку. Вплив причинного зв'язку на підстави кримінальної відповідальності. Розподіл причинного зв'язку на необхідний та випадковий, безпосередній та опосередкований причинний зв'язок та ін. Встановлення причинного зв'язку при наявності так званих особливих умов з боку потерпілого. Особливості причинного зв'язку при кримінально протиправній бездіяльності.

Спосіб, знаряддя, засоби, обставини (обстановка, умови), місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення; їх значення. Спосіб, знаряддя, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як: конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного складу кримінального правопорушення; кваліфікуючі ознаки; обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

ТЕМА 5. ОСОБА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ КРИМІНАЛЬНІЙ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ).

Поняття суб'єкту кримінального правопорушення в законі про кримінальну відповідальність. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкту, його значення для визначення підстав кримінальної відповідальності та ступеня суспільної небезпечності вчиненого кримінального правопорушення. Службові особи.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа кримінального правопорушника (злочинця). Суб`єкт кримінального правопорушення та його тлумачення в кримінальному праві, кримінальному процесі, кримінології. Їх відмінності.

Загальний та понижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують; критерії встановлення в законі про кримінальну відповідальність пониженого віку кримінальної відповідальності. Кримінальні правопорушення, за вчинення яких в кримінальному законі встановлено понижений вік відповідальності (ст. 22 КК України).

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкту кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення. Форма неосудності та її види. Форми неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності у кримінальному праві України. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна психічна хвороба, тимчасовий розлад психічної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан психіки (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Обмежена осудність в кримінальному праві, її поняття та ознаки. Вплив визнання особи обмежено осудною на призначення покарання і застосування примусових заходів медичного характеру.

Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

ТЕМА 6. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини та її значення для кримінальної відповідальності.

Форми вини в кримінальному праві України, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання. Умисна форма вини, необережна форма вини, змішана (подвійна, складна) форма вини.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки). Відмінність прямого умислу від непрямого. Види умислу в залежності від моменту виникнення: раптовий, афектований, заздалегідь обдуманий; в залежності від ступеня передбачення (конкретизації) наслідків: визначений (конкретизований), невизначений (неконкретизований), альтернативний.

Умисел у кримінальних правопорушеннях з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети для визначення

підстав кримінальної відповідальності та характеру і ступеня суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Мотив і мета як конститутивні (конструктивні) ознаки складу кримінального правопорушення; кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення; обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Поняття необережної форми вини та її ознаки. Необережність та її види. Кримінально протиправна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість, її об'єктивний та суб'єктивний критерії. Їх значення в діяльності Національної поліції України.

Випадок (казус) як невинне заподіяння шкідливих наслідків, його відмінність від кримінально протиправної недбалості. Подвійна, складна (змішана) форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Помилка в: об'єкті кримінального правопорушення; предметі кримінального правопорушення; потерпілому; кримінальній протиправності діяння; причинному зв`язку та у наслідках кримінального правопорушення. Значення помилок в діяльності підрозділів досудового слідства Національної поліції. Випадки, які приєднуються до помилок і помилка щодо особи; відхилення дії чи удару.

ТЕМА 7. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види підготовчих дій. Підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або змова на вчинення кримінального правопорушення, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. «Голий умисел» та його правові наслідки. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України. Правові наслідки готування до кримінального проступку або злочину, за який статтею Особливої частини КК передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк до двох років або інше, більш м'яке покарання.

Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Значення такого розподілу для кваліфікації кримінальних правопорушень органами Національної поліції України. Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення.

Значення замаху на вчинення кримінального правопорушення в діяльності органів досудового розслідування, підрозділів кримінальної поліції та превентивної діяльності.

Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення у складах з матеріальним, формальним та усіченим складом. Значення встановлення конструкції складу кримінального правопорушення при притягненні особи до кримінальної відповідальності.

Підстава кримінальної відповідальності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування та замаху на кримінальне правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні та добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки. Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова. Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Дійове каяття при вчиненні кримінального правопорушення. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця. Їх значення для вирішення органами Національної поліції України питання про притягнення особи до кримінальної відповідальності.

ТЕМА 8. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень.

Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиничні кримінальні правопорушення (триваючі, продовжувані та складні кримінальні правопорушення).

Види множинності кримінальних правопорушень. Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Вплив сукупності кримінальних правопорушень (при ідеальній та реальній сукупності) на межі кримінальної відповідальності особи.

Повторність кримінального правопорушення та її ознаки. Види повторності: повторність, не пов’язана із засудженням (фактична повторність) та повторність, пов’язана із засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних та різнорідних кримінальних правопорушень.

Неодноразовість, систематичність та вчинення кримінального правопорушення у вигляді промислу як види повторності тотожних кримінальних правопорушень. Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень.

Рецидив кримінального правопорушення: поняття та ознаки. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, складний (багаторазовий), пенітенціарний, особливо небезпечний.

Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень. Врахування їх при вирішенні питання щодо можливості звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у випадках, передбачених КК України.

ТЕМА 9. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ.

Поняття і значення співучасті у кримінальному правопорушенні та її об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Умисна спільна участь декількох суб'єктів кримінального правопорушення у вчиненні умисного кримінального правопорушення.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників. Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відокремлення співучасті від «необережного заподіяння шкоди».

Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення у співучасті. Види співучасників та їх визначення в Кримінальному кодексі України. Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Пособник кримінального правопорушення. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відокремлення пособництва від підбурювання.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця. Відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Форми співучасті. Питання про форми співучасті в науці кримінального права. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією. Кримінальна відповідальність співучасників при різних формах співучасті.

Призначення покарання співучасникам. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Опосередковане виконання. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення.

Ексцес виконавця. Види ексцесу виконавця: кількісний та якісний. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови підбурювача та пособника.

Поняття причетності до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, неповідомлення, потурання. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

ТЕМА 10. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ.

Поняття, ознаки і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Значення обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, в діяльності поліції.

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння шкоди при, так званій, «передчасній» і «запізнілій» обороні. Оцінка використання технічних та інших пристосувань, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони.

Вплив на відповідальність особи, яка перебувала в стані необхідної оборони застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для: захисту від нападу озброєної особи; захисту від нападу групи осіб; відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення.

Врахування суб'єктивного ставлення особи, що захищається, до заподіяння шкоди. Правові наслідки заподіяння шкоди особою, яка перебувала в стані сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечним посяганням, що не відповідало небезпечності посягання чи обстановці захисту.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.

Уявна оборона. Відповідальність при уявній обороні. Межі кримінальної відповідальності при уявній обороні за заподіяну шкоду (з урахуванням вікових, розумових, освітніх, психологічних та інших особистих характеристик особи, яка захищалася).

Підстави та ознаки затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди особі, яка вчинила кримінальне правопорушення при її затриманні. Мета затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Відповідність заподіяння шкоди при затриманні небезпеці вчиненого посягання та обставинам затримання. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була їй заподіяна.

Відповідальність за заподіяння шкоди, що не була необхідною для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Кримінально-правові питання затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення в діяльності поліції.

Поняття, підстави та ознаки крайньої необхідності. Неможливість усунення небезпеки, що загрожує інакше як шляхом завдання шкоди – єдина підстава крайньої необхідності.

Суспільна небезпека, що безпосередньо загрожує: особі; охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб; суспільним інтересам; інтересам

територіальної громади; інтересам держави.

Джерела небезпеки. Заподіяння шкоди інтересам «третіх осіб». Вимушеність заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності.

Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій у стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності. Характер шкоди, заподіяної у стані крайньої необхідності.

Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка завдається у стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж була відвернута при крайній необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони та дій, спрямованих на затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус – його поняття та ознаки. Межі кримінальної відповідальності особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо ця особа зазнала фізичного примусу або психічного примусу, внаслідок якого вона зберігала можливість керувати своїми діями.

Виконання наказу або розпорядження – його поняття та ознаки. Межі відповідальності особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо вона була вчинена з метою виконання законного наказу або розпорядження. Підстави визнання законними наказу або розпорядження: віддання їх відповідною особою; в належному порядку; в межах повноважень; за змістом не суперечать чинному законодавству та не пов'язані з порушенням конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Межі кримінальної відповідальності особи, яка виконала явно кримінально протиправний наказ або розпорядження. Усвідомлення кримінально протиправного характеру наказу чи розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком – його поняття і ознаки. Межі відповідальності особи при заподіянні шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо це діяння було вчинене в умовах виправданого ризику для досягнення значної суспільно корисної мети. Відповідальність особи при заздалегідь створюваній загрозі для життя інших людей або загрозі екологічної катастрофи чи інших надзвичайних подій.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації – його поняття та ознаки. Вимушеність заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам особою, яка відповідно до чинного закону виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх кримінально протиправної діяльності. Межі кримінальної відповідальності особи за вчинення у складі організованої групи чи злочинної організації: особливо тяжкого умисного кримінального правопорушення, пов'язаного з насильством над потерпілим; умисного тяжкого кримінального правопорушення, пов'язаного із спричиненням тяжкого тілесного ушкодження потерпілому або настанням інших тяжких або особливо тяжких наслідків.

ТЕМА 11. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.

Поняття звільнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, від кримінальної відповідальності. Не звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Умови такого звільнення: вчинення кримінального проступку або необережного нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; щире каяття після вчинення кримінального правопорушення; активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення; повне відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення: вчинення вперше кримінального проступку або необережного нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; примирення винного з потерпілим; відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови такого звільнення: вчинення вперше кримінального проступку або нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; щире каяття після вчинення кримінального правопорушення; передача особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, на поруки колективу підприємства, установи чи організації за їхнім клопотанням; дотримання протягом року з дня передачі на поруки певних правил (виправдання довіри колективу, неухилення від заходів виховного характеру, непорушення громадського порядку).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Умови такого звільнення: вчинення вперше кримінального проступку або нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень; на час розслідування або розгляду справи в суді внаслідок зміни обстановки вчинене діяння втратило суспільну небезпечність або особа перестала бути суспільно небезпечною.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності. Умови такого звільнення. Строки давності притягнення до кримінальної відповідальності. Зупинення перебігу строків давності та їх поновлення. Незастосування строків давності у разі вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, передбачених у статтях 109-$114^{1,}$ проти миру та безпеки людства, передбачених у статтях 437-439 і частині першій статті 442 КК.

ТЕМА 12. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ.

Поняття та ознаки покарання за кримінальним законом України. Кара як

ознака покарання. Елементи кари. Соціальна природа покарання. Мета покарання. Питання про мету покарання в теорії кримінального законодавства України та в науці кримінального права. Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне запобігання кримінальних правопорушень (попередження).

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним законодавством. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та не пов'язані з встановленням строків; загальні та спеціальні.

Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.

Покарання, які можуть бути застосовані як в якості основних, так і в якості додаткових: штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Правила призначення основного та додаткового покарання.

Характеристика основних і додаткових покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Громадські роботи – їх зміст, терміни та види. Порядок відбування покарання у вигляді громадських робіт. Наслідки злісного ухилення від відбування громадських робіт. Порядок заміни громадських робіт на інший вид покарання: обмеження волі або арешт. Обчислення строків громадських робіт, замінених на обмеження волі або арешт. Обмеження у призначенні громадських робіт особам з інвалідністю 1-ої або 2-ої групи; вагітним жінкам; особам, які досягли пенсійного віку, а також військовослужбовцям строкової служби.

Виправні роботи – їх зміст, терміни і види. Суми відрахувань із заробітку засудженого до виправних робіт в доход держави. Обмеження у призначенні виправних робіт: вагітним жінкам та жінкам, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною; непрацездатним особам; особам, які не досягли 16-ти років; особам, які досягли пенсійного віку, а також військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, працівникам правоохоронних органів, нотаріусам, приватним виконавцям, суддям, прокурорам, адвокатам, державним службовцям, посадовим особам органів місцевого самоврядування. Порядок та терміни заміни виправних робіт на інші види покарань особам, які стали непрацездатними після винесення вироку суду.

Службове обмеження для військовослужбовців – його зміст і термін. Коло осіб, до яких застосовується службове обмеження: засуджені військовослужбовці, крім військовослужбовців строкової служби. Умови застосування цього виду покарання і розмір відрахувань із суми грошового забезпечення засудженого в доход держави. Правові наслідки службового

обмеження для військовослужбовців: неможливість підвищення засудженого у посаді, військовому званні; не зарахування строку покарання у строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Арешт – його зміст і терміни. Порядок та місця відбування арешту для різних категорій засуджених. Обмеження у застосуванні арешту до осіб, які не досягли 16-ти років, вагітних жінок та до жінок, які мають дітей віком до 7-ми років.

Обмеження волі – його зміст і терміни. Кримінально-виконавчі установи, в яких засуджені відбувають покарання у вигляді обмеження волі. Категорії осіб, до яких не застосовується обмеження волі.

Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців – його зміст і терміни. Категорії засуджених військовослужбовців, до яких застосовується цей вид покарання. Обмеження у застосуванні тримання в дисциплінарному батальйоні.

Позбавлення волі на певний строк – його зміст і терміни. Види кримінально-виконавчих установ, в яких відбувають покарання засуджені до позбавлення волі на певний строк та порядок їх визначення засудженому. Види позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі – його зміст і випадки застосування. Обмеження у застосуванні довічного позбавлення волі щодо осіб, які вчинили злочини у віці до 18-ти років або у віці понад 65-ти років, жінок, які були в стані вагітності під час вчинення злочину або на момент постановлення вироку.

Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу – його зміст і випадки застосування.

Конфіскація майна – її зміст, види і випадки застосування. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Перелік майна, що не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації.

Штраф – його зміст, розміри і випадки застосування. Заміна штрафу іншими видами покарань. Наслідки злісного ухилення від сплати штрафу. Порядок заміни та обчислення штрафу іншими видами кримінальних покарань.
Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – його зміст, терміни і випадки застосування.

ТЕМА 13. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ.

Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України. Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання: ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення; особи винного; способу та мотивів вчиненого кримінального правопорушення; характеру та розміру заподіяної шкоди; обставини, що пом’якшують та обтяжують покарання.

Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

Правила призначення більш м`якого чи більш суворого покарання, ніж передбачено відповідними статтями Особливої частини КК України (ст.ст. 69, 69-1, 70, 71).

Обставини, які пом'якшують покарання – їх поняття, види та зміст.

Обставини, які обтяжують покарання – їх поняття, види та зміст.

Порядок та умови визнання обставин, які обтяжують покарання, такими. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Умови призначення покарання в таких випадках. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Умови призначення покарання в таких випадках.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, які входять в сукупність кримінальних правопорушень. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання. Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Порядок призначення за сукупністю кримінальних правопорушень додаткових покарань. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків. Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинання покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення різнорідних основних та додаткових покарань за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу декількох кримінальних правопорушень та сукупності вироків. Відмінність правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Співвідношення складання покарань та зарахування строку попереднього ув`язнення. Обчислення строків покарання.

ТЕМА 14. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ.

Поняття та значення звільнення від покарання. Види такого звільнення, критерії їх поділу. Значення звільнення від покарання в діяльності поліції.

Правові підстави звільнення від покарання та його відбування: заміна призначеного судом покарання більш м'яким; пом'якшення призначеного покарання.

Правові наслідки звільнення особи від покарання та його відбування. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк при звільненні від покарання, його термін та умови. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Види строків давності виконання обвинувального вироку. Зупинення, перебіг та відновлення строків давності при ухиленні особи від відбування покарання.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, його поняття та умови застосування. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, її поняття та умови застосування.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, його поняття та умови застосування. Звільнення від покарання за хворобою, його поняття та умови застосування. Правові підстави визнання хвороби засудженого такою, що дає підстави для звільнення від відбування покарання.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акту про помилування. Амністія, її види та порядок застосування. Обмеження у застосуванні амністії. Помилування, його види та порядок застосування.

ТЕМА 15. СУДИМІСТЬ.

Поняття, кримінально-правове значення та правові наслідки судимості. Судимість як підстава для визнання повторності й рецидиву кримінального правопорушення. Судимість як обставина, що перешкоджає звільненню особи від кримінальної відповідальності. Судимість як ознака, що має значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Погашення судимості у зв'язку з усуненням законом кримінальної протиправності й караності діяння, за яке особа відбула покарання. Погашення судимості внаслідок реабілітації засудженої особи. Погашення судимості у зв'язку з закінченням іспитового строку. Погашення судимості після виконання чи відбуття покарання. Погашення судимості за перебігом певних строків після виконання чи відбування покарання.

Зняття судимості. Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

ТЕМА 16. ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ. ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ.

Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Види заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Штраф. Конфіскація майна. Ліквідація. Підстава застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Порядок застосування інших заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Поняття та види інших заходів кримінально-правового характеру.

Інші заходи кримінально-правового характеру щодо фізичних осіб. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру: надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку; госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу з посиленим наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом.

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Порядок та правові підстави таких дій. Припинення застосування примусових заходів медичного характеру через змінення психічного стану особи на краще.

Примусове лікування, його поняття та умови призначення. Види спеціальних лікувальних установ, що здійснюють примусове лікування.

Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

ТЕМА 17. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ.

Правові підстави та умови притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у віці до 18 років.

Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його поняття та умови. Наслідки ухилення неповнолітнього, що вчинив кримінальне правопорушення, від застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх. Основні і додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх.

Основні види покарань, що застосовуються до неповнолітніх: штраф; громадські роботи; виправні роботи; арешт; позбавлення волі на певний строк.

Додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх: штраф; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Розмір штрафу та перелік доходів, на які він може бути звернений. Виправні роботи, їх термін та особливості їх призначення неповнолітнім. Сума відрахувань із заробітку неповнолітнього, засудженого до виправних робіт. Арешт, його термін і місця відбування. Позбавлення волі на певний строк та його термін. Види установ, де відбувають покарання неповнолітні, засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі. Призначення покарання неповнолітнім, його порядок та умови.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк, що встановлюється неповнолітнім. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його умови та правові наслідки. Звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у зв’язку із закінченням строків давності, його умови та правові наслідки. Види строків давності притягнення до кримінальної відповідальності та виконання обвинувального вироку для неповнолітніх.

Умовно дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітніх та

умови його застосування. Правові наслідки вчинення нового кримінального правопорушення під час умовно-дострокового звільнення від покарання. Погашення та зняття судимості. Дострокове зняття судимості.

ТЕМА 18. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.

Характеристика загальної частини кримінального права зарубіжних країн, що входять до СНД та країн Балтії, Грузії.
Англо-американська (саксонська) та континентальна (франко-німецька) системи кримінального права. Загальна частина кримінального права Англії, США, Франції, Німеччини, Польщі.

Особлива частина

ТЕМА 19-20. ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА ТА ЗНАЧЕННЯ. ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ. НАУКОВІ ОСНОВИ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.

Поняття Особливої частини кримінального права України та її значення. Єдність Загальної й Особливої частин кримінального права. Законодавство України про відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень. Питання кодифікації нового кримінального законодавства у світлі соціальних, економічних та правових реформ, що провадяться в Україні. Конституція України як основна нормативна база удосконалення кримінального законодавства.

Система Особливої частини чинного кримінального законодавства України, критерії систематизації. Проблеми побудови системи Особливої частини нового кримінального законодавства України.

Завдання кримінального права в посиленні боротьби із кримінальною протиправністю. Внесення змін до чинного Кримінального кодексу України та їх обумовленість.

Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації, розробці нового кримінального законодавства України. Забезпечення глибокого і чіткого аналізу складів конкретних кримінальних правопорушень в точній і повній відповідності закону, його соціально-політичного змісту і призначенню.

Значення вивчення судової практики і її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного розуміння і застосування кримінально-правових норм Особливої частини. Джерела судової практики.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Правові основи кваліфікації кримінальних правопорушень: ознаки кримінального правопорушення і їх значення для кваліфікації кримінальних правопорушень;

склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень.

Кваліфікація кримінального правопорушення і склад кримінального правопорушення. Значення об'єкту кримінального правопорушення для кваліфікації. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, які є обов'язковими для кваліфікації кримінальних правопорушень з матеріальним, формальним та усіченим складами. Вплив факультативних ознак об'єктивної сторони на кваліфікацію. Кваліфікація складених, триваючих і продовжуваних кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінальних правопорушень за суб'єктивними ознаками. Вплив юридичної і фактичної помилок на кваліфікацію. Кваліфікація за суб'єктом кримінального правопорушення. Значення спеціальних ознак суб'єкту для кваліфікації. Кваліфікація кримінально-протиправних діянь при наявності кваліфікуючих ознак.

Конкуренція норм Особливої частини кримінального законодавства. Правила кваліфікації.

Кваліфікація кримінального правопорушення і норма Загальної частини кримінального законодавства. Особливості кваліфікації незакінчених кримінальних правопорушень і кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. Кваліфікація дій при наявності множинності кримінальних правопорушень.

Значення правильної кваліфікації кримінальних правопорушень для здійснення правосуддя. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод громадян. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень у світлі комп'ютеризації діяльності правоохоронних органів.

Значення правильної кваліфікації для визначення рівня і стану кримінальної протиправності та обліку кримінальних правопорушень.

ТЕМА 21. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України.

Родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Об'єктивна та суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Мета як основна ознака суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Кваліфікуючі ознаки. Об'єктивна та суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Мета як основна ознака суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону. Об'єктивна та суб'єктивна сторона кримінального

правопорушення. Мета як основна ознака суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови та підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності за фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону.

Державна зрада. Форми державної зради. Поняття та правові підстави державної та військової таємниці. Перехід на бік ворога у воєнний час або в бойовій обстановці. Момент закінчення кримінального правопорушення. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт державної зради. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Відмежування від колабораційної діяльності.

Посягання на життя державного чи громадського діяча. Поняття посягання. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Мотиви цього кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень.

Диверсія. Поняття диверсії. Види диверсійних дій. Особливості конструкції складу диверсії. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони диверсії.

Шпигунство. Поняття шпигунства. Шпигунство, предметом якого є відомості, що становлять державну або військову таємницю. Поняття державної та військової таємниці. Шпигунство, предметом якого є інші відомості. Поняття інших відомостей. Суб'єкт шпигунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство. Суб'єкт шпигунства та його відмінності від суб'єкта державної зради. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Об'єктивна та суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Поняття особливого періоду. Момент закінчення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 22. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ`Я ОСОБИ

Конституція України про охорону інтересів особи. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

Кримінальні правопорушення проти життя, їх загальна характеристика і види. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони.

Поняття вбивства і його види. Умисне вбивство без обтяжуючих обставин (просте умисне вбивство). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Початковий та кінцевий момент життя людини. Значення мотиву вбивства для правильної кваліфікації. Поняття евтаназії та межі відповідальності особи, яка вчинила умисне вбивство на прохання потерпілого.

Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Умисне вбивство двох або більше осіб. Єдність умислу на вбивство двох або більше осіб як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Умисне вбивство малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Поняття малолітньої дитини. Зміст завідомості як ознаки цього виду вбивства. Умисне вбивство заручника. Обставини, за яких вчиняється таке вбивство. Умисне вбивство з особливою жорстокістю. Поняття особливої жорстокості. Умисне вбивство, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб. Особливості способу вчинення даного вбивства. Особливості суб'єктивної сторони та ставлення до наслідків. Вбивство з корисливих мотивів. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього виду вбивства. Умисне вбивство з хуліганських мотивів. Поняття хуліганських мотивів. Умисне вбивство особи чи її близького родича, вчинене у зв'язку з виконанням цією особою свого службового або громадського обов'язку. Спеціальна мета вчинення такого вбивства. Умисне вбивство з метою приховати інший кримінальне правопорушення або полегшити його вчинення. Характеристика суб'єктивної сторони такого вбивства. Особливості суб'єкту даного кримінального правопорушення. Умисне вбивство, поєднане із зґвалтуванням або сексуальним насильством. Випадки такого вбивства. Вплив стадії зґвалтування на кваліфікацію. Особливості кваліфікації при незакінченому кримінальному правопорушенні та при повторному. Умисне вбивство, вчинене на замовлення. Особливості відповідальності всіх співучасників вбивства на замовлення. Кваліфікація дій виконавця, замовника та організатора. Умисне вбивство вчинене за попередньою змовою групою осіб. Особливості кваліфікації дій всіх співучасників при різних формах співучасті. Ознаки групи, організованої групи та їх відмінність. Умисне вбивство, вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство. Вид повторності при вчиненні цього вбивства. Особливості кваліфікації при попередньому незакінченому кримінальному правопорушенні. Умови кримінальної відповідальності за таке вбивство. Умисне вбивство з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості.

Умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах і його види. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Особливості змісту умислу в цьому кримінальному правопорушенні. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відповідальність інших співучасників цього кримінального правопорушення.

Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Поняття перевищення меж необхідної оборони. Поняття перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Характеристика нападу та захисту при необхідній обороні та при затриманні особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Психічне ставлення суб'єкта до смерті потерпілого.

Вбивство через необережність. Відмежування цього виду вбивства від інших кримінальних правопорушень, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому (тяжкі тілесні ушкодження, що потягли смерть потерпілого; умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі

перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення). Обставини, що обтяжують вбивство через необережність.

Доведення до самогубства. Особливості об'єктивної сторони доведення до самогубства. Жорстоке поводження, шантаж, примус до протиправних дій і систематичне приниження людської гідності як ознаки об'єктивної сторони. Поняття матеріальної та іншої залежності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Погроза вчинити вбивство. Реальність погрози як умова відповідальності за цей кримінальне правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я, їх загальна характеристика і види. Поняття і види тілесних ушкоджень. Правова основа визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Кваліфікуючі ознаки умисного тяжкого тілесного ушкодження. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, від умисного та необережного вбивства.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження і його види.

Умисне тяжке або середньої тяжкості ушкодження при пом'якшуючих обставинах. Умисне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання. Заподіяння тяжких тілесних ушкоджень при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття легкого тілесного ушкодження і його види.

Побої і мордування. Їх відмінність від легких тілесних ушкоджень.

Катування. Відмінність катування від нанесення тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості.

Кримінальні правопорушення, що ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи, їх загальна характеристика та види.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Види захворювань, що відносяться до категорії невиліковних. Суб'єкти визначення таких захворювань. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Форми розголошення. Предмет цього кримінального правопорушення і його види. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зараження венеричною хворобою. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне проведення аборту. Особливості конструкції складу цього кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Залишення в небезпеці. Види бездіяльності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Види бездіяльності. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від залишення в небезпеці.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконна лікувальна діяльність. Обов'язкові ознаки даного кримінального правопорушення.

Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Зміст завідомості. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Обов'язкові ознаки даного кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення прав пацієнта. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне проведення дослідів над людиною. Правова основа проведення дослідів над людиною. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини. Правова основа проведення трансплантації. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Насильницьке донорство. Правова основа донорства. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне розголошення лікарської таємниці. Спосіб вчинення кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Домашнє насильство. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Види домашнього насильства.

ТЕМА 23. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

Кримінальні правопорушення проти волі, гідності особи, їх загальна характеристика. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Предмет кримінального правопорушення та потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення та його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Насильницьке зникнення. Арешт, затримання, викрадення або позбавлення волі. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Захоплення заручників. Види дій. Погроза як спосіб вчинення цього кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Значення ознаки громадянства для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Підміна дитини. Предмет та потерпілий від кримінального правопорушення. Значення мотиву для кваліфікації кримінального правопорушення.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Поняття цього кримінального правопорушення, його предмет та спосіб вчинення. Поняття експлуатації людини.. Поняття уразливого стану особи. Суб'єктивна сторона та її ознаки і їх вплив на кваліфікацію кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Поняття цього кримінального правопорушення, його предмет та потерпілий. Поняття використання малолітньої дитини. Суб'єктивна сторона та її ознаки і їх вплив на кваліфікацію кримінального правопорушення. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Експлуатація дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення, його вікові межі. Спосіб вчинення кримінального правопорушення та його вплив на кваліфікацію. Мета та мотив як обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поміщення у психіатричний заклад. Суб'єкт цього кримінального правопорушення.

Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 24. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

Статеві кримінальні правопорушення, їх загальна характеристика і види. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти статевих кримінальних правопорушень.

Зґвалтування. Потерпілий від кримінального правопорушення. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту кримінального правопорушення. Вікові категорії потерпілих осіб та їх вплив на кваліфікацію. Відсутність добровільної згоди потерпілої особи як ознака об'єктивної сторони. Вчинення

дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відповідальність за зґвалтування неповнолітньої і малолітньої особи. Тяжкі наслідки зґвалтування. Особливості кваліфікації зґвалтування, поєднаного з умисним вбивством.

Сексуальне насильство. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони, спосіб вчинення кримінального правопорушення та його значення. Кваліфікуючі ознаки.

Примушування до вступу в статевий зв'язок. Обов'язкові ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Поняття примушування. Момент, закінчення цього кримінального правопорушення. Співвідношення цього кримінального правопорушення із зґвалтуванням та сексуальним насильством.

Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони.

Розбещення неповнолітніх. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Види розпусних дій.

ТЕМА 25. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Поняття розкрадання та його ознаки.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення.

Крадіжка. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Види крадіжки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Грабіж. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Види грабежу. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Розбій. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Предмет цього кримінального правопорушення. Способи вчинення. Розмір значної шкоди.

Інше незаконне заволодіння чужим майном.

Вимагання. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Шахрайство. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо

кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Поняття та ознаки привласнення. Поняття та ознаки розтрати. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Відмінність від шахрайства.

Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета кримінального правопорушення. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Відмінність від викрадення та іншого незаконного заволодіння чужим майном.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально-протиправним шляхом. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Відмінність від співучасті у викраденні або іншому незаконному заволодінні чужим майном.

Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності. Умисне знищення або пошкодження майна.

Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Предмет кримінального правопорушення. Поняття загально небезпечного способу. Кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Підстави кримінальної відповідальності.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Погроза знищення майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Самовільне заняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Предмет кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 26. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Вид кримінально-правових норм даної глави. Проблема місця

норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права і свободи людини і громадянина в системі Особливої частини кримінального права.

Класифікація кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина в залежності від видового об'єкту.

Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян, їх характеристика.

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Вплив способів перешкоджання на кваліфікацію даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або фальсифікація виборчих документів, документів референдуму, підсумків голосування або відомостей Державного реєстру виборців. Предмет цього кримінального правопорушення. Види дій. Суб'єктивна сторона цього кримінального правопорушення. Мотив і мета та їх вплив на кваліфікацію. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більш ніж один раз. Характеристика діяння. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму. Предмет цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порушення таємниці голосування. Характеристика діяння. Суб'єкт цього кримінального правопорушення.

Порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації, агітації з всеукраїнського або місцевого референдуму Способи вчинення даного складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Великий розмір як кваліфікуюча ознака.

Підкуп виборця, учасника референдуму. Характеристика діяння. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Кримінальні правопорушення проти трудових прав громадян, їх характеристика.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Характеристика перешкоджання. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Переслідування журналіста за виконання службових обов'язків, за критику. Ознаки діяння. Характеристика дій потерпілого, у зв'язку з якими він переслідується. Мотиви кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Грубе порушення законодавства про працю. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Грубе порушення угоди про працю. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Основний і додатковий об'єкти кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Загальна характеристика правил охорони праці. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Причинний зв'язок між діяннями та суспільно небезпечними наслідками. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини. Відмежування грубого порушення угоди про працю від грубого порушення законодавства про працю.

Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Спосіб вчинення кримінального правопорушення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Характер та види насильства. Значення наслідків для кваліфікації кримінального правопорушення.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Основний і додатковий об'єкти кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини. Підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності та умови такого звільнення.

Кримінальні правопорушення у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності, їх характеристика.

Порушення авторського права і суміжних прав. Предмет кримінального правопорушення. Види порушень. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію. Предмет кримінального правопорушення. Види порушень. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Кримінальні правопорушення, що посягають на інші особисті права і свободи громадян, їх характеристика.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Потерпілий від кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона та її форми. Спосіб вчинення кримінального правопорушення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Характер та вид дій, що порушують права громадян.

Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порушення недоторканості житла. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Поняття житла. Види порушень. Правові підстави порушення недоторканості житла чи іншого володіння. Характеристика інших дій, що порушують недоторканість житла громадян. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Потерпілий від кримінального правопорушення. Види порушень. Обставини, що виключають протиправність таких дій. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Поняття кримінального правопорушення, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь. Способи вчинення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення .

Перешкоджання здійсненню релігійного обряду.. Характеристика діяння. Момент закінчення цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Випадки правомірного припинення релігійних обрядів, які зазначені у кримінальному законі.

Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів. Поняття кримінального правопорушення, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Поняття посягання на здоров'я людей. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Порушення недоторканості приватного життя. Поняття приватного життя. Предмет кримінального правопорушення. Види порушень.

Порушення права на отримання освіти. Обєктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Види цього кримінального правопорушення.

Порушення права на безоплатну медичну допомогу. Місце вчинення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення

Кримінальні правопорушення проти сім'ї.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Поняття ухилення. Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Поняття ухилення та осіб, які відносяться до категорії «непрацездатні». Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Поняття тяжких наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зловживання опікунськими правами. Характеристика діяння. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Поняття незаконної посередницької діяльності або інших незаконних дій щодо усиновлення дитини, передачі її під опіку чи на виховання. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 27. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види господарських кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення, проти порядку обігу грошей, цінних паперів, інших документів.

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї,, марок акцизного збору чи голографічних елементів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення. Предмет кримінального правопорушення Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Маніпулювання на фондовому ринку. Потерпілі від кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Умови та підстави кримінальної відповідальності.

Підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення.

Порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди.

Кримінальні правопорушення проти системи оподаткування

Незаконне виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених контрольних марок. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти системи бюджетного регулювання

Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону.. Предмет і засоби цього кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти порядку переміщення предметів через митний кордон України.

Контрабанда. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру заподіяної шкоди. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти порядку зайняття підприємницькою та іншою господарською діяльністю.

Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Поняття значного та великого розміру у цьому кримінальному правопорушенні. Кваліфікуючі ознаки.

Зайняття гральним бізнесом. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Фіктивне підприємництво. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Мета цього кримінального правопорушення.

Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб – підприємців. Предмет

кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Предмет кримінального правопорушення. Способи вчинення кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Легалізаціїя (відмивання) доходів, одержаних кримінально-протиправним шляхом. Предмет кримінального правопорушення. Предикатний кримінальне правопорушення. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Особливості суб'єкта цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних кримінально-протиправним шляхом, або фінансування тероризму. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти прав і законних інтересів кредиторів

Доведення банку до неплатоспроможності. Поняття та об'єктивні і суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Доведення до банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Мотиви цього кримінального правопорушення.

Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності. Поняття, види та об'єктивні і суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи. Поняття кримінального правопорушення. Ознаки обєктивної та суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти добросовісної конкуренції.

Протидія законній господарській діяльності. Потерпілий цього кримінального правопорушення. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки цього складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки. Мета вчинення кримінального правопорушення.

Розголошення комерційної або банківської таємниці. Поняття комерційної або банківської таємниці. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення

Незаконне використання використання інсайдерської інформації. Предмет кримінального правопорушення та засоби його вчинення. Мотив та мета цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Особливість суб'єкта цього кримінального правопорушення.

Приховування інформації про діяльність емітента Обєктивна та суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти прав та законних інтересів споживачів.

Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу цього кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти порядку приватизації.

Незаконна приватизація державного, комунального майна.

Предмет кримінального правопорушення. Способи вчинення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 28. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти довкілля.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку екологічної безпеки.

Порушення правил екологічної безпеки. Особливості законодавчої конструкції, складу цього кримінального правопорушення. Види діянь суб'єкта кримінального правопорушення.

Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Характеристика діяння. Поняття дезактиваційних та інших відновлювальних заходів. Наслідки цього кримінального правопорушення. Суб'єкт. Місце, як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь.

Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері землекористування, охорони надр, атмосферного повітря.

Забруднення або псування земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення

Незаконне заволодіння грунтовим покривом (поверхневим шаром) земель. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна і суб'єктивна сторона цього кримінального правопорушення. Способи вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах. Предмет кримінального правопорушення. Способи вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил охорони або використання надр. Особливості законодавчої конструкції складу кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Забруднення атмосферного повітря. Види діянь. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Відповідальність за утворення загрози настання наслідків. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Безгосподарське використання земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері охорони водних ресурсів.

Порушення правил охорони вод. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Забруднення моря. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення.Види діянь. Поняття забруднення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення законодавства про континентальний шельф України. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття континентального шельфу. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері лісовикористання, захисту рослинного і тваринного світу.

Знищення або пошкодження об’єктів рослинного світу.. Предмет цього кримінального правопорушення. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Поняття
знищення й пошкодження. Спосіб як обов’язкова ознака об’єктивної сторони. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна порубка лісу. Предмет цього кримінального правопорушення. Поняття незаконної порубки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Місце обов’язкова ознака об’єктивної сторони. Відмінність незаконної порубки від знищення або пошкодження лісових масивів.

Порушення законодавства про захист рослин. Характеристика дії. Наслідки.

Незаконне полювання. Особливості законодавчої конструкції. Види незаконного полювання. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне заняття рибним, звіринним або іншим водним добувним промислом. Предмет кримінального правопорушення. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення.

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт.

Порушення ветеринарних правил. Поняття епізоотії. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі. ознаки кримінального правопорушення.

Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Поняття об'єктів природно-заповідного фонду. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

ТЕМА 29. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Кримінальні правопорушення проти громадського порядку.

Групове порушення громадського порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Масові заворушення. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Хуліганство. Поняття та види. Місце вчинення кримінального правопорушення. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від групового порушення громадського порядку і масових заворушень.

Кримінальні правопорушення проти суспільної моральності:

- *посягання на основні моральні принципи і цінності у сфері духовного і культурного життя суспільства, що мають ознаки вандалізму чи садизму;*

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Види діяння. Місце вчинення кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від кримінальних правопорушень проти власності.

Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Види діяння. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від сумісних кримінальних правопорушень.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Поняття предмету кримінального правопорушення, об'єктивні і суб'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення.

Жорстоке поводження з тваринами. Ознаки предмету кримінального правопорушення. Види діяння, його способи та наслідки. Суб'єктивні ознаки. Мотив як обов'язкова ознака вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релегійну нетерпимість та дискримінацію. Предмет кримінального правопорушення. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

- *посягання на основні принципи моральності у сфері статевих відносин – як підґрунтя забезпечення громадського порядку;*

Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Предмет кримінального правопорушення. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Поняття сутенерства та уразливого стану потерпілої особи. Види дій вчинення кримінального правопорушення та момент його закінчення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

- *посягання на основні принципи моральності у сфері морального і фізичного розвитку неповнолітніх – як умова забезпечення громадського порядку;*

Жорстоке поводження з тваринами (ч. 2 ст. 299 КК).

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства й жорстокості, расову,національну чи релегійну нетерпимість та дискримінацію (ч. 2, 3 ст. 300 КК).

Ввезення, виготовлення, збування й розповсюдження порнографічних предметів. (ч. 2,3 ст. 301 КК).

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією (ст. 303 КК).

Створення або утримання місць розпусти і звідництва (ч. 3 ст. 302 КК).

Втягнення неповнолітніх у кримінально-протиправну діяльність (ст. 304 КК). Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА 30. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Кримінальні правопорушення, які вчиняються на залізничному, водному чи повітряному транспорті.

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття залізничного, водного і повітряного транспорту. Види діянь. Особливості законодавчої структури і конструкції складу кримінального правопорушення. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Обєктивна і суб'єктивна сторона цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Склад і види цього кримінального правопорушення.

Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Предмет цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Потерпілий цього кримінального правопорушення. Поняття примушування.

Порушення правил повітряних польотів. Відповідальність за створення небезпеки. Момент закінчення. Специфіка суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил використання повітряного простору. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення.

Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Підстави відповідальності.

Ненадання допомоги судну та особам, які зазнали лиха. Особливості структури складу кримінального правопорушення. Поняття суспільне небезпечної бездіяльності. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Особливості законодавчої структури і конструкції складу даного кримінального правопорушення. Поняття неповідомлення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, які вчиняються на автомобільному і міському електротранспорті.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Поняття транспортного засобу. Види діянь. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика причинного зв'язку. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил, норм й стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Поняття порушення правил, норм й стандартів. Наслідки. Причинний зв'язок. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, що порушують чинні на транспорті правила та пошкоджують магістральні або промислові трубопроводи.

Порушення чинних на транспорті правил. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика причинного зв'язку. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-конденсаторопроводів та нафтопродуктопроводів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 31. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

Кримінальні правопорушення, що порушують встановлені умови охорони праці.

Порушення вимог законодавства про охорону праці. Особливості законодавчої структури й конструкції складу цього кримінального правопорушення. Основний й додатковий об'єкт кримінального правопорушення. Загальна характеристика правил охорони праці. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Причинний зв'язок між діяннями й суспільне небезпечними наслідками. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення, що становлять підвищену небезпеку виробництва.

Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Поняття ядерної, радіаційної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Умови притягнення до відповідальності.

Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель й споруд. Характеристика діянь. Ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.

ТЕМА № 32. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Кримінальні правопорушення, що сприяють створенню і діяльності організованих груп, злочинних організацій і озброєних банд.

Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Поняття злочинної організації та злочинної спільноти, їх ознаки. Види дій. Мета як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності. Поняття особи, яка здійснює злочинний вплив або є особою, яка перебуває у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу, у тому числі у статусі "вора в законі".

Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці). Поняття сходки. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Звернення за застосуванням злочинного впливу. Поняття злочинного впливу. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх кримінально-протиправної діяльності. Поняття й види заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх кримінально-протиправної діяльності. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм. Поняття банди та її ознаки. Форми бандитизму.. Особливості законодавчої конструкції даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікація дій осіб, які брали участь у банді.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з тероризуванням населення, утворенням непередбачених законом воєнізованих або озброєних формувань.

Терористичний акт. Поняття терористичного акту, його ознаки. Види дій, що утворюють об'єктивну сторону. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Втягнення у вчинення терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Створення терористичної групи чи терористичної організації. Поняття терористичної групи і терористичної організації. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності за діяння передбачені цією статею.

Сприяння вчиненню терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх кримінально-протиправної діяльності.

Фінансування тероризму. Поняття фінансування тероризму та мета цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Поняття неправдивого повідомлення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з порушенням правил придбання, зберігання вогнепальної зброї, а також радіоактивних матеріалів.

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Поняття предмета кримінального правопорушення та його характеристика. Поняття нападу. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет кримінального правопорушення. Види дій та спосіб їх вчинення. Суб'єктивна сторона, суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв.

Предмет кримінального правопорушення. Об‘єктивна та суб’єктивна сторона складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки як обов’язкова ознака об’єктивної сторони. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Момент закінчення. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення, пов’язані з неправомірним поводженням з джерелами безпеки як радіоактивні матеріали, легкозаймисті, їдкі речовини, шкідливі відходи виробництва, вторинна сировина.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Предмет кримінального правопорушення, потерпіла сторона. Характеристика об’єктивної сторони. Зміст вини. Мета як обов’язкова ознака суб’єктивної сторони. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Суб’єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення вимог режиму радіації безпеки. Способи та місце вчинення кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне ввезення на територію України відходів й вторинної сировини. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика ввезення чи транзиту. Суб’єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Предмет кримінального правопорушення. Інші ознаки даного складу кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, що спричинили виникнення пожежі, у зв’язку з порушенням встановлених вимог.

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення щодо об’єктів житлово-комунального господарства.

Умисне знищення або пошкодження об’єктів житлово-комунального господарства. Предмет кримінального правопорушення. Способи вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 33. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти здоров`я населення. Суспільна небезпека та предмет даної групи кримінальних правопорушень. Потерпілі від кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

Поняття, характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Суспільна небезпека та предмет даної групи кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Поняття контрабанди. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів. Відмежування кримінально-караної контрабанди від адміністративно-правового проступку контрабанди.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів,прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних сильнодіючих лікарських засобів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів коштів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Поняття кримінально-протиправних дій. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкту кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів наркотиків.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види розмірів наркотиків. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Посівів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення розмірів посіву. Відмежування кримінальної та адміністративної відповідальності за посів та вирощування наркотичної сировини.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об’єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Види діянь. Об’єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб’єкт кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Види діянь. Об’єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Поняття організованої групи. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об’єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки. Ознаки суб’єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об’єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб’єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне публічне вживання наркотичних засобів. Об’єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб’єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин.або їх аналогів. Види діянь. Об’єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб’єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Об’єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб’єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Об’єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб’єкт кримінального правопорушення. Ознаки суб’єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів. Об’єкт кримінального правопорушення. Способи вчинення кримінально-протиправних дій. Суб’єкт кримінального правопорушення. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження захворювань населення.

Поняття, характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері встановленого порядку щодо попередження захворювань населення.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних й сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови та підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Спонукання неповнолітніх до застосування допінгу. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна і суб'єктивна ознака. Кваліфікуючі ознаки.

Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження, виникнення та поширення епідемії.

Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням. Поняття. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення.

Порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Види діянь. Предмет. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Наслідки кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Види діянь. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Проблемні питання щодо кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

ТЕМА 34. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАННОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Об`єкт та предмет кримінальних правопорушень даної групи.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації.

Розголошення державної таємниці. Предмет кримінального правопорушення. Поняття державної таємниці. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради або шпигунства.

Втрата документів, що містять державну таємницю. Предмет кримінального правопорушення та його види. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради або шпигунства.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів.

Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Поняття "державний кордон". Види дій. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних і суб'єктивних проявів кримінального правопорушення.

Порушення правил міжнародних польотів. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмежування від порушення правил повітряних польотів та від використання повітряного простору.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України.

Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Поняття ухилення. Відмежування від дезертирства. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від призову за мобілізацією. Поняття мобілізації. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цивільної мобілізації. Поняття кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінальне правопорушення.

Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Поняття військового обліку, навчальних (чи перевірочних) або спеціальних зборів. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

ТЕМА 35. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН ТА ЖУРНАЛІСТІВ

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Кримінальні правопорушення у сфері неналежного поводження з державними символами та неналежного їх використання.

Наруга над державними символами. Предмети кримінального правопорушення. Види діянь. Зміст публічності.Кримінальні правопорушення, пов'язані з перешкоджанням діяльності організацій та об'єднань громадян.

Незаконне підняття Державного прапора України на річковому або морському судні. Поняття "підняття Державного прапора України". Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт незаконного підняття Державного прапора України.

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів й демонстрацій. Поняття незаконного перешкоджання. Особливості об'єктивної сторони (можливість у ряді випадків впливу на представників органів місцевого самоврядування). Суб'єкт кримінального правопорушення.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Кримінальні правопорушення проти представників влади, працівників правоохоронних органів та членів громадських формувань і військовослужбовців.

Кримінальні правопорушення проти представників влади, працівників правоохоронних органів, членів громадських формувань та журналістів

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві,

уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Діяльність представника влади чи працівника правоохоронного органу по виконанню службових обов'язків та діяльність члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця з виконання покладених на нього обов'язків щодо охорони громадського порядку. Відмежування опору від злісної непокори. Вина при вчиненні опору. Суб'єкт кримінального правопорушення. Зміст примушення потерпілого при вчиненні опору.

Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність державного діяча. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Форми незаконного впливу на потерпілого. Зміст суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст юридичної конструкції "у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків". Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо журналіста. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст"у зв'язку із здійсненням цим журналістом законної професійної діяльності"

Погроза або насильство щодо державного або громадського діяча. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Поняття "працівник правоохоронного органу". Зміст юридичної конструкції "у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків". Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна журналіста.Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Поняття "посягання на життя". Відмінність цього кримінального правопорушення від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку.

Посягання на життя журналіста. Потерпілі від цього кримінального правопорушення.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від захоплення заручників.

Захоплення журналіста як заручника. Потерпілі від кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від захоплення заручників та захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу.

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Види кримінально-протиправних діянь. Мета кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Види кримінально-протиправних діянь. Відмінність цього кримінального правопорушення від втручання у діяльність народного депутата України.

Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати. Поняття, склад цього кримінального правопорушення.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Мета самовільного присвоєння вказаних повноважень або звання посадової особи. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері видачі і використання документів і порядку отримання інформації.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Види предметів кримінального правопорушення. Різновиди діянь. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Мотив кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Інші кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Поняття, склад кримінального правопорушення. Вімежування від підкупу службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми та підкупу особи, яка надає публічні послуги.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Зміст цивільно-правових зобов'язань. Об'єктивні прояви кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від вимагання.

Самоправство. Поняття самоправства. Особливості об'єктивної сторони. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження ліній зв'язку. Предмети кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

ТЕМА 36. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП`ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП`ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика суб'єктивних і об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Предмет кримінального правопорушення. Особливості об’єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки

ТЕМА 37. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ’ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Місце кримінального права у боротьбі з службовими кримінальними правопорушеннями, корупцією і організованою злочинністю. Правові підстави боротьби з цими явищами в Україні. Поняття службового кримінального правопорушення і його основні ознаки. Поняття службової особи, службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, особи, яка надає публічні послуги. Поняття неправомірної вигоди. Визначення інших понять, що стосуються посадових кримінальних правопорушень. Види службових кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти правомірної діяльності державних організацій, установ, підприємств, незалежно від форм власності і видів діяльності, що вчинюються службовими особами з використанням ними своїх обов’язків (загального характеру).

Зловживання владою або службовим становищем. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб’єктивна сторона. Мотив як обов’язкова ознака суб’єктивної сторони. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування корисливого зловживання службовим становищем від викрадення чужого майна шляхом зловживання службовим становищем.

Зловживання повноваженнями службовою особою приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Об’єктивна і суб’єктивна сторона кримінального правопорушення. Поняття юридичної особи приватного права незалежно від оорганізаційно-правової форми. Поняття неправомірної вигоди.

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Характеристика діяння. Види перевищення влади або службових повноважень. Суб’єктивна сторона. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність перевищення влади або службових повноважень від зловживання владою або службовим становищем.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Поняття пулічних послуг. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Службова недбалість. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика суб’єктивної сторони. Суб’єкт цього кримінального правопорушення.

Службове підроблення. Поняття службового підроблення. Предмет цього кримінального правопорушення. Способи вчинення кримінального правопорушення. Мотиви кримінального правопорушення. Співвідношення службового підроблення і зловживання владою або службовим становищем. Кваліфікуючі ознаки.

Декларування недостовірної інформації. Поняття кримінального правопорушення та ознаки об'єктивної і суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти авторитету державного апарату, апарату підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і пов'язані з підкупом слубової особи та отриманням нею неправомірної вигоди.(спеціального характеру).

Прийняття пропозиції. обіцянки або одержання неправомірної винагороди службовою особою. Предмет надання-одержання неправомірної вигоди. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Дії, за виконання або невиконання яких службова особа одержує неправомірну винагороду. Мотиви одержання неправомірної винагороди. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки, їх характеристика. Значення розміру неправомірної винагороди для кваліфікації.

Незаконне збагачення. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної винагороди.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від незаконного збагачення та прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної винагороди.

Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки цього складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від незаконного збагачення та прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної винагороди.

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі.. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка пропонувала, обіцяла або надала неправомірну вигоду.

Зловживання впливом. Об'єктивна сторона цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань. Поняття цього кримінального правопорушення та його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Провокація підкупу.. Поняття провокації. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА 38. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду.

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Постановляння суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти безпеки, честі та гідності суддів, народних засідателів, присяжних.

Втручання в діяльність судових органів. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Поняття цього кримінального правопорушення, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Погроза або насильство щодо суддів, народного засідателя чи присяжного. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною зі здійсненням правосуддя. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти прав та інтересів суб'єктів кримінального або цивільного процесу.

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи, Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на захист. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Види діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного й неупередженого провадження і судового розгляду кримінальних справ.

Примушування давати показання. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Завідомо неправдиве показання. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Обставини, що виключають кримінальну-протиправність цього діяння. Час вчинення цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти інтересів своєчасного пресікання та розкриття кримінальних правопорушень.

Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування кримінального правопорушення. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за цей кримінальне правопорушення. Відмінність від співучасті у кримінальному правопорушенні.

Кримінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень.

Невиконання судового рішення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або яке описано чи підлягає конфіскації. Предмет кримінального правопорушення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Поняття та види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та у вигляді позбавлення волі. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи. Види діяння. Поняття адміністрації виправної установи. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Втеча зі спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил адміністративного нагляду. Види діяння. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА 39. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку.

Кримінальні правопорушення проти порядку підлеглості та військової честі.

Непокора. Об'єктивна сторона. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень. ознаки. Відмежування від

Невиконання наказу. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі непокори.

Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Погроза або насильство щодо начальника. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Мотив кримінального правопорушення й його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти порядку проходження військової служби.

Самовільне залишення військової частини або місця служби. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Тривалість залишення військової частини або місця служби й кваліфікація кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень й дисциплінарного проступку.

Дезертирство. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від самовільного залишення військової частини або місця служби.

Ухилення від військової служби шляхом самоскалічення або іншим способом. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти порядку користування військовим майном та його збереження.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Особливості предмета кримінального правопорушення. Види та способи діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Умисне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втрата військового майна. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил поводження зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації військової техніки.

Порушення правил водіння або експлуатації машин. Поняття машини. Види порушень та їх наслідків. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил польотів або підготовки до них. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил кораблеводіння. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Кримінальні правопорушення проти порядку несення окрема видів військової служби.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості. суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення правил несення прикордонної служби. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення правил несення бойового чергування. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення статутних правил внутрішньої служби. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Кримінальні правопорушення проти порядку збереження військової таємниці.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Відмежування від державної зради.

Кримінальні правопорушення проти авторитету і правомірної діяльності військових формувань і правоохоронних органів

Недбале ставлення до військової служби. Види діянь. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Бездіяльність військової влади. Поняття та види бездіяльності. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Поняття кримінального правопорушення. Види перевищення військовою службовою особою службових повноважень або влади. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти порядку ведення бойових дій, вимог законів і звичаїв війни.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Поняття засобів ведення війни. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від державної зради.

Залишення гинучого військового корабля. Поняття залишення корабля. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Добровільна здача в полон. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від державної зради.

Кримінально-протиправні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Поняття та види діяння. Місце вчинення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради.

Мародерство. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Місце його вчинення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Насильство над населенням у районі воєнних дій. Поняття та види насильства. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Погане поводження з військовополоненими. Види діяння і момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання ними. Ознаки незаконності діяння та його види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

ТЕМА № 40. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства.

Пропаганда війни. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Поняття кримінального правопорушення та його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Геноцид. Поняття геноциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Екоцид. Поняття екоциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки-кримінального правопорушення.

Найманство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття найманства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Піратство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття піратства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій.

Порушення законів та звичаїв війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Застосування зброї масового знищення. Особливості законодавчої конструкції. Поняття зброї масового знищення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти осіб та установ, що мають міжнародний захист.

Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Посягання на життя представника іноземної держави. Особливості законодавчої конструкції. Момент закінчення кримінального правопорушення. Мета як обов’язкова ознака суб’єктивної сторони означеного кримінального правопорушення.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Об'єктивні та суб’єктивні ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від кримінального правопорушення, передбаченого ст.435 КК “ Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання ними”

Перелік питання для підготовки до іспиту

Загальна частина

1. Поняття, система, принципи та функції кримінального права України. Наука кримінального права України.
2. Поняття, види тлумачення закону про кримінальну відповідальність. Аналогія закону.
3. Поняття кримінально-правової норми, її структура та види. Види диспозицій і санкцій.
4. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі. Екстрадиція (ст.4-10 КК).
5. Поняття і ознаки кримінального правопорушення. Класифікація кримінальних правопорушень та її практичне значення (ст.ст. 11-12 КК). Відмінність кримінального правопорушення від інших правопорушень.
6. Склад кримінального правопорушення, його структура, види та їх значення. Кваліфікація кримінальних правопорушень.
7. Об'єкт кримінального правопорушення: Поняття, структура, види та їх характеристика. Відмінність від предмета кримінального правопорушення.
8. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення: поняття, ознаки та їх характеристика. Значення ознак об’єктивної сторони для кваліфікації.
9. Поняття та види причинного зв’язку, значення для кримінальної відповідальності.
10. Поняття, ознаки суб'єкта кримінального правопорушення та їх характеристика. Види суб’єкта кримінального правопорушення.
11. Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, ознаки та їх характеристика.
12. Поняття вини, її зміст, форми та види (ст.ст. 23-25 КК).
13. Поняття умислу, його зміст та види. Різновиди умислу, які вироблені кримінально-правовою теорією та судовою практикою.
14. Поняття необережної форми вини та її зміст і види. Відмінність кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу.
15. Поняття та види помилок у кримінальному праві. Їх вплив на кримінальну відповідальність.
16. Поняття та види стадій вчинення кримінального правопорушення та їх характеристика. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення.
17. Поняття добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення, її об’єктивні та суб’єктивні ознаки. Правові наслідки добровільної відмови при вчинені кримінального правопорушення як одноособово так і у співучасті.
18. Множинність кримінальних правопорушень, поняття, її види та їх характеристика. Правові наслідки та значення для кваліфікації кримінального правопорушення. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 4 червня 2010 р. " Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки".

19. Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні, її об’єктивні та суб’єктивні ознаки. Види співучасників і форми співучасті та їх характеристика.
20. Підстави та межі відповідальності співучасників кримінального правопорушення. Спеціальні питання відповідальності за співучасть. Ексцес виконавця, його види.
21. Поняття та види причетності до кримінального правопорушення.
22. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією (ст. 28 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 13 від 23.12.2005 р «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями».
23. Необхідна оборона та умови її правомірності (ст. 36 КК). Перевищення меж необхідної оборони та його правові наслідки. Відмінність від крайньої необхідності. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 1 від 26 квітня 2002 р. "Про судову практику у справах про необхідну оборону".
24. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення, та умови правомірності. Застосування зброї поліцейськими при затриманні особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
25. Крайня необхідність, умови її правомірності та її відмінність від необхідної оборони. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 1 від 26 квітня 2002 р. "Про судову практику у справах про необхідну оборону".
26. Виконання наказу або розпорядження та діяння пов’язане з ризиком.
27. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв’язку із закінченням строків давності. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 12 від 23 грудня 2005 р. “Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності”.
28. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв’язку з дійовим каяттям або примирення винного з потерпілим. Умови, підстави їх застосування. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 12 від 23 грудня 2005 р. “Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності”.
29. Поняття, ознаки та мета кримінального покарання. Система та види покарань, їх характеристика.
30. Загальні засади призначення покарання. Обставини, які пом’якшують чи обтяжують покарання. Постанова Пленуму Верховного Суду України №7 від 24 жовтня 2003 р. “Про практику призначення судами кримінального покарання”.
31. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень і сукупністю вироків. Постанова Пленуму Верховного Суду України №7 від 24 жовтня 2003 р. “Про практику призначення судами кримінального покарання” із змінами від 10 грудня 2004 р., від 12 червня 2009 р., від 06 листопада 2009 р.
32. Амністія та помилування. Їх поняття, види та відмінність.
33. Звільнення від відбування покарання з випробуванням Умови і підстави застосування та правові наслідки. Постанова Пленуму Верховного Суду

України № 12 від 23 грудня 2005 р. “Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності”.

34. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Особлива частина

1. Умисне вбивство (ст. 115 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 7 лютого 2003 р. "Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи".
2. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК). Види та їх характеристика, відмінність від вбивства. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 07.02.2003р. "Про судову практику у справах про злочини проти життя та здоров'я особи".
3. Вбивство через необережність. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст.119, ст.128 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 7 лютого 2003 р. "Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи".
4. Середньої тяжкості тілесні ушкодження (ст.122, 128 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 7 лютого 2003 р. "Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи".
5. Зґвалтування (ст. 152 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 30 травня 2008 р. "Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи".
6. Статеві зносини з особою, яка не досягла 16-річного віку. Розбещення неповнолітніх (ст.155, 156 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 30 травня 2008 р. "Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи".
7. Вимагання (ст.189 КК). Відмінність від розбою і насильницького грабежу. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06 листопада 2009 р. "Про судову практику у справах про злочини проти власності".
8. Шахрайство (ст. 190 КК). Відмінність від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06 листопада 2009 р. "Про судову практику у справах про злочини проти власності".
9. Грабіж (ст. 186 КК). Відмінність від крадіжки, розбою та вимагання. Постанова Пленуму Верховного Суду № 10 від 06 листопада 2009 р. "Про судову практику у справах про злочини проти власності".
10. Крадіжка (ст. 185 КК). Відмінність від грабежу і шахрайства. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06 листопада 2009 р. "Про судову практику у справах про злочини проти власності".
11. Розбій (ст.187 КК). Відмінність від насильницького грабежу, вимагання та бандитизму. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06 листопада 2009 р. "Про судову практику у справах про злочини проти власності".

12. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання (ст.188[1] КК).
13. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197[1] КК).
14. Домашнє насильство (ст.126-1 КК).
15. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом (ст. 198 КК). Відмінність від легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст. 209 КК).
16. Бандитизм (ст. 257 КК). Відмінність від розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 13 від 23.12.2005 р. «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями».
17. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 262 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26 квітня 2002 р. "Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями, чи радіоактивними матеріалами".
18. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст.204 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України №3 від 25 квітня 2003 р.” Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності”.
19. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів (ст. 199 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 6 від 12 квітня 1996 р. "Про практику розгляду судами кримінальних справ про виготовлення або збут підроблених грошей чи цінних паперів".
20. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК). Відмінність від перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України №15 від 26.12.2003 р “ Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень”.
21. Хуліганство.(ст. 296 КК України). Відмежування від групового порушення громадського порядку та масових заворушень (ст.ст. 293, 294 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду № 10 від 22 грудня 2006 р. "Про судову практику в справах про хуліганство".
22. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 14 від 23.12.2005 р. «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті»
23. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу,

державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст.342 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 8 від 26 червня 1992 р. "Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів."(зі змінами від 3 грудня 1997р №12).

24. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 8 від 26 червня 1992 р. "Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів."(зі змінами від 3 грудня 1997 р №12).
25. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 8 від 26 червня 1992 р. "Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів."(зі змінами від 3 грудня 1997 р №12).
26. Порушення недоторканності житла або таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер (ст.162 , 163 КК).
27. Торгівля людьми (ст. 149 КК).
28. Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва (ст. 203^1 КК).
29. Незаконне поводження із зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26 квітня 2002 р. "Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями, чи радіоактивними матеріалами".
30. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 26 квітня 2002 р. "Про судову практику у справах про хабарництво".
31. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК). Постанова Пленуму Верховного Суду України № 4 від 26 квітня 2002 р. "Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів" із змінами від 18 грудня 2009 р.
32. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Примушування давати показання. (ст. 372, 373 КК).
33. Терористичний акт (ст.258 КК).
34. Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом (ст. 213 КК).

КРИМІНОЛОГІЯ

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, СИСТЕМА І РОЗВИТОК КРИМІНОЛОГІЇ. ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЇЇ ПОКАЗНИКИ. ДЕТЕРМІНАЦІЯ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ОКРЕМОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Кримінологія – вчення про злочинність. Предмет кримінології: злочинність, причини та умови злочинності, особа злочинця, попередження злочинності. Система кримінології як науки і як навчальної дисципліни. Місце кримінології в системі наук та її зв'язок з юридичними та іншими науками: кримінальним правом, кримінальним процесом, економічною теорією, філософією, соціологією, психологією, статистикою та ін. Завдання та функції науки кримінології. Методи і методологія кримінологічних досліджень. Виникнення кримінології як науки та історія її розвитку. Школи кримінології та їх представники. Сучасні українські кримінологи. Розвиток кримінології в 20-30 роки XX ст., відновлення її в 60-ті роки XX ст. та її сучасний стан. Нові напрямки у функціонуванні спеціалізованих науково-дослідних установ в Україні після 1991 р. та діяльність Кримінологічної асоціації.

Злочинність як фундаментальна категорія кримінології. Різні точки зору щодо визначення злочинності. Злочинність як соціальне явище. Злочинність як правове явище. Злочинність як соціальне-правове явище. Злочинність – це соціально-правове, історично-змінюване, негативне явище, яке притаманне кожному суспільству і яка вимірюється за допомогою кількісних та якісних показників. Співвідношення злочинності з окремим злочином.

Показники злочинності. Рівень злочинності. Коефіцієнт інтенсивності та активності злочинності на певній території. Різні підходи щодо визначення "ціни злочинності". Динаміка злочинності. Ланцюговий та базисний методи обчислення динаміки злочинності. "Географія" злочинності. Структура злочинності. Розподіл злочинності на види в залежності від: соціально-демографічних характеристик злочинця (вік, стать, освіта); форми вини, мотивів, тяжкості злочинів, спрямованості умислу; розміру заподіяної шкоди та ін.

Латентна злочинність – це сукупність злочинів, що не потрапили, з різних причин, до офіційної статистики. Рівні та види латентності. Способи виявлення латентних злочинів. Фактори, що обумовлюють існування латентної злочинності.

Детермінація злочинності та окремого злочину. Детермінація злочинності – це визначення причин та умов, що сприяють існуванню та розповсюдженню злочинності. Взаємозв'язок причин і умов злочинності. Економічні, соціальні, політичні, ідеологічні детермінанти злочинності. Біологічні, соціальні та психологічні теорії виникнення злочинності. Криміногенні фактори сучасної злочинності в Україні (об'єктивні та суб'єктивні фактори). Механізм злочинної поведінки. Роль потерпілого у створенні криміногенної ситуації. Мотивація злочинної діяльності. Класифікація життєвих ситуацій та їх роль в механізмі злочинної поведінки. Концепції причин виникнення злочинності в західної кримінології.

ТЕМА 2. ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ. ПРОБЛЕМИ ВІКТИМОЛОГІЇ ТА СУЇЦИДУ

Поняття особи злочинця в кримінології та її відмежування від особи, яка вчинила злочин. Особа злочинця - це особа людини, яка займається злочинною діяльністю, тобто неодноразово і заплановано вчиняла дії, заборонені кримінальним законом.

Соціальне і біологічне в особі злочинця. Соціально-демографічна та морально-психологічна характеристика засуджених за вчинення злочинів. Класифікація осіб, що вчинили злочини. Типологія злочинців. Роль аномалій психіки в детермінації злочинної поведінки. Різні підходи щодо вивчення структури особи злочинця. Обсяг, межі та способи вивчення особи злочинця в кримінології. Іноземний досвід у вивчені особи злочинця. Фактори, що впливають на формування особи злочинця. Практичне використання даних отриманих про особу злочинця в діяльності правоохоронних органів.

Віктимологія – вчення про жертву злочину. Становлення віктимології як самостійного напрямку кримінологічних досліджень. Функції віктимології. Поняття віктимізації та віктимності особи. Класифікація жертв злочинів. Зв’язок “злочинець – потерпілий” в кримінології. Поняття віктимної ситуації. Рівень віктимності (коефіцієнт спеціальної віктимності за особами). Класифікація поведінки жертви та їх роль в механізмі скоєння злочинів. Суїцидальна поведінка особи. Статистика щодо фактів суіцидальної поведінки осіб на території України та інших держав. Моральна оцінка самогубств в різні історичні епохи. Механізм суїцидальної поведінки особи. Фактори, що підштовхують особу до самогубства. Зв’язок суїцидальної поведінки зі злочинністю. Віктимологічна та суїцидальна профілактика.

ТЕМА 3. МЕТОДИКА КРИМІНОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Основні напрямки кримінологічних досліджень в Україні. Поняття методики кримінологічних досліджень, їх завдання та організація. Засоби (методи) збирання, узагальнення та аналізу кримінологічної інформації. Історичний, порівняльний, статистичний, конкретно-соціологічні, психологічні методи. Програма кримінологічного дослідження та її структура. Етапи кримінологічного дослідження. Вибірковий метод кримінологічного дослідження. Методика і техніка збору первинної кримінологічної інформації. Єдина система офіційного статистичного обліку злочинів в Україні (форми звітності). Офіційні та неофіційні джерела походження кримінологічної інформації.

ТЕМА 4. ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ. КРИМІНОЛОГІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Попередження злочинності як один з основних елементів предмету кримінологія. Попередження злочинності – це система засобів, що застосовуються державними та приватними установами, громадськими організаціями, окремими громадянами для усунення чи блокування криміногенних факторів, а також для того, щоб не допустити скоєння та завершення конкретних злочинних посягань. Різні точки зору щодо визначення поняття "попередження злочинності". Поняття "профілактики", "запобігання" та "припинення" злочину та їх співвідношення з "попередженням" окремого злочину. Завдання та функції попереджувальної діяльності.

Система заходів впливу на злочинність. Класифікація попереджувальних заходів. Загально-соціальне попередження злочинності. Спеціально-кримінологічна та індивідуальна профілактика. Заходи подвійної привенції. Правова основа здійснення профілактики злочинності. Межі профілактики злочинності. Методи і форми попереджувальної діяльності. Комплексна програма профілактики злочинності на 2001-2005 роки. Заходи загально-соціальної та індивідуальної профілактики відповідно до проекту Закону України "Про профілактику злочинів" від 1998 року. Заходи кримінальної, кримінально-процесуальної та оперативно-розшукової профілактики злочинності. Державний вплив на злочинність – різні аспекти. Суб'єкти загальної та спеціально-кримінологічної профілактики злочинності, їх розподіл на спеціалізовані та неспеціалізовані. Особливості діяльності підрозділів кримінальної поліції у попередженні злочинів. Сутність взаємодії та координації, які здійснюються під час проведення профілактичних заходів. Слідча профілактика. Роль громадських формувань у профілактики загальнокримінальної злочинності. Форми і методи віктимологічної профілактики. Визначення кримінологічного прогнозування та планування профілактичних заходів, їх види. Методи кримінологічного прогнозування індивідуальної злочинної поведінки.

ТЕМА 5. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОРИСЛИВОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Поняття кримінологічної характеристики окремих видів злочинів та її структура.

Поняття корисливого мотиву в кримінології та в кримінальному праві. Різні точки зору щодо визначення корисливого мотиву. Поняття корисливої злочинності та її класифікація. Характеристика загальнокримінальної корисливої злочинності: крадіжки, шахрайства, грабежі, розбійні напади, умисні вбивства з корисливих мотивів та інші. Генологія економічної та корупційної злочинності в Україні. Різні точки зору щодо визначення економічної злочинності та її кримінологічна характеристика. Економічна

безпека держави. Класифікація економічних злочинів. Поняття корупційної злочинності. Особа корупціонера. Механізм скоєння корупційних дій. Проблеми вдосконалення антикорупційного законодавства. Закон України "Про боротьбу з корупцією". Суб'єкти профілактики. Координація попереджувальної діяльності спеціальних підрозділів Національної поліції та їх взаємодія з загальними суб'єктами профілактики.

Особливості попередження загальнокримінальної та корисливої злочинності. Протидія економічній та корупційної злочинності в таких сферах як: банківська, приватизація, ПЕК (паливно-енергетичний комплекс), АПК, металургія, ЗЕД (зовнішньо-економічна діяльність) та інших. Досвід іноземних держав у попередженні корисливої злочинності.

ТЕМА 6. ЖІНОЧА ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЇЇ ПОПЕРЕДЖЕННЯ. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИННОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИКІВ

Поняття жіночої злочинності. Сучасна тенденція жіночої злочинності в Україні та її порівняльна характеристика в інших державах. Злочини які вчиняються жінками. Детермінанти жіночої злочинності. Насильство у сімейних відносинах. Соціальні протиріччя, як один із сприятливих факторів розповсюдження жіночої злочинності. Кримінологічні проблеми проституції. Профілактика злочинів, вчинених жінками і проституції. Роль Національної поліції у профілактики злочинів жінок. Особливості здійснення індивідуальної профілактики виховними установами, медичними організаціями та релігійними конфесіями. Профілактика насильства у сім'ї. Указ Президента України "Про підвищення соціального статусу жінок в Україні". Іноземний досвід профілактики жіночої злочинності.

Тенденції розповсюдження наркобізнесу на території України. Зв'язок наркобізнесу з наркоманією. Форми здійснення наркобізнесу. Тіньова економіка і наркобізнес. Фактори, що впливають на розповсюдження злочинів пов'язаних з наркобізнесом. Заходи попередження наркобізнесу. Особливості діяльності підрозділів Національної поліції (відділ по боротьбі з незаконним обігом наркотиків). Іноземний досвід боротьби з наркобізнесом. Закон України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів", "Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними".

ТЕМА 7. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ. ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ

Поняття та ознаки кримінального професіоналізму. Генезис професійної злочинності в Україні та її сучасний стан. Виникнення нових професійних груп злочинців. Організована злочинність – як один з найбільш небезпечних видів злочинності. Різні точки зору щодо визначення поняття "організована

злочинність”. Закону України "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю". Структура організованої злочинності та класифікація організованих злочинних груп. Сучасний стан боротьби з організованою злочинністю. Зв’язок професійної злочинності з організованою. Тіньова економіка як інфраструктура організованої злочинності. Фактори розповсюдження професійної та організованої злочинності. Транснаціональна організована злочинність. Відмивання “брудних” грошей. Сорок рекомендацій ООН “Спеціальної фінансової комісії з проблем “відмивання” грошей”. Транснаціональна комп’ютерна злочинність. Загальні та спеціальні суб’єкти профілактики організованої злочинності. Особливості попередження професійної та організованої злочинності Національною поліцією України. Іноземний досвід боротьби з мафією та злочинними синдикатами.

Поняття і види насильницьких злочинів. Кримінологічна характеристика умисних вбивств, умисних тяжких тілесних ушкоджень, зґвалтувань, вандалізму. Співвідношення понять “насильницька злочинність” і “агресивна злочинність”. Класифікація видів вандалізму. Насильство у сімейно-побутовій сфері. Заходи загальної та спеціальної превенції насильницької злочинності. Протидія торгівлі людьми.

Діяльність кримінальної поліції України у попередженні насильницьких злочинів.

ТЕМА 8. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ РЕЦИДИВНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Статистичні показники та кримінологічні особливості злочинності неповнолітніх та молоді в Україні. Порівняльна характеристика зі злочинністю дорослих. Вплив морально-психологічних чинників на делінквентну поведінку неповнолітнього. Загальна характеристика делінквентної поведінки неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Закону України від 24 січня 1995 р. із змінами у 1999 р. "Про органи і служби у справах неповнолітніх, а також спеціальні установи для неповнолітніх”. Структуру злочинності неповнолітніх. Види патології психіки у неповнолітніх злочинців. Причини та умови злочинності неповнолітніх. Вплив родинного виховання та неформальних молодіжних груп на малолітніх правопорушників. Діяльність суб’єктів профілактики.

Рецидив злочинів: його структура та різновиди (різні точки зору). Поняття рецидивної злочинності. Рівень рецидивної злочинності. Кримінально-правовий (легальний), пенітенціарний та кримінологічний (фактичний) рецидив. Особа рецидивіста та їх класифікація. Детермінанти рецидивної злочинності. Проблеми ресоціалізації засуджених. Особливості діяльності суб’єктів профілактики рецидивної злочинності. Правове забезпечення профілактики рецидивної злочинності. Проект Закону України “Про постпенітенціарну систему”. Іноземний досвід у профілактиці рецидивної

злочинності. Роль громадських організацій та психологічних служб у індивідуальній профілактиці цій злочинності.

ТЕМА 9. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ “ФОНОВИХ ЯВИЩ”, ПОВ`ЯЗАНИХ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У БОРОТЬБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Кримінологічні особливості «фонових» явищ в Україні. Під “фоновими явищами” слід розуміти сукупність аморальних проявів, що суперечать загальноприйнятим нормам поведінки, і які органічно взаємопов`язані зі злочинністю, оскільки детермінують одне одного і тягнуть за собою соціальну деградацію особи. Характеристика наркоманії, токсикоманії, алкоголізму, проституції і ведення паразитичного способу життя. Закон України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми”, “Про запобігання захворювання на СНІД та соціальний захист населення”, Рекомендація Парламентської Асамблеї Ради Європи “Про торгівлю жінками та примусову проституцію в державах – членах Ради Європи”. Профілактика “фонових” явищ (порівняльна характеристика).

Принципи міжнародної співпраці у боротьбі зі злочинністю. Напрямки взаємодії правоохоронних органів різних держав у боротьбі зі злочинністю. Результати діяльності НБР Інтерполу в Україні.

Перелік питань для підготовки до іспиту

1. Розвиток кримінології в Україні.
2. Злочинність та її показники.
3. Кримінологічне вчення про жертву злочину.
4. Латентна злочинність, її види та засоби виявлення.
5. Причини та умови злочинності.
6. Детермінація злочинності.
7. Запобігання злочинності.
8. Міжнародне співробітництво у запобіганні злочинності.
9. Особа злочинця.
10. Кримінологічні особливості «фонових» явищ в Україні.
11. Кримінологічна характеристика корисливої злочинності.
12. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності.
13. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх.
14. Кримінологічна характеристика економічної злочинності.
15. Кримінологічна характеристика злочинності у сфері незаконного обігу наркотичних засобів.
16. Кримінологічна характеристика організованої злочинності.
17. Кримінологічна характеристика професійної злочинності.
18. Запобігання насильницьким злочинам, пов’язаних із застосуванням вогнепальної зброї.
19. Регіональні особливості сучасної злочинності.
20. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності.

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

ТЕМА № 1. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ. ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Політика держави у сфері виконання кримінальних покарань.

Поняття і суть кримінально-виконавчої політики в Україні.

Кримінально-виконавче право як самостійна галузь права; поняття кримінально-виконавчого права, його предмет, функції та основні завдання у світі положень Конституції України. Реформа кримінально-виконавчої системи. Напрямки сучасного розвитку галузі права. Взаємодія з іншими юридичними науками.

Принципи та зміст кримінально-виконавчого права. Загально-правові принципи кримінально-виконавчого права: законності, демократизму, гуманізму.

Міжгалузеві принципи кримінально-виконавчого права: соціологічної справедливості; невідворотності виконання покарання.

Галузеві принципи кримінально-виконавчого права: рівність засуджених перед законом; підпорядкування правового регулювання завданню виправлення засуджених; диференціації та індивідуалізації виконання покарання; поєднання покарання з заходами виправного впливу; участь громадськості у виконанні покарання, виправлення засуджених.

Поняття науки кримінально-виконавчого права: її предмет, методи, функції. Види покарання, виконання покарання, особистість засуджених, які відбувають покарання, як об’єкти дослідження науки кримінально-виконавчого права.

Система курсу кримінально-виконавчого права.

Поняття і зміст норм кримінально-виконавчого права. Функції та особливості цих норм. Джерела кримінально-виконавчого права.

Кримінально-виконавчі правовідносини та їх структура. Основні елементи кримінально-виконавчих правовідносин: суб’єкти, учасники, об’єкти, зміст. Юридичний факт, що обумовлює виникнення кримінально-виконавчих правовідносин.

ТЕМА № 2. ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ, СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Історія розвитку думки про мету покарання в роботах Ч. Беккаріа, Д.Говарда, І.Канта.

Історія розвитку пенітенціарної системи. Наказ імператриці Катерини ІІ даний комісії про складання проекту нового Уложення (1767 р.) (гл.VIII “Про

покарання"). Трактат Бентама "Паноптика" (1786 р.) – про раціональне влаштування тюрем на засадах одиночного ув'язнення і центрального нагляду.

Виникнення і становлення виправно-трудового права (1917-1924 р.р.).

Виправно-трудове право в період дії виправно-трудових кодексів союзних республік (1925-1934 р.р.).

Виправно-трудове законодавство в період розвитку виправних таборів (1935-1953 р.р.).

Відновлення виправно-трудового права на підставі заходів по усуненню соціалістичної законності в діяльності ВТУ (1954-1960 р.р.).

Період підготовки кодифікації виправно-трудового законодавства (1961-1969 р.р.).

Кодифікація і подальше удосконалення виправно-трудового законодавства після 1969 р. до розпаду СРСР та заснування суверенної Української держави.

Подальший розвиток кримінально-виконавчого законодавства України.

ТЕМА № 3. ОРГАНИ І УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ. ПРАВОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ

Види органів і установ виконання покарань. Державна виконавча служба Міністерства юстиції України, органи управління кримінально-виконавчої системи, кримінально-виконавчі інспекції.

Державна кримінально-виконавча служба України і територіальні органи – управління (відділи).

Арештні дома, гауптвахти, дисциплінарні батальйони, кримінально-виконавчі установи, спеціальні виховні установи (далі - виховні колонії). Військові частини, гауптвахти.

Кримінально-виконавчі установи відкритого типу (виправні центри) і кримінально-виконавчі установи закритого типу (виправні колонії). Виправні колонії мінімального рівня безпеки, середнього рівня безпеки, максимального рівня безпеки.

Поняття правового положення засуджених і його закріплення в діючому кримінально-виконавчому законодавстві України.

Загальна характеристика та зміст правового статусу засуджених.

Загальні та спеціальні права, законні інтереси та обов'язки засуджених до позбавлення волі та довічного ув'язнення. Дисциплінарна, матеріальна та кримінальна відповідальність цих осіб.

Правове положення осіб, які утримуються під вартою.

Правове положення засуджених до тримання в дисциплінарному батальйоні.

Правове положення засуджених до виправних робіт.

Правове положення засуджених до інших видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавлення волі.

ТЕМА № 4. НАГЛЯД ТА КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ. УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ І УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Судовий контроль при вирішенні питань про умовно-дострокове звільнення або заміну одного виду покарання іншим, заміну виду установи виконання покарань засудженому.

Прокурорський нагляд за дотриманням законів в органах і установах виконання покарань; постанови і приписи прокурора відносно дотримання порядку виконання покарання, встановленого законодавством.

Контроль органів державної влади за діяльністю розташованих на їхніх територіях органів і установ виконання покарань. Громадський контроль.

Відомчий контроль вищими органами управління і посадовими особами Державного департаменту України з питань виконання покарань.

Порядок відвідування установ виконання покарань.

Соціально-правові засади участі громадськості і спостережних комісій у справах неповнолітніх у діяльності органів і установ виконання покарань.

Участь громадських об’єднань, релігійних організацій та приватних осіб у виправленні, ресоціалізації та соціальній адаптації засуджених, надання допомоги в діяльності органів і установ виконання покарань.

ТЕМА № 5. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ, НЕ ПОВ’ЯЗАНИХ З ІЗОЛЯЦІЄЮ ВІД СУСПІЛЬСТВА

Види кримінальних покарань, не пов’язаних з ізоляцією від суспільства. Підстави виконання покарання.

Порядок і умови виконання покарання у виді штрафу.

Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Порядок і умови виконання покарання у виді громадських робіт.

Порядок і умови виконання покарання у виді виправних робіт.

Порядок і умови виконання покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців.

Порядок і умови виконання покарання у виді конфіскації майна.

Порядок і умови виконання покарання у виді обмеження волі.

Особливості діяльності підрозділів пробації.

ТЕМА № 6. ПІДСТАВИ І ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО УВ’ЯЗНЕННЯ ПІД ВАРТУ

Попереднє ув’язнення під варту як самостійна сфера соціально-правової діяльності, урегульована законом “Про попереднє ув’язнення”.

Визначення правової природи. підстав, порядку та мети застосування попереднього ув'язнення під варту. Строки утримання під вартою, категорії осіб, відносно яких застосовується запобіжний захід взяття під варту.

Призначення і завдання слідчих ізоляторів.

Порядок прийому ув'язнених до слідчого ізолятору і їх розміщення, оформлення документів при прийомі осіб. Вимоги ізоляції в слідчому ізоляторі.

Організація режиму в слідчих ізоляторах і засоби його забезпечення.

Визначення основних вимог режиму (ізоляція, нагляд, роздільне утримання), специфіка режиму. Заходи стягнення та заохочення, що застосовуються до осіб, які утримуються під вартою. Заходи безпеки і підстави застосування зброї.

Правове становище осіб, які утримуються в місцях попереднього ув'язнення. Права і обов'язки осіб, які утримуються у слідчих ізоляторах. Перелік предметів, речей та продуктів харчування, які дозволяється мати при собі особам, ув'язненим під варту і особам, засудженим в період утримання у слідчому ізоляторі. Правила поведінки в слідчому ізоляторі ув'язнених під варту та засуджених. Заборони для осіб, які ув'язнених під варту.

Підстави і порядок звільнення осіб, взятих під варту. Забезпечення осіб, які звільнені з-під варти, безкоштовним проїздом до місця проживання, надання грошової допомоги та інші види розрахунків із звільненими.

ТЕМА № 7. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИКОНАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ, ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК ТА АРЕШТУ

Види установ виконання покарань, що виконують покарання у виді довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк та арешту. Класифікація, направлення і розміщення засуджених до позбавлення волі. Основні критерії класифікації засуджених. Роздільне тримання засуджених до позбавлення волі. Порядок направлення засуджених до позбавлення волі для відбування покарання до установ виконання покарань. Порядок прийому та облік засуджених до позбавлених волі в установах виконання покарань. Відбування засудженими всього строку покарання в одній установі виконання покарання. Переведення засудженого з одної установи виконання покарання в іншу. Залишення засуджених у слідчому ізоляторі або тюрмі для роботи по господарському обслуговуванню чи у зв'язку з проведенням слідчих дій.

Поняття режиму відбування покарання, його каральне та виховне значення. Основні вимоги режиму відбування покарання у виді позбавлення волі. Розпорядок дня. Придбання засудженими продуктів харчування та предметів першої потреби. Побачення і телефонні розмови засуджених з родичами та іншими особами. Отримання засудженими посилок, передач і бандеролей. Отримання і відправлення засудженими грошових переказів. Листування засуджених до позбавлення волі. Зміна умов утримання осіб, позбавлених волі, під час відбування покарання. Пересування без конвою або супроводження осіб, позбавлених волі. Проживання поза колонією жінок на час

звільнення їх від роботи по вагітності та пологах, а також до досягнення дитиною трирічного віку. Особливості режиму відбування покарання осіб, залишених в слідчому ізоляторі або у зв'язку з проведенням слідчих дій, а також залишених для робіт по господарському обслуговуванню. Заходи заохочення та стягнення, які застосовуються до засуджених в місцях позбавлення волі. Особи, які мають право застосовувати заходи заохочення та стягнення до засуджених. Підстави та порядок застосування заходів безпеки та зброї.

Завдання та форми виховної роботи із засудженими. Індивідуальна виховна робота. Агітаційно-пропагандистська та культурно-масова робота серед засуджених. Правове виховання засуджених. Самодіяльні організації засуджених в установах виконання покарань, їх види та юридична природа. Самодіяльні організації в установах виконання покарань, порядок їх діяльності.

Завдання та організація загальноосвітньої підготовки засуджених до позбавлення волі. Професійна підготовка засуджених в місцях позбавлення волі. Професійне навчання засуджених як спосіб їх підготовки до життя на волі після звільнення з місць позбавлення волі.

Створення засудженим до позбавлення волі необхідних житлово-побутових умов. Забезпечення засуджених харчуванням, одягом, взуттям. Особливості забезпечення харчування вагітних жінок на період звільнення їх від роботи. Забезпечення харчуванням та одягом інвалідів. Порядок стягнення вартості харчування, одягу та наданих послуг із засуджених. Медико-санітарне забезпечення осіб, позбавлених волі. Богослужіння і релігійні обряди в колоніях

ТЕМА № 8. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ ЩОДО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Порядок виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців.

Особливості відбування військовослужбовцями арешту.

Правове регулювання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні. Правове положення осіб, які відбувають покарання у дисциплінарному батальйоні.

Порядок направлення, прийому та розміщення засуджених у дисциплінарному батальйоні.

Режим відбування покарання. Організація праці та виховна робота із засудженими в дисциплінарному батальйоні.

Заохочення та дисциплінарні стягнення, що застосовуються до засуджених.

Матеріально-побутове забезпечення та медичне обслуговування засуджених.

Підстави та порядок звільнення з дисциплінарного батальйону.

ТЕМА № 9. ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ З УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ. ДОПОМОГА ОСОБАМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ, КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА НИМИ

Правові підстави звільнення засуджених з установ виконання покарань:

- після відбуття строку покарання визначеного вироком суду;
- в силу акту амністії;
- у зв’язку з помилуванням;
- у зв’язку з винесенням судом ухвали або постанови про звільнення;
- через хворобу, умовно-достроково і за іншими підставами, встановленими законом.

Порядок оформлення документів про звільнення та скорочення строку покарання.

Довідки про звільнення та їх основні атрибути.

Підготовча робота, здійснювана адміністрацією установи виконання покарання у зв’язку із звільненням засуджених.

Порядок звільнення з місць позбавлення волі. Особливості звільнення неповнолітніх з місць позбавлення волі. Надання матеріальної допомоги особам, які звільнюються.

Правові підстави та порядок встановлення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Правова природа і сутність адміністративного нагляду як крайньої міри. Тлумачення Закону України “Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі”.

Органи, що здійснюють контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

Загальна характеристика процесу соціальної адаптації звільнених від відбування покарання осіб.

Соціальна адаптація осіб, звільнених з місць позбавлення волі, надання їм допомоги в побутовому і трудовому влаштуванні.

ТЕМА № 10. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО З ПРОБЛЕМ ВИКОНАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ

Історія міжнародного співробітництва в галузі поводження з засудженими.

Міжнародні організації та форми їх діяльності у сфері захисту прав людини під час здійснення правосуддя.

Система діючих міжнародних актів про поводження з засудженими, їх класифікація за масштабом дії, спеціалізацією, обов’язками держав-учасниць.

Аналіз міжнародно-правових документів, стандартів, які регламентують питання у сфері захисту прав людини під час відправлення правосуддя.

Розвиток проблеми застосування кримінальних покарань в рамках Конгресів ООН по попередженню злочинності і поводженню з правопорушниками.

Перелік питань для підготовки до іспиту

1. Кримінально-виконавче законодавство України.
2. Органи і установи виконання покарань в Україні.
3. Особливості відбування покарання в колоніях різних видів безпеки.
4. Виконання покарання у виді штрафу.
5. Виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
6. Виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
7. Виконання покарання у виді громадських робіт.
8. Виконання покарання у виді виправних робіт.
9. Виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців.
10. Виконання покарання у виді конфіскації майна.
11. Виконання покарання у виді арешту.
12. Виконання покарання у виді обмеження волі.
13. Виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.
14. Виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк.
15. Виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80.

2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: підписана від імені України 11.12.2003 р.; ратифікована 18.10.2006 р.; набрала чинності для України 01.01.2010 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 10. Ст. 506.

3. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: підписана від імені України 27.01.1999 р.; ратифікована 18.10.2006 р., набрала чинності для України 01.03.2010 р. *Офіційний вісник Украї*ни. 2010. № 15. Ст. 717.

4. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14. (Дата звернення 10.02.2018 р.).

5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон від 3.04.2012 № 4651-VI. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10

7. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/print1511514732405635

підзаконні акти:

1. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова ПВСУ від 26.04.2002 р. №1 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011 (дата звернення: 10.08.2018).

2. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну не відбутої частини покарання більш м'яким: Постанова ПВСУ від 26.04.2002 р. №2 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/795_015 (дата звернення: 15.08.2018).

3. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: Постанова ПВСУ від 15.05.2002 р. № 2 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895_014 (дата звернення: 12.08.2018).

4. Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова ПВСУ від 24.10.2003 р. №7 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225_016 (дата звернення: 11.08.2018)..

5. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: Постанова ПВСУ від 26.12.2003 р. №16 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/335_075 (дата звернення: 11.08.2018).

6. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: Постанова ПВСУ від 28.12.1996 р. №15 (Із змінами, внесеними згідно з Постановою ПВСУ №17 26.12.2003 р.) // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/956_009 (дата звернення: 11.08.2018).

7. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова ПВСУ від 16.04.2004 р. №5. // База

даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978_012 (дата звернення: 11.08.2018).

8. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: Постанова ПВСУ від 16.04.2004 р. №5 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456_011 (дата звернення: 11.08.2018).

9. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова ПВСУ від 23.12.2005 р. №13 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/934_011 (дата звернення: 11.08.2018).

10. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: Постанова ПВСУ від 23.12.2005 р. № 12 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/923_034 (дата звернення: 11.08.2018).

11. Про внесення змін та доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 7 „Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 р. № 8 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235_012 (дата звернення: 11.08.2018).

12. Про внесення доповнення до постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 7 „Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 11 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/678_045 (дата звернення: 11.08.2018).

13. Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 4, частин першої та четвертої статті 5, частини третьої статті 74 Кримінального кодексу України, статті 73 Закону України "Про Конституційний Суд України: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 4 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235_013

14. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 7 // База даних «Законодавство України».

Підручники:

1. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / за заг. ред. В.В. Топчія; наук. ред. В.І. Антипова. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 896 с.

2. Александров Ю.В., Антипов В.И., Володько Н.В. и др. Уголовное право Украины. Общая часть: Учебник. Київ:Атика, 2002. 448 с.

3. Александров Ю.В., В.І. Антипов, О.О. Дудоров та ін. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник. Київ: Атіка, 2008. 376 с.

4. Александров Ю.В., В.І. Антипов, О.О. Дудоров та ін. Кримінальне

право України. Особлива частина: Підручник. Київ:Атіка, 2008. 712 с.

5. Андрусів Г.В., П.П. Андрушко, В.В. Бенківський та ін. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. для студентів юрид. вузів і фак. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 512 с.

6. Баулін Ю.В., В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник. Харків: Право, 2010. 456 с.

7. Баулін Ю.В., В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. Харків: Право, 2010. 608 с.

8. Вереша Р.В. Суб'єктивні елементи підстави кримінальної відповідальності: Підручник. Київ: Атіка, 2006. 740 с.

9. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2016. Т. 17: Кримінальне право / редкол.: В.Я. Тацій (голова), В.І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2017. 1064 с.: іл.

10. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / за ред. М.І. Хавронюка. К.: Москаленко О.М., 2019. 464 с.

11. Матишевський П.С. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. для студ. юрид. вузів і фак. Київ: А.С.К., 2001. 352 с.

12. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства: вид. друге, перобл. і доповн. / за ред. М.І. Хавронюка. К.: ВД «Дакор», 2017. 514 с.

13. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / Н.О. Армаш, Т.О. Коломоєць, Д.В. Приймаченко, В.В. Шаблистий та ін.; за заг. ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 588 с.

14. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / В.С. Ковальський, О.І. Миколенко, Є.Л. Стрельцов, О.І. Клименко. К.: Юрінком Інтер, 2019. 380 с.

15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Грищук, А.В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О.М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернєя. К.: Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.

16. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. О.М. Литвинова. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 536 с.

17. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 9-те вид., переробл. і допов. К.: Юридична думка, 2012. 1316 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

Монографії та інші наукові видання:

1. Алфьоров С.М., Шаблистий В.В. Кримінальна відповідальність за погрози застосуванням фізичного насильства: монографія. Запоріжжя: ФОП Зеленкевич Л.П., 2011. 212 с.

2. Андрушко П.П. Злочини проти виборчих прав громадян та їх права брати участь у референдумі: кримінально-правова характеристика: Монографія. КИЇВ:КНТ, 2007. 328 с.

3. Антипов В.В., Антипов В.І. Обставини, які виключають

застосування кримінального покарання: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 208 с.

4. Анчукова М.В. Виправданий ризик як обставина, що виключає злочинність діяння: Монографія. Харків.: Видавець ФО-ПВапнярчукН.М., 2006. 168 с.

5. Бандурка О.М., ДавыденкоЛ.М. Преступность в Украине: причины и противодействие: Монография. Харьков: Основа, 2003. 368 с.

6. БаулинЮ.В. Причинениевреда с согласия “потерпевшего” какобстоятельство, исключающеепреступностьдеяния: Монографія. Харьков: Кроссроуд, 2007. 96 с.

7. Баулін Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 296 с.

8. Берзін П.С. Злочинні наслідки: поняття, основні різновиди, кримінально-правове значення: Монографія. КИЇВ:Дакор, 2009. 736 с.

9. Борисов В.И., Гизимчук С.В. Уголовная ответственность за нарушение правил, норм и стандартов, обеспечивающих безопасность дорожного движения: Монография. Харьков: Консум, 2001. 160 с.

10. Борисов В.І., Пащенко О.О. Злочини проти безпеки виробництва: поняття та види. Кримінальна відповідальність за порушення правил ядерної або радіаційної безпеки: Монографія. Харків: Видавець СПД ФОП Вапнярчук Н.М., 2006. 224 с.

11. Бурдін В.М. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сп’яніння: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2005. 160 с.

12. Бурдін В.М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 240 с.

13. Вербенський М.Г., МінкаТ.П., Негодченко Д.О. Протидія торгівлі людьми в Україні: Монографія. Дніпропетровськ, ДДУВС, 2010. 236 с.

14. Вереша Р.В. Поняття вини як елемент змісту кримінального права України: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2005. 224 с.

15. Вечерова Є.М. Нормативність кримінального права: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2018. 460 с.

16. Воробей П.А., Коржанський М.Й., ЩупаковськийВ.М. Завдання і дія кримінального закону: Монографія. КИЇВ:Генеза, 1997. 156 с.

17. Гладкова Є.О. Стратегія й тактика протидії наркозлочинності в Україні: монографія. Харків: Діса плюс, 2019. 464 с.

18. Голіна В.В. Судимість: Монографія. Харків: Харків юридичний, 2006. 384 с.

19. Горох О.П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: монографія; за наук. ред. А.А. Музики. Київ: ВД «Дакор», 2019. 676 с.

20. ГороховськаО.В. Вбивство через необережність: Монографія / Наук. ред. Музика А.А. КИЇВ:Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2007. 180 с.

21. Грищук В.К. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини: монографія. 2-ге вид., перероробл. і доповн. Хмельницький: Хмельн. ун-т управління і права, 2013. 768 с.

22. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: Монографія. КИЇВ:Юридична практика,

2003. 924 с.

23. Жаровська Г.П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія: монографія. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т, 2018. 568 с.

24. Зеленецький В.С., Ємельянов В.П., НастюкВ.Я. та ін. Проблеми систематизації та комплексного розвитку антитерористичного законодавства України / За заг. ред. Зеленецького В.С., Ємельянова В.П.: Монографія. Харків: Право, 2008. 96 с.

25. Іващенко В.О. Торгівля жінками та дітьми (кримінологічні та кримінально-правові аспекти боротьби): Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 112 с.

26. Ізетов А.Е. Втягнення у вчинення терористичного акту: кримінально-правове дослідження: Монографія. Харків: Право, 2010. 174 с.

27. Катеринчук К.В. Злочини проти здоров'я особи: проблеми кримінально-правової теорії та практики: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 408 с.

28. Козак О.С. Ефективність звільнення від кримінальної відповідальності в Україні: монографія / за ред. О.М. Бандурки. Київ: Освіта України, 2009. 204 с.

29. Коржанський М.Й. Предмет і об'єкт злочину: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія МВС; Ліра ЛТД, 2005. 252 с.

30. Коржанський М.Й. Презумпція невинуватості і презумпція вини: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 216 с.

31. Коржанський М.Й. Проблеми кримінального права: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія Міністерства внутрішніх справ, 2003. 200 с.

32. Корнякевич-Танасійчук Ю.В. Кримінально-правова політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.

33. Корупційна злочинність: витоки, сучасний стан, стратегія протидії: монографія / Т.В. Корнякова, О.Л. Соколенко, І.Г. Алєксєєнко та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Т.В. Корнякової. Дніпро: ліра, 2017. 276 с.

34. КотовенкоО.М. Кримінальна відповідальність за пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів: Монографія. Харків: Консум, 2004. 136 с.

35. Кравченко О.О. Контрабанда: Монографія. Харків: ТЦ «Золота миля», 2010. 192 с.

36. Кузнецов В.В. Кримінальна відповідальність за крадіжки: Монографія. КИЇВ:Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005. 158 с.

37. Куц В.М., Кириченко Ю.В. Кримінальна відповідальність за незаконне використання електричної або теплової енергії: Монографія. КИЇВ:Центр учбової літератури, 2010. 160 с.

38. Лень В.В. Осудність у кримінальному праві і законодавстві: Монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2008. 180 с.

39. Лень В.В., Книга М.М. Примусові заходи медичного характеру: історія, стан, тенденції. Запоріжжя: Дніпровський металург, 2010. 212 с.

40. Лень В.В., Книга М.М. Примусові заходи медичного характеру: цілі і підстави застосування. Запоріжжя: Дніпровський металург, 2011. 92 с.

41. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2003. 224 с.

42. МарітчакТ.М. Помилки у кваліфікації злочинів: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 188 с.

43. Матвійчук В.К., Голуб С.А. Незаконне полювання: відповідальність, протокольна форма провадження, розслідування і запобігання: Монографія. КИЇВ:КНТ, 2006. 304 с.

44. Машлякевич Д.С. Литвинов О.М. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні: монографія / за загальною редакцією д-ра юрид. наук, проф. О. М. Литвинова. Харків: ТОВ «В деле», 2016. 260 с.

45. Медицький І.Б. Вплив соціальних факторів на злочинність в умовах становлення незалежної Української держави: монографія. Івано-Франківськ, 2007. 222 с.

46. Мельник М.І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії): монографія. К.: Юридична думка, 2004. 400 с. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.

47. Микитчик О.В. Філософія злочину: монографія. КИЇВ: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. 188 с.

48. Миронова В.О. Проблеми кримінальної відповідальності за порушення законів та звичаїв війни: Монографія. Харків: Право, 2007. 152 с.

49. Мисливий В.А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія Міністерства внутрішніх справ, 2004. 380 с.

50. Митрофанов И.И. Механизмреализацииуголовнойответственности: монография / И.И. Митрофанов. Кременчуг: Изд. ЧПЩербатыхА.В., 2011. 616 с.

51. Митрофанов І.І. Кримінально-правове забезпечення охорони довкілля: Монографія. Кременчук: Видавець «ПП Щербатих О.В.», 2010. 272 с.

52. Митрофанов І.І., СлободяникТ.М. Кримінальна відповідальність осіб, які вчинили злочин у співучасті: Монографія. Кременчук: Видавець «ПП Щербатих О.В.», 2009. 280 с.

53. Музика А.А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів: Монографія. КИЇВ:Логос, 1998. 324 с.

54. Наден О.В. Найманство як соціальне та кримінально-правове явище: сутність, новітні тенденції розвитку та проблеми протидії: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2005. 264 с.

55. Наден О.В. Спеціальні види звільнення особи від кримінальної відповідальності за злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: Монографія. Харків: Право, 2003. 224 с.

56. Наден О.В. Торгівля жінками як кримінально-правова та соціальна проблема сучасності: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 288 с.

57. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: Злочини проти власності/ За ред. М.І. Хавронюка. - Київ: ВД «Дакор», 2017. 448 с.

58. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / Н.О. Армаш, Т.О. Коломоєць, Д.В. Приймаченко, В.В. Шаблистий та ін.; за заг. ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 588 с.

59. Орлеан А.М. Кримінально-правова характеристика торгівлі людьми: Монографія. Харків: СІМ, 2005. 180 с.

60. Осадчий В.І. Кримінально-правовий захист правоохоронної діяльності: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 336 с.

61. Пономаренко Ю.А. Чинність і дія кримінального закону в часі: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2005. 288 с.

62. Пономаренко Ю.А. Штраф як вид покарання у кримінальному праві України (за результатами реформи 2011 р.): наук. нарис / наук. ред. Ю.В. Баулін. Х.: Право, 2012. 80 с.

63. Попрас В.О. Штраф як вид покарання за кримінальним правом України: монографія. Х.: Право, 2009. 224 с.

64. Присяжнюк Т.І. Потерпілий від злочину: проблеми правового захисту. КИЇВ:Центр учбової літератури, 2007. 240 с.

65. Протидія інформаційному тероризму та його фінансуванню в сучасних умовах: монографія / В.В. Крутов, М.П. Стрельбицький, О.А. Шевченко; ред.: В.В. Крутов; Нац. акад. прав. наук України. Київ. Ужгород: Вид-во НАПрНУ: ІВА, 2014. 309 с.

66. Романов С.Ю. Криминальный обман: Монография. Харьков: ООО «Прометей-Прес», 2005. 272 с.

67. Савченко А.В. Кримінальне законодавство України та федеральне кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки: комплексне порівняльно-правове дослідження: Монографія. КИЇВ:КНТ, 2007. 596 с.

68. Савченко А.В. Мотив і мотивація злочину: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2002. 144 с.

69. Саинчин А.С. Убийства по заказу: Монография. Одесса: Юридична література, 2003. 246 с.

70. Семикін М.В. Створення терористичної групи чи терористичної організації: кримінально-правове дослідження: Монографія / За заг. ред. проф. В.П. Ємельянова. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. 145 с.

71. Титаренко О.О. Кримінологічна характеристика та протидія економічним злочинам у вугільній промисловості: Монографія. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2008. 196 с.

72. Тростюк З.А. Понятійний апарат Особливої частини кримінального кодексу України: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2003. 144 с.

73. Трубников В.М., Орел Ю.В. Кримінальна відповідальність за злісну непокору вимогам адміністрації виправної установи: Монографія. Харків: Харків юридичний, 2009. 356 с.

74. Трубников В.М., Шинкарьов Ю.В. Арешт як вид кримінального покарання та особливості його застосування: Монографія. Харків: Харків

юридичний, 2007. 288 с.

75. Ус О.В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія. Харків.: Видавець ФОП Вапнярчук Н.М., 2007. 264 с.

76. Ус О.В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія. Харків.: Видавець ФОП Вапнярчук Н.М., 2007. 264 с.

77. Усатий Г.О. Кримінально-правовий компроміс: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2001. 128 с.

78. Фріс П.Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні правові проблем: Монографія. КИЇВ: Атіка, 2005. 332 с.

79. Фріс П.Л. Нарис історії кримінально-правової політики України: Монографія / За заг. ред. М.В. Костицького. КИЇВ: Атіка, 2005. 124 с.

80. Хавронюк М.І. Історія кримінального права європейських країн: Монографія. КИЇВ:Істина, 2006. 192 с.

81. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших держав Континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: Монографія. К. Юрисконсульт, 2006. 1048 с.

82. Хавронюк М.І. Сучасне загальноєвропейське кримінальне законодавство: проблеми гармонізації: Монографія. КИЇВ:Істина, 2005. 264 с.

83. Харитонов С.О. Кримінальна відповідальність за військові злочини за кримінальним правом України: монографія. Харків: Право, 2018. 328 с.

84. Храмцов О.М. Насильство як категорія загальної частини кримінального права України (теорія, практика, зарубіжний досвід): монографія. Харків: Колегіум, 2017. 260 с.

85. Шаблистий В. В. Безпековий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ: Ліра ЛТД, 2015. 420 с.

86. Шаблистий В.В., Александрова А.Ю. Кримінальна відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією: монографія. за заг. ред. д.ю.н., доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2019. 200 с.

87. Шаблистий В.В., Галемін О.А. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором особам, наділеними владними повноваженнями під час виконання службових обовязків, чи іншим громадянам, які припиняли хуліганські дії: монографія. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 164 с.

88. Шаблистий В.В., Ткаченко А.В. Кримінальна відповідальність за дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань: монографія. за заг. ред. д.ю.н., доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2018. 152 с.

89. Шаблистий В.В., Якименко Л.Г. Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань: монографія. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 168 с.

90. Шаблистий В.В. Тілесне ушкодження як злочин проти життя та здоров'я людини за кримінальним правом України: монографія / В.В. Шаблистий, В.Ю. Коломієць; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 164 с.

91. Кримінальна відповідальність за невиконання рішення суду у кримінальному провадженні: моногр. / В. В. Шаблистий, О. В. Чорна; за заг.

ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 164 с.

92. Шакун В.І. Суспільство і злочинність: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2003. 784 с.

93. Шемшученко Ю.С., Титаренко Ю.Л., СкибицкийВ.В., ФилоновА.В. Уголовноенаказание: Монография. Киев-Донецк: Институтгосударства и права им. В.М. Корецкого НАН Украины, Донецкий інститут внутреннихдел МВД Украины, 1997. 320 с.

94. Шеремет А.П. Злочини проти статевої свободи: Монографія. Чернівці: ТОВ «Видавництво «Наші книги», 2007. 216 с.

95. Ярмыш Н.Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ): монография. Харьков: Право, 2003. 512 с.

96. Ярмыш Н.Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ): Монография. Харьков: Право, 2003. 512 с.

97. Ященко А.М. Застосування заходів кримінально-правового характеру: монографія. Х.: НікаНова, 2014. 388 с.

Інтернет-ресурси:

1. www.rada.gov.ua (офіційний сайт Верховної Ради України).

2. www.mvs.gov.ua (офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України).

3. www.scourt.gov.ua (офіційний сайт Верховного Суду України).

4. www.reyestr.court.gov.ua (електронна база даних Єдиного державного реєстру судових рішень).

5. www.nbuv.gov.ua (офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського).

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

ТЕМА № 1. СУТНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО І КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Кримінально-процесуальна форма, її значення для дотримання прав людини у кримінальному процесі. Уніфікація і диференціація кримінально-процесуальної форми.

Поняття, значення і система кримінально-процесуальних гарантій.

Кримінально-процесуальні функції: поняття і види.

Процесуальні строки та процесуальні витрати.

Місце і роль науки кримінального процесу у системі правових наук. Завдання науки кримінального процесу.

Система і структура кримінально-процесуального права. Особливості структури кримінально-процесуальних норм.

Кримінально-процесуальні правовідносини: поняття, структура. Предмет і методи правового регулювання кримінально-процесуальних відносин.

Джерела кримінально-процесуального права.

Кримінально-процесуальне законодавство. Чинність кримінально-процесуального закону у часі і просторі, за колом осіб. Структура Кримінально-процесуального кодексу України. Конституція України в системі джерел кримінально-процесуального права.

Рішення Європейського суду з прав людини та міжнародні правові акти як джерело права.

ТЕМА № 2. ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.

Поняття та значення засад кримінального провадження. Класифікація засад кримінального провадження. Система засад кримінального судочинства і правові гарантії їх реалізації.

Суть та значення окремих засад кримінального процесу: верховенство права; законність; рівність перед законом і судом; повага до людської гідності; забезпечення права на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла чи іншого володіння особи; таємниця спілкування; невтручання у приватне життя; недоторканність права власності; презумпція невинуватості; свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї; заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення; забезпечення права на захист; доступ до правосуддя; змагальність; безпосередність дослідження показань, речей і документів; забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності; публічність; диспозитивність; гласність і відкритість судового розгляду; розумність строків; мова, якою здійснюється кримінальне судочинство.

ТЕМА № 3. СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.

Поняття суб'єктів кримінального процесу, їх місце і роль у кримінальному судочинстві. Сторони та інші учасники кримінального провадження. Класифікація суб'єктів у теорії кримінального процесу.

Кримінально-процесуальна характеристика суб'єкта кримінального процесу: 1) визначення поняття учасника; 2) підстава його участі у процесі; 3) вимоги процесуального закону, яким повинен відповідати, і/або обставини, що виключають участь; 4) процесуальний статус (обов'язки і права); 5) час, протягом якого перебуває у такому статусі; 6) юридична відповідальність за невиконання процесуальних обов'язків.

Суд, суддя в кримінальному процесі. Функції та повноваження суду (судді). Слідчий суддя в досудовому провадженні. Суб'єкти, які представляють у кримінальному процесі державні інтереси. Суд і суддя. Прокурор. Слідчий. Начальник слідчого відділу. Дізнавач.

Підозрюваний та обвинувачений, їх права та обов'язки. Потерпілий як учасник кримінального процесу. Захисник і його процесуальне становище. Залучення захисника до кримінального провадження. Представники та законні представники потерпілого, їх права та обов'язки. Експерт і спеціаліст у кримінальному провадженні, відмінність в їхньому процесуальному становищі. Свідок, його права та обов'язки. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Процесуальне становище перекладача в кримінальному провадженні.

Цивільний позивач та відповідач, їх представники. Секретар судового засідання та судовий розпорядник. Обставини, що виключають можливість участі в кримінальному провадженні. Відводи, самовідводи і порядок їх вирішення. Державний захист працівників суду і правоохоронних органів. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні.

ТЕМА № 4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ.

Поняття і зміст теорії доказів у кримінальному процесі. Теорія пізнання - основа теорії доказів у кримінальному процесі. Поняття і зміст істини у кримінальному процесі. Встановлення об'єктивної істини - мета доказування.

Поняття предмету доказування та його структура. Предмет доказування і склад злочину. Межі доказування.

Суб'єкти і обов'язок доказування.

Поняття доказів. Належність, достовірність, допустимість і достатність доказів. Допустимість використання у доказуванні фактичних даних, здобутих під час оперативно-розшукової діяльності.

Види доказів: первинні та похідні, особисті та речові, прямі та непрямі, обвинувальні і виправдувальні.

Показання свідка. Предмет показань свідка. Особи, які не підлягають допиту як свідки. Перевірка і оцінка показань свідка.

Показання потерпілого. Предмет показань потерпілого. Перевірка і оцінка показань потерпілого.

Показання підозрюваного. Предмет показань підозрюваного. Перевірка і оцінка показань підозрюваного.

Речові докази. Поняття і значення речових доказів. Види речових доказів. Процесуальне закріплення і зберігання речових доказів. Перевірка і оцінка речових доказів. Вирішення питання про речові докази.

ТЕМА № 5. КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПРИМУС.

Поняття та значення кримінально-процесуального примусу під час кримінального провадження. Види заходів примусу. Кримінально-процесуальний примус і кримінально-процесуальна відповідальність.

Поняття та значення запобіжних заходів. Відмінність запобіжних заходів від інших заходів процесуального примусу.

Види запобіжних заходів.

Кримінально-процесуальна характеристика запобіжних заходів: 1) визначення запобіжного заходу; 2) спосіб запобігання; 3) мета застосування; 4) підстави застосування; 5) умови застосування; 6) процесуальний порядок застосування; 7) строк дії; 8) юридична відповідальність за порушення.

ТЕМА № 6. ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

Поняття, завдання і значення стадії досудового розслідування.

Основні положення стадії досудового розслідування. Поняття, значення і види підслідності. Початок і місце досудового слідства. Розслідування кримінальних проваджень групою слідчих. Строк провадження слідства, підстави і порядок його продовження. Обчислення строку розслідування. Використання даних оперативно-розшукових заходів під час провадження досудового слідства. Обов’язок встановлення під час розслідування причин і умов, які сприяли кримінальному правопорушенню; внесення подань щодо їх усунення. Розгляд клопотань слідчим. Роз’яснення і забезпечення прав осіб, які беруть участь у справі. Недопустимість розголошення даних досудового розслідування. Застосування органами досудового розслідування науково-технічних засобів. Форма і зміст процесуальних документів, що складаються під час провадження досудового розслідування.

Оскарження дій особи, яка провадить дізнання, слідчого, прокурора. Строки і порядок розгляду скарг на дії органів розслідування.

Нагляд прокурора за дотриманням законів у стадії досудового розслідування.

ТЕМА № 7. СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ ТА НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ.

Поняття і система слідчих (розшукових) дій. Загальні правила провадження слідчих (розшукових) дій.

Огляд. Освідування. Допит свідка. Допит потерпілого. Допит підозрюваного. Допит експерта. Пред’явлення для впізнання. Обшук.

Експертиза. Негласні слідчі (розшукові) дії. Втручання у приватне життя шляхом аудіо-, відеоконтролю, зняття інформації з електронних інформаційних систем.

Кримінально-процесуальна характеристика слідчих (розшукових) дій: 1) визначення (дефініція) слідчої (розшукової) дії; 2) види слідчих (розшукових) дій; 3) провадиться слідча (розшукова) дія за постановою слідчого чи без неї; 4) провадиться слідча (розшукова) дія із санкції прокурора чи за рішенням суду; 5) провадиться слідча (розшукова) дія з участю понятих чи без їх участі; 6) мета слідчої (розшукової) дії; 7) підстави до провадження слідчої (розшукової) дії; 8) місце провадження слідчої (розшукової) дії; 9) спеціальні правила провадження слідчої (розшукової) дії; 10) процесуальний порядок провадження слідчої (розшукової) дії; 11) учасники слідчої (розшукової) дії; 12) способи фіксації факту, змісту і результатів слідчої (розшукової) дії.

ТЕМА № 8. ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ.

Поняття і значення повідомлення про підозру.

Підстави та умови повідомлення про підозру.

Процесуальний порядок (процедура) повідомлення про підозру. Роз’яснення підозрюваному його прав. Вручення повідомлення про підозру та роз’яснення його суті.

Допит підозрюваного.

ТЕМА №9. ЗУПИНЕННЯ І ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.

Поняття, підстави і умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного. Підстави і процесуальний порядок відновлення досудового розслідування. Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок.

Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акту. Додатки до обвинувального акту. Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження.

ТЕМА № 10. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД.

Поняття, завдання і значення стадії судового розгляду. Судовий розгляд у системі стадій кримінального процесу.

Поняття і значення загальних положень судового розгляду.

Безпосередність, усність судового розгляду і незмінність складу суду при розгляді справи. Випадки оголошення показань підсудного, свідків, потерпілого і відтворення звукозапису їх показань, даних при провадженні досудового розслідування.

Порядок судового засідання. Заходи, які застосовуються до порушників порядку судового засідання.

Протокол судового засідання, його зміст і значення. Порядок принесення зауважень на протокол судового засідання і їх розгляд.

Склад суду. Народні засідателі, їх права і обов'язки. Секретар судового засідання, його обов'язки.

Учасники судового розгляду. Рівність прав учасників судового розгляду. Участь прокурора у судовому засіданні. Підстави і умови розгляду справи у відсутності підсудного. Захисник, його процесуальне становище у стадії судового розгляду. Участь потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача і їхніх представників. Участь експерта та спеціаліста у судовому засіданні.

ТЕМА №11. АПЕЛЯЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ. КАСАЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ. ВИКОНАННЯ ВИРОКУ.

Поняття, завдання і значення стадії апеляційного провадження. Загальні положення стадії апеляційного провадження. Судові рішення, на які може бути подана апеляція. Особи, які мають право подати апеляцію. Порядок і строки апеляційного оскарження. Наслідки подання апеляції. Доповнення, зміна і відкликання апеляції.

Розгляд справи за апеляцією. Суди, які розглядають справи у апеляційному порядку. Обсяг перевірки справи апеляційним судом.

Рішення, що їх може постановити суд апеляційної інстанції. Закриття апеляційного провадження. Скасування вироку чи постанови і закриття справи. Скасування повністю чи частково вироку суду першої інстанції і постановлення свого вироку. Скасування повністю чи частково постанови суду першої інстанції і постановлення своєї постанови. Залишення вироку чи постанови суду першої інстанції без зміни, а апеляції – без задоволення. Скасування вироку чи постанови і повернення справи прокуророві на додаткове розслідування або на новий судовий розгляд до суду першої інстанції.

Поняття, завдання і значення стадії касаційного провадження. Загальні положення стадії касаційного провадження. Судові рішення, на які може бути подана касація. Особи, які мають право подати касацію. Порядок і строки касаційного оскарження. Наслідки подання касації. Доповнення, зміна і відкликання касації.

Рішення, що їх може постановити суд касаційної інстанції. Закриття касаційного провадження. Залишення вироку, постанови чи ухвали без зміни, а касаційних скарг чи подання – без задоволення. Скасування вироку, постанови чи ухвали і направлення справи на нове розслідування або новий судовий чи апеляційний розгляд. Скасування вироку, постанови чи ухвали і закриття справи. Зміна вироку, постанови чи ухвали.

Поняття, завдання і значення стадії виконання вироку. Загальні положення стадії виконання вироку.

Набрання вироком, ухвалою суду і постановою судді законної сили.

Порядок звернення вироку, ухвал суду, постанови судді до виконання.

Процесуальні питання, що виникають при виконанні вироку.

Суди, які вирішують питання, пов'язані з виконанням вироку. Порядок вирішення питань, пов'язаних з виконанням вироку. Контроль суду за виконанням вироку.

ТЕМА № 12. МІЖНАРОДНА ПРАВОВА ДОПОМОГА У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.

Імунітет дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав на території України. Імунітет від кримінальної юрисдикції України. Імунітет, пов'язаний з особистою недоторканністю, з недоторканністю приміщень і документів.

Правова допомога та її види у кримінальних провадженнях Україною – іноземним державам, а іноземних держав – Україні. Поняття екстрадиції (видачі) особи. Видача в Україну із-за кордону осіб, які вчинили злочин. Передача осіб, засуджених судами України до позбавлення волі, для відбування покарання у державі, громадянами якої вони є. Передача громадян України, засуджених судами іноземних держав до позбавлення волі, для відбування покарання в Україні.

Інші види правової допомоги. Транзитне перевезення осіб і речей. Доручення про кримінальне переслідування. Передача предметів. Повідомлення про обвинувальні акти і відомості про судимість. Виклик підозрюваного або підсудного із-за кордону та їх гарантії.

Особливості джерел кримінально-процесуального права Франції і США. Особливості доказування у кримінальному процесі Франції і США.

Альтернативи кримінальному переслідуванню у закордонному кримінальному процесі. Інститут медіації у Франції. «Угоди про визнання вини» у США.

КРИМІНАЛІСТИКА

ТЕМА № 1. ПРЕДМЕТ, СИСТЕМА І ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛІСТИКИ.

Поняття, предмет криміналістики та закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються нею.

Система науки криміналістики та однойменної навчальної дисципліни. Основні криміналістичні поняття, категорії та класифікації: загальна теорія криміналістики, криміналістична техніка, криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, криміналістичний засіб, прийом, рекомендація, слідча ситуація, тактичний ризик, тактичне рішення.

Місце криміналістики в системі наукового знання і юридичних наук, її взаємозв'язок із суспільними, природно-технічними, юридичними галузевими та спеціальними науками. Співвідношення криміналістики і теорії оперативно-розшукової діяльності.

Загальне і спеціальні завдання науки криміналістики на сучасному етапі. Роль криміналістичних знань у розслідуванні та попередженні кримінальних правопорушень. Основні принципи і закони розвитку криміналістики.

ТЕМА № 2. КРИМІНАЛІСТИЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ І ДІАГНОСТИКА.

Поняття, наукові засади та значення криміналістичної ідентифікації для практики протидії злочинності. Дискусія навколо суті та форм криміналістичної ідентифікації.

Об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації, її основні види та форми. Поняття ідентифікаційних ознак та властивостей об'єкта. Ідентифікаційна сукупність ознак, ідентифікаційне поле, ідентифікаційний період.

Види та форми встановлення групової приналежності (групофікації). Взаємозв'язок і відмінності ідентифікації та встановлення групової приналежності. Методика індивідуальної та групової ідентифікації.

Поняття криміналістичної діагностики та її відмінність від ідентифікації. Діагностичні завдання, розв'язуванні слідчою та експертною практикою.

Значення теорії криміналістичної ідентифікації, встановлення групової приналежності і криміналістичної діагностики у розкритті кримінальних правопорушень, розшуку і встановленні правопорушників, збиранні, дослідження, оцінці і використанні доказів у кримінальних провадженнях.

ТЕМА № 3. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕХНІКИ ТА ЇЇ ГАЛУЗЕЙ.

Поняття і завдання криміналістичної техніки як розділу криміналістики. Галузі криміналістичної техніки та їх значення для збирання і дослідження інформації про кримінальне правопорушення та його учасників.

Класифікація засобів криміналістичної техніки, прийомів і методів збирання та дослідження криміналістичної інформації. Правова та етична регламентація їх застосування у слідчій, оперативно-розшуковій, експертній діяльності по розслідуванню кримінальних правопорушень та під час судового розгляду кримінального провадження. Критерії допустимості використання технічних засобів і методів роботи з доказами у кримінальному судочинстві.

Комплекти техніко-криміналістичні засоби «польової» криміналістики, що застосовуються при проведенні слідчих (розшукових) дій і оперативно-розшукових заходів. Загальна характеристика сутності і можливостей техніко-криміналістичних засобів, прийомів і методів, що застосовуються для лабораторних досліджень речових доказів.

Перспективи розвитку криміналістичної техніки. Сучасні можливості та перспективи зберігання і дослідження інформації з метою розслідування кримінальних правопорушень. Проблеми автоматизації експертних досліджень.

ТЕМА № 4. КРИМІНАЛІСТИЧНА ФОТОГРАФІЯ ТА ВІДЕОЗАПИС.

Поняття, сучасні можливості фіксації і дослідження візуальної інформації у практиці розслідування кримінальних правопорушень.

Криміналістична фотографія: сфера її застосування, значення для фіксації ознак правопрушення та осіб, які його вчинили, розшуку правопорушників, викраденого майна, встановлення і доказування суттєвих обставин події.

Загальна характеристика технічних засобів, методів, прийомів та видів криміналістичної фотографії. Особливості фотозйомки місця події, живої особи, невпізнаного трупа, предметів і документів, слідів рук, ніг, транспортних засобів, знарядь злому, зброї та слідів їх застосування. Криміналістичний відеозапис: засоби, методи і прийоми його застосування під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Процесуальні й технічні правила оформлення фототаблиць як додатків до відповідних протоколів слідчих (розшукових) дій.

Фототехнічна і електроакустична експертизи: питання, які вони вирішують; матеріали, що надсилаються на експертні дослідження.

ТЕМА № 5. КРИМІНАЛІСТИЧНА ГАБІТОЛОГІЯ.

Поняття і сутність криміналістичної габітології. Природно-наукові засади ототожнення особи за ознаками зовнішності. Зовнішній облік людини, Його елементи і ознаки, їх ідентифікаційне значення та класифікація.

Джерела інформації про ознаки зовнішності людини і способи її одержання. Поняття слідів пам’яті людини та їх властивості. Загальна характеристика криміналістичних засобів, методів і прийомів фіксації ознак зовнішності людини. Опис ознак зовнішності за методом «словесного портрета». Застосування з цією метою комп’ютерної програми «Фоторобот». Використання методів, засобів і прийомів криміналістичної габітології в розшуку та ідентифікації правопорушників.

Криміналістична портретна експертиза: питання, що вирішуються нею; матеріали, які надсилаються на експертне дослідження; вимоги щодо фотознімків та відеофрагментів. Особливості методики ототожнення людини.

Визначення в конкретній ситуації необхідність призначення криміналістичної портретної експертизи, вибір експертної установи, формулювання питань; підготовка матеріалів для експертного дослідження з урахуванням відповідних вимог.

ТЕМА № 6. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТРАСОЛОГІЯ (СЛІДОЗНАВСТВО).

Предмет, система і завдання криміналістичної трасології (слідознавства). Поняття сліду в широкому розумінні та класифікація слідів у криміналістиці.

Загальна характеристика механізму утворення слідів людини (гомеоскопія); слідів знарядь злому та інструментів (механоскопія); слідів джерел підвищеної небезпеки; слідів сил і явищ природи. Значення і можливості попереднього дослідження слідів у процесі проведення слідчих (розшукових) дій.

Сліди людини: сліди рук, ніг та інших частин тіла. Сліди рук (дактилоскопія). Будова шкірного покриву долонних поверхонь рук і підошов ніг. Властивості папілярного узору. Типи і види, деталі папілярних візерунків пальців рук. Методи і технічні засоби виявлення, фіксації та вилучення слідів рук. Сліди локомоційних навичок людини (сліди ходи). Технічні засоби і прийоми фіксації та вилучення слідів ніг і взуття. Сліди інших частин тіла: шкірного покриву тіла (дермоскопія), зубів (дентоскопія), губів (лябіоскопія), нігтів, одягу та ін.

Сліди засобів учинення правопорушення: сліди знарядь злому та інструментів. Характеристика поширених пристроїв і приладів, що застосовуються для замикання приміщень та контейнерів. Предмети (замки, пломби) як сліди правопорушення.

Сліди джерел підвищеної небезпеки: механізмів виробничого і побутового призначення; транспортних засобів; сильнодіючих, отруйних та легкозаймистих речовин; фізичних явищ – електроструму, високої і низької температури, радіації. Сліди сил і явищ природи. Характеристика вогню, обвалу, повені як засобів учинення правопорушення.

Мікрооб’єкти і мікросліди: поняття, значення і класифікація. Техніко-криміналістичні засоби і прийоми виявлення, фіксації, вилучення та дослідження мікрослідів.

Запахові сліди. Поняття криміналістичної одорології (науки про запахи). Інформаційна сутність і властивості слідів запаху. Техніко-криміналістичні засоби і прийоми роботи зі слідами запаху на місці події. Технічний, процесуально-тактичний та етичний аспекти одорологічного методу.

Сучасні можливості дослідження і використання слідів запаху у практиці розслідування окремих видів кримінальних правопорушень. Методика здійснення ідентифікації за запахом шляхом застосування оперативно-розшукового собаки,

ТЕМА № 7. ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТІВ.

Предмет і завдання техніко-криміналістичного дослідження документів. Поняття і класифікація документів, види їх підробки.

Техніко-криміналістичні засоби і прийоми перевірки документів та їх попереднього вивчення. Особливості огляду з метою встановлення слідів-змін у документах, фіксації результатів огляду, вилучення і зберігання документів – речових доказів. Характеристика основних способів підроблення бланків документів, відбитків печаток і штампів, внесення змін до змісту документів та ознаки, що вказують на. них.

Дослідження поліграфічної продукції (державних цінних паперів, казначейських білетів, білетів Національного банку України, іноземної валюти, матеріалів порнографічного змісту та ін.). Огляд і дослідження друкованих текстів, виготовлених за допомогою канцелярських друкарських машинок.

Значення результатів криміналістичного дослідження документів для розшуку правопорушників, розслідування кримінальних правопорушень.

Предмет і наукові засади криміналістичного дослідження письма (криміналістичного почеркознавства й авторознавства). Поняття письма, письмової мови і почерку. Класифікація ідентифікаційних ознак письма і почерку. Зміст розшукової таблиці.

ТЕМА № 8. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗБРОЇ, БОЄПРИПАСІВ, ВИБУХІВОК ТА СЛІДІВ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ.

Поняття криміналістичного дослідження зброї (криміналістичної балістики), його предмет, наукові засади та завдання.

Холодна зброя. Поняття і класифікація холодної зброї та слідів її застосування. Засоби та методи виявлення, огляду, фіксації та вилучення холодної зброї. Питання, що вирішуються експертизою холодної зброї.

Вогнепальна зброя. Класифікація і загальна характеристика криміналістичного дослідження балістичних об’єктів – вогнепальної зброї, набоїв до неї та слідів пострілу.

Техніко-криміналістичні прийоми, методи і засоби виявлення, фіксації, вилучення і зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів, застережні заходи і правила поводження з ними. Встановлення обставин використання зброї: спосіб виготовлення, місця, напрямку та дистанції пострілу.

Дослідження балістичних об’єктів. Питання, що вирішуються вивченням цих об’єктів під час слідчих (розшукових) дій; криміналістичною експертизою зброї; перевіркою вогнепальної зброї, патронів, куль і гільз за криміналістичними обліками. Підготовка матеріалів для експертного дослідження.

Вибухові речовини і пристрої. Поняття та наукові засади криміналістичної вибухотехніки. Класифікація вибухотехнічних об’єктів: слідів і продуктів вибуху, вибухових пристроїв (гранат, мін, вибухових пристроїв і речовин, піротехнічних виробів) і речовин, засобів підриву вибухових речовин і

пристроїв. Техніко-криміналістичні прийоми, методи і засоби виявлення, фіксації, вилучення та зберігання вибухових пристроїв і речовин. Застережні заходи і правила поводження з ними.

Використання результатів досліджень об'єктів криміналістичного дослідження зброї, боєприпасів, вибухових речовин і пристроїв для розслідування кримінальних правопорушень.

ТЕМА № 9. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТАКТИКИ.

Поняття криміналістичної тактики, її предмет, система, завдання та взаємозв'язок з іншими розділами криміналістики. Правові, логічні, психологічні та етичні засади криміналістичної тактики. Джерела розвитку криміналістичної тактики.

Основні поняття і категорії криміналістичної тактики: тактичний прийом, тактична рекомендація, тактична операція (комбінація), тактичне рішення. Тактичний прийом як центральний елемент криміналістичної тактики. Джерела виникнення тактичних прийомів, їх класифікація та критерії допустимості. Тактична рекомендація та її види. Поняття і сутність тактичного рішення. Прийняття тактичного рішення в умовах тактичного ризику.

Роль криміналістичної тактики і використання її категорій (основних понять, вчень) у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Тактична операція. Мета і види тактичних операцій. Складання плану підготовки і проведення тактичної операції. Реалізація тактичної операції та закріплення її результатів. Використання і значення тактичних операцій на початковому і подальшому етапах розслідування кримінальних правопорушень. Діяльність уповноважених осіб в умовах тактичного ризику.

Слідча (розшукова) дія: поняття, класифікація та загальна характеристика. Тактика слідчої (розшукової) дії та її співвідношення з іншими процесуальними й організаційними діями уповноважених осіб.

Тенденції перспективи подальшого розвитку криміналістичної тактики.

Поняття криміналістичної версії та її логічна природа. Класифікація криміналістичних версій. Типові версії та їх значення для слідчої, оперативно розшукової, експертної та судової діяльності. Підстави, умови і тактичні прийоми побудови слідчих версій. Залежність версій від аналізу та оцінки слідчої ситуації під час розслідування. Перевірка й оцінка версій.

Поняття і значення планування, як умови і методу наукової організації розслідування. Принципи, види і підстави планування. Співвідношення версій і плану розслідування. Особливості планування на різних етапах розслідування.

Особливості планування розслідування багатоепізодних кримінальних правопорушень; роботи з декількома провадженнями, що одночасно знаходяться у провадженні уповноваженої особи. Прийоми координації спільної роботи дізнавача, слідчого, оперативних працівників, інших учасників процесу та способи контролю за виконанням плану розслідування. Використання комп'ютерних технологій в діяльності з планування та організації розслідування.

Планування окремої слідчої (розшукової) дії, тактичної операції. Технологія планування розслідування. Види і форми планів. Допоміжна документація в перебігу планування.

ТЕМА № 10. ТАКТИКА ОГЛЯДУ ТА ОСВІДУВАННЯ.

Поняття огляду як методу дослідження матеріальних джерел доказової та орієнтовної інформації. Види, етапи проведення і завдання огляду. Принципи огляду, техніко-криміналістичні засоби і методи, що використовуються під час його провадження. Учасники огляду. Участь спеціаліста в огляді.

Огляд місця події: поняття, зміст та завдання. Підготовка до огляду місця події. Тактичні прийоми огляду місця події. Типові матеріальні джерела інформації під час огляду місця події на відкритій місцевості, у помешканні. Прийоми аналізу обстановки місця події для одержання інформації щодо події (місця, часу і механізму вчинення) кримінального правопорушення. Поняття негативних обставин та їхня роль у викритті інсценування події кримінального правопорушення. Поєднання огляду місця події з організаційними та оперативно-розшуковими заходами. Організація слідчо-оперативної групи та її завдання. Дії учасників слідчо-оперативної групи, керівна роль слідчого. Взаємодія учасників огляду як чинник, що визначає його ефективність. Фіксація процесу і результатів огляду місця події. Оцінка результатів огляду місця події. Використання результатів огляду місця події для подальшого розслідування.

Зовнішній огляд трупа на місці його виявлення. Тактика огляду трупа в залежності від встановлення або невстановлення особистості загиблого. Питання, що вирішуються шляхом огляду трупа. Роль спеціаліста – судово-медичного експерта під час огляду трупа. Ексгумація трупа.

Огляд предметів і документів, що можуть бути речовими доказами. Техніко-криміналістичні засоби і тактичні прийоми огляду валіз, особистих речей, в т. ч. документів (паспортів, цінних паперів, вітчизняної та іноземної валюти), виробів мистецтва і творів, що пропагують культ насильства і жорстокості та порнографічних предметів. Огляд комп’ютерної техніки. Питання, вирішуванні шляхом огляду цих об’єктів – носіїв доказової інформації.

Огляд приміщень і ділянок місцевості, що не є місцем події. Організаційні і тактичні прийоми огляду службових і житлових приміщень, присадибних та інших ділянок відкритої місцевості. Питання, вирішуванні оглядом.

Огляд транспортних засобів. Тактичні прийоми і технічні засоби огляду, обумовлені видом транспортного засобу (автомобільний, залізничний, морський, повітряний). Питання, вирішуванні оглядом окремих транспортних засобів.

Огляд тварин і їхніх трупів. Питання, вирішуванні оглядом тварин та їхніх решток. Тактичні прийоми огляду цих об’єктів.

Освідування. Поняття і сутність освідування як особливого різновиду огляду і методу дослідження анатомічної будови тіла людини та його зовнішніх

ознак. Підстави огляду у світлі конституційних гарантій недоторканості особи. Питання, вирішуванні освідуванням, та його значення в розслідуванні кримінальних правопорушень. Тактичні прийоми і етичні основи освідування. Фіксація процесу і результатів освідування.

ТЕМА № 11. ТАКТИКА ЗАТРИМАННЯ ПІДОЗРЮВАНОГО.

Поняття і сутність затримання особи, підозрюваної у вчиненні правопорушення, його процесуальні підстави у світі конституційних гарантій недоторканості особи. Різновиди і значення затримання для встановлення фактичних обставин кримінального правопорушення.

Підготовка до затримання. Питання організаційно-тактичного забезпечення затримання та безпеки його учасників: вивчення особи, що підлягає затриманню, та місця затримання; складання плану затримання, комплектування слідчо-оперативної групи, інструктаж, керівництво нею. Підготовка технічних засобів. Допоміжна документація під час планування.

Тактичні прийоми затримання з попередньою підготовкою в приміщенні (житловому, службовому), громадських місцях, на відкритій місцевості, в лісі, в горах, у транспортних засобах. Особливості тактики затримання озброєного правопорушника, групи осіб одночасно (озброєних та без зброї). Оперативно-тактичні операції по затриманню небезпечних злочинців. Поєднання затримання з іншими слідчими (розшуковими) діями та оперативно-розшуковими заходами. Використання допомоги громадськості і засобів масової інформації при підготовці та здійсненні затримання. Правила застосування зброї та спеціальних технічних засобів щодо особи, яку затримують. Особливості конвоювання затриманих. Тактичні прийоми затримання без попередньої підготовки.

Фіксація процесу та результатів затримання.

ТЕМА № 12. ТАКТИКА ОБШУКУ.

Поняття, види і завдання обшуку. Підстави обшуку в світлі конституційного права людини на особисту недоторканність; конституційних гарантій недоторканності житла, таємниці листування та іншої кореспонденції. Психологічні та етичні основи обшуку.

Тактичні прийоми підготовки до обшуку. Збирання необхідних відомостей щодо об’єктів обшуку. Підбір учасників і залучення спеціалістів до участі в обшуку. Підготовка техніко-криміналістичних засобів. Визначення шляхів використання під час обшуку даних, отриманих шляхом оперативно-розшукової діяльності. Складання плану підготовки і проведення обшуку.

Особистий обшук. Тактичні прийоми особистого обшуку затриманих осіб. Особливості обшуку особистих речей затриманих. Схованки, які є типовими для названих об'єктів обшуку, та засоби і методи їхнього виявлення. Заходи обережності під час провадження цих видів обшуку.

Обшук транспортних засобів. Тактичні прийоми обшуку, зумовлені видом транспортного засобу (автомобільний, залізничний, морський,

повітряний). Типові види схованок у транспортних засобах, методи і засоби їхнього виявлення.

Обшук у помешканнях. Підготовка і тактичні прийоми обшуку у службових і житлових приміщеннях міського та сільського типу. Схованки, які є типовими для названих об'єктів обшуку, та засоби і методи їхнього виявлення.

Обшук ділянок місцевості. Підготовка і тактичні прийоми його проведення. Особливості тактики групового і повторного обшуку.

ТЕМА № 13. ТАКТИКА ДОПИТУ.

Поняття, завдання і види допиту. Процесуальні, криміналістичні, психологічні і морально-етичні основи допиту. Тактичні прийоми спілкування (розповідь, розпит, демонстрація, жестикуляція, міміка тощо). Використання даних логіки, психології, педагогіки та інших наук під час підготовки і проведення допиту.

Підготовка до допиту, його організаційне і технічне забезпечення: збирання вихідних даних для допиту, визначення черговості допитів і засобу виклику допитуваного, вибір часу, місця допиту і техніко-криміналістичних засобів. Залучення до участі у допиті спеціаліста. Планування тактики допиту в залежності від слідчої ситуації (безконфліктної, конфліктної); необхідності та порядку використання під час допиту інформації, отриманої оперативним шляхом.

Загальні тактичні прийоми допиту на різних його етапах (стадіях). Сутність, значення і тактичні прийоми встановлення психологічного контакту з допитуваним. Тактичне керування процесом допиту. Постановка запитань особі, яка допитується. Види запитань.

Тактичні прийоми подолання відмови від давання показань та викриття допитуваного в неправдивості. Допустимі прийоми емоційного, логічного та психологічного впливу на допитуваного. Проблема емоційно-психологічного стану допитуваної особи у вітчизняній та закордонній криміналістиці. Використання під час підготовки і проведення допиту відомостей, отриманих оперативно-розшуковим шляхом.

Тактичні комбінації під час допиту. Особливості тактики допиту за участю спеціаліста, перекладача та адвоката.

Засоби фіксації ходу і результатів допиту. Застосування з метою фіксації показань звукозапису і відеозйомки. Ознайомлення допитуваного з матеріалами, в яких зафіксовані хід і результати допиту. Засоби оцінки і перевірки показань допитаних осіб.

Основні тактичні прийоми допиту неповнолітніх і осіб, що страждають фізичними вадами.

ТЕМА № 14. ТАКТИКА ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ.

Поняття, різновиди і завдання пред'явлення для впізнання. Значення і відмінність впізнання від узнавання під час інших слідчих (розшукових) дій.

Підготовка до пред’явлення для впізнання: особливості допиту особи, яка має впізнавати; підбір об’єктів впізнання; складання плану підготовки і проведення пред’явлення для впізнання.

Тактичні прийоми пред’явлення для впізнання живих осіб, трупів, предметів, тварин, помешкань і ділянок місцевості в натурі. Особливості тактики пред'явлення для впізнання різноманітних об'єктів за їхніми копіями (фотознімком, фонограмою, кіно-відеофільмом). Особливості тактики пред'явлення для впізнання за функціональними ознаками зовнішності (за ходою, голосом, звуковою промовою). Проблема зустрічного і прихованого впізнання в криміналістиці.

Основний і допоміжні способи фіксації процесу та результатів пред'явлення для впізнання. Оцінка і використання в розслідуванні результатів пред’явлення для впізнання.

ТЕМА № 15. ТАКТИКА СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Поняття, різновиди і завдання слідчого експерименту. Значення слідчого експерименту для встановлення фактичних обставин кримінального правопорушення. Учасники слідчого експерименту.

Підготовка до слідчого експерименту. Тактичні умови його проведення. Реконструкція обстановки, як умова проведення даної слідчої (розшукової) дії.

Тактичні прийоми проведення окремих видів слідчого експерименту (на можливість сприйняття якогось факту або явища органами почуття, на можливість здійснення якихось дій, встановлення механізму утворення слідів, явищ тощо). Психологічні та етичні засади слідчого експерименту.

Фіксація умов, процесу та результатів слідчого експерименту. Оцінка і використання отриманих результатів у розслідуванні кримінального правопорушення.

ТЕМА № 16. ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.

Поняття, сутність і мета використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві. Форми та суб’єкти використання спеціальних знань.

Тактика залучення спеціаліста до участі в слідчих (розшукових) діях. Значення цієї форми використання спеціальних знань для розслідування кримінальних правопорушень. Використання спеціальних знань у формі проведення експертизи. Непроцесуальні форми використання спеціальних знань.

ТЕМА № 17. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.

Поняття криміналістичної методики, її структура (загальні положення та окремі методики розслідування кримінальних правопорушень), завдання та місце в системі криміналістики. Науково-практичні джерела, принципи формування окремих криміналістичних методик та їх класифікація.

Структура методики розслідування кримінального правопорушення та загальна характеристика її структурних елементів (криміналістична характеристика; особливості збирання, аналізу й оцінки інформації на стадії внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань; обставини, що підлягають встановленню і доказуванню під час розслідування кримінального правопорушення; типові слідчі ситуації, що виникають на початковому і подальших етапах розслідування, та відповідні ним комплекси невідкладних гласних та негласних слідчих (розшукових) дій, організаційних заходів; типові версії, планування і провадження подальших слідчих (розшукових) дій; особливості застосування науково-технічних засобів і спеціальних знань; використання допомоги громадськості; особливості завершального етапу розслідування; профілактична робота уповноважених осіб).

Криміналістична характеристика, поняття, зміст і характеристика її складових елементів. Значення криміналістичної характеристики для розробки прийомів і рекомендацій криміналістичної методики.

Слідча ситуація: поняття, різновиди, зміст її складових елементів. Значення слідчих ситуацій для планування і прийняття правильних тактичних рішень щодо розслідування кримінального правопорушення. Діяльність уповноважених осіб в умовах тактичного ризику.

Тенденції і перспективи розвитку криміналістичної методики.

Поняття, зміст і суб'єкти протидії розслідуванню. Протидія розслідуванню у формі приховування кримінального правопорушення, його наслідків або осіб, причетних до вчиненого діяння. Інсценування кримінального правопорушення та фальсифікація доказів з боку злочинців, потерпілих і свідків. Криміналістичні засоби і методи подолання протидії розслідуванню.

Поняття, мета і значення взаємодії уповноважених осіб з іншими правоохоронними органами під час розслідування кримінальних правопорушень. Правові засади та. принципи взаємодії.

Принципи й умови використання даних, отриманих оперативно-розшуковим шляхом. Організаційно-тактичні форми і прийоми використання оперативно-розшукової інформації при провадженні окремих слідчих (розшукових) дій. Використання оперативно-розшукової інформації для встановлення причин і умов, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення, і вивчення особистості підозрюваного, свідка, потерпілого.

Особливості взаємодії уповноважених осіб з іншими державними установами, підприємствами різних форм власності. Форми і методи залучення

громадськості та засобів масової інформації для швидкого, повного розслідування кримінального правопорушення.

ТЕМА № 18. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖИТТЯ, ЗДОРОВ'Я ТА СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ОСОБИ

Криміналістична класифікація і характеристика окремих кримінальних правопорушень проти особи: а) кримінальних правопорушень проти життя; б) кримінальних правопорушень проти здоров'я; в) кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи; г) кримінальних правопорушень проти статевої свободи особи.

Типові слідчі ситуації у справах про заподіяння тілесних ушкоджень і відповідний їм алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики провадження допиту потерпілого і свідків. Огляд потерпілого і призначення судово-медичної експертизи. Огляд місця події і речових доказів. Затримання підозрюваного.

Планування і провадження подальших слідчих (розшукових) дій: допиту підозрюваного, обшуку, перевірки й уточнення показань на місці, призначення судових експертиз.

Встановлення обставин, що сприяли заподіянню тілесних ушкоджень, і вживання заходів по їхньому попередженню.

Особливості завершального етапу розслідування.

Типові слідчі ситуації у справах про захоплення заручників та відповідний їм алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики провадження огляду місця події та інших речових доказів. Освідування особи, призначення судово-медичної та інших експертиз. Встановлення і допит свідків у справах про захоплення заручників. Затримання і допит підозрюваних.

Планування і провадження подальших слідчих (розшукових) дій: обшуку, призначення судових експертиз, слідчого експерименту та ін.

Специфіка взаємодії уповноважених осіб з оперуповноваженими, спеціалістами, громадськістю та засобами масової інформації у встановленні і розшуку злочинця. Встановлення обставин, що сприяли вчиненню захоплення заручників, і вживання заходів щодо їхнього попередження.

Особливості завершального етапу розслідування захоплення заручників.

Типові слідчі ситуації у справах про зґвалтування та відповідний їм алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики допиту, освідування і призначення судово-медичної експертизи потерпілої особи. Огляд місця події. Допит свідків. Затримання, освідування і допит підозрюваного. Планування і провадження подальших слідчих (розшукових) дій. Особливості тактики обшуку, слідчого експерименту, призначення судових експертиз і допиту підозрюваного.

Взаємодія уповноважених осіб з оперуповноваженими та спеціалістами у встановленні і розшуку злочинця. Особливості завершального етапу розслідування. Попередження статевих кримінальних правопорушень за матеріалами розслідування.

ТЕМА № 19. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ.

Криміналістична класифікація майнових кримінальних правопорушень, що чиняться проти державної та приватної власності. Обставини, що підлягають встановленню під час розслідуванні цих кримінальних правопорушень.

Типові слідчі ситуації у справах про крадіжки і відповідний ним алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики огляду місця події, допиту потерпілого і свідків. Організація і методи діяльності слідчо-оперативної групи по розкриттю квартирних крадіжок «по гарячих слідах».

Типові версії і планування подальшого розслідування крадіжок на основі результатів початкових слідчих (розшукових) дій і оперативно-розшукових заходів. Методи встановлення злочинця: за слідами, у т.ч. мікрооб'єктами, залишеними на місці події; за способом учинення злочину; за прикметами (суб'єктивним портретом) його зовнішності. Специфіка взаємодії уповноважених осіб з підрозділами кримінальної поліції у встановленні і виявленні викраденого майна. Особливості використання криміналістичних обліків у встановленні і розшуку злочинця та викраденого майна. Використання в тих же цілях допомоги громадськості і засобів масової інформації. Інсценування крадіжки і методи її викриття.

Попередження крадіжок за матеріалами розслідування.

Особливості розслідування кишенькових крадіжок, фактів незаконного заволодіння автомототранспортними засобами, а також незаконного відтворення, розповсюдження чужих творів, комп'ютерних програм і баз даних без дозволу осіб, які мають авторське право. Заходи захисту прав інтелектуальної власності з метою запобігання незаконному виготовленню, переміщенню та введенню в господарський обіг контрафактної продукції.

Типові слідчі ситуації у справах про грабежі і розбої та відповідний ним алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики допиту потерпілого і свідків, огляду місця події і речових доказів, освідування і призначення судово-медичної, криміналістичної та інших експертиз.

Побудова версій щодо особи злочинця й обставин пограбування або розбійного нападу. Планування роботи з кримінальним провадженням. Особливості організації розкриття грабежів і розбоїв, розшуку злочинця і викраденого майна «по гарячих слідах». Специфіка взаємодії уповноважених осіб з підрозділами кримінальної поліції у встановленні і розшуку викраденого майна. Використання в цих цілях даних криміналістичних обліків, суб'єктивних портретів, допомоги громадськості та засобів масової інформації у встановленні і розшуку грабіжника та викраденого майна.

Типові слідчі ситуації у справах про вимагання та відповідний ним алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики допиту потерпілого і свідків,

прослуховування телефонних та інших переговорів, огляду місця події і речових доказів. Організація і методи діяльності слідчо-оперативної групи по розкриттю вимагання «по гарячих слідах».

Висування версій і планування розслідування. Загальна характеристика подальших слідчих (розшукових) дій (допиту підозрюваного, обшуку, пред'явлення для впізнання, призначення криміналістичних та інших експертиз) та їхнє поєднання з оперативно-розшуковими заходами.

ТЕМА № 20. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Криміналістична класифікація і характеристика кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

Типові слідчі ситуації у справах про фальшивомонетництво та відповідний ним алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики огляду речових доказів (грошей, цінних паперів і засобів їхнього виготовлення), призначення криміналістичної та інших експертиз, допиту свідків. Роль цих слідчих (розшукових) дій у установленні винуватих і обставин кримінального правопорушення.

Тилові версії і планування розслідування справ про фальшивомонетництво. Подальші слідчі (розшукові) дії: затримання і допит підозрюваного; обшук; пред'явлення для впізнання; призначення експертиз; слідчий експеримент.

Виявлення під час розслідування причин і умов, що сприяли фальшивомонетництву, та вживання заходів щодо запобігання йому.

Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування контрабанди та відповідний ним алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики проведення початкових слідчих (розшукових) дій: огляду місця події, контрабандного товару та документів, освідування, допиту підозрюваного і свідків, обшуку, призначення експертизи та ін.

Слідчі версії та планування подальшого розслідування контрабанди.

ТЕМА № 21. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ, ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ.

Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень проти суспільної безпеки, громадського порядку та моральності.

Типові слідчі ситуації у справах про бандитизм та відповідний їм алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики допиту потерпілого і свідків, огляду місця події і речових доказів, освідування і призначення судово-медичної, криміналістичної та інших експертиз.

Слідчі ситуації, типові для розслідування завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Особливості тактики затримання, особистого обшуку, огляду речових доказів, допиту підозрюваного і свідків. Призначення фоноскопічної та інших експертиз.

Типові версії і планування розслідування.

Подальші слідчі (розшукові) дії та їхнє поєднання з оперативно-розшуковими заходами. Використання даних криміналістичних обліків і висновків експертів у встановленні факту й обставин завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.

Встановлення обставин, що сприяли завідомо неправдивому повідомленню про загрозу безпеці громадян, знищенню чи пошкодженню об'єктів власності.

ТЕМА № 22. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ.

Криміналістична класифікація і характеристика кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотиків. Джерела первісної інформації про кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Обставини, що підлягають встановленню і доказуванню при розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів та відповідний ним алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики проведення початкових слідчих (розшукових) дій: огляду місця події, контрабандного товару (наркотиків) та супровідних документів, освідування, допиту підозрюваного і свідків, обшуку, призначення експертизи та ін.

Розслідування незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збування наркотичних засобів або психотропних речовин. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з наркотичними засобами. Організовані злочинні групи наркобізнесменів.

Обставини, що підлягають доказуванню під час розслідування незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збування наркотичних засобів їх аналогів або психотропних речовин. Типові слідчі ситуації при розслідуванні незаконного виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилки або незаконного збуту наркотичних засобів, їхнього збереження, посіву або вирощування заборонених до оброблення культур, що містять наркотичні речовини. Невідкладні слідчі (розшукові) дії у справах цієї категорії: огляд місця події та речових доказів;

призначення експертиз; затримання, освідування та допит підозрюваного; обшук; встановлення і допит свідків.

ТЕМА № 23. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень, що чиняться проти авторитету державної влади. Криміналістична характеристика і обставини, що підлягають доказуванню під час розслідування цих кримінальних правопорушень. Джерела первісної інформації про факти одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства; підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збування або використання підроблених документів, її оцінка, засоби перевірки для прийняття рішення щодо внесення відомостей в ЄРДР.

Типові слідчі ситуації у справах про одержання незаконної винагороди; підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збування або використання підроблених документів та відповідний ним алгоритм початкових слідчих (розшукових) дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики затримання і допиту підозрюваного, встановлення і допиту свідків, призначення криміналістичних та інших експертиз. Особливості взаємодії уповноважених осіб з оперуповноваженим під час розслідування одержання незаконної винагороди; підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збування або використання підроблених документів.

Планування розслідування. Типові версії.

Подальші слідчі (розшукові) дії. Використання спеціальних знань при розслідуванні одержання незаконної винагороди; підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збування або використання підроблених документів. Встановлення обставин, що сприяли цим кримінальним правопорушенням, і вживання заходів щодо запобігання ним.

Особливості завершального етапу розслідування одержання незаконної винагороди; підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збування або протиправного використання.

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.

Поняття спеціальних знань як наукознавчої і гносеологічної категорій. Спеціальні знання як одна з передумов досягнення істини у судочинстві. Процесуальне тлумачення спеціальних знань. Спеціальні знання в галузі криміналістики та суміжних прикладних дисциплін. Судова експерти як форма використання спеціальних знань.

Поняття та наукові засади судової експертизи, її значення у розслідуванні кримінальних правопорушень. Завдання, що вирішуються при проведенні судової експертизи. Предмет і об'єкти судової експертизи. Види судових експертиз. Криміналістична експертиза та ЇЇ класифікація. Поняття первинної, додаткової і повторної експертиз. Процесуальні підстави і порядок їх призначення та проведення на слідстві та у суді. Поняття комісійної і комплексної експертиз. Процесуальні особливості їх проведення.

Принципи судово-експертної діяльності. Гарантії незалежності судового експерта та правильності його висновку. Організація, система та функції судово-експертних установ в Україні. Поняття експерта, його права та обов'язки. Відповідальність судового експерта.

ТЕМА 2. ПІДГОТОВКА ТА ПРИЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.

Визначення мсти і обсягу дослідження, формулювання експертного завдання. Вибір експертної установи (експерта).

Поняття і види зразків для порівняльного дослідження. Вимоги до окремих видів зразків для порівняльного дослідження і технології їх одержання. Дотримання законності та етичних норм. Фіксація процесу одержання зразків.

Зміст постанови про призначення судової експертизи. Особливості призначення комплексної, комісійної, додаткової та повторної експертизи. Проблеми використання в кримінальному судочинстві альтернативної експертизи.

Процес експертного дослідження, його стадії. Взаємодія слідчого з експертом під час проведення експертизи. Види висновків експерта. Наукові критерії оцінки слідчим висновку експерта та його використання у розкритті, розслідуванні і попередженні кримінальних правопорушень.

Оцінка висновку експерта І використання його для доказування обставин злочину, що розслідується.

ТЕМА 3. ТРАСОЛОГІЧНА ТА ДАКТИЛОСКОПІЧНА ЕКСПЕРТИЗИ.

Питання, що вирішуються при дослідженні слідів знарядь зламу, інструментів та виробничих механізмів. Сліди транспортних засобів та питання, що вирішуються при їх експертному дослідженні. Експертиза замикаючих та запобіжних пристрої, питання, що вирішуються при дослідженні. Питання, що

вирішуються при дослідженні слідів людини (рук, босих ніг та взуття, зубів й інших частин тіла).

Матеріали, що подаються на експертно-трасологічне дослідження. Вимоги до порівняльних зразків. Методика проведення трасологічної експертизи. Висновок експерта та його оцінка.

ТЕМА 4. ПОЧЕРКОЗНАВЧА ТА АВТОРОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗИ. ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТІВ.

Почеркознавча та авторознавча експертизи: предмет та об'єкти. Питання, що вирішуються при дослідженні, підготовка матеріалу для експертного дослідження. Класифікація ознак письмової мови та почерку, їх ідентифікаційне значення.

Види зразків почерку та вимоги, що ставляться до них. Правила відбору вільних й експериментальних зразків почерку, що подаються на експертне дослідження. Використання результатів криміналістичного дослідження письма і почерку для розшуку злочинців, розкриття і розслідування кримінальних правопорушень.

Техніко-криміналістична експертиза документів. Особливості підготовки матеріалів на експертизу та питання, що вирішуються нею. Значення результатів криміналістичного дослідження документів для розшуку злочинців, розкриття і розслідування кримінальних правопорушень.

Методика встановлення первісного вигляду і змісту документа. Відновлення слабовидимих і згаслих текстів. Дослідження залитих, закреслених і закритих текстів. Прийоми встановлення прихованої (зашифрованої) інформації.

Дослідження поліграфічної продукції (державних цінних паперів, казначейських білетів, білетів Національного банку України, іноземної валюти, матеріалів порнографічного змісту та ін.). Огляд і дослідження друкованих текстів, виготовлених за допомогою канцелярських друкарських машинок.

Дослідження матеріалів документів (паперу, барвників штрихів тексту), засобів письма та знарядь друку (тиражування).

Використовувати результати техніко-криміналістичного дослідження документів для розшуку злочинців, розкриття і розслідування кримінальних правопорушень.

ТЕМА 5. КРИМІНАЛІСТИЧНА ЕКСПЕРТИЗА МАТЕРІАЛІВ, РЕЧОВИН ТА ВИРОБІВ. ТЕХНІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Експертиза пального і мастил, експертиза кераміки і скла, експертиза пластмас, експертиза медикаментів та наркотичних речовин, експертиза харчових продуктів.

Технічна експертиза та її види: технічна експертиза загального характеру, пожежно-технічна експертиза, будівельно-технічна експертиза, агротехнічна експертиза, автотехнічна експертиза.

Значення даних видів експертиз для розслідування кримінальних правопорушень.

ТЕМА 6. КРИМІНАЛІСТИЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЗБРОЇ, ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН ТА ПРИСТРОЇВ ТА СЛІДІВ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ.

Дослідження балістичних об'єктів. Питання, які вирішуються криміналістичною експертизою вогнепальної зброї. Підготовка матеріалів для експертного дослідження.

Підготовка матеріалів для експертного дослідження вибухових пристроїв, речовин і слідів їх застосування. Питання, що вирішуються вибухотехнічною експертизою.

Використання результатів досліджень об'єктів криміналістичного дослідження зброї, боєприпасів, вибухових речовин і пристроїв для розкриття і розслідування кримінальних правопорушень.

ТЕМА 7. ФОНОСКОПІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Поняття та властивості звукових слідів. Звук як джерело криміналістичної інформації. Сучасні технічні засоби і прийоми фіксації звукових слідів. Наукові засади і сучасні можливості дослідження звукових слідів. Фоноскопічна та електроакустична експертизи. Проблемні питання щодо їх класифікації. Питання, то вирішуються експертом за слідами звуку; підготовка матеріалів, які подаються на експертне дослідження, з урахуванням вимог, що ставляться до цих матеріалів та їх оформлення в залежності від видів звукових слідів. Використання результатів експертизи для розшуку злочинців І ототожнення джерела звуку.

ТЕМА 8. СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Приводи до судово-медичної експертизи потерпілих, обвинувачених та інших осіб, її організація, особливості проведення і документація.

Основні питання, які вирішуються під час експертизи у разі наявності на потерпілому тілесних ушкоджень. Визначення видів пошкоджень, давності нанесення та ступеня їх тяжкості. Критерії тяжкості тілесних ушкоджень відповідно до діючих правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Побиття, особливі засоби нанесення тілесних ушкоджень, катування.

Особливості проведення експертизи статевих станів та кримінальних правопорушень. Експертиза при розслідуванні статевих кримінальних правопорушень. Встановлення ознак зґвалтування. Експертиза особи, яку підозрюють у вчиненні злочину. Кримінальний аборт, судово-медична діагностика. Значення огляду місця події та методика огляду жінки після кримінального аборту. Судово-медична діагностика смерті від кримінального аборту та кримінальна відповідальність.

Судово-медична експертиза речових доказів. Поняття про речові докази, їх значення в розкритті злочину проти життя і здоров'я особи. Установи, які проводять дослідження речових доказів, у тому числі і біологічного походження. Дослідження крові. Класифікація кров'яних слідів за формою і механізмом утворення. Сучасні методи встановлення наявності крові. Визначення видової, групової і статевої належності крові. Сучасні відомості про системи крові - еритроцитарну, лейкоцитарну, сироваткову, ферментну та їх наслідування. Застосування їх та генної дактилоскопії при вирішенні індивідуальної належності крові і питань спірного батьківства, материнства, заміни дітей. Дослідження крові для вирішення походження від немовляти, вагітної жінки тощо.

Проведення експертизи волосся, сім'яних плям, потожирових слідів, менструальної рідини, молозива, слини та інших біологічних виділень. Цитологічні дослідження органів, тканин І виділень.

Медико-криміналістичні методи дослідження: об'єкти, питання, які вирішуються при цьому, та експертні можливості. Методи дослідження, які застосовуються при ушкодженнях тупими, твердими, гострими предметами, вогнепальною зброєю, технічним струмом, при Ідентифікації особи, експертизи скелетованих трупів.

ТЕМА 9. СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Підстави і порядок призначення судово-психіатричної експертизи. Коло питань, які входять в компетенцію судово-психіатричної експертизи. Права і обов'язки судово-психіатричного експерта. Види судово-психіатричної експертизи.

Питання осудності (неосудності) при судово-психіатричній експертизі обвинувачених. Формула неосудності, її критерії. Судово-психіатрична оцінка психічного захворювання, яке виникло після вчинення злочину і до винесення вироку.

Примусові та інші заходи медичного характеру по відношенню до осіб з психічними розладами, які вчинили суспільне небезпечні діяння.

Психіатрична експертиза засуджених, свідків і потерпілих, її особливості. Психічні захворювання, які є підставою для дострокового звільнення засуджених.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Історія розвитку оперативно-розшукової діяльності та її соціальна обумовленість та необхідність. Етапи та напрями становлення теорії оперативно-розшукової діяльності.

Поняття, сутність та завдання оперативно-розшукової діяльності. Місце оперативно-розшукової діяльності в системі протидії злочинності. Принципи оперативно-розшукової діяльності.

Правові основи оперативно-розшукової діяльності. Основні напрями удосконалення оперативно-розшукового законодавства.

Морально-етичні основи оперативно-розшукової діяльності, її значення для професійної підготовки працівників оперативних підрозділів правоохоронних органів.

Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності.

Інформація як основа організаційно-правового забезпечення протидії злочинності. Поняття, види та джерела утворення оперативно-розшукової інформації. Інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності.

Предмет та система оперативно-розшукової діяльності як науки. Співвідношення оперативно-розшукової діяльності з іншими галузями юридичної науки. Сучасні наукові розробки з питань оперативно-розшукової діяльності.

Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, їх права та обов’язки. Нормативно-правова регламентація діяльності підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.

Характеристика оперативних підрозділів системи Національної поліції України та їх повноваження. Гласні штатні працівники оперативних підрозділів Національної поліції, їх права та обов’язки. Вимоги до особистих та професійних якостей працівників оперативних підрозділів.

Організаційно-тактичні форми взаємодії оперативних підрозділів та уповноважених осіб, перспективи їх удосконалення.

Соціальний та правовий захист працівників оперативних підрозділів та осіб, які залучаються до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності

Види оперативної техніки, що застосовуються в оперативно-розшуковій діяльності. Правові основи застосування оперативної техніки. Порядок оформлення та використання відомостей, отриманих із застосуванням оперативної техніки у кримінальному судочинстві.

Поняття та класифікація оперативно-розшукових заходів. Оперативно-розшукові заходи, що не потребують відомчого та судового санкціонування. Оперативно-розшукові заходи, що потребують відомчого санкціонування. Оперативно-розшукові заходи, що потребують судового санкціонування.

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням проти життя та здоров'я особи.

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням проти волі, честі та гідності особи.

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням проти власності.

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаних з незаконним обігом вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин.

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням, вчинених організованими групами та злочинними організаціями.

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням, вчинених неповнолітніми.

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності.

Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії кримінальним правопорушенням у сфері господарської діяльності.

Список рекомендованої літератури:

Основні нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 (дата звернення – 10.03.2021)

2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341III URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14 (дата звернення – 10.03.2021)

3. Кримінальний процесуальний Кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17. (дата звернення – 10.03.2021)

4. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України від 07.07.2017 № 575. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text (дата звернення – 11.03.2021).

5. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 27 лютого 2004 р. Електронний ресурс : URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04 (дата звернення – 10.03.2021).

6. Про затвердження Порядку надання та розгляду узагальнених матеріалів: наказ Мінфін, МВС, СБУ № 103/162/384 від 11.03.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0368-19. (дата звернення – 10.03.2021)

7. Про захист суспільної моралі : Закон України від 2004 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1296-15#Text (дата звернення – 10.03.2021)

8. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 06.07.2017 № 570. Електронний ресурс : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text (дата звернення – 10.03.2021)

9. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14/page#Text (дата звернення – 10.03.2021)

Підручники:

1. Криміналістика: навч. посіб. / Р.І. Благута, Р.І. Сибірна, В.М. Бараняк та ін.; за заг. ред. Є.В. Пряхіна. К.: Атіка, 2012. 496 с.

2. Криміналістика: підручник / В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.; за ред. В.Ю. Шепітька. 5-те вид. переробл. і доп. Київ: Ін Юре, 2016. 640 с.

3. Криміналістика: підручник / Р. І. Благута, О. І. Гарасимів, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. 3-тє вид., переробл. та допов. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 948 с.

4. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 419 с.

5. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, Ю.М. Чорноус, А.В. Іщенко, О.О. Алєксєєв та ін. К.: Центр учбової літератури, 2015. 544 с.

6. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / [А. А. Васильєв, С. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.]; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.;

7. Лобойко Л. М. Кримінальний процес: [підручник] / Істина, 2014. 432 с.

8. Міжнародне співробітництво у сфері правосуддя: підручник. / Тертишник В. М., Березняк В. С. та ін.; за заг. ред. д.ю.н. проф. В. М. Тертишника та докт. наук держ. упр., професора В. В. Ченцова. Київ: Алерта, 2021. 276 с.

9. Настільна книга слідчого: Наук.-практ. Видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. К.: Видавничий дім „Ін Юре", 2003.

10. Психіатрія і наркологія : підручник / В. Л. Гавенко та ін.; за заг. ред. В. Л. Гавенка, В. С. Бітенського. 2-ге вид., перероб. і доповн. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 512 с.

11. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник. К.: Кондор, 2005. 588 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Бідняк Г.С. Використання спеціальних знань на досудовому розслідуванні: навч. пос. / Ганна Сергіївна Бідняк, Ігор Володимирович Пиріг. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 134 с.

2. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів під час досудового розслідування: навч. посібник / Р.І. Благута, М.П. Климчук, В.М. Сакал, М.С. Цуцкірідзе. К.: ТОВ «НВП» «Інтерсервіс», 2014. 340 с.

3. Гурев М.С. Убийства на "разборках" (методика расследования). СПб: Питер, 2001.

4. Єфімов М.М. Розслідування кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності : навч. посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / М.М. Єфімов. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 188 с.

5. Журавель В.А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції: моногр. / Нац. акад. прав. наук України, Ін-т вивч. пробл. злочинності. Х: Апостіль, 2012. 304 с.

6. Здоровко С.Ф. Типові тактичні операції при розслідуванні вбивств, вчинених організованими кримінальне правопорушеннями групами: Метод, рекомендації. Харків, 2002.

7. Іщенко А. В. Теорія і практика криміналістичного забезпечення процесу доказування в розслідуванні злочинів : навч. посіб. / Іщенко А. В., Ієрусалимов І. О., Удовенко Ж. В. К. : Центр учбової літератури, 2007. 156 с.

8. Кириченко В.Л., Кириченко С.І. Дії захисника у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру: Методичні рекомендації для адвокатів. Київ, 2016. 86 с.

9. Кириченко В.Л. Лицо с расстройствами психики как элемент криминалистической характеристики общественно опасного деяния. *Legea si Viata*. 2018. № 4. С. 67-71.

10.Кириченко В.Л. Особливості діяльності слідчого під час розслідування суспільно небезпечного діяння, вчиненого особою з розладами психіки і поведінки. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. № 3. С. 68-73.

11.Кобзар О. Ф., Чаплинський К. О. Методика розслідування та попередження кишенькових крадіжок: навчальний посібник. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 161 с.

12.Криміналістика (курс лекцій): навчальний посібник / М. Ю. Будзієвський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, К. О. Чаплинський, Ю. А. Чаплинська. Д. : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 397 с.

13.Литвинчук О.І. Електронні докази. Обшук. Частина 1 / О.І. Литвинчук, М.С. Сорока, І.В. Колесников та ін. Х.:Фактор, 2020. 80 с.

14.Лускатов О.В. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти громадської безпеки: Лекція. Д.: Юридична академія МВС, 2003. 88 с.

15.Лускатов О.В. Методика розслідування ухилень від сплати податків: Лекція. Д.: Юридична академія МВС, 2003. 32 с.

16.Лускатов О.В. Особливості розслідування кримінальних правопорушень минулих років: Лекція. Д.: Юридична академія МВС, 2003. 36 с.

17.Іваниця А. В. Розслідування вбивств через необережність : навч. пос. / А. В. Іваниця, М. М. Єфімов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 152 с.

18.Макаренко Є.І. Розшук підозрюваних (звинувачених) у наркобізнесі. Навчальний посібник. Д.: Юридична академія МВС, 2005.148 с.

19.Макаренко Є.І., Тертишник В.М. Розшук і затримання осіб, підозрюваних у наркобізнесі. Навчальний посібник. Д.: Юридична академія МВС, 2003. 124 с.

20.Мацишин В.С. Особливості огляду місця події у справах про фальшивомонетництво, вчинене з використанням комп'ютерної техніки // Криміналістичний вісник: Науково-практичний збірник. К.: ДНДЕКЦ МВС України - НАВСУ. Вип. 1. - С. 173-178.

21.Негласні слідчі (розшукові) дії га використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні: Навчально-практичний посібник / Кудінов С.С., Шехавцов Р.М., Дроздов О.М., Гриценко С.О. Х.: «Оберіг», 2013. 344 с.

22.Особливості розслідування незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: Методичні рекомендації для практичних підрозділів Національної поліції України. Х. : ХНУВС, 2017.

23.Пиріг І.В. Участь співробітників експертних підрозділів у розслідуванні крадіжок вантажів на залізничному транспорті: навч.-практ. посібник / І. В. Пиріг. Дніпрпетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2010. 154 с.

24.Пиріг І. В., Чернецька О. А. Теорія і практика розслідування незаконного перевезення наркотичних засобів залізничним транспортом: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 156 с.

25.Практикум з криміналістики (з конкретними ситуаційними завданнями та алгоритмами їх професійного вирішення): навчально-методичний посібник / К.О. Чаплинський, Ю.А. Чаплинська, М.М. Єфімов. Д.: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. 80 с.

26.Протидія white-collar crime (інтегративний аналіз, коментар законодавства та пошук шляхів його удосконалення). / Тертишник В. М., Каменський Д. В., Кошовий О. Г., Корнієнко М. В., Тертишник О. І., Ченцов В. В. Шишков С. С. / Під загальною редакцією доктора юридичних наук, професора В. М. Тертишника. Київ: Алерта, 2021. 345 с.

27.Розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. / 2-ге вид. перероб. та доп. / О.О. Алєксєєв та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 320 с.

28.Слідчі (розшукові) дії: навч. посібник / О. В. Авраменко, Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. Р. І. Благути та Є. В. Пряхіна. Львів: ЛьвДУВС, 2013. 416 с.

29.Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Вид. 17-те, доповн. і перероб. К.: Алерта, 2020. 1088 с.

30.Тертишник В. Принцип юридичної визначеності та проблеми подолання юридичних колізій, прогалин і конкуренції правових норм у системі кримінально-процесуального права. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2017. № 3(15). С. 147–154. URL: http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/3-2017/tertyshnyk.pdf

31.Чаплинський К.О., Мінка П.Я. Розслідування кримінальних правопорушень, вчинених злочинними угрупованнями: Навч. посібник. Дніпропетровськ: Свідлер А.Л., 2009, 225 с.

32.Чаплинський К.О., Мінка П.Я. Розслідування злочинів, вчинених злочинними угрупованнями: Навчальний посібник. Дніпропетровський гуманітарний університет, 2009. 225 с.

33.Оперативно-розшукова діяльність підрозділів карного розшуку Національної поліції України (Загальна частина): навчальний посібник / А.В. Бабяк, Ю.І. Дмитрик, В.П. Захаров та ін. Львів, 2019. 392 с.

34.Юхно О. О., Загуменний О. О. Використання сучасних інформаційних технологій працівниками поліції при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій: навч. посіб. Видання друге, доп. і перероб. (Серія «Бібліотека слідчого і детектива: проблеми кримінального процесу») Харків : Колегіум, 2020. 116 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Аркуша Л.І. Основи виявлення та розслідування легалізації доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності : автореф. на здоб. наук. ст. д.ю.н. / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2011. 42. с.

2. Бідняк Г.С. Теорія і практика використання спеціальних знань при розслідуванні шахрайств: монографія / Г.С. Бідняк. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. 170 с.

3. Бідняк В.А. Використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів, пов'язаних із державним фінансуванням галузі охорони здоров'я.:дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.09. Дніпро, 2020. 265 с.

4. Вознюк А. А., Щирська В. С. Запобігання організації або утриманню місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів : монографія / Київ: Освіта України, 2017. 184 с.

5. Волобуєв А.Ф., Орлова Т.А. Кримінальні проступки: забезпечення якісного розслідування. *Правовий часопис Донбасу.* № 3 (72) 2020. С. 183-187.

6. Єфімов М.М. Теоретичні засади методики розслідування втягнення неповнолітнього в заняття проституцією і сутенерства : монографія / Микола Миколайович Єфімов, Владислав Олександрович Лазарєв. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 192 с.

7. Єфімов М. М. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти моральності: наукові та праксеологічні основи : монографія / Микола Миколайович Єфімов. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 392 с.

8. Журавель В.А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції: моногр.: Нац. акад. прав. наук України, Ін-т вивч. пробл. злочинності. Харків: Апостіль, 2012. 304 с.

9. Зарубей В.В. Організація і тактика розкриття та розслідування квартирних крадіжок, вчинених іноземцями: : Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09. К., 2005.

10.Заяць К.Д. Методика розслідування шахрайств: дис. … канд. юрид. наук: 12.00.09 / Харківський нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 196 с.

11.Іваниця А. В. Організація і тактика розслідування вбивств через необережність : монограф. / А. В. Іваниця, М. М. Єфімов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 148 с.

12.Карпов Н.С. Теоретичні основи та практика використання передового досвіду органів внутрішніх справ у протидії кримінальне правопорушенняній діяльності / Під наук. ред. В.П. Бахіна / Монографія. К.: НАВСУ, 2003. 124 с.

13.Карпов Н.С, Євдокіменко С.В. Кримінальне правопорушенняна діяльність / Наукове видання під ред. В.П. Бахіна. К., 2001.

14.Ковтун О. В., Татаров О. Ю. Доказування у кримінальних провадженнях поро злочини, пов'язані із перешкоджанням законній професійній діяльності журналістів: монографія. Київ: НАВС. 2019. 228 с.

15.Козаченко О.І. Інститут негласного співробітництва: теорія та практика: монографія. К.: ДП «Розвиток», 2020. 1105 с.

16.Коновалова В.Е. Убийство: искусство расследования: Монография. - Харьков: Факт, 2001.

17.Криміналістичне забезпечення розслідування хуліганства, пов'язаного з опором представникові влади або громадськості, який виконує обов'язки з охорони громадського порядку : монографія / Сергій Сергійович Герасимчук,

Костянтин Олександрович Чаплинський, Микола Миколайович Єфімов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 246 с.

18.Кузьмічов В.С., Пиріг І.В. Використання спеціальних знань при розслідуванні розкрадань вантажів на залізничному транспорті. Монографія. Д.: Дніпр, держ. університет внутрішніх справ, 2008. 200 с.

19.Кулик М. Й. Особливості проведення обшуку (при розслідуванні привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. *Митна справа*. 2015. № 2 (98). С. 183–188.

20.Лазутко В.І., Сервецький І.В., Шеломенцев В.П. Організація і тактика оперативно-технічного документування: Монографія / За ред. Я.Ю. Кондратьєва. К.: НАВСУ, 2000.

21.Лисиченко В.К., Когутич 1.1. Негативні обставини та їх значення в розслідуванні кримінальних правопорушень: Монографія. К.: ДІЯ, 2002.

22.Лук'янчиков Є.Д. Методологічні засади інформаційного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень: Монографія. К.: НАВСУ, 2005. 360 с.

23.Лукашевич В.Г. Криминалистическая теория общения: постановка проблеми, методика исследования, перспективи использования: Монография. К.: Изд-во УАВД, 1993.

24.Лукьянчиков Е.Д. Особенности расследования преступлений несовершеннолетних: Учеб. пособ. - К.: НИиРИО КВШ МВД СССР, 1990.

25.Назаренко К. Ю. Методика розслідування злочинів, пов’язаних зі створенням або утриманням місць розпусти і звідництвом : монографія / Назаренко Катерина Юріївна. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 190 с.

26.Несінов О. Н. *Складові успіху у кримінальному процесі: наук.-практ. посіб. 2-ге вид.* Київ: Норма права, 2020. 880 с.

27.Організована кримінальне правопорушенняність в Україні / М.І. Камлик, Б.В. Романюк, В.Д. Сущенко та ін. / За ред. Я.Ю. Кондратьєва. К.: НАВСУ, 1999.

28.Організаційно-правові засади діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський, Л. В. Гаврилюк та ін. ; Держ. наук.-досл. ін.-т. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 352 с.

29.Осмотр места происшествия при расследовании отдельньїх видов преступлений / Под ред. Н.И. Клименко. К.: НВТ "Правник", 2001.

30.Павлова Н.В. Розслідування шахрайства при укладанні цивільно-правових угод щодо відчуження житла: монографія / за заг. ред. канд. юрид. наук, проф. Є.І. Макаренка. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2008. 176 с.

31.Пиріг І. В. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування : монографія. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2015. 432 с.

32.Пиріг І. В. Теоретичні основи експертної діяльності органів внутрішніх справ: монограф. / І. В. Пиріг – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2011. 312 с.

33.Плетенець В.М. Організація розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу громадській безпеці : монограф. / Плетенець Віктор Миколайович Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. 134 с.

34.Плетенець В.М. Розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності: монограф. – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2012. 188 с.

35.Пясковський В.В. Методика розслідування торгівлі людьми: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / НАВСУ. К, 2004.

36.Сафронов С. Тактика проведення відтворення обстановки та обставин події при розслідуванні тілесних ушкоджень: її особливості // Право України. - 2001. №1. С. 64-67.

37.Стахівський С.М. Теорія і практика кримінально-процесуального доказування. Монографія. К., 2005. 272 с.

38.Тіщенко В. В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів : монографія / Одеса : Фенікс, 2007. 260 с.

39.Теоретичні засади методики розслідування шахрайства, пов’язаного з відчуженням об’єктів нерухомого майна громадян: монографія : монографія / Н. В. Павлова, Д. А. Птушкін, К. О. Чаплинський; Дніпр. державний університет внутрішніх справ. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 196 с.

40.Тертишник В.М. Гарантії істини та захисту прав і свобод людини в кримінальному процесі: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія МВС України, Арт-Прес, 2002.

41.Федоренко М.С. Методика розслідування перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів : дис. канд. юрид. наук: 12.00.09 / Львівський торгівельно-економічний інститут. Львів, 2020. 216 с.

42.Халін О.В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: дис. на здоб. наук. ст. к.ю.н. / Класичний приватний університет, Запоріжжя. 2017. 236 с.

43.Чаплинський К. О. Тактичне забезпечення проведення слідчих дій : монограф. / Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2011. 496 с.

44.Чаплинський К.О. Тактичне забезпечення розслідування діяльності злочинних угруповань: монограф. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2010. 304 с.

45.Чаплинський К.О., Антонюк О.В. Теоретичні засади методики розслідування хуліганства, вчиненого із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень. Київ :Видавничий дім «Гельветика», 2018. 181 с.

46.Чаплинський К.О., Павлова Н.В., Птушкін Д.А. Теоретичні засади методики розслідування шахрайства, пов’язаного з відчуженням об’єктів нерухомого майна громадян. Київ :Видавничий дім «Гельветика», 2019. 196 с.

47.Чернявський С. С. Теоретичні та практичні основи методики розслідування фінансового шахрайства : дис. … д-ра юрид. наук : спец. 12.00.09 / К., 2010. 610 с.

48.Чорноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с.

49.Шалагин А. Е. Преступления против общественной нравственности: уголовно-правовой и криминологический аналіз : монография. М. : Юрлитинформ, 2011. 256 с.

50.Шевчук Т. А. Сутенерство та втягнення особи в заняття проституцією: кримінологічна характеристика та запобігання : автореф. дис. … канд. юрид. наук / Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ. 2011. 20 с.

51.Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз) : Монографія. Х. : Харків юрид., 2007. 432 с.

52.Яремчук В.О. Організація і тактика залучення спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій: монографія / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків. Апостіль, 2015. 228 с.

Перелік питань для підготовки до екзамену

1. Кримінально-процесуальна форма: поняття, структура та значення. Уніфікація і диференціація кримінально-процесуальної форми.
2. Проблеми реалізації у кримінальному процесі принципу верховенства права.
3. Проблема визначення функцій і повноважень прокурора у досудовому провадженні.
4. Методи правового регулювання у кримінальному процесі: поняття і види.
5. Функція захисту: поняття і зміст. Проблемні питання участі захисника у кримінальній справі.
6. Функція потерпілого у справах публічного і приватно-публічного обвинувачення. Проблеми участі у кримінальних провадженнях як потерпілих близьких родичів особи, яка загинула внаслідок кримінального правопорушення.
7. Вільна оцінка доказів. Критерії недопустимості доказів.
8. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності.
9. Допустимість втручання в сферу особистого життя для забезпечення вирішення задач кримінального процесу.
10. Тактика обшуку в службовому приміщенні.
11. Негласні слідчі (розшукові) дії.
12. Гарантії недоторканності житла, таємниці телефонних розмов та листування.
13. Особливості тактики освідування.
14. Засоби і юридичні форми безпосереднього виявлення кримінальних правопорушень слідчим.
15. Тактика пред’явлення особи для впізнання.
16. Забезпечення захисту прав людини при зняття інформації з каналів зв’язку.
17. Забезпечення прав підозрюваного при допиті.
18. Тактичні прийоми огляду місця події.
19. Використання інформаційних систем під час розслідування кримінальних правопорушень.
20. Поняття, умови і засоби забезпечення безпеки учасників кримінального процесу.
21. Тактичні особливості допиту свідка.
22. Строки в оперативно-розшуковій діяльності.
23. Функція обвинувачення у кримінальному процесі.
24. Види криміналістичних експертиз.
25. Правовий захист працівників оперативних підрозділів.
26. Презумпція невинуватості в кримінальному судочинстві.
27. Криміналістична ідентифікація та діагностика.
28. Нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності.
29. Проблема визначення мети доказування у кримінальному процесі.

30.Функція обвинувачення (кримінального переслідування): поняття, суб'єкти і зміст. Співвідношення обвинувачення і кримінальної відповідальності.

31.Форми (види) досудового розслідування: поняття і співвідношення. Уніфікація і диференціація форм (видів) досудового розслідування.

32.Безпосередність дослідження доказів.

33.Зміна обвинувачення у суді: суб'єкти, підстави, умови. Вирішення під час судового розгляду питання про притягнення до кримінальної відповідальності іншої особи.

34.Транспарентність судових рішень: поняття і значення.

35.Система перегляду судових рішень у кримінальному процесі України.

36.Сучасний стан та перспективи розвитку наукових криміналістичних досліджень в Україні.

37.Сучасні уявлення щодо предмета науки криміналістики та закономірностей об'єктивної дійсності, що вивчаються нею. Система науки криміналістики.

38.Актуальні питання застосування криміналістичної фотографії під час проведення досудового розслідування. Засоби, методи та прийоми криміналістичної фотографії, що застосовуються при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій.

39.Поняття, зміст та природно-наукові засади криміналістичного вчення про ознаки зовнішності людини.

40.Нетрадиційні засоби і методи одержання інформації, значимої для розслідування кримінальних правопорушень.

41.Наукові засади криміналістичної тактики. Взаємозв'язок криміналістичної тактики з іншими розділами криміналістики.

42.Актуальні проблеми тактики обшуку.

43.Актуальні питання тактики допиту підозрюваних.

44.Поняття і значення верховенства права та його місце в системі принципів кримінального процесу.

45.Допустимість тактичних прийомів при допиті підозрюваного.

46.Особливості тактики розслідування діяльності злочинних угрупувань.

47.Кримінально-процесуальна форма: поняття, структура та значення. Уніфікація і диференціація кримінально-процесуальної форми.

48.Тактика допиту підозрюваного.

49.Суб'єкти оперативно-розшукової діяльності.

50.Функція розслідування: поняття, суб'єкти і зміст.

51.Тактичні проблеми затримання особи, підозрюваної у вчинені злочину.

52.Візуальне спостереження в суспільних місцях як оперативно-розшуковий захід.

53.Функція захисту: поняття і зміст. Проблемні питання участі захисника у кримінальному провадженні.

54.Тактичні особливості обшуку.

55.Актуальні питання тактики перевірки показань на місці.

56.Актуальні питання тактики слідчого експерименту.

57.Завдання криміналістичної методики на сучасному етапі боротьби зі злочинністю в Україні.

58.Форми і способи «зовнішньої» протидії розслідуванню та засоби й методи її подолання.

59.Форми і способи «внутрішньої» протидії розслідуванню та засоби й методи її подолання.

60.Актуальні проблеми розслідування кримінальних правопорушень на сучасному етапі.

61.Контроль та нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю. Питання нормативно-правового удосконалення.

62.Наукові дослідження у галузі боротьби з злочинними організаціями.

63.Етапи та напрями становлення теорії ОРД.

64.Основні напрями боротьби з економічною злочинністю. Перспективи та прогнозування криміногенних процесів, що відбуваються в економіці України.

65.Актуальні проблеми попередження та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків.

66.Сучасні наукові розробки з питань оперативно-розшукової діяльності.

67.Проблеми правового регулювання оперативно-розшукової діяльності. Основні напрями удосконалення оперативно-розшукового законодавства.

68.Проблеми забезпечення законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності.

69.Правові основи застосування оперативно-технічних заходів у боротьбі зі злочинністю. Конституційні гарантії під час проведення оперативно-технічних заходів та використання матеріалів отриманих з їх допомогою.

70.Організаційно-тактичні форми взаємодії оперативних підрозділів і уповноважених осіб. Перспективи її удосконалення.

71.Теоретико-правові та організаційні проблеми оперативної закупівлі. Форми взаємодії працівників оперативних підрозділів при здійсненні оперативно-розшукових заходів.

72.Проблеми легалізації під час досудового розслідування та судового розгляду матеріалів, здобутих в ході оперативно-розшукової діяльності.

73.Наукові проблеми оперативного документування злочинної діяльності та його співвідношення з теорією доказування.

74.Актуальні проблеми теорії та практики оперативно-розшукової діяльності.

75.Поняття та сутність оперативно-розшукової діяльності. Її співвідношення з іншими науками.

76.Відшкодування матеріальної і моральної шкоди, заподіяної незаконними діями органів досудового розслідування, прокурором і судом.

77.Тактичні особливості пред'явлення для впізнання особи поза її візуальним спостереженням.

78.Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності.

79.Рішення Європейського Суду по правам людини та їх значення для системи кримінального судочинства України.

80.Обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.

81.Поняття, зміст та значення інституту компенсації моральної шкоди у кримінальному судочинстві України.

82.Проблеми реалізації матеріалів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному судочинстві.

83.Захисник у кримінальному процесі України.

СЛУЖБОВО-БОЙОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ

ТЕМА 1. ОСНОВИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ

Види, форми і способи діяльності сил безпеки та оборони України. Сутність службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони, її визначення, зміст та види. Службово-бойові завдання, що виконуються підрозділами центральних органів виконавчої влади, військових формувань з правоохоронними функціями діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України. Форми та способи їх службово-бойової діяльності.

Роль і місце центральних органів виконавчої влади, військових формувань з правоохоронними функціями діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України у забезпеченні національної безпеки України, їх структура та побудова.

Структура та побудова сил безпеки та оборони України. Завдання суб'єктів службово-бойової діяльності. Об'єкт та предмет оперативного застосування та тактики діяльності підрозділів центральних органів виконавчої влади, військових формувань з правоохоронними функціями діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України. Оперативний та тактичний аспекти виконання службово-бойових завдань.

Принципи, види, форми і способи застосування сил безпеки та оборони України.

Основи проведення поліцейських і спеціальних поліцейських операцій та залучення підрозділів Національної гвардії України до їх проведення. Класифікація спеціальних операцій. Загальна характеристика спеціальних операцій воєнного характеру. Загальна характеристика спеціальних операцій невоєнного характеру.

Основи управління підрозділами при виконанні службово-бойових завдань. Система управління підрозділами Національної поліції, її структура та побудова. Показники якості управління підрозділами Національної поліції при виконанні службово-бойових завдань.

Основи організації взаємодії у підрозділах сектору безпеки та оборони. Мета, зміст і вимоги, яки ставляться до взаємодії. Організація та підтримання взаємодії в ході виконання службово-бойових завдань.

Види забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони та їх характеристика. Загальна характеристика видів забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони (бойове, технічне, тилове, морально-психологічне, медичне). Бойове забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони.

Організація та ведення розвідки при виконанні завдань із забезпечення

публічної безпеки і порядку під час підготовки та проведення резонансних масових заходів та акцій.

Нормативно-правове забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони (Конституція України, закони України, підзаконні нормативно-правові акти, розпорядчі документи органів центральної влади).

ТЕМА 2. ОПЕРАТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ

Основи організації та управління службово-бойової діяльністю сил безпеки та оборони. Організація службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони. Управління підрозділами в ході виконання службово-бойових завдань.

Організація взаємодії складових сектору безпеки та оборони України під час виконання спільних службово-бойових завдань. Форми та способи взаємодії. Напрямки роботи складових сектору безпеки та оборони з організації взаємодії.

Охорона публічного порядку та забезпечення безпеки під час проведення масових заходів, виникнення надзвичайних ситуацій соціального характеру. Дії сил безпеки та оборони при охороні публічного порядку та забезпеченні безпеки під час проведення масових заходів.

Оперативна обстановка в районі виконання службово-бойових завдань силами безпеки та оборони. Завдання сил безпеки та оборони за звичайних обставин. Надзвичайні обставини та ситуації. Поняття оперативної обстановки в районі діяльності сил безпеки та оборони.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

1. Поняття та значення спеціальної операції сил безпеки та оборони;
2. Адміністративно-примусові заходи у змісті надзвичайних адміністративно-правових режимів;
3. Оперативно-розшукове забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони;
4. Підстави введення, продовження та скасування надзвичайних адміністративно-правових режимів;
5. Рада національної безпеки і оборони України;
6. Нормативно-правове забезпечення службово-бойової діяльності центральних органів виконавчої влади, військових формувань з правоохоронними функціями діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України;
7. Суб'єкти загальної компетенції, що забезпечують реалізацію надзвичайних адміністративно-правових режимів;
8. Місцевість та її вплив на виконання службово-бойових завдань;
9. Організаційно-тактичні засади проведення спеціальних операцій сил безпеки та оборони України;
10. Забезпечення державної безпеки як вид адміністративно-політичної діяльності;
11. Підготовка особового складу підрозділів центральних органів виконавчої влади, військових формувань з правоохоронними функціями діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України до виконання службово-бойових завдань;
12. Морально-психологічне забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони;
13. Системи міжгалузевого надвідомчого нагального управління в надзвичайних ситуаціях;
14. Державне управління та державне регулювання безпеки у сфері перевезення небезпечних вантажів;
15. Бойове (оперативне) забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони;
16. Національна безпека України як об'єкт управління Служби безпеки України;
17. Заходи особистої безпеки. Надання невідкладної медичної допомоги;
18. Тилове (матеріально-технічне та медичне) забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки та оборони;
19. Державна прикордонна служба України як суб'єкт службово-бойової діяльності;
20. Права та обов'язки суб'єктів перевезення небезпечних вантажів;
21. Організація взаємодії складових сектору безпеки та оборони у змісті виконання службово-бойових завдань;
22. Організація діяльності аварійно-рятувальних служб;

23. Завдання, функції та права аварійно-рятувальних служб;
24. Стратегія національної безпеки України;
25. Загальна характеристика сил безпеки та оборони;
26. Міністерство внутрішніх справ України як суб'єкт службово-бойової діяльності;
27. Державне управління у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
28. Міністерство внутрішніх справ України як суб'єкт боротьби з тероризмом;
29. Суб'єкти спеціальної компетенції, що забезпечують реалізацію надзвичайних адміністративно-правових режимів;
30. Службово-бойова діяльність Національної поліції України;
31. Службово-бойова діяльність Національної гвардії України;
32. Основи оборони України;
33. Сили та засоби захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
34. Правові засади цивільного захисту;
35. Забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення;
36. Організація та проведення поліцейської операції «Сирена»;
37. Організація та проведення спеціальної поліцейської операції «Грім»;
38. Методика оцінки мобілізаційної готовності, територіальної оборони та цивільної оборони сил безпеки та оборони;
39. Збройні Сили України як суб'єкт службово-бойової діяльності;
40. Організація та проведення спеціальних операцій антитерористичної спрямованості;
41. Процедури введення, продовження та скасування надзвичайних адміністративно-правових режимів;
42. Служба безпеки України як суб'єкт службово-бойової діяльності;
43. Організація та проведення поліцейської операції «Перехват»;
44. Правовий режим воєнного стану;
45. Управління державної охорони України як суб'єкт службово-бойової діяльності;
46. Організація та проведення спеціальної операції «Перехват»;
47. Застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і вогнепальної зброї;
48. Поняття та загальна характеристика Цивільного захисту України;
49. Охорона та захист державного кордону як напрямок забезпечення національної безпеки держави;
50. Класифікація надзвичайних ситуацій;
51. Оперативний штаб як орган управління спеціальною операцією;
52. Правовий режим надзвичайного стану;
53. Мобілізація та мобілізаційна підготовка;
54. Сутність, принципи, правові засади та система управління у сфері державної безпеки держави;
55. Правовий режим зони надзвичайної ситуації;

56. Сутність і зміст територіальної оборони;
57. Основні заходи у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
58. Загальні основи, об’єкт і предмет теорії службово-бойової діяльності;
59. Застосування заходів примусу при виконанні службово-бойових завдань;
60. Єдина державна система органів виконавчої влади з питань запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру;
61. Проведення командно-штабних і оперативно-тактичних навчань;
62. Охорона та оборона особливо важливих державних об’єктів;
63. Евакуаційні заходи у змісті надзвичайних ситуацій;
64. Принципи забезпечення національної безпеки. Пріоритети національних інтересів;
65. Акти введення, продовження та скасування надзвичайних адміністративно-правових режимів;
66. Оперативний план проведення операцій;
67. Повноваження суб’єктів забезпечення національної безпеки;
68. Адміністративно-правові наслідки запровадження надзвичайних адміністративно-правових режимів;
69. Поняття та принципи діяльності сил безпеки і оборони в особливих умовах;
70. Загрози національним інтересам і національній безпеці України;
71. Підстави введення, продовження та скасування надзвичайних адміністративно-правових режимів;
72. Основні напрями державної політики з питань національної безпеки;
73. Підготовка держави до оборони;
74. Основні функції суб’єктів забезпечення національної безпеки України.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративне судочинство (у схемах) : навч. посіб. / [В. В. Сокуренко, О. А. Моргунов, І. В. Зозуля та ін.] ; за заг. ред. В. В. Сокуренка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., доп. – Харків : ХНУВС, 2023. – 239 с.
2. Банчук-Петросова О.В. Загальна характеристика кадрової політики сектору безпеки провідних країн світу. *Науковий вісник Академії муніципального управління: Серія «Управління».* 2014. № 1. С. 69-76.
3. Безпалова О.І. Роль відомчої нормотворчості в адміністративно-правовому забезпеченні реалізації правоохоронної функції держави. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* Серія: Юриспруденція. 2013. Вип. 6-1 (1). С. 133-137.
4. Безпалова О.І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави: моногр. Х.: Ніка Нова. 544 с.
5. Бердюк В.І., Погребецький М.А. Міжнародне співробітництво у сфері протидії тероризму. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика).* 2009. № 21. С. 22-32.
6. Боднарчук О.Г. Теоретичні основи та адміністративно-правові механізми протидії корупції в Державній кримінально-виконавчій службі України: моногр. К.: Центр учбової літератури, 2016. 462 с.
7. Болдирєв С.В. Інститут контрасигнації як засіб взаємодії Президента та Уряду України: проблеми та перспективи. *Державне будівництво та місцеве самоврядування.* 2014. Вип. 27. С. 53-61.
8. Борн Г., Флурі Ф., Ланн С. Контроль та управління: актуальність парламентського контролю над сектором безпеки: збірник статей з фундаментальних аспектів парламентського контролю над сектором безпеки. Брюссель-Женева-Київ, 2006. 179 с.
9. Бугайчук К.Л. Адміністративні проступки: сутність та організаційно-правові заходи їх профілактики: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Х., 2002. 243 с.
10. Бусол О.Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: моногр. К.: Ін Юре, 2014. 564 с.
11. Буткевич С.А. Актуальні питання боротьби з тероризмом. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2009. Вип. 21. С. 51-60.
12. Бутусов Ю. Добровольческие батальоны: структура, страхи, проблемы боевого применения. URL: https://zn.ua/internal/dobrovolcheskie-batalony-struktura-strahi-problemy-boevogo-primeneniya.html.
13. Валасек К. Гендер и реформирование сектору безопастности. ДКВС, БДИПЧ ОБСЕ, МУНИУЖ ООН, 2008 URL: https://www.osce.org/ru/odihr/75278?download=true.
14. Відповідність нормативно-правового акта основним засадам законодавства Європейського Союзу. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_8395.

15. Вітенко О.А. Громадянське суспільство як основа демократичної держави. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Управління.* 2010. Вип. 2. С. 223-232.

16. Галунько В.В. Публічний інтерес в адміністративному праві. *Форум права.* 2010. № 4. С. 178-182

17. Гаращук В.М. Мухатаєв А.О. Актуальні проблеми боротьби з корупцією в Україні: моногр. Х.: Право, 2010. 143 с.

18. Гаращук В.М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Х., 2003. 412 с.

19. Гармашов І. Сутність сучасного тероризму і його основні характеристики. *Персонал*. 2005. № 6. URL: http://www.personal.in.ua/ article.php?ida=21.

20. Георгіца А.З., Скомороха В.Є. Принципи конституційного судочинства (процесу) та їх специфіка: деякі питання теорії і практики. *Науковий вісник Чернівецького університету: Правознавство.* 2004. Вип. 227. С. 28-34.

21. Гладун З.С. Сучасні проблеми адміністративного права України і шляхи їх вирішення: проблем. лекція для магістр. і студ. Тернопіль: Юрид. ін-т Терноп. акад. нар. госп-ва, 2000. 48 с.

22. Головатий С.П. Верховенство права: у 3-х кн. Кн. 1. Від ідеї – до доктрини. К.: Фенікс, 2006. 623 с.

23. Голуб В.О. Онтологічна характеристика надзвичайного адміністративно-правового режиму воєнного стану. *Європейські перспективи.* 2017. № 1. С. 96-102.

24. Голуб В.О. До дискусії щодо правових підстав введення в Україні воєнного стану. *Право.ua.* 2017. № 1. С. 99-105.

25. Гончаренко І.Б., Михайлова Ю.М. Шляхи використання зарубіжного досвіду підготовки кадрів для сектору безпеки та оборони України. *Українська наука: проблеми сьогодення та перспективи розвитку:* матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29-30 липня 2016 р.). К.: ГО «Інститут освітньої та молодіжної політики», 2016. С. 162-164.

26. Горовекно В.К., Тютюнник В.П. Актуальні проблеми сектору безпеки та оборони України. *Наука і оборона.* 2014. № 4. С. 20-25.

27. Громадськість і органи правопорядку: контроль, моніторинг, співпраця: практ. посіб. / за заг. ред. О. Банчука. К.: ФОП Москаленко О.М., 2016. 75 с.

28. Даниленко Н. Терроризм в контексте исторического развития. Некоторые аспекты этого явления. *Профессионал.* 2002. № 3 (47). С. 38-41.

29. Дем’янчук В.А. Організаційно-правовий аспект антикорупційної політики України: моногр. Х.: Константа, 2017. 480 с.

30. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і місцевого самоврядування: моногр. / за ред. Ю.В. Ковбасюка і В.Л. Федоренка. К.: Ліра-К, НАДУ, 2016. 524 с.

31. Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку: наук. доп. / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, К.О. Ващенка, Ю.П. Сурміна. К.: НАДУ, 2012. 72 с.

32. Державна політика протидії тероризму: пріоритети та шляхи реалізації: збірник матеріалів «круглого столу» / за ред. М. Г. Гуцало. К.: НІСД, 2011. 120 с.

33. Долженко К.І. Адміністративне забезпечення інформаційної безпеки регіону: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Х., 2016. 198 с.

34. Жовтенко Т. Лицо современного терроризма: уроки для Украины. URL: nv.ua/opinion/zhovtenko/litso-sovremennogo-terrorizma-uroki-dlja-ukrainy-2139506.html.

35. Катеринчук І.П. Правові засади інформаційного забезпечення діяльності правоохоронних органів України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. К., 2015. 507 с.

36. Кліжак В.В. Реформування сектору безпеки і оборони України в оцінках експертів НАТО та ЄС. *Державне управління.* 2016. № 3 (55). С. 33-37.

37. Кобрин В.С. Проблеми практичного функціонування інституту контрасигнування актів глави держави в Україні. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/34631/1/32_200-205.pdf.

38. Коваль Л.В. Охорона громадського порядку К.: Політвидавництво України, 1989. 92 с.

39. Кодекс адміністративного судочинства від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2747-15.

40. Колодій А. Принципи статусу та діяльності Конституційного Суду України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2011. № 4-5. С. 98-103.

41. Коломієць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч. К.: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.

42. Комзюк А.Т. Шляхи розвитку адміністративного права України в умовах адміністративної реформи. *Адміністративне право України: сучасний стан та шляхи розвитку: матер. наук.-практ. конф.* (м. Харків, 27 квітня 2012 р.). Х.: ХНУВС, 2012. С. 94–97.

43. Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. URL: http://komzakonpr.rada.gov.ua/print/73846.html.

44. Конвенція Організації Об’єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин: Міжнародний документ від 20.12.1988. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_096.

45. Конвенція Організації Об’єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності: Міжнародний документ від 15.11.2000. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_789

46. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та протоколи до неї: Міжнародний документ від 04.11.1950. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

47. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80.

48. Конституція України. Науково-практичний коментар. Х.: Право, 2011. 1114 с.

49. Концептуальні засади розвитку системи забезпечення національної безпеки України: аналіт. доп. / О.О. Резнікова, В.Ю. Цюкало, В.О. Паливода, С.В. Дрьомов, С.В. Сьомін. К.: НІСД, 2015. 58 с.

50. Концепцію реформ системи СБУ України після 1,5 річного очікування в Раді національної безпеки і оборони повернули в спецслужбу на доопрацювання. URL: https://bihus.info/koncepciu-reformi-sbu-pisla-15-ricnogo-ocikuvanna-povernuli-v-specsluzbu-na-doopracuvanna

51. КОРД (поліція особливого призначення). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0.

52. Костицький М.В. Філософсько-правові питання методології юридичної науки. *Філософські і методологічні проблеми права.* 2011. № 2. С. 23-31.

53. Кривенко О.В. Адміністративно-правове регулювання взаємодії внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України та Державної прикордонної служби України в кризових ситуаціях. *Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань Україн: II Всеукраїнська науково-практична конференція* (Хмельницький, 20 листопада 2009 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ імені Б. Хмельницького, 2009. С. 42.-44.

54. Крижанівський А.Ф. Правопорядок як феномен правової реальності. *Юридический вестник.* 2004. № 1. С. 72-76.

55. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: Міжнародний документ 27.01.1999 № ETS173. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_101.

56. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4651-17.

57. Кузьмук О.І. Воєнна організація України у світлі поглядів на сектор безпеки і оборони держави (2004–2010 рр.). *Військово-науковий вісник.* 2013. Вип. 19. С. 91-114.

58. Кулик Ю. Місце та роль інституту президентства в політичній системі суспільства. URL: http://social-science.com.ua/article/279.

59. Куліш А.М. Правоохоронна система України: адміністративно-правові засади організації та функціонування: дис. … д-ра юрид. наук: 12.00.07. Х., 2009. 432 с.

60. Лазаренко С.Ж., Бабенко К.А. Базові принципи та елементи антикорупційної політики в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 23. С. 117-121.

61. Лемак О.В. Конституційно-правові основи забезпечення національної безпеки в Угорщині: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Ужгород, 2017. 221 с.

62. Ліпкан В.А. Адміністративно-правове регулювання національної безпеки України: моногр. К.: ТЕКСТ, 2008. 440 с.

63. Ліпкан В.А. Адміністративно-правові основи забезпечення національної безпеки України: автореферат дис. ... докт. юр. наук: 12.00.07. К., 2008, 38 с.

64. Ліпкан В.А. Національна безпека України: навч. посібник. К.: КНб, 2009. 576 с.

65. Ліпкан В.А. Поняття, зміст і призначення системи забезпечення національної безпеки. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-8230.html.

66. Лобко М.М., Саганюк Ф.В. Сектор безпеки і оборони: проблеми формування та розвитку. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних*

досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняховського. 2014. № 1. С. 134-139.

67. Лотюк О.С. Конституційно-правові основи розвитку та функціонування громадянського суспільства в Україні: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.02. К., 2015. 445 с.

68. Миронюк Р.В. Правовий статус суб'єктів адміністративно-деліктного процесу: теорія та практика: моногр. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2013. 396 с.

69. Моргунов О.А. До питання забезпечення державного суверенітету і територіальної цілісності України. Проблеми цивільного права та процесу: тези доп. учасників наук.-практ. конф., присвяч. 98-й річниці від дня народження ОА Пушкіна (м. Вінниця, 19 трав. 2023 р.).–Вінниця: ХНУВС, 2022.–С. 80-82

70. Моргунов О. А., Колесник М.О. Поняття, завдання та функції кримінального права. *Європейські перспективи*. 2023. № 3. С. 186-190.

71. Моргунов О. А., Колесник М.О., Кисельов В.М. Поняття, ознаки та критерії класифікації злочинів. *Право. ua*. 2023. № 2. С. 153-157.

72. Національна Стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки: Указ Президента України від 26.02.2016 № 68/2016 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/68/2016.

73. Обороноздатність України у XXI столітті: виклики, загрози та шляхи їх подолання: Парламентські слухання від 23 липня 2014 року. URL: http://static.rada.gov.ua/zakon/skl7/5session/par_sl/sl2307214.htm.

74. Особливе партнерство України з НАТО. URL: http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/nato.

75. Питання функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції та ліквідації деяких територіальних органів Міністерства внутрішніх справ: постанова Кабінету Міністрів України від 13.10.2015 № 834. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/834-2015-%D0%BF.

76. Пономарьов С.П. Загальна характеристика адміністративно-правового статусу суб'єктів сектору безпеки і оборони. *Наукові записки. Серія: Право* / ред. кол.: Є. Ю. Соболь, В. Г. Гриценко, О. В. Батанов та ін. Вип. 5. Кропивницький: ТОВ «Полімед-Сервіс», 2018. С. 67-71.

77. Пономарьов С.П. Внутрішня та зовнішня безпека держави: шляхи забезпечення. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.* 2018. № 2 (82). С. 169-176.

78. Пономарьов С.П. Деструктивні фактори в сфері безпеки і оборони та шляхи їх усунення адміністративно-правовими заходами. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.* 2017. № 6. Том 4. С. 101-106.

79. Пономарьов С.П. Забезпечення громадського порядку, як основа національної безпеки України. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МСВ України:* Всеукраїнська наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 березня 2018 р.). Х.: ХНУВС, 2018.С. 179-183.

80. Пономарьов С.П. Основні напрямки діяльності держави у сфері забезпеченні безпеки та оборони України. *Форум права: електрон. наук. фахове вид.* 2018. № 2. С. 109-114. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/

FP_index.htm_2018_2_15.pdf. DOI: http://doi.org/10.5281/zenodo.1288922.

81. Пономарьов С.П. Поняття та зміст публічної безпеки в системі сектору безпеки і оборони. *Право. ua.* 2017. № 2. С. 111-114.

82. Пономарьов С.П. Правоохоронна діяльність в системі завдань Служби безпеки України. *Наше право*. 2015. № 4. С. 51-53.

83. Пономарьов С.П. Роль органів Служби безпеки України у протидії насильницьким злочинам. *Актуальні проблеми кримінального права та кримінології у світлі реформування кримінальної юстиції*: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 22 травня 2015 р.). Х.: ХНУВС, 2015. С. 129-130.

84. Пономарьов С.П. Сектор безпеки України: поняття, ознаки, зміст. *Підготовка охоронців правопорядку в Харкові (1917–2017 рр.)*: зб. наук. ст. і тез доп. на наук.-практ. конф. до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку в Харкові (м. Харків, 25 лист. 2017 р.). Х.: ХНУВС, 2017. С. 236-238.

85. Пономарьов С.П. Служба безпеки України в секторі безпеки і оборони України. *Право і безпека*. 2017. № 4 (67). С. 127-131.

86. Пономарьов С.П. Терроризм как один из самых опасных видов преступлений. *Верховенство права.* 2018. № 1. С. 126-130.

87. Пономарьов С.П. Удосконалення сектору безпеки і оборони в сфері обороноздатності України. *Наше право*. 2018. № 1. С. 60-64.

88. Пономарьов С.П. Український парламент у системі сектору безпеки й оборони. *Європейські перспективи*. 2018. № 1. С. 39-41.

89. Пономарьов С.П. Шляхи покращення обороноздатності України. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави:* матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 01 груд. 2017 р.). Х.: ХНУВС, 2017. С. 296-299.

90. Пономарьов С.П. Шляхи та напрямки ефективного реформування сектору безпеки в України. *Право.ua.* 2015. № 4. С. 26-29.

91. Поняття правоохоронної діяльності та правоохоронних органів України. URL: http://pidruchniki.com/16200717/pravo/sistema_pravoohoronnih _organiv _ukrayini.

92. Потіха А. Нова стратегія національної безпеки в умовах зовнішньої загрози. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view= article&id=1122:strategiya-natsionalnoji-bezpeki&catid=8&Itemid=350.

93. Про антикорупційний суд: Проект Закону України від 22.12.2017 № 7440. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63218.

94. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 № 638-1V. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15.

95. Про Державне бюро розслідувань. Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19.

96. Про Державну прикордонну службу: Закон України від 03.04.2003 № 661-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 27. Ст. 208.

97. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.

98. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України.* 2014. № 49. Ст. 2056.

99. Про затвердження етичної поведінки поліцейських: наказ МВС України від 09.11.2016 № 1179. URL: http://xn--80aagahqwyibe8an.com/ukrajini-mvs-nakazi/nakaz-mvs-ukrajini-vid-09112016-1179-pro-2017-47483.html.

100. Про затвердження Положення про Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України: наказ Національної поліції України від 09.11.2015 № 83. URL: http://old.npu.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/1820018.

101. Про затвердження Положення про Департамент протидії наркозлочинності Національної поліції України: наказ Національної поліції України 17.11.2015 № 95. URL: http://tranzit.ltd.ua/nakaz/%D0%9D%D0%B0%0%BA%D0%B0%D0%B7%095%20-%2017112015.rar.

102. Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 360. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-%D0%BF.

103. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: постанова Кабінету Міністрів від 28.10.2015 № 878. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF.

104. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України: постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 671. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/671-2014-%D0%BF.

105. Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік: розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D1%80.

106. Про Збройні сили України: Закон України від 06.12.1991 № 1934-XII. *Відомості Верховної Ради України.* 1992. № 9. Ст. 108.

107. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19.

108. Про національну безпеку України: пояснювальна записка проекту закону. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=63531&pf3540=447881.

109. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/580-19.

110. Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз національній безпеці у сфері міграційної політики: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1 березня 2018 року (введено в дію Указом Президента від 17 березня 2018 року №72/2018. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-18/paran2#n2.

111. Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки України в економічній сфері та захисту інтересів вкладників: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 грудня 2016 року (затверджене Указом Президента України від 18 грудня 2016 року № 560/2016). URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/n0013525-16/paran2#n2.

112. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України: наказ Національної поліції України від

06.07.2017 № 570. URL: http://tranzit.ltd.ua/nakaz/%D0%9D%D0%B0%D0%B7%20%D0%9C%D0%92%D0%A1%20570%20-%2006072017.rar.

113. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.

114. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 18.01.2018 № 2268-VIII. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19.

115. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 № 1682-VII. *Відомості Верховної Ради* України. 2014. № 44. Ст. 2041.

116. Про Положення про Міністерство оборони України та Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України: Указ Президента України від 06.04.2011 № 406/2011. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/406/2011.

117. Про посилення контролю за діяльністю Збройних Сил України та інших військових формувань: Указ Президента України від 14.02.2015 № 84/2015. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/84/2015.

118. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 № 1550-III. *Відомості Верховної Ради України.* 2000. № 23. Ст. 176.

119. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України.* 2015. № 2-3. Ст. 12.

120. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 № 3739-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19-20. Ст. 173.

121. Про Раду Національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України.* 1998. № 35. Ст. 237.

122. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»: Указ Президента України від 24.09.2015 № 555/2015. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555/2015.

123. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 травня 2016 року «Про Стратегічний оборонний бюлетень України»: Указ Президента України від 06.06.2016 № 240/2016. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/240/2016.

124. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України». Указ Президента України від 14.03.2016 № 92/2016. URL: https://www.president.gov.ua/documents/922016-19832.

125. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 5 травня 2014 року «Про заходи щодо зміцнення національної безпеки України у воєнній сфері»: Указ Президента України від 05.05.2014 № 453/2014. URL: http://www.president.gov.ua/documents/17609.html.

126. ПРО РІШЕННЯ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ ВІД 6 ТРАВНЯ 2015 РОКУ «ПРО СТРАТЕГІЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»: УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВІД 26.05.2015 № 287/2015. URL: HTTP://ZAKON.RADA.GOV.UA/GO/287/2015.

127. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382.

128. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/paran10#n10.

129. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України.* 2016. № 31. Ст. 545.

130. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України.* 1998. № 20. Ст. 99.

131. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 № 1835-III. *Відомості Верховної Ради України.* 2000. № 40. Ст. 338.

132. Прокурор: керує? координує? наглядає? розслідує: Звіт за результатами дослідження «Роль прокурора на досудовій стадії кримінального процесу» / Бєлоусов Ю., Венгер В., Мітько В., Орлеан А., Сущенко В., Яворська В.; за заг . ред . Бєлоусова Ю . К .: СТ-Друк, 2017. 268 с.

133. Райнін І.Л. Особливості територіальної оборони в умовах гібридної війни. *Європейські перспективи.* 2015. № 6. С. 99-102.

134. Райнін І.Л. Правоохоронна функція держави у забезпеченні порядку та громадської безпеки у Харківській області на 2015-2016 роки. *Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Харків, 2015) Х.: ХНУВС, 2015. С. 247-250.

135. Райнін І.Л. Проблеми побудови громадянського суспільства в Україні. *Європейські перспективи*. 2016. № 1. С. 34-39.

136. Райнін І.Л. Протидія злочинності в Харківській області: стан, тенденції, прогноз. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2016. № 1 (12). С. 175-184.

137. Реформа СБУ: эксперты рассказали какой должна быть спецслужба. URL: https://ru.tsn.ua/politika/reforma-sbu-eksperty-rasskazali-kakoy-dolzhna-byt-specsluzhba-891642.html.

138. Реформа сектору безопасности. URL: https://security sectorintegrity.com/ru.

139. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України «Про деякі питання здійснення керівництва у сферах національної безпеки і оборони»: рішення Конституційного Суду України від 25.02.2009 № 5-рп/2009. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/v005p710-09.

140. Рубан В. Функції та завдання РНБО України у контексті досвіду інших країни. URL: https:// blogs.korrespondent.net/blog/users/3235287-funktsii-ta-zavdannia-rnbo-ukrainy-u-konteksti-dosvidu-inshykh-krainy.

141. Саганюк Ф., Романов І., Троцько В., Вещицький І. Сектор безпеки України: аспекти трансформації. *Політичний менеджмент.* 2008. № 3. С. 141-156.

142. Світлична Ю.О. Адміністративно-правові засади державного регулювання іноземного інвестування в Україні: теорія і практика: моногр. Х.: Золота миля, 2017. 374 с.

143. Семенюк О.П. Управління Збройними Силами України: механізми забезпечення ефективності: автореф. дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 О., 2011. 20 с.

144. Середа В.В., Ковальов М.В., Єсімов С.Є., Гурковський М.П. Правові основи захисту України від зовнішньої та внутрішньої агресії: навч. посібн. Л., 2015. 496 с.

145. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підруч. К.: НАДУ, 2011. 730 с.

146. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підруч. К.: НАДУ, 2011. 621 с.

147. Ситник Г.П. Концептуальні засади забезпечення національної безпеки України: навч. посіб: [у 3 ч.] Ч. 3: Державна політика та основи стратегічного планування забезпечення національної безпеки. К.: НАДУ, 2010. 208 с.

148. Сквірський І.О. Теорія і практика громадського контролю у публічному управлінні: адміністративно-правове дослідження: моногр. Х.: Диса плюс, 2013. 428 с.

149. Собакарь А.О., Ковалів М.В. Адміністративно-правові засади діяльності державних органів у сфері забезпечення національної безпеки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки*. 2016. № 845. С. 156-160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_845_26.

150. Сокуренко В.В. Адміністративно-правовий статус Міністерства оборони України. *Науковий вісник Херсонського національного університету*. 2015. № 4. С. 159–163.

151. Сокуренко В.В. Деякі питання кадрового забезпечення оборонного сектору: теорія та практика застосування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* 2015. № 16. Т. 1. С. 79–82.

152. Сокуренко В.В. Зміст та напрямки державної політики в сфері оборони. *Митна справа.* 2013. Спецвипуск № 2. С. 453–458.

153. Сокуренко В.В. Понятие и характеристика стратегического планирования в сфере обороны Украины. *Право и Политика: междунар. науч. журн. Республика Киргизстан.* 2014. № 4. С. 60–64.

154. Сокуренко В.В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. Х., 2016. 573 с.

155. Сокуренко В.В. Сфера оборони України: адміністративно-правове регулювання: моногр. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 544 с.

156. Сокуренко В.В. Цілі державної політики в сфері оборони. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* 2013. Спецвипуск. С. 77–80.

157. Стецюк П. Гарантії незалежності Конституційного суду. *Вісник Конституційного суду України*. 2013. № 1. С. 63-71.

158. Стратегія реформування системи МВС України 2017-2020. URL: http://mvs.gov.ua/ua/infographic/2017/COVV/ministerstvo_vnutrishnih_sprav/Strategiya_reformuvannya_sistemi_MVS_Ukraini_2017_2020.htm.

159. Стукалін Т. Організаційно-правові засади у сфері оборони України в контексті сучасних ризиків та загроз. *Ефективність державного управління: зб. наук. пр.* 2015. Вип. 42. С. 215-222.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Завдання вступного іспиту оцінюються за шкалою 100-200 (з кроком не менше ніж в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»).

При оцінці знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань.

Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Оцінка за шкалою 100-200 бальною системою	Характеристика відповіді
165-200	Вступник: - досконало володіє теоретичним навчальним матеріалом для ґрунтовної відповіді на поставлені питання; - глибоко і повно оволодів понятійним апаратом, вільно та аргументовано висловлює власні думки; - демонструє культуру спеціальної мови і використовує сучасну технологічну термінологію, цілісно, системно, у логічній послідовності дає відповідь на поставлені запитання; - творчо використовує знання для розв’язання практичних завдань.
135-164	Вступник: - володіє теоретичним навчальним матеріалом для відповіді на поставлені питання; - здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій; наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень; - грамотно викладає відповідь, але зміст і форма відповіді мають окремі неточності, припускає 2-3 непринципові помилки, які вміє виправити, добираючи при цьому аргументи для підтвердження певних дій.
100-134	Вступник: - частково володіє навчальним матеріалом, здатний логічно відтворити значну його частину; - виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, але викладає його неповно, непослідовно, припускається неточностей у визначеннях понять, у застосуванні знань для вирішення практичних задач, не вміє доказово обґрунтувати свої думки; - завдання виконує, але припускає методологічні помилки.
«Незадовільно»	Вступник: - має розрізнені безсистемні знання; - володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його безладно, уривчастими реченнями;

	- припускає помилки у визначенні термінів, які приводять до викривлення їх змісту; - припускає принципові помилки при вирішенні практичних завдань; - не відповідає (або дає неповні, неправильні відповіді) на основні та додаткові питання.